

ศักยภาพในการพัฒนาธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีน :
ศึกษาเชิงเปรียบเทียบ

THE CAPABILITY IN DEVELOPING CUT FLOWERS BUSINESS
OF THAILAND AND CHINA : A COMPARATIVE STUDY

โดย
วิสสุดา แสงวิรัตน์ชัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจีนในระบบเศรษฐกิจโลก
วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2556

**THE CAPABILITY IN DEVELOPING CUT FLOWERS BUSINESS
OF THAILAND AND CHINA : A COMPARATIVE STUDY**

BY

VISSUDA SANGVIRATTANACHAI

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
IN CHINA IN WORLD ECONOMIC SYSTEM
COLLEGE OF SOCIAL INNOVATION**

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

2013

วิทยานิพนธ์เรื่อง

ศักยภาพในการพัฒนาธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีน :

OF THAILAND AND CHINA A COMPARATIVE STUDY

ศึกษาเชิงเปรียบเทียบ

โดย

วิสสุดา แสงวิรัตน์ชัย

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจีนในระบบเศรษฐกิจโลก

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2556

วิสสุดา แสงวิรัตน์ชัย

รศ. วิทยากร เชียงกุล
ประธานกรรมการสอบ

ดร. วีรพงษ์ ชูดีภัทร์
กรรมการ

รศ. นฤมิตร สอดสุข
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

ดร. พิชญ์ ธีระกุล

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

6 มิถุนายน 2557

Thesis entitled

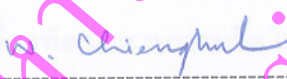
**THE CAPABILITY IN DEVELOPING CUT FLOWERS BUSINESS
OF THAILAND AND CHINA : A COMPARATIVE STUDY**

by

VISSUDA SANGVIRATTANACHAI

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Arts in China in World Economic System

Rangsit University
Academic Year 2013

Assoc.Prof. Witayakorn Chiengkul
Examination Committee Chairperson

Veraphong Chutipat, Ph.D.
Member

Assoc.Prof. Naruemit Sodsuk
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plт.Off. Vanee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

June 6, 2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความเมตตา ความร่วมมือและเสียสละเวลาอันมีค่าจากผู้มีพระคุณหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รศ.นฤมิตร สอดสุข ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำ ให้ข้อคิด มุมมองที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดเมื่อผู้วิจัยเริ่มติดขัดในการเขียนวิทยานิพนธ์ ท่านได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง

ผู้วิจัย ต้องขอกราบขอบพระคุณ ประธานกรรมการ รศ.วิทยากร เชียงกูล และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์วีรพงษ์ ชุตินิทร ที่กรุณาเสียสละเวลาอ่านวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งช่วยให้แง่คิด มุมมองต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมากเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความเหมาะสมและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ อมรวิชชศักดิ์ อาจารย์สอนภาษาจีนให้กับผู้วิจัยเมื่อครั้งที่ผู้วิจัยยังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีที่ได้สอนให้รู้จักการใช้ภาษาจีนและแนะนำแหล่งค้นคว้าเพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับภาษาจีนเพิ่มเติม ซึ่งช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการการผลิตไม้ตัดดอกในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ความดีและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอยกความดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดให้กับ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้การสนับสนุนในทุกๆ เรื่องที่ผู้วิจัยมีความสนใจรวมถึงทุนการศึกษาที่มอบให้แก่ผู้วิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยได้ศึกษาในระดับที่สูงที่สุดเท่าที่ผู้วิจัยจะมีความสามารถในการศึกษาได้ พร้อมกันนี้ขอขอบคุณ ลุง ป้า พี่ชาย พี่สาว เพื่อนกลุ่มเซนต์โย และคนใกล้ชิดทุกคนที่ติดตามสอบถามความคืบหน้าและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

วิสสุดา แสงวิรัตน์ชัย

ผู้วิจัย

5408541 : สาขาวิชาเอก : จีนในระบบเศรษฐกิจโลก ; ศศ.ม. (จีนในระบบเศรษฐกิจโลก)
 คำสำคัญ : ศักยภาพ, ธุรกิจการเกษตร, ไม้ตัดดอก, โลกาภิวัตน์, ภูมิภาคนิยม, องค์การการค้าโลก, ข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับจีน

วิสสุตา แสงวิรัตน์ชัย : ศักยภาพในการพัฒนาธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีน : ศึกษาเชิงเปรียบเทียบ (THE CAPABILITY IN DEVELOPING CUT FLOWERS BUSINESS OF THAILAND AND CHINA : A COMPARATIVE STUDY) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.นฤมิตร สอดสุข, 126 หน้า.

การศึกษาเรื่องศักยภาพในการพัฒนาธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีน ศึกษาเชิงเปรียบเทียบ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน ก่อนมีข้อตกลง ACFTA เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนารวมทั้งการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน หลังมีข้อตกลง ACFTA และเพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มศักยภาพการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การศึกษาแบบการวิจัยเอกสารด้วยการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร บทความวิชาการ สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงพรรณนาด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารมาจัดลำดับความสำคัญของแต่ละประเด็นให้มีความเชื่อมโยง และมีความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน

ผลการวิจัยพบว่า จุดแข็งของอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ (1) พื้นที่มีขนาดใหญ่ สามารถแบ่งพื้นที่แต่ละมณฑลที่มีศักยภาพในการปลูกไม้ตัดดอกในพื้นที่ที่เหมาะสมได้ และสามารถพัฒนาคลัสเตอร์ (Cluster) ไม้ดอกขึ้นได้ในหลายๆ พื้นที่ อาทิเช่น มณฑลยูนนานที่เมืองไค้วหนาน ซึ่งเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าส่งไม้ตัดดอกอันดับหนึ่งของประเทศ มณฑลกว่างตุง และมณฑลกว่างซีที่กำลังพัฒนาให้เป็นแหล่งผลิตไม้ตัดดอกที่สำคัญของประเทศ (2) สภาพภูมิอากาศมีความหนาวเย็น ฤดูร้อนไม่ร้อนจัด ฤดูหนาวไม่หนาวจัด สามารถปลูกไม้ดอกเมืองหนาวได้หลากหลายชนิด (3) แรงงานมีราคาถูก มีความอดทนและมีจำนวนมาก (4) ภาครัฐให้การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกอย่างต่อเนื่อง ทั้งการออกนโยบายส่งเสริมการผลิตในประเทศ การร่วมทุนกับบริษัทต่างชาติที่มีความชำนาญทางเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมไม้ตัดดอก โดยเฉพาะประเทศเนเธอร์แลนด์ อิสราเอล เป็นต้น การร่วมทุนในโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไม้ตัดดอก การแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีการผลิต การวิจัยและพัฒนาการผลิต การ

ลายมือชื่อนักศึกษา..... วิสสุตา แสงวิรัตน์ชัย..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... นฤมิตร สอดสุข.....

ส่งเสริมให้เอกชนจีนออกไปลงทุนต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนาระบบขนส่ง โดยเฉพาะรถไฟความเร็วสูง เพื่อใช้เป็นเส้นทางคมนาคมที่จะเชื่อมต่อไปยังภูมิภาคต่างๆ เพื่อประหยัดเวลาในการขนส่งได้มากขึ้น ขณะที่จุดอ่อนของอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีน คือ (1) มาตรฐานของสินค้าภายใต้แบรนด์ Made in China ซึ่งค่านิยมของคนส่วนใหญ่ยังไม่ให้การยอมรับ หรือมีคุณภาพ ความน่าเชื่อถือ และความโปร่งใสที่ยังไม่สามารถเทียบเท่าทางยุโรปได้ (2) ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังเป็นเกษตรกรรายย่อยที่ยังขาดทักษะในการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต ขาดข้อมูลด้านการตลาด สำหรับจุดแข็งของอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของไทย คือ (1) การผลิตกล้วยไม้ตัดดอก ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตกล้วยไม้ตัดดอกที่มีศักยภาพมากที่สุดในโลก นอกจากนี้ไทยยังสามารถปลูกไม้ตัดดอกเมืองร้อนได้หลากหลายชนิดมากกว่าจีน (2) เกษตรกรไทยมีความสามารถในการพัฒนาสายพันธุ์ไม้ตัดดอก ส่งผลให้มักจะมีไม้ตัดดอกชนิดใหม่ๆ เกิดขึ้นเสมอ สามารถพัฒนาจนนำไปสู่การส่งออกได้ ขณะที่จุดอ่อนของอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของไทย ได้แก่ (1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกไม้ตัดดอกมีจำกัด บางพื้นที่มีอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยในการปลูก ยกตัวอย่างเช่น ภาคเหนือ ภาคใต้ เหมาะสำหรับปลูกไม้ดอกเมืองหนาว ซึ่งผลผลิตที่ได้ก็ยังไม่สามารถเทียบเท่าจีนได้ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่แตกต่างกัน ภาคกลางเหมาะสำหรับปลูกไม้ดอกเมืองร้อน เป็นต้น (2) แรงงานมีราคาแพง ไม่ค่อยมีคุณภาพ และมีจำนวนน้อย (3) การบริหารจัดการของภาครัฐยังไม่สามารถเทียบเท่าจีนได้ เนื่องจากยังให้การสนับสนุนและพัฒนาที่ไม่ต่อเนื่องและไม่เอาจริงเอาจังมากพอ มีเพียงภาคเอกชนที่พยายามผลักดันให้อุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของไทยขับเคลื่อนต่อไป โดยการคิดค้นและพัฒนาผสมสายพันธุ์ไม้ดอกชนิดต่างๆ เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ๆ ในการส่งออกไปยังต่างประเทศ

กล่าวโดยสรุป จีนมีศักยภาพในการพัฒนาธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกได้ดีกว่าไทย เนื่องจากระบบเศรษฐกิจที่มีลักษณะเป็นสังคมนิยมการตลาด โดยภาครัฐจะออกนโยบายหรือมาตรการต่างๆ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกอย่างต่อเนื่องและชัดเจน แต่สำหรับไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมที่ภาครัฐจะไม่ค่อยให้ความสำคัญ แต่กลับเป็นภาคเอกชนของไทยที่มีความตื่นตัวในการพัฒนามากกว่า เพื่อขับเคลื่อนให้อุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของไทย ซึ่งไม่เพียงแต่กล้วยไม้ชนิดเดียว แต่มีความพยายามที่จะพัฒนาและค้นหาไม้ตัดดอกชนิดใหม่ๆ ให้เป็นที่ยอมรับในระดับโลกต่อไป

ลายมือชื่อนักศึกษา..... วิรัชดา แสงวารี ไชยโพธิ์..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Thanyarat Srisomphon*.....

**5408541 : MAJOR : CHINA IN WORLD ECONOMIC SYSTEM ; M.A.
(CHINA IN WORLD ECONOMIC SYSTEM)**

**KEY WORDS : CAPABILITY, AGRICULTURE BUSINESS, CUT FLOWER,
GLOBALIZATION, REGIONALISM, WORLD TRADE
ORGANIZATION, ASEAN – CHINA FREE TRADE AGREEMENT**

**VISSUDA SANGVIRATTANACHAI : THE CAPABILITY IN DEVELOPING
CUT FLOWERS BUSINESS OF THAILAND AND CHINA : A COMPARATIVE STUDY)**

THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. NARUEMIT SODSUK, 126

p.

The purposes of the research were : 1) to study the development of production and sales in Thai's cut flower with China before ASEAN – China Free Trade Agreement (ACFTA) was applied; 2) to study the capability of production and sales in Thai's cut flower after ACFTA was applied and 3) to study the possibility of the capability in production and sales in Thai's cut flower between Thai and China.

The results found that strengths of cut flower industry of China is (1) There's a big landscape in many part of China which has a capability to grow the cut flower and also can develop to be a cluster such as, Yunnan, Dounan. This town is the biggest center of the production and exportation of flower in Guangdong. Also Guangxi is developing to be the land of production of cutting flower. (2) The climate is very approximated to grown the winter flower. (3) The cost of the labor is very low and this nature's of labor is suitable for this kind of work. (4) The government supports this business continuously by announcing the policy to increase the number of the production and also to make to joint venture with other country to share the knowledge and technology about this innovation. Besides, China also invested in infrastructure such as, high speed train in order to be the main transportation to ship out their cargo to be other countries. While, weakness of cut flower industry of China is (1) The standard of the China goods which was not so acceptable in worldwide market due to their quality and can't compete with Europe product. So, China needs to increase their goods quality to be the standard one. (2) Most of the business

Student's Signature.....*Vissuda S.*..... Thesis Advisor's Signature.....*N. Sodsuk*.....

owner is local agricultural so they still lack of the knowledge of technology and marketing. For the strengths of cut flower industry of Thailand is (1) Thai has a capability about the business of orchid because of Thai's weather is approximate. That's why Thailand is the strongest exporter of cutting orchid. Moreover, Thailand can grow many species of flower than China. (2) Thai agricultural can create new species of cutting flower. So, Thai always has new products to serve the market. While, weakness of cut flower industry of Thailand is (1) The landscape in Thailand still limited and some area also can't support this cutting flower. Thai cutting flower, most species will be the flower which can grown in hot weather, while as in China most species will be the flower which can grow in cool weather. (2) Thai's labor cost is quite expensive if compared with China. (3) Lack of the continuously support from government. For the other cutting flower only private sector that continue for the investment.

In conclusion, China has more capability in cutting flower business if compared with Thai. The main factor is the economic system market socialism. The government will announce the policy in order to develop this industrial for sustainable growth. In the other hand, Thai's government doesn't pay the intension to improve the development of this business but mostly was done by private sector in order to compete with world market and find the new species of cutting flower.

Student's Signature..... *Vissuda S.* Thesis Advisor's Signature..... *N. Sombak*

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูป	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	7
1.3 คำถามการวิจัย	7
1.4 ขอบเขตในการศึกษา	7
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
1.7 นิยามศัพท์	8
1.8 ข้อยกเว้นของการวิจัย	9
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี / วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	11
2.2 แนวคิดภูมิภาคนิยม (Regionalism)	23
2.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 พัฒนาการการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน	
ก่อนมีข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีน ACFTA (พ.ศ.2512 - พ.ศ.2544)	35
3.1 พัฒนาการการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอก ของไทยและจีน	36
3.2 ศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทยและจีน	48
3.3 ศักยภาพด้านแหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยและจีน	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน หลังมีข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีน (พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2554)	70
4.1 การพัฒนาการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภท ไม้ตัดดอกของไทยและจีน	70
4.2 ศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทยและจีน	78
4.3 ศักยภาพด้านแหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยและจีน	88
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	99
5.1 สรุปผล	99
5.2 อภิปรายผล	108
5.3 ข้อเสนอแนะ	111
บรรณานุกรม	113
ประวัติผู้วิจัย	126

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	การลดอัตราภาษีของสมาชิก WTO ที่สำคัญ ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และไทย	18
ตารางที่ 2.2	การลดการอุดหนุนการผลิตภายในของสหภาพยุโรป สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และไทย	19
ตารางที่ 2.3	การลดการอุดหนุนส่งออกของสหภาพยุโรป สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และไทย	20
ตารางที่ 2.4	มูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน หลังเข้าเป็นสมาชิก WTO ปี พ.ศ. 2545 – 2548	23
ตารางที่ 2.5	มูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน หลังเข้าเป็นสมาชิก ACFTA ปี พ.ศ. 2549 – 2554	29
ตารางที่ 3.1	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย ปี พ.ศ. 2534 – 2544	61
ตารางที่ 3.2	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน ปี พ.ศ. 2535 – 2544	67
ตารางที่ 3.3	มูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน ปี พ.ศ. 2534 – 2544	68
ตารางที่ 4.1	มูลค่าตลาดค้าปลีกไม้ตัดดอกในประเทศจีน ปี พ.ศ. 2538 – 2545	75
ตารางที่ 4.2	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย ปี พ.ศ. 2545 – 2554	92
ตารางที่ 4.3	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน ปี พ.ศ. 2545 – 2554	96
ตารางที่ 4.4	มูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน ปี พ.ศ. 2549 – 2554	97
ตารางที่ 5.1	มูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย ปี พ.ศ. 2549 – 2554	103
ตารางที่ 5.2	มูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน ปี พ.ศ. 2549 – 2554	104
ตารางที่ 5.3	มูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน ปี พ.ศ. 2549 – 2554	105

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 3.1 ย่านตลาดปากคลองตลาด	56
รูปที่ 3.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายไม้ตัดดอกของประเทศไทย	63

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2554 การบริโภคไม้ตัดดอกในประเทศไทยกำลังเป็นที่นิยมอย่างมาก โดยไทยได้นำเข้าไม้ตัดดอกจากจีนมากเป็นอันดับหนึ่ง ด้วยปริมาณนำเข้า 3,277,664 กิโลกรัม มีมูลค่านำเข้า 9,922,167 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นตัวเลขสูงสุดในการนำเข้าดอกไม้ประเภทไม้ตัดดอกของไทย และยังมีมูลค่ามากกว่า 2 เท่าเมื่อเทียบกับการนำเข้าจากตลาดนำเข้าไม้ตัดดอกที่สำคัญของไทย 5 แห่ง รวมกันอย่าง มาเลเซีย (3,692,880 ดอลลาร์สหรัฐฯ) อินโดนีเซีย (1,052,205 ดอลลาร์สหรัฐฯ) เนเธอร์แลนด์ (71,639 ดอลลาร์สหรัฐฯ) เวียดนาม (27,336 ดอลลาร์สหรัฐฯ) และฟิลิปปินส์ (12,429 ดอลลาร์สหรัฐฯ) จากตัวเลขนำเข้าดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญทางการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีนอย่างชัดเจน (<http://comtrade.un.org/db/dqBasicQueryResults.aspx?px=H3&cc=0603&r=764&y=2011, January 4, 2013>)

ตลาดค้าดอกไม้ของไทยที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักมากที่สุด คือ ตลาดปากคลองตลาด ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ในเขตพระนคร บริเวณถนนจักรเพชรยาวจนถึงถนนมหาราช โดยตั้งโอบล้อมวัดราชบูรณะ โรงเรียนราชินี และโรงเรียนสวนกุหลาบ ปัจจุบันตลาดนี้เน้นขายสินค้าเกษตรกรรมที่เน้นการค้าส่งผักผลไม้ และดอกไม้สด ขณะที่แต่เดิมเป็นตลาดค้าปลาขนาดใหญ่ที่ส่งตรงมาจากแม่น้ำท่าจีน (สมุทรสาคร) และของที่ส่งผ่านมาจากแม่น้ำเจ้าพระยา มีบันทึกว่าในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงโปรดฯ ให้ขุดคลองหลายสายมาตั้งแต่เริ่มสถาปนากรุงเทพฯ รวมถึง "คลองตลาด" (คลองเล็กข้างวัดบูรณศิริอมตยาราม) อีกทั้ง ในย่านไม่ไกลกันนี้ มีคลองที่ขุดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2315 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าตากสิน ที่เรียกว่า "คลองใน" คลองทั้ง 2 แห่งนี้เป็นตลาดสดเน้นการค้าปลาเป็นหลักมาจนในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่โปรดฯ เรียกตลาดนี้ว่า "ตะพานปลา" ในระยะหนึ่ง ต่อมาจึงได้ย้ายตลาดค้าปลาไปยังตำบลวัวลำพอง (หัวลำโพง) แทน ตลาดปลาแห่งนี้จึงแปรสภาพเป็นตลาดสดค้าสินค้าเกษตรประเภทผักผลไม้ และดอกไม้สดมาจนถึงทุกวันนี้ (<http://yodpimanmarket.com/life.html>, 24 มกราคม 2556)

การผลิตไม้ตัดดอกของไทย เริ่มมีการตื่นตัวและได้รับความสนใจมากขึ้น จากการที่รัฐบาลได้กำหนดให้มีการพัฒนาการผลิตเพื่อการส่งออกพืชสวน คือ ผลไม้ พืชผัก และไม้ดอกไม้ประดับไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2530 - 2534 จนต่อมาภาครัฐรวมทั้งภาคเอกชนได้มีการตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาพืชสวนเพื่อการส่งออกกันอย่างกว้างขวางและจริงจัง และเพื่อที่จะหาพืชที่มีศักยภาพในการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ยกตัวอย่างเช่น สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ซึ่งเป็นสถานีวิจัยแห่งแรกของโครงการหลวง ที่ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการที่ส่งเสริมการปลูกพืชเมืองหนาวแก่ชาวเขา เพื่อเป็นการหารายได้ทดแทนการปลูกฝิ่น โดยในปี พ.ศ. 2554 มีผลผลิตไม้ตัดดอกในโครงการถึง 259,995 ดอก (<http://www.royalprojectthailand.com/station-angkhang?page=0,4,26> กรกฎาคม 2556) อีกตัวอย่างหนึ่งคือ โครงการไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาว หมู่บ้านปิยะมิตร 2 ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดยะลา โครงการนี้มีการทดลองปลูกไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาว โดยเฉพาะดอกเบญจมาศที่ปลูกจนสามารถทดแทนการนำเข้าจากมาเลเซียได้ กระทั่งทำให้เกษตรกรหันมาปลูกไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวกันมากขึ้นและเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรด้วย โดยมีผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 30 กำต่อวัน หรือประมาณ 900 - 1,000 กำต่อเดือน (<http://betong.yala.doae.go.th/index01.html>, 21 พฤศจิกายน 2555)

จากการที่รัฐบาลได้บรรจุเรื่องส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อส่งออกพืชสวนไว้ในแผนพัฒนาฉบับดังกล่าว ทำให้พื้นที่เพาะปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพิ่มขึ้นทุกปี จาก 34,045 ไร่ในปีเพาะปลูก พ.ศ. 2531 - 2532 เพิ่มขึ้นเป็น 45,000 ไร่ในปีเพาะปลูก พ.ศ. 2539 - 2540 ซึ่งคิดเป็นอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.16 ต่อปี (หน่วยวิจัยธุรกิจเกษตร, 2541) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ไทยจะมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกไม้ตัดดอก หรือมีการปลูกไม้ตัดดอกชนิดที่เหมือนกับที่นำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเท่าใดก็ตาม แต่ไทยก็ยังมีการนำเข้าไม้ตัดดอกจากต่างประเทศ โดยเฉพาะการนำเข้าไม้ตัดดอกจากจีน จึงเป็นผลให้ไทยมีมูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์ พบว่า ประเทศไทยมีการบันทึกสถิติการนำเข้าไม้ตัดดอกจากทั่วโลกมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 ด้วยปริมาณเพียง 365,353 กิโลกรัม โดยมีมูลค่า 1,238,961 ดอลลาร์สหรัฐฯ จนปัจจุบันในปี พ.ศ. 2554 เพิ่มสูงขึ้นเป็น 9,054,913 กิโลกรัม โดยมีมูลค่า 14,823,645 ดอลลาร์สหรัฐฯ รวมระยะเวลา 21 ปีนับตั้งแต่ไทยเริ่มมีการนำเข้าไม้ตัดดอกจากทั่วโลกจนถึงปัจจุบัน มีปริมาณรวมทั้งสิ้น 43,815,705 กิโลกรัม โดยมีมูลค่า 64,156,936 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในช่วงเวลาดังกล่าว ไทยนำเข้าจากทวีปเอเชียเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งคิดเป็น 88.77% จากทั่วโลกด้วยมูลค่า 56,952,621 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ ทวีปยุโรป ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย ทวีปอเมริกาใต้ ทวีปอเมริกาเหนือ และทวีป

แอฟริกา ซึ่งคิดเป็น 9.57% 0.78% 0.34% 0.30% และ 0.05% ตามลำดับ สำหรับทวีปเอเชีย ไทยได้นำเข้าจากจีนมากที่สุด ด้วยมูลค่า 31,259,538 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งคิดเป็น 54.89% รองลงมาได้แก่ มาเลเซีย (มูลค่า 21,370,639 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งคิดเป็น 37.52%) อินโดนีเซีย (มูลค่า 2,912,398 ดอลลาร์สหรัฐฯ) เวียดนาม (มูลค่า 167,640 ดอลลาร์สหรัฐฯ) และญี่ปุ่น (มูลค่า 76,999 ดอลลาร์สหรัฐฯ) ตามลำดับ (<http://www.ops3.moc.go.th>, 17 ธันวาคม 2556)

สำหรับการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย ในปี พ.ศ. 2534 ไทยมีปริมาณการส่งออกไม้ตัดดอกไปทั่วโลกด้วยปริมาณ 13,114,399 กิโลกรัม มีมูลค่า 28,212,736 ดอลลาร์สหรัฐฯ จนปัจจุบันในปี พ.ศ. 2554 เพิ่มขึ้นเป็น 27,431,672 กิโลกรัม มีมูลค่า 81,189,040 ดอลลาร์สหรัฐฯ รวมระยะเวลา 21 ปี ไทยมีการส่งออกไม้ตัดดอกไปทั่วโลกจนถึงปัจจุบัน มีปริมาณรวมทั้งสิ้น 385,445,738 กิโลกรัม มีมูลค่า 1,033,615,270 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในช่วงเวลาดังกล่าว ไทยส่งออกไปทวีปเอเชียเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งคิดเป็น 58.67% จากทั่วโลกด้วยมูลค่า 606,481,281 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาได้แก่ ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกาเหนือ ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย ทวีปแอฟริกา และทวีปอเมริกาใต้ ซึ่งคิดเป็น 21.56% 18.59% 1.01% 0.12% และ 0.03% ตามลำดับ สำหรับทวีปเอเชีย ไทยได้ส่งออกญี่ปุ่นมากที่สุด ด้วยมูลค่า 403,601,612 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งคิดเป็น 66.55% รองลงมาได้แก่ จีน (มูลค่า 48,599,185 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งคิดเป็น 8.01%) ไต้หวัน (มูลค่า 33,142,856 ดอลลาร์สหรัฐฯ) ฮองกง (มูลค่า 22,800,677 ดอลลาร์สหรัฐฯ) และสิงคโปร์ (มูลค่า 20,148,283 ดอลลาร์สหรัฐฯ) ตามลำดับ (<http://www.ops3.moc.go.th>, 17 ธันวาคม 2556)

เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีนในภาพรวมมาตลอดระยะเวลา 21 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 - 2554 พบว่า ไทยได้ดุลการค้าไม้ตัดดอกกับจีน มูลค่า 17,339,647 ดอลลาร์สหรัฐฯ แต่หากพิจารณาเฉพาะชนิดของดอกไม้ที่ไทยมีการค้าขายกับจีนซึ่งมีเพียง 4 ชนิด ได้แก่ คาร์เนชั่น กุหลาบ เบญจมาศ และกล้วยไม้ ตามที่กรมศุลกากรได้บันทึกไว้ พบว่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2550 - 2554) ไทยนำเข้าคาร์เนชั่นจากจีนมากที่สุดด้วยมูลค่า 8,257,052 ดอลลาร์สหรัฐฯ โดยไทยไม่มีการส่งออกไปจีน รองลงมาคือ กุหลาบ ด้วยมูลค่า 5,219,662 ดอลลาร์สหรัฐฯ โดยไทยส่งออกไปจีนในปี พ.ศ. 2550 ด้วยมูลค่า 110,931 ดอลลาร์สหรัฐฯ แค่เพียงปีเดียว และเบญจมาศ ด้วยมูลค่า 48,136 ดอลลาร์สหรัฐฯ โดยไทยไม่มีการส่งออกไปจีน (<http://internet1.customs.go.th>) ตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ไทยขาดดุลการค้าไม้ตัดดอกคาร์เนชั่น กุหลาบ และเบญจมาศกับจีน ซึ่งเป็นไม้ดอกเมืองหนาวด้วยมูลค่า 13,413,919 ดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนการส่งออกในช่วงเวลาเดียวกัน พบว่า ไทยส่งออก

กล้วยไม้ไปจีน ด้วยมูลค่า 33,020,847 ดอลลาร์สหรัฐฯ โดยไม่มีการนำเข้าจากจีน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ไทยได้ดุลการค้าไม้ตัดดอกกล้วยไม้กับจีน

สำหรับพัฒนาการการผลิตไม้ตัดดอกของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีจุดเริ่มต้นมาจากชาวนา ในหมู่บ้านไต้หวานานได้ไปทำธุรกิจที่นครกวางโจว และพบว่าไม้ตัดดอกกำลังเป็นที่ต้องการในเมือง มาก เขาจึงได้นำเมล็ดและรากพืชกลับไปปลูกที่หมู่บ้าน โดยที่ชาวบ้านคนอื่นๆ ไม่เข้าใจเหตุผล เนื่องจากเป็นพืชที่ไม่สามารถนำมาบริโภคได้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 ราคาผักตกต่ำลงมากจนส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ปลูกผักเป็นอาชีพ แต่ชาวนาคนที่ปลูกดอกไม้กลับสามารถมีเงิน ไปใช้จ่ายเพื่อ อุปโภคบริโภค อาทิ เช่น ซื้อบ้าน ซื้อ อพาร์ทเมนต์ได้ เหตุนี้จึงเป็นแรงบันดาลใจให้คนในหมู่บ้านหัน มาปลูกดอกไม้บ้าง จนทำให้พื้นที่ในการปลูกดอกไม้ขยายออกไปมากถึง 100 เฮกเตอร์ (625 ไร่) ในช่วงเวลาไม่กี่ปีต่อมา หมู่บ้านไต้หวานานจึงกลายเป็นศูนย์กลางการค้าและการผลิตไม้ตัดดอกแห่ง แรกของประเทศจีน ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 รัฐบาลจีนจึงได้สนับสนุนให้มีการขยายพื้นที่เพาะปลูกไม้ ตัดดอกในบริเวณหมู่บ้านไต้หวานาน นครคุนหมิง มณฑลยูนนาน จาก 16 เฮกเตอร์ในปี พ.ศ. 2534 เพิ่มขึ้นเป็น 1,729 เฮกเตอร์ในปี พ.ศ. 2542 จนผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 210 ล้านต้นในปี พ.ศ. 2537 เป็น 1,102 ล้านต้นในปี พ.ศ. 2542 โดยมีมูลค่ามากถึง 57 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ เกษตรกรในประเทศมากขึ้น และจนกระทั่งปี พ.ศ. 2537 หมู่บ้านไต้หวานานจึงได้กลายเป็นตลาดค้า ดอกไม้ที่ใหญ่ที่สุดของจีน (Xuejun Jiang, 2544 : 1 - 3)

ปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลมณฑลยูนนานใช้เงินลงทุนก่อสร้างตลาดดอกไม้ไต้หวานานเกือบ 13.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อที่จะสร้างเป็นศูนย์กลางการค้าดอกไม้ตัดดอก ศูนย์กลางการค้าดอกกุหลาบ และศูนย์กลางการค้าดอกไม้ชนิดพิเศษ โดยทั้งรัฐบาลคุนหมิงและบริษัทมอร์เฮม โรส แอนด์ เทรดิง คอร์ปอเรชั่น (Moerheim Roses and Trading Corporation) ของประเทศเนเธอร์แลนด์ได้ลงนามใน สัญญาการสร้างศูนย์วิจัยและพัฒนาดอกไม้ที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย โดยเน้นการสร้างสายพันธุ์ใหม่ของ ดอกกุหลาบ 3 – 5 สายพันธุ์ต่อปี บริษัท มอร์เฮม โรสฯ ได้ลงทุนกว่า 968 ล้านบาท เพื่อสร้างสวนสาธิต และวิจัยดอกไม้แบบไฮเทคระหว่างจีนและเนเธอร์แลนด์ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การค้นคว้า วิจัย และส่งเสริมสายพันธุ์ใหม่ของดอกไม้ รวมทั้งการสร้างบุคลากรและการเผยแพร่ผลงานของศูนย์ฯ นอกจากนี้ยังเน้นด้านการค้า การส่งออก และการจัดนิทรรศการดอกไม้ รวมทั้งการจัดการดูงานให้แก่ ผู้สนใจและนักท่องเที่ยวอีกด้วย โครงการดังกล่าวจะมีพื้นที่เรือนกระจกทั้งสิ้น 10 เฮกเตอร์ และจะ ปลูกดอกกุหลาบสายพันธุ์ใหม่ประมาณ 100 สายพันธุ์ โดยศูนย์ฯ จะนำสายพันธุ์ใหม่ 3 - 5 สายพันธุ์ ออกสู่ตลาด และทางศูนย์ฯ คาดว่าจะสามารถปลูกดอกกุหลาบได้ประมาณ 15 ล้านดอกต่อปี ทั้งนี้

เกษตรกรและธุรกิจดอกไม้ของนครคุนหมิงจะได้รับประโยชน์จากลิขสิทธิ์การถ่ายทอดเทคโนโลยีและตลาดส่งออก ในอนาคตศูนย์ฯ ได้ตั้งเป้าหมายที่จะผลิตและส่งออกดอกกุหลาบมากถึง 100 ล้านดอกต่อปี และจะก่อสร้างให้ตลาดดอกไม้ได้ว่นานกลายเป็นตลาดค้าส่งดอกไม้ที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากตลาดค้าส่งดอกไม้อัลซเมียร์ (Aalsmeer Flower Auction) ของเนเธอร์แลนด์ (www.dep.thai.go.th/dep/doc/54/54001645.doc, 14 มีนาคม 2556)

ต่อมาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ทางด้านเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งได้แก่ การเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ของจีนอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2544 ซึ่งการเข้าเป็นสมาชิก WTO ของจีนนั้นก็เพื่อจัดอุปสรรคทางการค้า เช่น ภาษี และ / หรือโควตาในการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ และเพื่อช่วยให้การค้าและการลงทุนทางพาณิชย์เป็นไปอย่างเสรีมากขึ้น การเข้าเป็นสมาชิก WTO ดังกล่าวทำให้จีนสามารถบูรณาการภาคเศรษฐกิจให้เข้ากับเศรษฐกิจโลกได้ และยังเรียนรู้กฎระเบียบและกติกาการค้าโลกได้มากขึ้น ซึ่งเมื่อจีนได้เข้าเป็นสมาชิก WTO แล้วก็ยังทำให้จีนมีความตื่นตัวทางการค้ากับต่างประเทศมากขึ้น

นอกจากนี้ สาธารณรัฐประชาชนจีนได้เข้าร่วมการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน (ASEAN – China Free Trade Agreement : ACFTA) เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 โดยให้สอดคล้องกับข้อตกลงขององค์การการค้าโลก และครอบคลุมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจในทุกด้าน คือ การเปิดเสรีด้านการค้าสินค้า บริการ การลงทุน และการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้กรอบความตกลง ACFTA มีสาระสำคัญคือ การลดภาษีเป็น 0% สำหรับสินค้าที่นำมาเร่งลดภาษีทันที (Early Harvest : EH) ซึ่งอยู่ในพิกัดศุลกากร 01 - 08 โดยสินค้าประเภทดอกไม้อยู่ในพิกัด 06 และมีผลให้เริ่มลดภาษี 10% เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2547 ลดภาษี 5% ในปี พ.ศ. 2548 และลดภาษีเหลือ 0% ในปี พ.ศ. 2549

เมื่อพิจารณาสถิติการนำเข้าไม้ตัดดอกจากจีนของไทย หลังจากจีนเข้าเป็นสมาชิก WTO และทำข้อตกลง ACFTA แล้ว พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ไทยมีการนำเข้าไม้ตัดดอกจากจีนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้จีนได้ขึ้นมาเป็นตลาดนำเข้าไม้ตัดดอกอันดับหนึ่งของไทยเกิดจากองค์ประกอบหลายประการ คือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนนับตั้งแต่จีนเริ่มเปิดประเทศ การพัฒนาประเทศพร้อมๆ กับการปรับตัวทางเศรษฐกิจ การพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกทั้งในเรื่องคุณภาพและการขนส่ง การดึงดูดให้ชาวต่างชาติเข้าไปลงทุน และสนับสนุนให้นัก

ลงทุนจีนออกไปลงทุนยังต่างประเทศ รวมไปถึงการทำข้อตกลงทางเศรษฐกิจกับชาติอื่นๆ เพื่อเปิดเสรีทางการค้า ปัจจุบันดังกล่าวจึงส่งผลให้จีนกลายเป็นประเทศที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากที่สุดในโลก และมีอิทธิพลต่อประเทศต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียตะวันออก ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย

จากการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีน และการเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA ที่ให้ลดภาษีสินค้า EH เหลือ 0% จึงทำให้ไม้ตัดดอกจากจีนเข้ามาตีตลาดในไทยมากขึ้น เหตุนี้จึงส่งผลกระทบต่อให้ไทยขาดดุลสินค้าไม้ตัดดอกเหมือนที่นำเข้าจากจีนซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นไม้ดอกเมืองหนาว ทั้งๆ ที่ไทยก็มีศักยภาพในการผลิตเหมือนกัน โดยมีการปลูกไม้ดอกเมืองหนาวทางภาคเหนือและภาคใต้อยู่แล้วก็ตาม แต่ด้วยภูมิอากาศที่ร้อนชื้นจึงทำให้คุณภาพเป็นรองจีน อีกทั้ง ความต้องการบริโภคดอกไม้ในประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากชาวต่างชาติที่เข้ามาพำนักอยู่ในประเทศไทย รวมถึงชาวไทยซึ่งพอจะมีฐานะทางการเงินที่รับความเป็นทุนนิยมมาจากต่างชาติ ต่างก็นิยมใช้ดอกไม้ที่นำเข้าจากต่างประเทศมากกว่าจะใช้ดอกไม้ที่ผลิตในประเทศ เหตุนี้ความนิยมดอกไม้ไทยจึงลดลง โดยดอกไม้เมืองหนาวส่วนใหญ่นิยมใช้ในการจัดงานเทศกาลต่างๆ โดยเฉพาะชาวไทยส่วนใหญ่ถือได้ว่าเป็นชนชาติที่ชอบความสนุกสนาน และชอบจัดงานครื้นเครง ไม่ว่าจะเป็นงานแต่งงาน งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ งานวันเกิด งานเปิดตัวสินค้าหรือบริการ หรือแม้กระทั่งงานศพ ก็มักจะใช้ดอกไม้ที่มีความสวยงามมาประดับตกแต่งเพื่อให้ดูแล้วรู้สึกผ่อนคลาย สบายตา หรือใช้ดอกไม้เพื่อแสดงถึงความรู้สึกที่มอบให้กันในโอกาสต่างๆ เช่น แสดงความยินดีในโอกาสที่ศึกษาจบมหาวิทยาลัย แสดงความยินดีที่ได้ตำแหน่งทางงานที่สูงขึ้น หรือให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย เป็นต้น จากปัจจัยแวดล้อมดังกล่าวจึงทำให้ไทยต้องมีการนำเข้าไม้ตัดดอกจากจีนในปริมาณมาก

นอกจากนี้ ระบบเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศยังเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลให้ธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยกับจีนมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ จีนมีระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมการตลาด ซึ่งภาครัฐจะมีบทบาทสำคัญมากที่สุดและให้การส่งเสริมรวมถึงสนับสนุนอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกเป็นอย่างมาก แต่สำหรับไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ซึ่งภาครัฐจะไม่ค่อยเข้ามาควบคุมอย่างเคร่งครัด แต่จะเป็นภาคเอกชนที่มีบทบาทมากกว่า จากความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจดังกล่าวที่ส่งผลให้หน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับไม้ดอกไม้ประดับของไทยและจีนมีความแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาศักยภาพในการพัฒนาธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีน ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ โดยศึกษาถึงพัฒนาการการผลิตไม้ตัดดอกของไทยและจีนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (ช่วงก่อนและหลังมีข้อตกลง

ACFTA) ศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอก รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มศักยภาพการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอก โดยผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางให้กับภาครัฐและภาคเอกชนที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับไม้ตัดดอก เพื่อนำไปพัฒนาหรือปรับปรุงให้ไม้ตัดดอกของไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน ก่อนมีข้อตกลง ACFTA

1.2.2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน หลังมีข้อตกลง ACFTA

1.2.3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มศักยภาพการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน

1.3 คำถามวิจัย

1.3.1 ไทยและจีนมีวิธีการพัฒนาศักยภาพธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร

1.3.2 ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน (ACFTA) มีผลต่อศักยภาพการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีนอย่างไร

1.3.3 แนวโน้มศักยภาพการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีนเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีน โดยศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ขอบเขตในการศึกษาแบ่งได้ ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเวลา

ศึกษาสภาพการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 – 2554

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาชนิดไม้ตัดดอกประเภทกุหลาบ คาร์เนชั่น เบญจมาศ และกล้วยไม้ที่ไทยค้าขายกับจีน รวมทั้งศึกษาตลาดค้าดอกไม้ตัดดอกปากคลองตลาดของไทยและตลาดโด้วหนานของจีน

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาใช้วิธีการแบบการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร บทความวิชาการ สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารมาจัดลำดับความสำคัญของแต่ละประเด็นให้มีความเชื่อมโยง และมีความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน เพื่อตอบวัตถุประสงค์และคำถามในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบพัฒนาการการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน

1.6.2 ทราบศักยภาพในการพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน

1.6.3 สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางให้กับภาครัฐและภาคเอกชนที่ดำเนินงานเกี่ยวกับไม้ตัดดอก เพื่อนำไปพัฒนาหรือปรับปรุงไม้ตัดดอกของไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.7 นิยามศัพท์

ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอก

ธุรกิจการเกษตร หมายถึง การดำเนินงานทั้งหลายที่เกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอก

ไม้ตัดดอก หมายถึง ไม้ดอกที่ตัดเฉพาะส่วนดอกหรือช่อดอกไปใช้ประโยชน์หรือจำหน่าย โดยจะถูกตัดออกจากต้นไปใช้ประโยชน์พร้อมทั้งก้านดอกด้วย เพราะก้านดอกเป็นแหล่งสะสมอาหาร เมื่อดอกถูกตัดจากต้นเพื่อนำไปปักแจกัน หรือจัดกระเช้า อาหารที่เก็บสะสมไว้ที่ก้านดอกจะถูกนำมาใช้ ช่วยให้ดอกไม้มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น ลักษณะสำคัญของไม้ตัดดอก นอกจากดอกจะต้องสวยสดแล้ว ก้านดอกก็ต้องใหญ่ ยาว และแข็งแรง บรรจุหีบห่อได้ง่าย ขนส่งสะดวก มีน้ำหนักไม่มาก และเก็บรักษาได้นาน (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2548 : 141)

ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน หรือ ASEAN - China Free Trade Agreement / Area : ACFTA หมายถึง ข้อตกลงที่ทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในความตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน - จีน (Framework Agreement on ASEAN-China Comprehensive Economic Cooperation) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางสำหรับการเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีนที่ครอบคลุมทั้งเรื่องการเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่างๆ ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ลงนามเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545

1.8 ข้อจำกัดของการวิจัย

สถิติการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยและจีน ศึกษาข้อมูลเฉพาะปี พ.ศ. 2534 - 2554 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่กรมศุลกากร กระทรวงพาณิชย์ และ <http://comtrade.un.org> มีการบันทึกข้อมูลไว้

ชนิดของไม้ตัดดอกที่ไทยนำเข้าจากจีน ศึกษาเฉพาะกุหลาบ (HS - 0603.1100) คาร์เนชั่น (HS - 0603.1200) และเบญจมาศ (HS - 0603.1400) เนื่องจากเป็นดอกไม้ที่ไทยนำเข้าจากจีน 3 อันดับแรกตามที่กรมศุลกากร กระทรวงพาณิชย์ และ <http://comtrade.un.org> ได้บันทึกข้อมูลไว้

ชนิดของไม้ตัดดอกที่ไทยส่งออกไปจีน ศึกษาเฉพาะกล้วยไม้ (HS - 0603.1300) เนื่องจากเป็นดอกไม้ที่ไทยส่งออกมากที่สุดตามที่กรมศุลกากร กระทรวงพาณิชย์ และ <http://comtrade.un.org> ได้บันทึกข้อมูลไว้

ตลาดค้าดอกไม้ของไทยได้เลือกศึกษาตลาดปากคลองตลาด เนื่องจากเป็นแหล่งค้าขายดอกไม้ที่ใหญ่ที่สุดในกรุงเทพมหานคร สำหรับตลาดค้าดอกไม้ของจีนได้เลือกศึกษาตลาดค้าดอกไม้ไต้หวัน เนื่องจากเป็นแหล่งค้าขายดอกไม้ที่ใหญ่ที่สุดในนครคุนหมิง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน อีกทั้ง เป็นฐานการผลิตอันดับหนึ่งและมีการผลิตดอกไม้มากที่สุดของประเทศ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันและกำลังก้าวไปสู่อนาคตนั้น เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งหมายถึง โลกมีกระบวนการของการติดต่อสื่อสารกันระหว่างสังคมต่างๆ อยู่ตลอดเวลา โดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในส่วใดส่วหนึ่งของโลกจะมีผลกระทบต่อประชาชาติและสังคมที่อยู่ไกลออกไปมากยิ่งขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า โลกาภิวัตน์มีเหตุการณ์หลักๆ อยู่ 3 ลักษณะที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโลก คือ เหตุการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยที่ประชาชนทั่วโลกสามารถรับรู้ได้เพราะการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างทั่วถึงและรวดเร็วทั่วโลก (สมพงษ์ ชูมาก, 2554 : 497 – 498) เมื่อก้าวถึงโลกาภิวัตน์ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ ความเป็นโลกาภิวัตน์ขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามความพร้อมของประเทศสมาชิก และระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิก รวมทั้งมีการเจรจาเพื่อพัฒนาและสร้างกฎกติกาใหม่ๆ เพื่อให้สามารถรองรับกับวิวัฒนาการของการค้าระหว่างประเทศและรูปแบบการค้าโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง

ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เข้าเป็นสมาชิก WTO เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2538 และวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2544 ตามลำดับ โดยทั้งสองประเทศได้เปิดเสรีในด้านการค้าการลงทุนกับนานาประเทศทั่วโลกที่เป็นสมาชิก WTO เช่นเดียวกัน ซึ่งการเปิดเสรีนั้นเป็นเงื่อนไขสำคัญของโลกาภิวัตน์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการตระหนักถึงผลประโยชน์ร่วมกันของการมีตลาดเสรี การเข้าเป็นสมาชิก WTO ของไทยและจีนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการผลิต การแลกเปลี่ยนสินค้า การไหลเวียนของทุน เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ ที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการกับประเทศอื่นๆ เพิ่มขึ้น อาจกล่าวได้ว่ากระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ไทยและจีนมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น โดยดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจที่จะเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขัน ตลอดจนจัดทำนโยบายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

นอกจากนี้ การจัดตั้ง WTO ยังเป็นพื้นฐานให้กลุ่มประเทศในภูมิภาคอื่นๆ ได้รวมกลุ่มกัน จนนำไปสู่แนวคิดภูมิภาคนิยม ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของประเทศที่อยู่ใกล้เคียงกัน เพื่อส่งเสริมและรักษาผลประโยชน์ของประเทศ โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม หรือทางเศรษฐกิจ อาทิเช่น กลุ่มประเทศผู้ส่งน้ำมันเป็นสินค้าออกหรือโอเปค (Organization of Petroleum Exporting Countries : OPEC) ข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือหรือนาฟต้า (North America Free Trade Agreement : NAFTA) สหภาพยุโรปหรืออียู (European Union : EU) สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) หรือเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีนหรือเอซีเอฟทีเอ (ASEAN – China Free Trade Area : ACFTA) เป็นต้น

อย่างไรก็ดี งานวิจัยฉบับนี้ได้เลือกศึกษาเฉพาะเขตการค้าเสรี ACFTA ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มในระดับภูมิภาค โดยข้อตกลง ACFTA มีสาระสำคัญคือ ประเทศสมาชิกในอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม พม่า ลาว และกัมพูชา กับสาธารณรัฐประชาชนจีนตกลงที่จะทำการลดหรือยกเลิกภาษีสินค้าให้เป็น 0% ตามกรอบระยะเวลาที่ได้ตกลงกัน แต่เนื่องด้วยในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน ดังนั้นจึงได้นำสาระสำคัญของข้อตกลงดังกล่าวมาใช้ในการศึกษา โดยข้อตกลง ACFTA ได้ระบุไว้ว่าสินค้าที่มีพิกัดศุลกากร 01 - 08 เป็นสินค้าที่จะต้องนำมาเร่งลดภาษีทันทีตามกรอบระยะเวลาที่ได้ตกลงกัน คือ เริ่มลดภาษี 10% ในปี พ.ศ. 2547 จนกระทั่งเหลือ 0% ในปี พ.ศ. 2549 ซึ่งไม้ตัดดอกจัดเป็นสินค้าที่อยู่ในพิกัดศุลกากร 06 จึงเป็นหนึ่งในสินค้าที่จะต้องนำมาเร่งลดภาษีตามข้อตกลงดังกล่าว

ประเด็นสำคัญของการศึกษาวิจัยในบทนี้จะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ (1) แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง และ (2) วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แบ่งเป็น 2 แนวคิดสำคัญ คือ (1) แนวคิดโลกาภิวัตน์ (Globalization) และ (2) แนวคิดภูมิภาคนิยม (Regionalism)

2.1.1 แนวคิดโลกาภิวัตน์

โลกาภิวัตน์ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Globalization” เริ่มใช้กันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 และต่อมาในปี พ.ศ. 2523 จึงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง โดยมีความหมายว่า “การกลายลักษณะเป็นสากล” หรือ “การแผ่ขยายไปทั่วโลก” ดังนั้น โลกาภิวัตน์จึงถือเป็นปรากฏการณ์สากลที่เน้นลักษณะของสภาพที่โลกเชื่อมโยงกันในระดับโลก และการเชื่อมโยงกันนี้ทำให้สิ่งที่เกิดขึ้นมุมใดในโลกส่งผลกระทบต่อกัน นักวิชาการชาวตะวันตกได้มีความพยายามที่จะให้คำนิยาม “โลกาภิวัตน์” จากหลายๆ มิติ ทั้งในมิติทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง หรือวัฒนธรรม แต่คำนิยามของโลกาภิวัตน์ที่ได้รับการยอมรับในวงกว้างมาจากนักวิชาการชาวตะวันตก 5 คน ประกอบด้วย แอน โธนี กิดเด็นส์ (Anthony Giddens, 1986) ซึ่งได้ให้นิยามคำว่าโลกาภิวัตน์ ไว้ว่า “เป็นกระบวนการกระชับความสัมพันธ์ทางสังคมทั่วโลก โดยเชื่อมโยงท้องถิ่นที่ห่างไกลไม่ว่าเหตุการณ์อะไรก็ตามที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ห่างไกลออกไป ในขณะที่เดียวกันเหตุการณ์อะไรก็ตามที่เกิดขึ้นในพื้นที่ห่างไกลออกไปก็ถูกกำหนด หรือสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นด้วย”

การกระชับความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้คนและชุมชนต่างๆ ทั่วโลกนี้ โรแลนด์ โรเบิร์ตสัน (Roland Rebertson, 1992) อธิบายว่า “โลกาภิวัตน์เป็นแนวคิดที่พูดถึงการบีบอัดของโลกและการทำให้สำนึกที่ว่าโลกเป็นหนึ่งเดียว” ซึ่งการบีบอัดของโลกตรงกับความเห็นของเจมส์ มิทเทิลแมน (James Mittleman, 2014) ที่กล่าวว่า “โลกาภิวัตน์เป็นกระบวนการที่บีบอัดความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งในมิติของเวลาและพื้นที่” นิยามดังกล่าวยังสอดคล้องกับ จอห์น เลชท์ (John Lechte, 2001) ที่กล่าวไว้ว่า “โลกาภิวัตน์เป็นกระบวนการตกผลึกของโลก จนในที่สุดโลกจะกลายเป็นเพียงสถานที่ที่เป็นหนึ่งเดียว” และ มาร์แชล แมคลูฮัน (Marshall McLuhan, 1967) ที่กล่าวว่า “โลกในท้ายที่สุดแล้วจะกลายเป็น “หมู่บ้านโลก” ซึ่งการกลายเป็นหมู่บ้านโลกนี้จะเป็นที่ตระหนักและรับรู้การเชื่อมโยงของคนในโลก” และเมื่อคนในโลกสามารถรับรู้ผ่านการเชื่อมโยงของทั้งโลกได้ ย่อมต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงตามพื้นที่ต่างๆ ขณะที่เดวิด เฮลด์ (David Held) ให้นิยามโลกาภิวัตน์ไว้ว่า “โลกาภิวัตน์เป็นเรื่องของกระบวนการ หรือชุดกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงการจัดการพื้นที่ความสัมพันธ์ และการดำเนินกิจกรรมทางสังคม โดยอาจประเมินในระดับความครอบคลุม ความเข้มข้น ความรวดเร็ว และผลกระทบ ซึ่งก่อให้เกิดการไหลเวียนและการสร้างเครือข่ายของกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ และการใช้อำนาจที่มีลักษณะข้ามทวีปหรือข้ามภูมิภาค”

โดยสรุป นักวิชาการชาวตะวันตกต่างอธิบายว่า “โลกาภิวัตน์” เป็นสภาพที่โลกถูกเชื่อมโยงกัน ถูกบีบอัดจนทำให้เกิดความสำนึกที่ว่าโลกเป็นหนึ่งเดียว และการเปลี่ยนแปลงในมุมมองหนึ่งของโลก ย่อมมีผลกระทบต่อที่อื่นๆ ทั้งในเรื่องของการสร้างเครือข่าย การปฏิสัมพันธ์ รวมถึงการใช้อำนาจที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคม ซึ่งการเชื่อมโยงที่นี้ได้กระทำผ่านเครือข่าย การติดต่อสื่อสารและเทคโนโลยีแบบใหม่ที่ส่งผลให้คนและสิ่งของสามารถเคลื่อนย้ายไปรอบโลกได้อย่างรวดเร็ว ดังคำนิยามโลกาภิวัตน์ของเฟดริค เจมสัน (Fredric Jameson) นักวิชาการผู้ที่ได้รับการยอมรับในวงกว้างด้วยคำนิยามที่กล่าวว่า “โลกาภิวัตน์ เป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนสภาวะการสื่อสารในระดับโลกได้ขยายออกไปอย่างกว้างไกล รวมถึงขอบเขตของตลาดโลกก็เช่นกัน ทั้งสองมิติได้กลายเป็นปรากฏการณ์ที่ดูเป็นรูปธรรมและเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าในช่วงระยะแรกของภาวะสมัยใหม่” (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, 2553 : 40)

อย่างไรก็ตาม โลกาภิวัตน์สามารถตีความหมายได้หลายมิติ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ใช้ว่าจะมองไปในมิติใด นักวิชาการชาวตะวันตก เคลมซี เอล - โอเจลี (Clamsy el-Ojeili) และแพทริก เฮเดน (Patrick Hayden) กล่าวใน “ทฤษฎีสำคัญของโลกาภิวัตน์ (Critical Theories of Globalization)” ว่า “แม้ว่าจะมีความพยายามในการนิยามโลกาภิวัตน์ให้ชัดเจนขึ้น แต่ก็พบว่าได้มีการแบ่งการนิยามโลกาภิวัตน์จากแง่มุมต่างๆ เช่น ในเชิงเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่น นิยามของโลกาภิวัตน์ในมุมมองของเศรษฐศาสตร์ คือ การหลอมรวมของโลกด้วยการจัดระเบียบเศรษฐกิจโลกใหม่โดยใช้หลักการทุนนิยมและการขยายตัวของระบบตลาดเสรี ในขณะที่นิยามของโลกาภิวัตน์ทางการเมือง จะเน้นพูดถึงรัฐชาติ ขอบเขต พรมแดน และการหลอมรวมของโลกด้วยแนวคิดประชาธิปไตย นิยามโลกาภิวัตน์ในทางสังคมวิทยาที่มองว่าโลกาภิวัตน์กระชับความสัมพันธ์และการจัดการองค์กรทางสังคมระหว่างผู้คนในประเทศต่างๆ ในขณะที่โลกาภิวัตน์ทางวัฒนธรรม คือ การเคลื่อนย้ายไหลเวียนของความคิด ศิลปะ ค่านิยมระหว่างคนในพื้นที่ต่างๆ ของโลก” เป็นต้น

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเน้นนิยามคำว่า “โลกาภิวัตน์” ไปในมิติทางเศรษฐกิจ โดยนิยามในมิติดังกล่าวได้มีนักวิชาการหลายท่านที่ให้คำนิยามไว้ ซึ่งนิยามของคำว่า “โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ” ก็ จะมีความหมายเดิมของคำว่า “โลกาภิวัตน์” ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแอบแฝงอยู่เสมอ ดังที่ เฟดริค เจมส์สัน และแล็งฮอน (Langhorne) มองว่า โลกาภิวัตน์ในเชิงเศรษฐกิจ คือ ตลาดโลกที่เกิดการขยายตัวในอัตราเร่ง การทำธุรกรรมต่างๆ ทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและข้ามพรมแดนเชื่อมโยงเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคหรือความแตกต่างของเวลาหรือสถานที่ ซึ่งการเชื่อมโยงกันทางเศรษฐกิจในระดับโลกนี้ สตีเจอร์ (Steger) อธิบายว่า ปรากฏการณ์

ดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการผลิตและการจัดการในการแลกเปลี่ยนสินค้า เกิดการไหลเวียนของทุนและเทคโนโลยีอย่างมหาศาลที่กระตุ้นให้เกิดการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ พร้อมกับอธิบายว่าที่เป็นเช่นนี้ได้ก็เพราะการพัฒนาของเทคโนโลยีการสื่อสารระดับโลก ดังที่ มาร์ติน คาร์นอย (Martin Carnoy) เสนอว่า องค์ประกอบของกระแสโลกาภิวัตน์ คือ ระบบเศรษฐกิจ ที่มีการเคลื่อนตัวของทุน การแข่งขันในตลาดโลก การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งเทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสาร การคมนาคม และวัฒนธรรมในการซื้อขายและการบริโภค สอดคล้องกับ แอปปาสุราอิ (Appadurai) ที่กล่าวว่า โลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของคนที่มีชาติพันธุ์ อัตลักษณ์และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างกัน เกิดการไหลของเทคโนโลยี ข่าวสาร ข้อมูล เงินทุน แนวคิดและอุดมการณ์ ในลักษณะข้ามพรมแดนรัฐชาติด้วยความเร็ว ปริมาณ และทิศทางที่รัฐไม่สามารถควบคุมได้อีกต่อไป โลกาภิวัตน์ จึงเป็นกระแสที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมมวลชนในระดับโลก ก่อให้เกิดการต่อสู้และต่อต้าน อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้คนที่มียุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันได้เชื่อมโยงถึงกันมากขึ้นอีกด้วย”

กล่าวโดยสรุป ตามทัศนะของนักวิชาการชาวตะวันตก เสนอว่า โลกาภิวัตน์ในมิติทางเศรษฐกิจ หมายถึง การขยายขอบเขตกิจกรรมด้านเศรษฐกิจระหว่างพรมแดนของรัฐชาติ โดยการขยายระบบเศรษฐกิจให้เปิดกว้างมากขึ้น เกิดการพึ่งพาทางเศรษฐกิจระหว่างกันมากขึ้น และเกิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับโลก

สำหรับประเทศไทย นิยามของคำว่า “โลกาภิวัตน์” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง “การแพร่กระจายไปทั่วโลก การที่ประชาคมโลกไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใด สามารถรับรู้ สัมพันธ์ หรือรับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง เนื่องมาจากการพัฒนาระบบสารสนเทศเป็นต้น” (<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=318929>, 6 เมษายน 2557) กล่าวโดยทั่วไปแล้ว นิยามของโลกาภิวัตน์ในแวดวงของนักวิชาการไทย พบว่า ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญไปในมิติเดียวกัน คือ มิติทางเศรษฐกิจ แต่ก็ยังไม่ทิ้งปัจจัยรอบด้านอย่างการเมือง สังคม และวัฒนธรรม กล่าวคือ เมื่อกล่าวถึงโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจก็จะกล่าวถึงการเมือง สังคม หรือวัฒนธรรมมาเกี่ยวข้องด้วย ดังที่ เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา กล่าวว่า “โลกาภิวัตน์ คือปรากฏการณ์ที่ความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกนี้ได้ถูกแปรรูปให้เข้าหากันอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านของการรับรู้และการกระทำอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน โดยเรื่องหรือประเด็นต่างๆ ได้เกิดขึ้นในที่ที่ห่างไกลและข้ามประเทศ จะสามารถรับรู้และมีผลต่อเราอย่างรวดเร็ว โดยจะเห็นได้ว่าในยุคโลกาภิวัตน์นั้นเหตุการณ์ต่างๆ และรูปแบบทางสังคมที่เรามีอยู่จะมี

กระบวนการขยายตัวเข้าหากันและลือต่อกัน และกระบวนการนี้จะเชื่อมโยงทำให้สังคมที่แตกต่างกันและห่างไกลกันกลายมาเป็นเครือข่ายเดียวกันทั่วโลก”

ทัศนศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ สมพงษ์ ชูมาก ที่เสนอว่า “โลกยุคโลกาภิวัตน์ก็คือ โลกที่เหตุการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคม มีความเชื่อมโยงกันมากยิ่งขึ้น และเป็นโลกที่เหตุการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบมากยิ่งขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง สังคมต่างๆ จะถูกกระทบอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และอย่างรุนแรงมากยิ่งขึ้นจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เหตุการณ์ที่ว่าอาจกล่าวสรุปง่ายๆ ว่ามี 3 อย่าง คือ เหตุการณ์ทางสังคม เหตุการณ์ทางเศรษฐกิจ และเหตุการณ์ทางการเมือง เหตุการณ์เช่นที่ว่ำนั้นเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ประชาชนทั่วโลกและจำนวนมากได้รับรู้ถึงกัน เพราะการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างทั่วถึงและรวดเร็วทั่วโลก ทำให้โลกดูเหมือนหดตัวลง ไม่ว่าจะเป็ นเว็รล ไซด์ เวบ (world wide web) อิเล็กทรอนิกส์ เมล์ (electronic mail) หรือโทรศัพท์ที่แพร่ภาพออกไปทั่วโลก หนังสือพิมพ์ที่จัดจำหน่ายทั่วโลก บริษัทข้ามชาติที่มีสาขาหรือบริษัทพันธมิตรอยู่ทั่วโลก สิ่งเหล่านี้ทำให้ลักษณะการเมือง โลกเปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นอยู่ก่อนหน้า” (สมพงษ์ ชูมาก, 2554 : 497 - 498)

การเชื่อมโยงถึงกันทั่วโลกดังกล่าว สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ มองว่า โลกาภิวัตน์หรือที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ หมายถึง การเชื่อมโยงในด้านการค้าการลงทุน ตลอดจนการบริการด้านต่างๆ ระหว่างประเทศทั่วโลก ซึ่งในอดีตก่อนปี พ.ศ. 2501 การเชื่อมโยงระหว่างประเทศในด้านการค้าการลงทุน ด้านการเงิน ตลอดจนด้านบริการต่างๆ นั้นยังถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขทางการเมืองระหว่างประเทศ การแบ่งโลกออกเป็นสองค่ายภายใต้บรรยากาศการเผชิญหน้าในด้านการเมืองและอุดมการณ์ ส่งผลให้การเชื่อมโยงทางการค้า การลงทุน และด้านอื่นๆ ถูกจำกัดขอบเขตเป็นเพียงการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มที่มีอุดมการณ์เดียวกันเท่านั้น แต่เมื่อหมดยุคของกลุ่มที่มีอุดมการณ์เดียวกัน โลกาภิวัตน์ จึงหมายถึง กระบวนการสร้างโลกให้เป็นแบบเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน เศรษฐกิจและวัฒนธรรม อันได้แก่ การยกเลิกระบบสังคมนิยมเปลี่ยนเป็นทุนนิยม การลงทุนข้ามชาติ การติดต่อค้าขายที่มีการลงทุนไปในทิศทางเดียวกันโดยมีปัจจัยเสริม คือ ระบบโทรคมนาคมสมัยใหม่ เกิดการร่วมมือของกลุ่มธุรกิจที่มีความเข้มแข็ง ทำให้เขตแดนของรัฐลดความสำคัญลงไปมากภายใต้โลกที่ไร้พรมแดน

ด้วยเหตุนี้ โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ จึงเป็นปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ การกระจายระบบการผลิตไปทั่วทุกแห่ง โดยมุ่งไปที่การลดต้นทุนการผลิตและการครอบครองตลาดให้

ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ อันหมายถึง การเชื่อมโยงทุกพื้นที่ของโลกโดยอาศัยเครือข่ายโทรคมนาคมที่ล้ำยุคอันจะมีผลให้โลกนั้นแคบลง สามารถติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกมากยิ่งขึ้น จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลก ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนย้ายของทุน หรือการโยกย้ายระบบการผลิตไปตามภูมิภาคต่างๆ ของโลกที่ไร้พรมแดน (Borderless World) บทบาทของรัฐได้ถูกทูนนิยมนำเข้ามาแทนที่และก่อให้เกิดการร่วมมือกันในระดับภูมิภาคในรูปของกลุ่มการค้า ทั้งทางตะวันตกและทางตะวันออก แม้กระทั่งเอเชียอาคเนย์ในระดับอนุภูมิภาค (Sub-Regional Grouping) เช่น โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS) เป็นต้น ซึ่งความสำคัญของข้อมูลข่าวสารและอิทธิพลที่ได้ขยายตัวมากขึ้นมานี้สามารถสร้างกระแสทางการเมือง เปลี่ยนแปลงค่านิยม และโน้มน้าวให้เรายอมรับในสิ่งที่แตกต่างไปจากเดิม โดยสิ้นเชิง ข้อมูลข่าวสารจึงมีความสำคัญ เปรียบเสมือนกับวัตถุดิบชิ้นหนึ่งในการประกอบธุรกิจ นอกเหนือไปจากทุน แรงงาน และที่ดิน การมีข้อมูลข่าวสารจึงเป็นเหมือนการสร้างความสำเร็จเปรียบเหนือผู้อื่นและเพิ่มพูนอำนาจต่อรองเพื่อเอาไว้ใช้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

จากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะพบว่าโลกในยุคปัจจุบันมีหลายขั้วอำนาจ (Multipolar) มิใช่แค่เพียงสองขั้ว (Bipolar) เหมือนอย่างในอดีต โดยในปัจจุบันโลกเกิดกระบวนการก้าวเข้าสู่ความทันสมัย การเปลี่ยนแปลงอย่างตะวันตก จากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของระบบทุนนิยมที่ได้เชื่อมโยงภูมิภาคต่างๆ ของโลกไว้ได้ขยายคาเดียวกัน สะท้อนให้เห็นถึงปรากฏการณ์ดังกล่าว ได้แก่ การค้าระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้น การขยายตัวของตลาดทุนที่เกิดจากการเปิดเสรีของประเทศทั้งหลาย การค้าและการลงทุนที่มีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นและการมีเทคโนโลยีที่ล้ำยุคเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเคลื่อนย้ายของทุน และการทำธุรกิจทั่วไปทำได้เร็วขึ้น ซึ่งการขยายตัวดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่ออย่างเลี่ยงไม่ได้ต่อการกำหนดทิศทางและการดำเนินนโยบายภายในประเทศ รวมทั้งสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขและพัฒนาการทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศที่ไม่เหมือนกัน

การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้สะท้อนความหมายของคำว่า โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในยุคนี้ ดังที่ สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์ กล่าวว่า “โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ก็หมายถึง การบูรณาการทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในโลกเข้ามาด้วยกัน โดยเฉพาะหากประเทศนั้นๆ มีการเปิดตัวทางเศรษฐกิจก็จะมีผลพวงของ โลกาภิวัตน์เกิดขึ้น และมีปฏิสัมพันธ์ได้อย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกันกับความเป็นภูมิภาคที่เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน หากความเป็นภูมิภาคที่เกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจก็จะถูกผลักดันโดยกลไกตลาดสินค้า บริการ ทุน และผู้คนใน

ระดับภูมิภาคเข้ามาสู่การบูรณาการร่วมกัน ดังนั้น ในระดับเบื้องต้นที่ควรเข้าใจก็คือ การบูรณาการที่เกิดขึ้นมีทั้งในระดับโลกก็คือโลกาภิวัตน์ และการบูรณาการในระดับภูมิภาคก็คือความเป็นภูมิภาค สองกระบวนการดังกล่าวข้างต้นนี้ มีผลต่อการปรับตัวของประเทศหนึ่งที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต้องอยู่ในกระบวนการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง” (สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์, 2554 : 13)

ดังนั้น โลกาภิวัตน์ จึงหมายถึงสภาพที่โลกเชื่อมโยงกัน กล่าวคือเหตุการณ์ใดก็ตามเมื่อเกิดขึ้นในที่ใดๆ ในโลกแล้ว ย่อมมีผลกระทบต่อที่อื่นๆ ในโลกด้วย ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ฯลฯ ด้วยการเชื่อมโยงผ่านทางเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่นับวันยิ่งจะมีการพัฒนามากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อมองในเชิงเศรษฐกิจแล้ว โลกาภิวัตน์จึงเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อระบบเศรษฐกิจของโลกเป็นอย่างมาก โดยโลกาภิวัตน์เป็นการขยายขอบเขตกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศให้เปิดกว้างมากขึ้น มีการพึ่งพาทางเศรษฐกิจระหว่างกันมากขึ้น จนสามารถนำไปสู่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาคได้ โดยมีหลักการทุนนิยมและการขยายตัวของระบบตลาดเสรี เป็นตัวขับเคลื่อนที่สนับสนุนความเป็นโลกาภิวัตน์ให้มีการเชื่อมโยงและเกิดการขยายตัวทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ซึ่งการขยายตัวทางการค้าและการลงทุนนั้นเกิดขึ้นจากการพัฒนาของระบบเทคโนโลยีที่ไร้พรมแดน และได้ก่อให้เกิดการปรับตัวในการแข่งขันมากขึ้น จนประชาชนทั่วโลกสามารถรับรู้ถึงเหตุการณ์ต่างๆ ได้ เพราะการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและทั่วถึงทั้งโลก

ตัวอย่างของความเป็น โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ องค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการค้าเสรีระหว่างประเทศ มีหน้าที่กำกับการค้าและการเงินของประเทศสมาชิกให้เป็นไปตามความตกลงทางการค้า ยุติกรณีพิพาททางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก และเป็นเวทีเจรจาการค้าของประเทศสมาชิก จะเห็นได้ว่า ความเป็นโลกาภิวัตน์ของ WTO แสดงให้เห็นถึงการเปิดเสรีในด้านการค้าการลงทุนของนานาประเทศทั่วโลกที่เป็นสมาชิก โดยการเปิดเสรีนั้นเป็นเงื่อนไขสำคัญของโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการตระหนักถึงผลประโยชน์ร่วมกันของการมีตลาดเสรี ซึ่งจากกระแส โลกาภิวัตน์นี้เองที่ทำให้ประเทศต่างๆ จำเป็นที่จะต้องปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น โดยดำเนินมาตรการที่จะเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขัน ตลอดจนจัดทำนโยบายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีนในที่นี่ นับว่าสอดคล้องกับหลักการสำคัญที่ไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของ WTO คือ การเปิดตลาดสินค้าเกษตร โดยไทยมีท่าทีสนับสนุนการเจรจาเปิดเสรีการค้าสินค้าเกษตรของโลกร่วมกับกลุ่ม Cairns) ซึ่งเป็นการรวมตัวของกลุ่มประเทศผู้ส่งออกสินค้าเกษตร 19 ประเทศที่มีการส่งออกสินค้าเกษตรมากกว่าร้อยละ 25 ของการส่งออกสินค้าเกษตรของโลก ได้แก่ ออสเตรเลีย อาร์เจนตินา โบลิเวีย บราซิล แคนาดา ชิลี โคลัมเบีย คอสตาริกา กัวเตมาลา อินโดนีเซีย มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ปากีสถาน ปารากวัย เปรู ฟิลิปปินส์ อูรุกวัย แอฟริกาใต้ และไทย (http://www2.moc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6373, 4 มกราคม 2556) โดยสำหรับไทยได้ให้การสนับสนุน 3 ประเด็นหลักของการเจรจาสินค้าเกษตร คือ

1) การเปิดตลาดสินค้าเกษตร โดยพันธกรณีที่ไทยต้องปฏิบัติ คือ ลดภาษีสินค้าเกษตรทุกรายการรวม 740 รายการ (พิกัด HS 06 - 07) โดยเฉลี่ยร้อยละ 24 ภายใน 10 ปี (ภายในปี พ.ศ. 2547) ทั้งนี้ อัตราภาษีโดยเฉลี่ยของไทยก่อนที่จะลด อยู่ในระดับร้อยละ 49 แต่จะลดเหลืออยู่ที่ระดับร้อยละ 27 - 40 ดังตารางที่ 2.1 นอกจากนี้ ไทยยังต้องมีการปรับเปลี่ยนมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรเป็นมาตรการโควตาภาษีกับสินค้า 23 รายการ ได้แก่ น้ำมันและนมปรุงแต่ง นมผงขาดมันเนย มันฝรั่ง หอมหัวใหญ่ เมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่ มะพร้าว เนื้อมะพร้าวแห้ง น้ำมันมะพร้าว เมล็ดกาแฟ กาแฟสำเร็จรูป ชา พริกไทย กระเทียม ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าว ถั่วเหลือง กากถั่วเหลือง น้ำมัน ถั่วเหลือง น้ำมันปาล์มและน้ำมันเมล็ดอินปาล์ม น้ำตาล ใบยาสูบ เส้นไหมดิบ และลำไยแห้ง

ตารางที่ 2.1 การลดอัตราภาษีของสมาชิก WTO ที่สำคัญ ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และไทย

ประเทศ	จำนวนอัตราภาษี ที่ผูกพันรายการ	ลดภาษีลงเฉลี่ย %	อัตราภาษีเฉลี่ย (ก่อน WTO) %	อัตราภาษีเฉลี่ย สุดท้าย % (2543)
สหภาพยุโรป	2,132	36	12	8
สหรัฐฯ	1,280	36	7	5
ญี่ปุ่น	1,453	36	17	11
ไทย	740	24	49	27-40

(หมายเหตุ : ไม่รวมอัตราภาษีนอกโควตา)

ที่มา : http://www2.moc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6373, 4 มกราคม 2556

2) การลดการอุดหนุนการผลิตภายใน โดยไทยต้องลดการอุดหนุนการผลิต การเกษตรที่เป็นการบิดเบือนตลาด เช่น การประกันราคาและการแทรกแซงราคาจาก 21,816 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2538 ให้เหลือ 19,028 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2547 ดังตารางที่ 2.2 ดังนั้น ไทยยังสามารถให้การอุดหนุนโดยใช้มาตรการ ดังกล่าวต่อไปได้ แต่จะเกินกว่าเพดานที่กำหนดนี้ไม่ได้

ตารางที่ 2.2 การลดการอุดหนุนการผลิตภายในของสหภาพยุโรป สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และไทย

ประเทศ	การอุดหนุนการผลิตภายใน ที่ผูกพันกับ WTO (ล้านบาท)		
	2538	2543	จำนวนที่ลด
สหภาพยุโรป	3,240,000	2,690,000	550,000
สหรัฐฯ	877,159	725,914	151,245
ญี่ปุ่น	1,680,000	1,390,000	290,000
ไทย	21,816	19,028 (ปี 2547)	2,788

ที่มา : www.dtn.go.th/dtn/tradeinfo/file/files_1/Agriculture-ผลเจรจาUR.doc, 7 มิถุนายน 2556

3) การลดการอุดหนุนการส่งออก โดยประเด็นสำคัญ คือ สมาชิกต้องไม่อุดหนุน เกินกว่าที่ผูกพันไว้ โดยใช้อยุดการอุดหนุนในปีฐาน (พ.ศ. 2529 – พ.ศ. 2531) ดังตารางที่ 2.3 เป็น จุดเริ่มต้น และผูกพันการอุดหนุนส่งออกเป็นรายสินค้า กล่าวคือ สมาชิกไม่สามารถให้การอุดหนุน ส่งออกกับสินค้าเกษตรที่ไม่เคยได้รับการอุดหนุนส่งออกในปีฐานได้ แต่ก็มีข้อยกเว้นให้ประเทศ กำลังพัฒนา กรณีที่เป็นการอุดหนุนส่งออกเพื่อลดต้นทุนการตลาดที่รวมถึงต้นทุนในการปรับปรุง คุณภาพสินค้าและการขนส่งระหว่างประเทศ รวมถึงลดต้นทุนด้านการขนส่งภายใน จากตารางที่ 2.3 ดังกล่าว เนื่องจากในปีฐานไทยไม่ได้ให้การอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตร ไทยจึงไม่สามารถให้ อุดหนุนการส่งออกนี้ได้ (www.dtn.go.th/dtn/tradeinfo/file/files_1/Agriculture-ผลเจรจาUR.doc)

ตารางที่ 2.3 การลดการอุดหนุนส่งออกของสหภาพยุโรป สหรัฐฯ ญี่ปุ่นและไทย

ประเทศ	การอุดหนุนส่งออกที่ผูกพันกับ WTO (ล้านบาท)		
	2538	2543	จำนวนที่ลด
สหภาพยุโรป	465,528	297,936	167,592
สหรัฐฯ	35,302	22,572	12,730
ญี่ปุ่น	ไม่มี	ไม่มี	-
ไทย	ไม่มี	ไม่มี	-

ที่มา : www.dtn.go.th/dtn/tradeinfo/file/files_1/Agriculture-ผลการเจรจาUR.doc, 7 มิถุนายน 2556

สำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน ถือได้ว่าเป็นตัวอย่างประเทศหนึ่งที่สนับสนุนความเป็นโลกาภิวัตน์อย่างชัดเจน จีนเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิก WTO ที่จะต้องปรับเปลี่ยนตัวเองเป็นอย่างมาก เพื่อให้เข้ากับสภาพที่โลกเชื่อมโยงกัน ในอดีตจีนมีความเป็นสังคมนิยมสูงมาก กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการค้า การลงทุน หรือธุรกรรมต่างๆ ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขทางการเมืองโดยรัฐบาลจีน (พรรคคอมมิวนิสต์) จะเน้นทำการค้าขายกับประเทศที่เป็นสังคมนิยมเหมือนกันเป็นหลัก ดังนั้น ความเป็นโลกาภิวัตน์ของจีนจึงเป็นเพียงการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มที่มีอุดมการณ์สังคมนิยมเดียวกันเท่านั้น แต่กระแสโลกาภิวัตน์ก็สามารถทำให้จีนได้ลดความเข้มแข็งลงไป จากที่เป็นสังคมนิยมที่หลายๆ ประเทศยังไม่ยอมรับ กลายเป็นว่า ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารได้มากขึ้น และรู้จักโลกภายนอกมากขึ้น โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ ได้เปลี่ยนจากที่เคยปิดประเทศและค้าขายเฉพาะกลุ่มที่เป็นสังคมนิยมเหมือนกันเท่านั้น

ปัจจุบัน จีน ได้กลายเป็นประเทศที่นานาชาติทั่วโลกอยากเข้าไปลงทุนทำธุรกิจด้วย เพราะจีนรู้จักที่จะติดต่อสื่อสารค้าขายกับประเทศอื่นๆ และเปิดกว้างทางเศรษฐกิจมากขึ้น โดยมีปัจจัยเสริม คือ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ระบบโทรคมนาคมที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ก้าวสู่ความทันสมัยและเริ่มเลียนแบบตะวันตก แต่ก็ไม่ใช่จะเลียนแบบทุกอย่าง จีนได้เลือกใช้บางอย่างมาจากตะวันตกและปรับให้เข้ากับสังคมที่เป็นอยู่ ซึ่งภาครัฐของจีนมีบทบาทที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนประเทศเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของทั้งโลก โดยภาครัฐของจีนได้สนับสนุนให้ชาวจีนออกไปลงทุนในต่างประเทศ และดึงดูดชาวต่างชาติให้เข้าไปลงทุนในจีนด้วย ปรัชญาการณั้ดังกล่าวนี้เอง ที่สะท้อนให้เห็นว่า ความเป็นโลกาภิวัตน์ของจีนก็คือ การที่จีนสามารถเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจของตนให้เข้ากับโลกได้ จนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการผลิต การแลกเปลี่ยนสินค้า การไหลเวียนของทุน

เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ ที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่าง
จีนกับประเทศอื่นๆ ได้

สาธารณรัฐประชาชนจีนเคยเป็นสมาชิก 1 ใน 23 ประเทศผู้ก่อตั้งแกตต์ (ความตกลงทั่วไป
ว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า / General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) ในปี พ.ศ. 2490
และเมื่อจีนมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบบคอมมิวนิสต์ในปี พ.ศ.2492 จึงต้องออกจากการ
เป็นสมาชิก GATT ต่อมาจีนได้สมัครเข้าเป็นสมาชิก GATT อีกครั้งเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ.
2529 ซึ่งหลังจากการเจรจาต่อรองกว่าในระหว่างปี พ.ศ. 2529 - 2536 และมีการจัดตั้งองค์การการค้า
โลก WTO ขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2538 สาธารณรัฐประชาชนจีนจึงได้พยายามเข้าเป็นสมาชิก
WTO อีกครั้ง จนในที่สุด จึงได้เข้าเป็นสมาชิก WTO เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2544 โดยการเข้า
เป็นสมาชิก WTO จีนจะต้องมีการเจรจาทั้งในระดับสองฝ่ายและระดับหลายฝ่าย ภายใต้กรอบการ
ดำเนินงานของคณะทำงานว่าด้วยการเข้าเป็นสมาชิก โดยการเจรจาสองฝ่ายกับสมาชิกองค์การ
การค้าโลกเพื่อเปิดตลาดสินค้าและบริการของจีน ซึ่งการเจรจาประกอบด้วย การเปิดตลาดสินค้า ทั้ง
ด้านมาตรการภาษีและมาตรการที่มิใช่ภาษี และเปิดตลาดบริการ สำหรับการเจรจาระดับหลายฝ่าย
ในเวทีการประชุมของคณะทำงาน จะเป็นกรอบข้อผูกพันทางกฎหมายที่จีนจะต้องดำเนินการ
ปรับปรุงกฎระเบียบของตนให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของ WTO ในทุกๆ ด้าน อาทิเช่น การลดอัตรา
ภาษีศุลกากร การลดระดับการอุดหนุน และการเปิดเสรีด้านการบริการ เป็นต้น โดยในระหว่างการ
เจรจาสองฝ่าย ไทยได้ยื่นความจำนงที่จะเจรจาสองฝ่ายกับจีนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 โดยมีการเจรจารวม
ทั้งสิ้น 15 ครั้ง และได้ลงนามความตกลงสองฝ่ายเมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2543 ณ กรุงปักกิ่ง ผล
การเจรจามีสาระสำคัญ คือ ด้านการค้าสินค้า จีนจะลดอัตราภาษีตามรายการสินค้าที่ไทยเสนอขอ
จำนวนทั้งสิ้น 136 รายการ โดยเป็นสินค้าเกษตร 39 รายการ สินค้าประมง 12 รายการ และสินค้า
อุตสาหกรรม 85 รายการ อันเป็นผลให้อัตราภาษีสินค้าทั้ง 136 รายการลดลงจากอัตราเฉลี่ย
30.2% หรือจากอัตราเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 37.6% เหลือ 13.1% และในด้านการค้าบริการ ขอมตกลง
ตามที่ไทยขอให้จีนเปิดเสรีการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยวใน 2 กิจกรรม คือ โรงแรมและภัตตาคาร
และบริษัทตัวแทนท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจนันทนาการ ([http://www.chineselawclinic.moc.go.th
/info/info_detail.php?idcont=8&idcontsub=364](http://www.chineselawclinic.moc.go.th/info/info_detail.php?idcont=8&idcontsub=364), 3 สิงหาคม 2555)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การที่จีนได้เข้าเป็นสมาชิก WTO ส่วนหนึ่งเป็นเพราะกระแสโลกา
ภิวัตน์ที่ผลักดันให้จำต้องปรับเปลี่ยนตัวเอง เปิดประเทศรับรู้มุมมองข่าวสารใหม่ๆ จากต่างประเทศ
หยุดปิดกั้นตัวเอง และพัฒนาปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจของประเทศ ยิ่งเมื่อเข้าเป็นสมาชิก WTO

แล้ว ยังต้องปรับกฎระเบียบทางด้านเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับ WTO ด้วย ยกตัวอย่างเช่น ต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการค้าระหว่างประเทศแก่ประเทศที่เป็นสมาชิก WTO อื่นๆ ต้องเจรจาในระดับพหุภาคีเพื่อกำหนดพันธะของจีนในการเป็นสมาชิก WTO และกำหนดเวลาในการปฏิบัติตามกฎเหล่านั้น รวมไปถึงเจรจาในระดับทวิภาคีเพื่อให้มีหลักประกันว่าจะไม่มีประเทศใดคัดค้านจีนในการเข้าเป็นสมาชิก WTO โดยเฉพาะกับประเทศสมาชิกสำคัญของ WTO นั่นคือ สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป จีนถึงจะสามารถเข้าเป็นสมาชิก WTO ได้ การปฏิบัติตามเงื่อนไขในการเข้าเป็นสมาชิก WTO ของจีนดังกล่าวจะช่วยปรับสภาพแวดล้อมในการทำธุรกิจภายในประเทศจีน และเป็นแรงดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศที่จะส่งผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของจีนด้วย ดังนั้นการเข้าเป็นสมาชิก WTO ของจีน จึงเป็นการเพิ่มโอกาสในการทำการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ โดยเป็นโอกาสของทั้งฝ่ายจีนและประเทศสมาชิก WTO อื่นๆ อีกทั้งยังทำให้มีความแน่นอนและโปร่งใสด้านกฎระเบียบทางเศรษฐกิจการค้าสำหรับชาวต่างชาติที่เข้าไปทำธุรกิจในจีนมากยิ่งขึ้น และจีนเองก็จะไม่ถูกกีดกันหรือเลือกปฏิบัติโดยขัดกับหลักการและกฎเกณฑ์ของ WTO

ด้วยเหตุนี้ แนวคิด โลกาภิวัตน์ จึงเป็นทั้งแนวคิดในการเปลี่ยนแปลงโลกทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ และทำให้ภาครัฐของแต่ละประเทศต้องมีบทบาทในการดำเนินงานระดับระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น อีกทั้ง ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจโลกให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอีกด้วย จากแนวคิดดังกล่าวนี้เอง ที่ก่อให้เกิดองค์การระหว่างประเทศขึ้นมากมาย โดยองค์การที่เด่นชัดที่สุดในเรื่องเศรษฐกิจก็คือ องค์การการค้าโลก (WTO) ที่มีประเทศกว่าครึ่งก่อนโลกเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ปัจจุบัน ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2552 WTO มีสมาชิกรวมทั้งหมด 153 ประเทศ (http://www.dtn.go.th/dtn/tradeinfo/dtn_wto_member.php, 6 ตุลาคม 2555) รวมถึงประเทศจีน ซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกที่มีการปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจตามกฎระเบียบของ WTO เหมือนกับประเทศอื่นๆ อีกทั้ง จีนยังเป็นที่ตั้งประเทศหนึ่งทีแสดงถึงความเป็น โลกาภิวัตน์ที่มีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด เปิดรับข่าวสารจากต่างประเทศ และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าไปปรับปรุงพัฒนาประเทศได้มากขึ้น อาจกล่าวได้ว่าแนวคิด โลกาภิวัตน์ส่งผลให้จีนได้พัฒนาประเทศได้มากจนสามารถกลายเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลไปทั่วโลก

แนวคิด โลกาภิวัตน์ดังกล่าว นับว่าสัมพันธ์สอดคล้องกับธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยกับจีน เมื่อไทยและจีน ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก WTO แล้ว ส่งผลให้ตลาดค้าดอกไม้ของทั้งสองประเทศเกิดการขยายตัวทางตลาดมากขึ้น และส่งผลให้มูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของทั้งสองประเทศมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสมาชิกของ WTO บางประเทศได้มี

การค้าขายไม้ตัดดอกกับประเทศทั้งสองมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งได้มีการผูกพันที่จะลดภาษี ยกเลิกหรือลดการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่างๆ จึงส่งผลให้ไทยและจีนมีโอกาสทางการค้าสินค้าไม้ตัดดอก อีกทั้งยังมีตลาดส่งออกมากขึ้น รวมถึงผู้บริโภคของไทยและจีนต่างก็มีสินค้าและบริการที่เป็นทางเลือกจากต่างประเทศมากขึ้นด้วย อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีนหลังเข้าร่วมเป็นสมาชิก WTO แล้ว พบว่า ในด้านการนำเข้า จีนนำเข้าไม้ตัดดอกจากไทยมากกว่าไทยนำเข้าจากจีน และสำหรับการส่งออกพบว่า ไทยส่งออกไม้ตัดดอกไปจีนมากกว่าจีนส่งออกมาไทย กล่าวได้ว่าทั้งด้านการนำเข้าและการส่งออกไทยได้ดุลการค้าไม้ตัดดอกกับจีน ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 มูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน หลังเข้าเป็นสมาชิก WTO ปี พ.ศ. 2545 – 2548

มูลค่า : ดอลลาร์สหรัฐ

ปี พ.ศ.	มูลค่านำเข้า		มูลค่าส่งออก	
	ไทย	จีน	ไทย	จีน
2545	978,989	1,358,495	43,161,190	6,542,173
2546	987,943	1,560,823	53,278,587	10,108,166
2547	1,171,999	2,011,136	58,614,653	16,578,738
2548	1,330,984	2,508,481	67,598,139	20,519,607
รวม	<u>4,469,915</u>	<u>7,438,935</u>	<u>222,652,569</u>	<u>53,748,684</u>

ที่มา : <http://comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H3&cc=0603>, January 4, 2013

2.2 แนวคิดภูมิภาคนิยม

คำว่า ภูมิภาคนิยม (Regionalism) อาจตีความหมายได้ทั้งในทางภูมิศาสตร์และทางการเมือง โดยในทางภูมิศาสตร์ คำว่า ภูมิภาค นั้นเป็นการยกที่จะจำกัดอาณาเขตอันแน่นอนลงไป แต่อาจแบ่งภูมิภาคออกเป็นภูมิภาคที่มีสิ่งประกอบเพียงอย่างเดียว เช่น ภูมิภาคเขตร้อน ภูมิภาคเขตนาว เป็นต้น แต่ภูมิภาคที่มีปัจจัยหลายอย่างเป็นสิ่งประกอบ หมายถึง การกำหนดดินแดนที่ประกอบด้วยสิ่งต่างๆ เช่น ดิน ฟ้า อากาศ ลักษณะการทำมาหากิน ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่คล้ายคลึงกันอยู่ในภูมิภาค

เดียวกัน ส่วนความหมายของภูมิภาคในทางการเมืองนั้น มีความหมายที่กว้างออกไปกว่าทางภูมิศาสตร์ นักรัฐศาสตร์จึงมีความเห็นเกี่ยวกับภูมิภาคต่างๆ กัน ซึ่งพอจะสรุปได้ ดังนี้ (1) ภูมิภาคจะต้องมีเขตโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมที่คล้ายคลึงกัน (2) ภูมิภาคหมายถึงเขตที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (3) ภูมิภาคหมายถึงดินแดนที่ผู้อยู่ในภูมิภาคมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (4) ภูมิภาคหมายถึงเขตที่อยู่ภายใต้การบริหารหน่วยเดียวกัน (5) ภูมิภาคคือ ดินแดนที่กำหนดขึ้นเมื่อเกิดปัญหาขึ้นในบางครั้งคราว และ (6) ภูมิภาค หมายถึง ดินแดนที่มีปัจจัยหลายอย่างคล้ายคลึงกันมากพอที่จะทำให้ภูมิภาคนั้นรวมกันเป็นระบบได้ ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ ลักษณะทางสังคม เช่น ค่านิยม ความเชื่อ และโครงสร้างทางสังคมคล้ายกันและจะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กัน รวมทั้งเป็นดินแดนที่อยู่ใกล้เคียงกัน

ในมุมมองทางเศรษฐกิจ ภูมิภาคนิยมในทัศนะขององค์การการค้าโลก หมายถึง “การกระทำของรัฐบาลต่างๆ เพื่อที่จะเปิดเสรีหรืออำนวยความสะดวกทางการค้าบนพื้นฐานระดับภูมิภาค ซึ่งบางครั้งอาจเป็นเขตการค้าเสรี หรือบางครั้งอาจเป็นสหภาพศุลกากร” (http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/who_we_are_e.htm, January 8, 2013) ภูมิภาคนิยม จึงเป็นการรวมกลุ่มของประเทศในภูมิภาคบนพื้นฐานของการตระหนักถึงผลประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาและความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการระดมพลังในการปกป้องและเสริมสร้างความก้าวหน้าและสันติภาพความมั่นคงของแต่ละประเทศและของภูมิภาคโดยส่วนรวม ซึ่งกระบวนการรวมตัวและร่วมมือกันในภูมิภาคเพื่อลดอุปสรรคทางการค้าซึ่งกันและกัน โดยไม่มีการกีดกันประเทศภายนอก เรียกว่า “ภูมิภาคนิยมแบบเปิด” (open regionalism) ส่วน “ภูมิภาคนิยมแบบปิด” (closed regionalism) เป็นกระบวนการรวมตัวและร่วมมือกันในภูมิภาคเพื่อลดอุปสรรคทางการค้าซึ่งกันและกัน โดยมีกีดกันประเทศภายนอก

กล่าวคือ ภูมิภาคนิยมทางเศรษฐกิจ หมายถึง การทำความตกลงในระดับภูมิภาค (regional arrangements) เพื่อทำการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจการค้าร่วมกัน ส่วนใหญ่แล้วประเทศที่เข้ามารวมกันมักจะมองเห็นคู่แข่งและประโยชน์ที่จะได้รับจากการเปิดตัวทางเศรษฐกิจการค้าให้มากขึ้น นอกเหนือไปจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจการค้าที่กระทำกันในระดับพหุภาคี ผู้ที่เห็นด้วยกับแนวคิดแบบภูมิภาคนิยมก็อาจมองว่า ระบบพหุภาคีหรือแนวคิดแบบพหุภาคีนิยม (multilateralism) ถึงแม้จะมีประโยชน์เป็นอย่างมากในการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจการค้า แต่ก็มีอุปสรรคในการเจรจาเพื่อให้บรรลุข้อตกลง เนื่องจากผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกันของประเทศสมาชิกจำนวนมากในองค์การการค้าโลก (สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์, 2554 : 13)

แนวคิดทางทฤษฎีดั้งเดิมของภูมิภาคนิยมนั้น เกิดขึ้นในทศวรรษ 2493 – 2503 โดยมียุโรปเป็นพื้นที่หลักในการศึกษาเชิงประจักษ์ นักวิชาการที่ถือกันว่าเป็นผู้ริเริ่มในการศึกษาแนวนี้ คือ เจคอบ ไวนเนอร์ (Jacob Viner) และได้รับการพัฒนาต่อโดย เจ.อี.มีด (J.E.Meade), ฟรานซ์ เกห์เรลส์ (Franz Gehrels), ริชาร์ด จี. ลิปเซ (Richard G. Lipsey), มิเชล มิชาลลี (Michael Michaely) และ เบลา บาลาสซา (Bela Balassa) เป็นต้น โดยจะมุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับลำดับของขั้นตอนการบูรณาการระดับภูมิภาค ในลักษณะการมองแบบความก้าวหน้าของการบูรณาการแบบเป็นเส้นตรงที่ละขั้นทีละระดับจากต้นทางไปสู่ปลายทาง โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ (จจิต จิตตเสวี, 2553 : 52 - 53) ได้แก่

1) เขตหรือความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Area or Agreement : FTA) กรอบแรกนี้ครอบคลุมการยกเลิกภาษี โควตา และข้อจำกัดทางการค้าอื่นๆ ระหว่างประเทศสมาชิก โดยแต่ละประเทศสามารถวางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับนโยบายการค้าต่อประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกได้

2) สหภาพศุลกากร (Customs Union) ช่วงนี้ขยายออกไปจากขอบเขตของ FTA โดยมีกำหนดพิทักษ์อัตราภาษีศุลกากรภายนอกร่วมกัน (Common External Tariff : CET) รวมถึงการปรับพื้นฐานของนโยบายการค้าร่วมกัน

3) ตลาดร่วมหรือตลาดภายใน (Common or Internal Markets) ระยะนี้เป็นการขยายความร่วมมือลึกกว่าสหภาพศุลกากร กล่าวคือ ประเทศสมาชิกจะขจัดอุปสรรคทั้งหลายเพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหวอย่างเสรีของสินค้า บริการ ประชาชน และเงินทุน

4) สหภาพทางเศรษฐกิจและการเงิน (Economic and Monetary Union) ขั้นตอนนี้หลังจากที่ปัจจัยการผลิตสามารถเคลื่อนไหวอย่างเสรีแล้ว ประเทศสมาชิกจะเริ่มใช้เงินตราสกุลเดียวกัน (common currency) และมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในด้านนโยบายทางเศรษฐกิจทั้งหลาย เช่น นโยบายการคลัง สังคม และอุตสาหกรรม ฯลฯ กล่าวคือ ใช้นโยบายจากด้านหนึ่งไปครอบคลุมนโยบายด้านอื่นๆ เช่น ระหว่างนโยบายด้านการเงินกับด้านภาษี เป็นต้น

5) สหภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง (Economic and Political Union) ขั้นนี้นับเป็นเป้าหมายสูงสุดของการบูรณาการระดับภูมิภาค (regional integration) โดยประเทศสมาชิกรวมตัวกันเป็นสหภาพในแบบสหพันธรัฐ (federal union) ด้วยการเข้าร่วมตัวกันเป็น “สหรัฐ” เช่น สหรัฐอเมริกา และเยอรมนี ซึ่งเป็นตัวอย่างสำคัญของประวัติความเป็นมาแห่งสหภาพฯ ในรูปแบบของลำดับขั้นนี้

ปัจจัยใหญ่ๆ ที่ผลักดันให้เกิดภูมิภาคนิยมนั้น จอห์น เรเวนฮิล (John Ravenhill) ได้กล่าวถึงปัจจัยทางการเมืองที่ผลักดันให้เกิดภูมิภาคนิยมนั้นที่สำคัญ ได้แก่ อัตลักษณ์และการรับรู้ร่วมกันในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ภัยคุกคามจากภายในหรือภายนอก ส่วนปัจจัยทางการเมืองภายในและปัจจัยสภาวะผู้นำนั้นก็นับว่าร่วมกันเป็นเงื่อนไขสำคัญของพัฒนาการแห่งภูมิภาคนิยมนั้น

เช่นกัน อย่างไรก็ตาม ภูมิภาคนั้นมิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ หากแต่เป็นการเลือกเชิงนโยบาย โดยผู้นำของรัฐต่างๆ ที่จะให้มีการเพิ่มกระแสไหลเวียนทางเศรษฐกิจ หรือกิจกรรมทางการเมืองระหว่าง กลุ่มรัฐต่างๆ เพื่อเพิ่มปริมาณผลประโยชน์ที่พึงคาดหวังจากการตัดสินใจเชิงนโยบายดังกล่าว ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยทั่วไปความคิดริเริ่มเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคมักจะมาจากระดับ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันที่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะการไหลเวียนของการค้า ลักษณะที่เกี่ยวเนื่องกันของ เศรษฐกิจและนโยบาย การมีกลไกชดเชยเพื่อผลักดันบูรณาการระหว่างประเทศกำลังพัฒนา ความ ต้องการที่จะดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศด้วยการสร้างตลาดขนาดใหญ่ขึ้น เป็นต้น การพึ่งพาอาศัย กันและกันเช่นนี้ หากปราศจากการประสานแนวนโยบายระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาค จะทำให้ ค่าใช้จ่ายของการดำเนินการต่างๆ สูงขึ้น เพราะจะไปเป็นตัวทำให้เศรษฐกิจของประเทศหนึ่งๆ เกิด อ่อนไหวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศคู่ค้าของตน (ขจิต จิตเสวี, 2553 : 58 - 59)

กล่าวได้ว่า ขณะที่ประเทศส่วนใหญ่ของโลกกำลังเจรจาภายใต้ระเบียบการค้าโลกของ GATT / WTO ก็ได้เกิดการรวมกลุ่มทางการค้าในภูมิภาคต่างๆ มากมายขึ้นมาด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากการ นำไปสู่การเจรจาดังกล่าวร่วมกันในเรื่องการค้าระหว่างประเทศทั้งในระดับพหุภาคี ทวิภาคี และระดับ ภูมิภาคต่างๆ การเจรจาทำความตกลงที่สำคัญที่สุดคือ GATT ซึ่งได้เริ่มเจรจาทันทีครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2491 โดยเป็นการเจรจาที่ยาวนานและครอบคลุมประเทศทั่วโลกทั้งสิ้น 117 ประเทศ ด้วยการครอบคลุมหัวข้อ การเจรจาจำนวนมาก จึงเป็นผลทำให้ประเทศต่างๆ ไม่มั่นใจในผลการเจรจา และหันมาเจรจาในระดับ ภูมิภาคมากขึ้น อันเป็นที่มาของการรวมกลุ่มในสหภาพยุโรป (European : EU) ข้อตกลงการค้าเสรี อเมริกาเหนือ (North American Free Trade Agreement : NAFTA) เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Agreement : AFTA) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจยุโรป - แปซิฟิก (Asia - Pacific Economic Cooperation : APEC) และกลุ่มอนุภูมิภาคต่างๆ มากมาย อาทิเช่น โครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจใน อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub - regional Economic Cooperation : GMS - EC) โครงการ พัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle : IMT - GT) โครงการความร่วมมือแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทาง วิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi - sectoral Technical and Economic Cooperation : BIMSTEC) โครงการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำ โขง (Ayeyawade - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) หรือ โครงการ ข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกา (Free Trade Agreement of America : FTAA) เป็นต้น โดยการรวมกลุ่ม เหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ทางการค้า เพิ่มอำนาจการต่อรองในการเจรจาและ สร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจแก่ประเทศสมาชิก

ขอบเขตของงานวิจัยชิ้นนี้ ศึกษาเฉพาะการรวมกลุ่มในระดับภูมิภาค คือ เขตการค้าเสรี อาเซียน – จีน (ASEAN – China Free Trade Agreement / Area : ACFTA) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ ไทย บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว พม่า และ กัมพูชา กับสาธารณรัฐประชาชนจีน การที่ประเทศไทยได้เข้าไปเป็นสมาชิกในกลุ่มการค้าหรือการที่กลุ่มประเทศอื่นรวมตัวกัน ย่อมมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการประกอบการธุรกิจ ทั้งทางด้านบวกและลบ เนื่องจากมีธุรกิจบางประเภทได้ประโยชน์ และบางประเภทเสียประโยชน์ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาทำความเข้าใจในสาระสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ติดตามความคืบหน้าของการรวมกลุ่มทางการค้าแต่ละกลุ่ม และศึกษาถึงผลดีผลเสีย เพื่อหาแนวทางแก้ไขและป้องกันผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้น รวมทั้งหาโอกาสทางธุรกิจที่เหมาะสมกับสภาพในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ แนวทางภูมิภาคนิยมก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะกระทำได้ไม่ลำบากนัก เฉพาะในประเทศสมาชิกที่มีจำนวนจำกัดและในช่วงไม่กี่ปีมานี้ เนื่องจากความยากลำบากในการเจรจาการค้าพหุภาคีให้บรรลุผลมีค่อนข้างมาก จนทำให้หลายๆ ประเทศเริ่มหันไปฝึกฝึกับทวิภาคีนิยม (Bilateralism) เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งทวิภาคีนิยมทางเศรษฐกิจก็คือ การที่คู่ค้า คู่เศรษฐกิจตกลงกันที่จะสร้างประโยชน์ร่วมกัน จากการทำความตกลงทางเศรษฐกิจการค้าแบบทวิภาคี (Bilateral Arrangements) สำหรับผู้ที่เห็นด้วยกับแนวคิดพหุภาคีนิยมก็ได้พยายามติดตามการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภูมิภาคนิยมและทวิภาคีนิยม เนื่องจากมองว่า ภูมิภาคนิยมและทวิภาคีนิยมมีความเชื่อมโยงกันไม่โดยตรงก็โดยอ้อม ซึ่งในความหมายหนึ่งหากใช้ไปในทางเสริมสร้างกลุ่มแบบส่งเสริมการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจการค้าของระบบพหุภาคี (Building Blocks) ก็น่าจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างสวัสดิภาพโดยรวม แต่ถ้าหากเป็นไปในอีกความหมายหนึ่ง กล่าวคือ เป็นการส่งเสริมการรวมตัวทางเศรษฐกิจการค้าที่มีผลขัดขวางต่อความก้าวหน้าของระบบพหุภาคี (Stumbling Blocks) ก็จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจการค้าโลกโดยรวมได้ (สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์, 2554 : 14)

ดังนั้น ภูมิภาคนิยม จึงหมายถึง การรวมกลุ่มของประเทศในภูมิภาคเดียวกัน โดยประเทศเหล่านั้นตระหนักถึงผลประโยชน์ร่วมกัน และความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันในด้านต่างๆ เพื่อทำการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจร่วมกัน และเพื่อปกป้องพร้อมๆ กับเสริมสร้างความก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศในภูมิภาคนั้นๆ อีกทั้ง เป็นการเพิ่มอำนาจในการต่อรองเจรจาและสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจแก่ประเทศสมาชิก โดยในทวีปเอเชีย ความร่วมมือในระดับภูมิภาคที่สำคัญที่สุด คือ อาเซียน (ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยสมาชิกเริ่มแรก 5 ประเทศ อันได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์

และไทย ต่อมา มี บรูไน ดารุสซาลาม และ เวียดนาม เข้าร่วมเป็นสมาชิกในปี พ.ศ. 2527 และในปี พ.ศ. 2538 ตามลำดับ ต่อมา มี ลาว และ พม่า เข้าร่วมในปี พ.ศ. 2540 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดความเจริญทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม และการพัฒนาทางวัฒนธรรม ส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค ส่งเสริมให้ความร่วมมือกันในด้านต่างๆ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และการบริหารอย่างจริงจัง ซึ่งความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญของอาเซียนที่ทำให้ภูมิภาคมีขนาดใหญ่ขึ้นและเป็นตลาดที่มีผู้บริโภคมากที่สุดในทวีปเอเชีย คือ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับจีน (เขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน / ACFTA) การรวมกลุ่มดังกล่าวช่วยดึงดูดการลงทุนมายังภูมิภาคนี้มากยิ่งขึ้น ไม่เพียงแต่การลงทุนระหว่างผู้ลงทุนในภูมิภาคเดียวกัน แต่ยังสามารถดึงดูดนักลงทุนจากประเทศนอกกลุ่มอย่างสหรัฐอเมริกา ยุโรป และ ญี่ปุ่น ได้ เนื่องจากความเสี่ยงทางการตลาดที่ลดลง และผลจากการที่มีตลาดขนาดใหญ่ขึ้น มีการแข่งขันเพิ่มขึ้น และมีการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น จะช่วยให้บริษัทต่างๆ ในภูมิภาคมีการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการส่งเสริมนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกให้กับบริษัทในภูมิภาคได้มากขึ้นด้วย (โครงการการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับการที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก และการจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน : ภาพรวม, 2547 : 3 -4)

กล่าวโดยสรุป จากแนวคิดภูมิภาคนิยมดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำมาใช้อธิบายเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับจีน (ACFTA) โดยไทยและจีนได้มีสินค้าไม้ตัดดอกเป็นสินค้าที่จะต้องนำมาเร่งลดภาษีทันทีตามกรอบระยะเวลาที่ได้ตกลงกัน คือ ลดภาษีเหลือ 0% ภายในปี พ.ศ. 2549 ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน หลังมีข้อตกลง ACFTA แล้วพบว่า ด้านการนำเข้า จีนนำเข้าไม้ตัดดอกจากไทยมากกว่าไทยนำเข้าจากจีน และด้านการส่งออกพบว่า ไทยส่งออกไม้ตัดดอกไปจีนมากกว่าจีนส่งออกมาไทย กล่าวได้ว่าทั้งด้านการนำเข้าและการส่งออกไทยได้ดุลการค้าไม้ตัดดอกกับจีน ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 มูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน หลังเข้าเป็นสมาชิก ACFTA ปี พ.ศ.2549 – 2554

มูลค่า : ดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี พ.ศ.	มูลค่านำเข้า		มูลค่าส่งออก	
	ไทย	จีน	ไทย	จีน
2549	2,194,119	9,785,963	73,595,441	32,955,385
2550	3,333,178	15,339,425	79,219,913	35,719,109
2551	3,719,911	17,027,068	77,634,370	42,624,903
2552	6,355,150	17,005,340	76,126,747	54,020,905
2553	9,494,668	15,885,577	81,757,138	57,013,934
2554	14,811,508	14,078,794	81,189,021	71,481,892
รวม	<u>39,908,534</u>	<u>89,122,167</u>	<u>469,522,630</u>	<u>293,816,128</u>

ที่มา : <http://comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H3&cc=0603>, January 4, 2013

2.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

นอกจากแนวคิดและทฤษฎีที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีวรรณกรรม งานวิจัย หรือบทความที่เกี่ยวข้องกับไม้ตัดดอกทั้งของไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการศึกษาได้ โดยแบ่งออกเป็น (2.3.1) พัฒนาการการผลิตไม้ตัดดอก (2.3.2) เทคโนโลยีการผลิตไม้ตัดดอก และ (2.3.3) ศักยภาพการตลาดไม้ตัดดอก

2.3.1 วรรณกรรมเกี่ยวกับพัฒนาการผลิตไม้ตัดดอก

เส่วจวิน เจียง (Xuejun Jiang) (2544) ได้ศึกษาเรื่องไม้ตัดดอกในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน (Cut Flowers in Yunnan Province of China) ซึ่งเป็นรายงานจากการฝึกอบรมการส่งออกและการกระจายสินค้าในระดับภูมิภาคเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Regional Workshop on Commodity

Export Diversification and poverty reduction South and South East Asia) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาและส่งเสริมการส่งออกอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ปี ค.ศ. 1999 มูลค่าการส่งออกไม้ตัดดอกของมณฑลยูนนานลดลงเหลือเพียง 5.28 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งคิดเป็น 10% ของมูลค่าการผลิตทั้งหมด ทั้งนี้ หน่วยงานการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Centre : ITC) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างองค์การการค้าโลกกับสหประชาชาติที่มีเป้าหมายที่จะพัฒนาศักยภาพการตลาดของประเทศกำลังพัฒนาให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ได้ประเมินว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ไม้ตัดดอกจากมณฑลยูนนานมีการส่งออกลดลง คือ (1) ขาดแคลนระบบการตลาดที่ชัดเจน เนื่องจากบริษัทและผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจผลิตดอกไม้ ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการตลาด การส่งออก และสภาพตลาดในประเทศ (2) มีการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ เช่น ขั้นตอนการส่งออกมีความยุ่งยากซับซ้อนและลำบาก ค่าธรรมเนียมในการขนส่งสูง บรรจุกฎบัตร และการบริการอื่นๆ ไม่เพียงพอที่จะรองรับความต้องการที่จะขยายอุตสาหกรรมดอกไม้ และ (3) จำนวนผู้ประกอบการและชาวสวนที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการส่งออกดอกไม้มีจำนวนน้อย เนื่องจากขาดความรู้และการติดต่อกับตลาดส่งออก และถึงแม้จะมีประสบการณ์ในการปลูก แต่ระดับเทคโนโลยีและความรู้ในการผลิตสินค้ายังอยู่ในระดับต่ำ ด้วยเหตุนี้ ITC จึงได้ให้ความช่วยเหลือ เพื่อช่วยให้ไม้ตัดดอกจากมณฑลยูนนานมีมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ (1) ปรับปรุงระบบการตลาด โดยสร้างให้นครคุนหมิง มณฑลยูนนานเป็นศูนย์กลางการค้า การส่งออก และแหล่งผลิตดอกไม้ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศจีน รวมไปถึงเพิ่มการส่งออกไปยังตลาดเพื่อนบ้านแถบเอเชีย (2) พัฒนาและสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานของอุตสาหกรรมดอกไม้ โดยผู้เชี่ยวชาญของ ITC จะให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค ฝึกอบรมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกดอกไม้ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความต้องการของผู้ใช้ดอกไม้ และช่วยอำนวยความสะดวกด้านการส่งออก และ (3) ส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าการส่งออกดอกไม้จากมณฑลยูนนาน โดยเน้นตลาดเป้าหมายในกลุ่มเอเชียตะวันออก เอเชียใต้และเอเชียตะวันออก ซึ่ง ITC ได้คัดเลือกบริษัทผู้นำการส่งออกดอกไม้ที่มีประสิทธิภาพจำนวน 8 แห่งมาเป็นต้นแบบ เพื่อให้คำแนะนำในการวางแผนการส่งออก การปรับปรุงคุณภาพดอกไม้ รวมถึงให้การฝึกอบรมการผลิตแก่ผู้ประกอบการและชาวสวนรายอื่นๆ หลังจากได้รับความช่วยเหลือด้านการพัฒนาและการส่งออกไม้ตัดดอกของมณฑลยูนนานจาก ITC แล้ว พบว่า เกษตรกรและผู้ประกอบการหลายรายซึ่งได้รับความรู้ใหม่เกี่ยวกับความต้องการของตลาด ได้มีการติดต่อกับผู้นำเข้ารายใหม่ในตลาดเป้าหมาย รวมทั้งได้ปรับปรุงคุณภาพของดอกไม้ จึงส่งผลให้มูลค่าการส่งออกไม้ตัดดอกของมณฑลยูนนานเพิ่มขึ้นในช่วงเวลาต่อมา โดยส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ฮองกง และไทยได้มากขึ้น

เรือนกระจกพืชสวน (温室园艺 / Greenhouse Horticulture) (2549) ได้รายงานเรื่องสภาพการค้าและแนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีน (中国鲜切花产业发展态势和贸易情况) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การนำเข้าไม้ตัดดอกของจีนเริ่มมีตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 2533 มีแนวโน้มปริมาณและมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2548 มีปริมาณนำเข้า 3,550,000 กิโลกรัม ด้วยมูลค่า 1,700,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ปี พ.ศ. 2549 ช่วง 7 เดือนแรกก็ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 52% เมื่อเทียบกับปีก่อนในช่วงเวลาเดียวกัน ด้วยมูลค่าเพิ่มขึ้นกว่า 380% ส่วนการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน ปริมาณและมูลค่าการส่งออกทุกปีไม่ต่ำกว่า 30% โดยในปี พ.ศ. 2548 มีมูลค่าการส่งออก 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้น 30% เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2547 และต่อมาในปี พ.ศ. 2549 ช่วง 7 เดือนแรกมีมูลค่าการส่งออก 13,500,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้น 59% เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2548 ปัจจุบัน ตลาดส่งออกที่สำคัญของจีน ได้แก่ ญี่ปุ่น ฮองกง สิงคโปร์ ไทย และรัสเซีย โดยมีมูลค่าการส่งออกถึง 88.7% ซึ่งญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีการใช้ไม้ตัดดอกมากที่สุด จึงเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของจีนที่มีการผลิตดอกไม้ โดยเฉพาะไม้ตัดดอก สำหรับแนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอก รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมดอกไม้ โดยนำนโยบายการผลิตด้านการเกษตรและการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรมาปฏิบัติ จึงทำให้การส่งออกสินค้าเกษตรของจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา รัฐบาลได้ยกเลิกการเก็บภาษีชานาที่เคยเก็บมาเป็นเวลากว่าพันปี ซึ่งก็ยิ่งทำให้เกษตรกรผู้ปลูกดอกไม้และแรงงานด้านการเกษตรได้ยกระดับคุณภาพชีวิตได้มาก อีกทั้งยังส่งผลให้ผู้ประกอบการเกิดความกระตือรือร้นที่จะทำธุรกิจส่งออกดอกไม้มากขึ้น ขณะที่ชนิดของดอกไม้ที่นับวันก็ยิ่งจะมีความหลากหลายมากขึ้น ดังนั้น แนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีนจึงเปรียบได้กับทางเดินที่มีแสงสว่างรอคอยอยู่ข้างหน้า

อาบู คาร์กโบ / จิง เหม่า และ ไช่ ยุน หวาง (Abu Kargbo, Jing Mao and Cai – yun Wang) (2553) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและการพัฒนาของอุตสาหกรรมดอกไม้ในเมืองดัตช์ จีน และเคนยา (The progress and issues in the Dutch, Chinese and Kenyan floriculture industries) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดในทวีปเอเชีย โดยในปี พ.ศ. 2552 มีมูลค่าการค้าถึง 1,172 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ อุตสาหกรรมดอกไม้ของจีนเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2527 ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 มีพื้นที่เพาะปลูก 3,000 เฮกเตอร์ ซึ่งปลูกได้ 1.09 พันล้านต้น ในปี พ.ศ. 2548 จีนมีพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นเป็น 600,000 เฮกเตอร์ และ 28,600 เฮกเตอร์ในเรือนกระจก ซึ่งถือได้ว่าจีนมีพื้นที่ในการผลิตไม้ตัดดอก คิดเป็น 75% ของทวีปเอเชีย โดยมณฑลที่ผลิตดอกไม้ได้มากที่สุด คือ มณฑลยูนนาน ซึ่งสามารถผลิตได้ 4.1 พันล้านต้นต่อปีที่คิดเป็น 50% ของตลาดจีน และในปี พ.ศ. 2550 เมื่อรวมมูลค่าการส่งออกดอกไม้ของมณฑลกว่างตุ้ง เจ้อเจียง ผู้เจี้ยน ยูนนาน และ

เซียะไฮ้แล้ว คิดเป็น 79% ของการส่งออกดอกไม้ทั้งหมด ในอนาคตอันใกล้จีนจะเป็นประเทศผู้ผลิตดอกไม้รายใหญ่ที่สุดในโลก เนื่องจากรัฐบาลให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมดอกไม้ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การผลิตดอกไม้ให้มีความหลากหลายชนิดและเป็นที่ยอมรับ เพื่อให้กลายเป็นตลาดที่มีศักยภาพดีที่สุดในโลก ด้วยเหตุนี้ ทิศทางอุตสาหกรรมดอกไม้ของจีนควรจะต้องพัฒนาด้านการตลาด ปรับปรุงคุณภาพดอกไม้ให้เหมาะสม ตลอดจนการทำวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาสินค้าและระบบการขนส่ง

2.3.2 วรรณกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตไม้ตัดดอก

สมเพียร เกษมทรัพย์ (2532) ได้ศึกษาเรื่อง เทคโนโลยีการผลิตและธุรกิจไม้ตัดดอก โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกเพื่อการส่งออกของไทย จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า รัฐบาลได้กำหนดให้มีการพัฒนาการผลิตไม้ตัดดอกเพื่อการส่งออกไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2530 – พ.ศ. 2534 โดยในปี พ.ศ. 2530 พบว่า มูลค่าการนำเข้าไม้ตัดดอกของไทยมีมูลค่าสูงที่สุดถึง 50,527,786 บาท อีกทั้งค่านิยมของคนไทยที่นิยมใช้ดอกไม้จากต่างประเทศมากกว่าดอกไม้ที่ผลิตในประเทศ เนื่องจากดอกไม้ที่ผลิตได้ภายในประเทศมีคุณภาพไม่ดีพอ และอายุการใช้งานน้อย ทั้งๆ ที่สภาพภูมิศาสตร์ของประเทศไทยเอื้ออำนวยให้สามารถผลิตไม้ดอกได้แทบทุกชนิด เช่น ไม้ดอกเมืองร้อน ไม้ดอกกิ่งหนาว และไม้ดอกเมืองหนาว เพียงแต่เลือกทำเลปลูกที่ถูกต้องและเหมาะสมกับไม้ดอกแต่ละชนิดเท่านั้น ดังนั้น กระทรวงเกษตรฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องรีบดำเนินการ คือ ปรับปรุงคุณภาพดอกไม้ที่ผลิตได้ภายในประเทศให้มีคุณภาพทัดเทียมกับต่างประเทศ เพื่อทดแทนการนำเข้าและส่งออกไปแทรกแซงตลาดต่างประเทศต่อไป โดยต้องมีการวางแผนตั้งแต่กำหนดชนิดของไม้ดอกที่มีศักยภาพในการส่งออกให้เกษตรกรปลูก กำหนดประเภทและพันธุ์ของไม้ดอกชนิดนั้นๆ ให้ชัดเจนเป็นไปตามความต้องการของตลาดและทันสมัยอยู่เสมอ กำหนดทำเลปลูกที่เหมาะสมสำหรับไม้ดอกชนิดนั้นๆ วางแผนการผลิตเพื่อความสะดวกในการรวบรวมผลผลิต กำหนดปริมาณการผลิตให้เพียงพอ กำหนดมาตรฐานและราคาโดยไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน กำหนดโปรแกรมการผลิตเพื่อให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพของดอกไม้ให้พอดีกับความต้องการของตลาดตรงตามเวลาที่ต้องการ และกำหนดเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีสม่ำเสมอทุกต้นทุกดอกในราคาต้นทุนที่ไม่สูงเกินไป ด้วยการพัฒนาตามมาตรการดังกล่าวจึงจะสามารถเจรจาธุรกิจและแทรกแซงตลาดต่างประเทศได้ หากรัฐบาลให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและมีความร่วมมือกันระหว่างเกษตรกร

นักธุรกิจ และนักวิชาการ ไม้ตัดดอกของไทยก็จะสามารถผลิตเพื่อการส่งออกและทดแทนการนำเข้า จากต่างประเทศได้มากตามเป้าหมายที่วางไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6

2.3.3 วรรณกรรมเกี่ยวกับศักยภาพการตลาดไม้ตัดดอก

นภภรณ์ พรหมชนะ (2529) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพการตลาดไม้ตัดดอกในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ (1) เพื่อศึกษาสภาพการตลาดไม้ตัดดอกของตลาดขายปลีกและขายส่ง ภายในประเทศ (2) เพื่อศึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระบบตลาดที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของ ตลาด และ (3) เพื่อหาทางปรับปรุงและแก้ไขปัญหามarket ไม้ตัดดอกที่เกิดขึ้น จากการทบทวน วรรณกรรม พบว่า ตลาดที่ใหญ่ที่สุดและสำคัญที่สุดของไม้ตัดดอกอยู่ที่กรุงเทพมหานคร เพราะเป็น แหล่งที่มีการผลิตไม้ตัดดอกประเภทต่างๆ มากที่สุด และยังเป็นแหล่งรับซื้อไม้ตัดดอกประเภทต่างๆ จากจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงกัน ตลาดกลางขายส่งไม้ตัดดอกตั้งอยู่บริเวณปากคลองตลาด โดยตลาดที่มีการดำเนินการค้าส่งและค้าปลีกไม้ตัดดอกมากที่สุดในบริเวณนี้ คือ ตลาดส่งเสริมเกษตรไทย ซึ่งเป็น ตลาดของเอกชน ตลาดนี้พ่อค้าขายส่งส่วนมากจะรับซื้อดอกไม้จากชาวสวนนครปฐม โดยชนิดของไม้ ตัดดอกที่รับซื้อมากที่สุดคือ กุหลาบ ด้านการกำหนดราคาของพ่อค้าจะพิจารณาจากจำนวนดอกไม้ใน ตลาด คุณภาพ ฤดูกาล เทศกาล ราคาในวันที่ผ่านมา ความต้องการของตลาดและผู้ค้ารายอื่นๆ ปัญหาที่ พ่อค้าขายส่งประสบมากที่สุด คือ สถานที่จำหน่ายมีความแออัดคับแคบ ปริมาณการรับซื้อไม่เพียงพอ ต่อการจำหน่าย คุณภาพดอกไม้ยังไม่ดีพอ โดยเฉพาะในฤดูร้อน สำหรับตลาดขายปลีกไม้ตัดดอก จำแนกออกได้เป็น 6 ประเภทได้แก่ ผู้ขายดอกไม้ริมถนน แผงดอกไม้ริมถนน ร้านดอกไม้ในตลาดสด ร้านจัดและจำหน่ายดอกไม้ทั่วไป และผู้รับจัดดอกไม้ในวัดและในโรงแรม ด้านผู้ค้าปลีกส่วนมากจะ ออกไปเลือกซื้อดอกไม้เอง โดยซื้อจากพ่อค้าขายส่งในตลาดกลาง และบางส่วนได้ซื้อจากชาวสวน ประเภทดอกไม้ที่รับซื้อมากที่สุดและจำหน่ายได้กำไรมากที่สุดคือ กล้วยไม้ การกำหนดราคาจำหน่าย ส่วนมากใช้วิธีคิดต้นทุนบวกอัตรากำไรคงที่ และพิจารณาจากปริมาณความต้องการของลูกค้า สำหรับ โรงแรม การจำหน่ายดอกไม้จะไม่คิดราคาของดอกไม้เพราะคิดรวมในค่าจัดเลี้ยงแล้ว ส่วนปัญหาที่ ผู้ค้าปลีกประสบมากที่สุด คือ ราคาดอกไม้ที่ซื้อมาจำหน่ายเคลื่อนไหวมาก คุณภาพของดอกไม้ไม่ แน่นอน สถานที่จำหน่ายไม่เหมาะสมและข่าวสารการตลาดไม่เพียงพอ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาควรมี การปรับปรุงโครงสร้างตลาดเพื่อลดความแออัด มีการรายงานราคาดอกไม้ทุกวันเพื่อให้เกษตรกรทราบ สถานการณ์ทางการตลาดในปัจจุบัน และควรปรับปรุงคุณภาพของดอกไม้ด้วยการคัดส่วนที่เน่าเสีย ออกก่อนทำการจำหน่าย เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้น เมื่อนำมาประกอบการศึกษากับเรื่องศักยภาพในการพัฒนาธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีน ศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ได้ส่งผลให้ผู้วิจัยค้นพบว่า วรรณกรรมดังกล่าวสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาได้ โดยนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจตั้งแต่พัฒนาการด้านการผลิต เทคโนโลยีการผลิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สภาพการค้าไม้ตัดดอก กระทั่งสามารถที่จะต่อยอดแนวความคิดและคาดการณ์ความเป็นไปได้ในอนาคตเกี่ยวกับวงการไม้ดอกไม้ประดับประเภทไม้ตัดดอกทั้งของไทยและจีน ได้ อย่างไรก็ตาม วรรณกรรมส่วนใหญ่ยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย หรือ ขั้นตอนการดำเนินธุรกิจนำเข้าหรือส่งออกไม้ดอกไม้ประดับอย่างจริงจัง ซึ่งหากมีข้อมูลก็จะยิ่งช่วยให้ผู้ที่สนใจได้ทำความเข้าใจเพื่อต่อยอดทำธุรกิจได้ในอนาคต

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 3

พัฒนาการการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน ก่อนมีข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีน ACFTA (พ.ศ.2512 - 2544)

ประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความผูกพันและติดต่อกันมาอย่างยาวนาน นับตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตกของจีน ซึ่งมีบันทึกประวัติศาสตร์เกี่ยวกับชนชาติไทยที่เด่นชัด คือ ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับจีน โดยมีการติดต่อค้าขายระหว่างกันและไทยได้รับเทคโนโลยีเครื่องปั้นดินเผาจากจีนในช่วงเวลาดังกล่าว นับจากนั้นเป็นต้นมา ไทยกับจีนก็ได้มีการติดต่อค้าขายกันมาโดยตลอด จนกระทั่งมีชาวจีนจำนวนมากอพยพเข้ามาตั้งรกรากในไทย โดยเฉพาะช่วงสงครามโลกครั้งที่สองและสงครามกลางเมืองของจีนในช่วงปี พ.ศ. 2473 – 2493 ซึ่งชาวจีนส่วนมากจะอพยพมาจากมณฑลทางใต้ของจีน อาทิเช่น กวางตุ้ง ไห่หนาน ผู้เจี้ยน และกวางสี หลบหนีภัยสงครามและความอดอยากเข้ามาสร้างชีวิตใหม่ในประเทศไทย จึงอาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดจุดขึ้นเนื่องระหว่างไทยกับจีนได้มีมาอย่างยาวนานดังคำกล่าวที่ว่า “ไทยจีนใช้ อื่น ไกล พี่น้องกัน” (<http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/about-china/relation.php>, 18 ตุลาคม 2556)

อย่างไรก็ดี แม้ต่อมาความสัมพันธ์ของประเทศทั้งสองต้องสะดุดลง อันเนื่องมาจากความขัดแย้งกันด้านอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างค่ายโลกเสรีกับโลกคอมมิวนิสต์ ซึ่งประเทศจีนได้เกิดการปฏิวัติเปลี่ยนระบอบการปกครองไปเป็นคอมมิวนิสต์ จึงกลายเป็นปฏิปักษ์กับไทยที่ปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตย แต่ต่อมาเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน จนส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนได้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและราบรื่น โดยหลังจากทศวรรษแรกของการสถาปนาความสัมพันธ์ ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าได้กลายเป็นองค์ประกอบที่นับวันยิ่งจะมีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง โดยเฉพาะหลังจากที่จีนได้เริ่มดำเนินนโยบายเปิดประเทศและปฏิรูปเศรษฐกิจไปสู่ นโยบายสี่ทันสมัย (Four Model Policy) ทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมการทหาร และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายใต้การนำของเติ้งเสี่ยวผิง เมื่อปี พ.ศ. 2521 การปรับนโยบายเศรษฐกิจของจีนด้วยการนำระบบทุนนิยมเข้าไปผสมเป็นแบบสังคมนิยมการตลาด (Market

Socialism) ของจีนทำให้ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยกับจีนได้พัฒนาและขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว จนส่งผลให้มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับจีน เพิ่มขึ้นจากปีแรกที่สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตจาก 25 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นเป็น 31,062 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2550 (<http://www.isranews.org/2012/south-news/item/5906--2.html>, 12 พฤษภาคม 2556)

สำหรับพัฒนาการการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ก่อนที่ไทยและจีนจะเข้าร่วมข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีน (ASEAN – China Free Trade Area : ACFTA) ยังไม่มีข้อมูลที่สืบค้นได้อย่างแน่ชัดว่าเคยมีพัฒนาการการผลิตไม้ตัดดอกหรือการจำหน่ายมาตั้งแต่เมื่อใด แต่สามารถสันนิษฐานได้ว่าไทยและจีนมีการปลูกดอกไม้มายาวนานแล้ว โดยอาจจะมีคนนำเมล็ดพันธุ์ดอกไม้ที่มีอยู่ในประเทศไปทำการเพาะปลูก หรือนำเมล็ดพันธุ์ดอกไม้จากต่างประเทศเข้าไปปลูกในประเทศ จนกระทั่งสามารถนำมาปลูกเพื่อความสวยงาม หรือปลูกเพื่อเป็นการค้า จนสามารถต่อยอดเป็นธุรกิจนำเข้าส่งออกไม้ตัดดอกกับต่างประเทศได้ อย่างไรก็ตาม โลกมีวิวัฒนาการในด้านต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะวิวัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลมาจากกาที่โลกหรือนานาประเทศทั่วโลกมีความเป็นโลกาภิวัตน์มากขึ้น ด้วยปัจจัยทางเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอยู่เสมอที่ช่วยให้ประชากรทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารจากอีกแห่งหนึ่งได้อย่างกว้างไกลมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้เกิดแนวคิดภูมิภาคนิยมที่ส่งผลให้นานาประเทศเริ่มมีการปรับตัวทางเศรษฐกิจ และปรับตัวให้เข้ากับการแข่งขันในระดับโลก ด้วยเหตุนี้ พัฒนาการการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน ในบทนี้จึงกล่าวถึงช่วงเวลาก่อนที่ไทยและจีนจะเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA อันประกอบไปด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้ (1) พัฒนาการการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีน (2) สักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทยและจีน และ (3) สักยภาพด้านแหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยและจีน

3.1 พัฒนาการการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีน

การผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกในประเทศไทย เริ่มมีมาตั้งแต่สมัยใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด ทราบเพียงว่าในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เริ่มมีการนำเข้าพันธุ์ดอกไม้ชนิดต่างๆ อาทิเช่น กุหลาบ คาร์เนชั่น เบญจมาศ ฯลฯ มาจากต่างประเทศแล้ว โดยนิยมนำมาปลูกเพื่อความสวยงาม เพื่อประดับตกแต่งบ้านเรือน และเมื่อนำเข้ามาปลูกเป็นเวลานานจนไม้

ดอกเหล่านั้นสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในประเทศไทยได้ดี จึงทำให้เกิดการกระจายตัวของสายพันธุ์มากมายทั้งในด้านรูปทรงของดอก ขนาดดอก ลักษณะการเจริญเติบโต ตลอดจนการต้านทานต่อโรคและแมลง จนกระทั่งความนิยมของผู้คนเริ่มจะเปลี่ยนเป็นการปลูกไม้ดอกเพื่อการค้ามากขึ้น

ต่อมา พัฒนาการการผลิตไม้ดอกไม้ประดับประเภทไม้ตัดดอกของไทย ได้มีวิวัฒนาการเรื่อยมา โดยในปี พ.ศ. 2512 มีการก่อตั้งโครงการหลวง ซึ่งเป็นโครงการส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้นเพื่อทดแทนการปลูกฝิ่นและเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรชาวไทยภูเขา และต่อมาได้เกิดสมาคมต่างๆ อาทิเช่น สมาคมไม้ประดับแห่งประเทศไทย สมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย ที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันของผู้ที่มีความสนใจไม้ดอกไม้ประดับ รวมถึงบริษัทเอกชนทั้งที่เป็นบริษัทต่างชาติเข้ามาตั้งสาขาในไทย เช่น บริษัท ฟลอรา เซียนฮุย (ไต้หวัน) จำกัด หรือ บริษัทของคนไทยที่ดำเนินธุรกิจนำเข้าและส่งออกไม้ดอกไม้ประดับ เช่น บริษัท ที.เค.ออรัลคัล ฟาร์ม จำกัด ซึ่งเป็นผู้ส่งออกกล้วยไม้รายใหญ่ไปยังประเทศจีน และยังมีร้านค้าไม้ดอกไม้ประดับอีกมากมาย โดยเฉพาะบริเวณตลาดปากคลองตลาดที่ดำเนินธุรกิจทั้งในรูปแบบขายปลีกและขายส่ง กล่าวได้ว่าพัฒนาการการค้าไม้ดอกไม้ประดับของไทยนั้นเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐที่ออกนโยบายส่งเสริมการผลิตเพื่อการส่งออก อีกทั้งภาคเอกชนที่ริเริ่มจัดการประชุมทางวิชาการ การจัดงานสัมมนา งานแสดงไม้ดอกไม้ประดับทั้งในกรุงเทพมหานครและในเขตปริมณฑล ยกตัวอย่างเช่น งานมหกรรมพืชสวนโลก งานเทศกาลดอกไม้เมืองหนาว งานประกวดไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้ของผู้ที่สนใจ เป็นต้น

สำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน มีพัฒนาการการผลิตไม้ดอกไม้ประดับที่ช้ากว่าไทย โดยเริ่มต้นขึ้นในช่วงประมาณปลายปี พ.ศ. 2523 แต่ในปัจจุบันมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วจนสามารถก้าวขึ้นมาเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ส่งออกไม้ดอกไม้ประดับเป็นอันดับหนึ่งของเอเชีย โดยส่วนใหญ่แล้วจะได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างมากจากทางภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลมณฑลยูนนาน ซึ่งมีนครคุนหมิงเป็นศูนย์กลางการค้าดอกไม้ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ และเป็นที่ตั้งของตลาดดอกไม้ไต้หวัน (ไต้หวันฮวาฮุยชื่อฉ่าง / dòunán huāhuì shì chǎng / 斗南花卉市场)

สาระสำคัญในตอนนี้จะแบ่งเป็นออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) พัฒนาการการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ. 2512 - 2544) และ (2) พัฒนาการการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2523 - 2544)

3.1.1 พัฒนาการการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ.2512 - 2544)

พัฒนาการการผลิตไม้ดอกไม้ประดับประเภทไม้ตัดดอกของไทย เริ่มต้นขึ้นอย่างชัดเจนเมื่อปี พ.ศ. 2512 เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรชีวิตของชาวเขาที่บ้านคอยปุย ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับพระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทรงทราบว่าชาวเขาปลูกฝิ่นทำมาหากิน แต่ยังยากจนอยู่ เมื่อรับสั่งถามทำให้ทรงทราบว่า นอกจากฝิ่นแล้วเขายังเก็บท้อพื้นเมืองขาย แม้ว่าลูกจะเล็กก็ตาม แต่ก็ยังได้เงินเท่าๆ กัน โดยที่ทรงทราบว่า สถานีทดลองคอยปุย ซึ่งเป็นสถานีทดลองไม้ผลเขตหนาวของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้นำกิ่งพันธุ์ท้อลูกใหญ่มาต่อกับต้นตอท้อพื้นเมืองได้ จึงรับสั่งให้ค้นคว้าหาพันธุ์ท้อที่เหมาะสมสำหรับบ้านเรา เพื่อให้ได้ท้อผลใหญ่ หวานฉ่ำ สามารถสร้างรายได้สูงไม่แพ้ฝิ่น โดยพระราชทานเงินจำนวน 200,000 บาท ให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับจัดหาที่ดินดำเนินงานวิจัยไม้ผลเขตหนาวเพิ่มเติม และเรียกพื้นที่นี้ว่า “สวนสองแสน”

ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งโครงการหลวงขึ้นในปี พ.ศ. 2512 เป็นโครงการส่วนพระองค์ มีชื่อเรียกในระยะแรกว่า “โครงการหลวงพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา” โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ร่วมกับเงินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวาย สำหรับเป็นงบประมาณดำเนินงานต่างๆ และการพระราชทานมีเป้าหมายสำหรับการดำเนินงาน คือ ลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และต้นน้ำลำธาร กำจัดการปลูกฝิ่น รักษาดินและใช้พื้นที่ให้ถูกต้อง กล่าวคือ ให้ป่าอยู่ส่วนที่เป็นป่า และทำไร่ทำสวนในส่วนที่ควรเพาะปลูก โดยไม่ให้ทั้งสองส่วนรุกร้าซึ่งกันและกัน การดำเนินงานต่างๆ ของโครงการหลวงได้มีอาสาสมัครจากมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการมาปฏิบัติงานถวาย จึงทำให้การปฏิบัติงานเกิดความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานวิจัยการปลูกพืชเขตหนาวชนิดต่างๆ เกษตรกรสามารถนำไปปลูกทดแทนฝิ่นได้ผลดี

เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2517 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริส ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่องช่วยชาวเขาและ โครงการชาวเขา ความว่า (<http://www.royalprojectthailand.com/about>, 26 กรกฎาคม 2556)

“เรื่องที่จะช่วยชาวเขาและโครงการชาวเขานั้น มีประโยชน์โดยตรงกับชาวเขา เพื่อจะ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวเขามีความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถที่จะเพาะปลูกสิ่งที่เป็นประโยชน์และ เป็นรายได้ของตนเอง ที่มีโครงการนี้ จุดประสงค์อย่างหนึ่งก็คือ มนุษยธรรม หมายถึง ให้ผู้ที่อยู่ใน ถิ่นทุรกันดาร สามารถที่จะมีความรู้และพวงตัว มีความเจริญก้าวหน้าได้ อีกอย่างหนึ่งก็เป็นเรื่องช่วย ในทางที่ทุกคนเห็นว่าควรจะช่วย เพราะเป็นปัญหาใหญ่ คือ ปัญหาเรื่องยาเสพติด ถ้าสามารถช่วย ชาวเขาปลูกพืชที่เป็นประโยชน์บ้าง เขาจะเลิกปลูกยาเสพติด คือฝิ่น ทำให้นโยบายการระงับการ ปราบปรามการปลูกฝิ่นและการค้าฝิ่นได้ผลดี อันนี้ก็เป็นผลอย่างหนึ่ง ผลอีกอย่างหนึ่งซึ่งสำคัญมาก ก็คือ ชาวเขาตามที่อยู่เป็นผู้ที่ทำการเพาะปลูก โดยวิธีที่ไม่ถูกต้อง ถ้าพวกเราทุกคนไปช่วยชาวเขา ก็ เท่ากับช่วยบ้านเมืองให้มีความดี ความอยู่ดีกินดี และปลอดภัยได้อีกทั่วประเทศ เพราะถ้าสามารถทำ โครงการนี้ได้สำเร็จ ให้เขาอยู่เป็นหลักเป็นแหล่ง สามารถที่จะมีความอยู่ดีกินดีพอสมควร และ สนับสนุนนโยบายที่จะรักษาป่าไม้ รักษาดินให้เป็นประโยชน์ต่อไป ประโยชน์อันนี้จะยั่งยืนมาก”

ในช่วงระยะเริ่มต้นไม่มีใครทราบว่าควรปลูกพืชชนิดใดบนดอย ซึ่งมีอากาศหนาวเย็น โครงการหลวงจึงเริ่มดำเนินงานวิจัยเพื่อทดลองปลูกไม้ผลเขตหนาวที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่สูงของ ประเทศไทย โดยในปี พ.ศ. 2512 ได้ตั้งสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง เพื่อเป็นสถานีทดลองปลูกพืชเขต หนาวชนิดต่างๆ ในบริเวณหุบเขาสูงของดอยอ่างขาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ การ พัฒนาชาวเขาในระยะแรกยังไม่มีเจ้าหน้าที่ไปอยู่ประจำหมู่บ้านชาวเขา แต่มีคณะทำงานซึ่งเป็น อาสาสมัคร ประกอบด้วย คณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา และหน่วยงานราชการต่างๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ และกรม วิชาการเกษตรไปเยี่ยมเยียนชาวเขาในหมู่บ้านต่างๆ เป็นประจำทุกสัปดาห์ เพื่อให้คำแนะนำและสาธิต การปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ชนิดต่างๆ โดยเรียกหมู่บ้านดังกล่าวว่า “หมู่บ้านเยี่ยมเยียน” และเมื่อ เกษตรกรกลับไปยังหมู่บ้านของตน จึงเริ่มนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติ

ปี พ.ศ. 2516 กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture : USDA) และหน่วยงานวิจัยทางการเกษตรของสหรัฐอเมริกา (Agricultural Research Service : ARS) ได้ให้การสนับสนุนทุนแก่โครงการหลวงในการวิจัยการเกษตรบนพื้นที่สูงปีละประมาณ 20 ล้าน

บาท จึงทำให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ด้านการเกษตรมากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาวิจัยเพื่อหาชนิดและพันธุ์พืชที่เหมาะสมต่อการปลูกบนพื้นที่สูง การศึกษาวิธีการปลูกและการปฏิบัติรักษา รวมทั้งงานวิจัยด้านอื่นๆ สำหรับไม้ตัดดอก โครงการหลวงได้ดำเนินงานวิจัยโดยได้รับการสนับสนุนจาก USDA / ARS ที่นำไม้ตัดดอกชนิดต่างๆ มาทดลองปลูก เช่น คาร์เนชั่น เบญจมาศ แกลดิโอลัส ซิมบิเดียม ฯลฯ ในระยะแรกดำเนินงานวิจัยที่ห้วยทุ่งจ้อ ต่อมาเมื่อเริ่มมีสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ในปี พ.ศ. 2522 จึงย้ายงานวิจัยไม้ดอกไปที่หลวงอินทนนท์ และได้ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้ตัดดอกเพื่อเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพได้มากขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โครงการหลวงจดทะเบียนเป็นมูลนิธิโครงการหลวง โดยพระราชทานเงินเพื่อเป็นทรัพย์สินของมูลนิธิ เริ่มแรก 500,000 บาท เพื่อให้เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ที่ถาวรมั่นคง สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีระบบงานที่แน่นอน มีการบริหารงานภายในคล่องตัว มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานและเกิดผลดียิ่งขึ้นในอนาคต (www.royalprojectthailand.com/about, 26 กรกฎาคม 2556)

นอกจากจะมีการส่งเสริมให้ปลูกพืชเมืองหนาวทางภาคเหนือแล้ว ทางภาคใต้ก็มีโครงการสำคัญอีกโครงการหนึ่งที่ดำเนินงานเกี่ยวกับไม้ดอกไม้ประดับเช่นกัน โดยในปี พ.ศ. 2537 ได้เกิดโครงการทดลองปลูกไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาว หมู่บ้านปิยะมิตร 2 อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นโครงการพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงให้ทดลองปลูกไม้ดอกไม้ประดับบนพื้นที่สูง เนื่องจากช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ไทยนำเข้าไม้ดอกไม้ประดับมูลค่าสูงถึงปีละประมาณ 2,000 - 3,000 ล้านบาท จนทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียเงินและเสียรายได้จากการเก็บภาษีอากรมูลค่าหลายล้านบาท ด้วยทรงตระหนักถึงความสูญเสียของประเทศดังกล่าว ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2536 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำริแก่นายสุเมธ ดันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนาให้ดำเนินการศึกษาทดลองการผลิตไม้ดอกไม้ประดับที่ภาคใต้ เพื่อศึกษาศักยภาพและทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ และต่อมาในปี พ.ศ. 2537 พระราชทานพระราชดำริว่า (http://www.chaipat.or.th/chaipat_old/journal/apr02/flowers_t.html, 11 เมษายน 2556)

“ภาคใต้มีการใช้ไม้ดอกกันมาก ซึ่งต้องซื้อจากต่างประเทศ หากมีการผลิตเสียเองในภาคใต้ก็จะเกิดประโยชน์มาก” และ “การทดสอบปลูกไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวนั้น ถ้าขึ้นไปทดสอบบนพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลมากขึ้น เช่น ที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา หรือที่เขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี อาจจะสามารพัฒนาคุณภาพของไม้ดอกไม้ประดับได้ดียิ่งขึ้น โดยให้ดำเนินการศึกษาความ

เป็นไปได้ของการปลูกไม้ดอกไม้ประดับในลักษณะการทดลองขนาดเล็ก และอย่าให้มีปัญหาเรื่องการใช้ที่ดินกับราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่”

จากการทดลองในระยะแรก พบว่า ไม้ดอกไม้ประดับมีคุณภาพดอกสูง เหมาะที่จะส่งเสริมให้มีการผลิตในเชิงพาณิชย์ เพื่อลดการนำเข้าจากต่างประเทศได้ นอกจากนี้จะมีการศึกษาทดสอบการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวแล้ว ยังมีการขยายผลการส่งเสริมมาปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการนำไปสู่ราษฎรด้วย และในอนาคตจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในลักษณะครอบครัวเพิ่มมากขึ้น (www.chaipat.or.th, 11 เมษายน 2556)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นเป็นพัฒนาการการผลิตไม้ดอกไม้ประดับของไทย โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญในระยะแรก คือ โครงการหลวงและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีภาคเอกชนที่เป็นสมาคมต่างๆ ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนงานด้านไม้ดอกไม้ประดับอีกมากมาย โดยในช่วง 30 - 40 ปีที่ผ่านมา วงการไม้ดอกไม้ประดับมีความตื่นตัวเป็นอย่างมาก ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีต่างๆ รวมทั้งความนิยมในการดำรงชีวิตของผู้คน พรรณไม้ประดับจึงเข้ามามีบทบาทกันมากขึ้นกับผู้คนทุกอาชีพ ทุกวัย ทั้งยังมีการพัฒนาสายพันธุ์ให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ไม้ประดับจึงกลายเป็นอาชีพหลักที่ทำรายได้ให้กับคนไทยและประเทศไทยเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ จึงมีกลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่สนใจไม้ดอกไม้ประดับ ไม่ว่าจะเป็นนักสะสมพันธุ์ไม้และผู้ปลูกเลี้ยงเป็นงานอดิเรก ผู้ที่มีอาชีพเพาะเลี้ยงและจำหน่ายไม้ประดับ ครูอาจารย์ที่สนใจและศึกษาด้านไม้ประดับ รวมทั้งบุคคลทั่วไป ได้รวมกันจัดตั้งชมรมไม้ประดับขึ้น เมื่อวันที่ 30 มีนาคม ปี พ.ศ. 2517 ที่วังสวนผักกาด ถนนศรีอยุธยา โดยมีหม่อมราชวงศ์พันธุ์ทิพย์ บริพัตร หรือที่นักเลี้ยงต้นไม้หลายท่านเรียกว่า “คุณท่าน” เป็นประธานชมรม และคณะผู้ก่อตั้งอีก 30 ท่าน โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นสื่อกลางให้นักปลูกเลี้ยงต้นไม้ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น และเผยแพร่ความรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งรายงานความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับพรรณไม้ในวงการไม้ดอกไม้ประดับ พร้อมกับจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านพรรณไม้ให้ผู้รักต้นไม้ได้รับทราบกัน

ต่อมา เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2518 จึงจัดตั้งเป็นสมาคมไม้ประดับแห่งประเทศไทยขึ้น โดยคุณท่านยังคงดำรงตำแหน่งนายกสมาคมฯ ซึ่งหลังจากที่ก่อตั้งสมาคมฯ แล้ว วงการไม้ดอกไม้ประดับมีความแพร่หลายมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะการจัดงานครั้งแรกของสมาคมไม้ประดับฯ ในวันที่ 5 - 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2520 ซึ่งคุณท่านอนุญาตให้จัดขึ้นภายในวังสวนผักกาด บรรยากาศในงานเต็มไปด้วยนักเล่นต้นไม้จำนวนมาก แต่ละท่านจะนำพรรณไม้ใหม่ของตนมาแสดงเป็นจำนวน

มาก พร้อมมีต้นจำหน่ายจากเจ้าของ ซึ่งผู้สนใจสามารถสอบถาม หรือแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกเลี้ยงพรรณไม้ต่างๆ ที่สนใจได้จากผู้เชี่ยวชาญด้านต้นไม้ จึงได้รับความสนใจและความประทับใจจากประชาชนทั่วไปเป็นอย่างมาก จนมีผู้เข้าชมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทุกปี ด้วยเหตุนี้ วังสวนผักกาดจึงกลายเป็นตลาดต้นไม้อีกหนึ่งแห่งหนึ่งในยุคนั้นที่นักเล่นสามารถเลือกซื้อหาต้นไม้แปลกๆ ใหม่ๆ ได้

จากกิจกรรมของทางสมาคมฯ ทำให้วงการไม้ดอกไม้ประดับหลายชนิดเริ่มมีความตื่นตัวเป็นอย่างมาก เพราะเหล่านักเล่นต้นไม้ต่างนำไม้ประดับจากต่างประเทศกว่าหมื่นชนิดเข้ามาปลูกเลี้ยงในเมืองไทย เพื่อใช้ในการจัดสวน หรือปลูกเป็นไม้กระถาง ประดับบ้านเรือน และมีการพัฒนาสายพันธุ์ใหม่ๆ ให้มีคุณภาพที่สวยงามมากยิ่งขึ้น จนส่งผลให้เมืองไทยกลายเป็นแหล่งรวมพรรณไม้ประดับจากทั่วโลกที่มีความหลากหลายไม่แพ้ประเทศอื่นๆ และในช่วงปีแรกของการก่อตั้งสมาคมฯ คุณชูเกียรติ อุทกะพันธุ์ ได้จัดทำวารสารบ้านและสวนขึ้นในปี พ.ศ. 2518 ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจเกี่ยวกับบ้านเฟื่องฟูยิ่งขึ้น เพราะช่วยให้ผู้ที่กำลังจะมีบ้านได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการสร้างบ้าน การจัดตกแต่งบ้าน และการจัดสวน พร้อมกับประชาสัมพันธ์สาระความรู้ต่างๆ และความเคลื่อนไหวในวงการไม้ประดับเป็นอย่างดี นับได้ว่าคุณชูเกียรติเป็นผู้จุดประกายให้กับวงการไม้ดอกไม้ประดับอีกท่านหนึ่ง

ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2524 - 2525 คุณชูเกียรติยังจัดทำหนังสือ สารานุกรมไม้ประดับในประเทศไทย เล่ม 1 - 3 ขึ้น โดยมีคุณสวัสดิ์ นรั้งเจริญ หนึ่งในคณะกรรมการของสมาคมฯ คุณอุทัย สินธุสาร และนักสะสมและปลูกเลี้ยงพรรณไม้อีกหลายท่าน เป็นผู้ร่วมจัดทำหนังสือชุดนี้ เพื่อสนองความต้องการของผู้ที่ชื่นชอบต้นไม้ และรักการจัดสวน โดยแต่ละเล่มได้รวบรวมไม้ดอกไม้ประดับไว้มากมาย ทั้งไม้ดอก ไม้ยืนต้น ไม้เถาเลื้อย ไม้อวบน้ำ ไม้ใบประดับต่างๆ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้วงการไม้ดอกไม้ประดับของไทยกว้างขวางและแพร่หลายมากขึ้น มีการจัดตั้งสมาคม ชมรมต่างๆ อีกทั้ง ตลาดต้นไม้เทเวศร์และตลาดสนามหลวงก็คึกคักขึ้นอย่างมาก จนกลายเป็นตลาดต้นไม้สำคัญที่นักเล่นต้นไม้ต้องมาเลือกซื้อพรรณไม้ที่ชอบ แต่ในปี พ.ศ. 2525 ตลาดต้นไม้ต้องย้ายจากสนามหลวงมาอยู่ที่ตลาดนัดจตุจักร ในปีแรกยังไม่มีผู้เดินเที่ยวกันมากนัก เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่อำนวย ขณะที่ตลาดต้นไม้บริเวณสหกรณ์ผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับ และตลาดต้นไม้เทเวศร์ก็กลับคั้งไปด้วยผู้คนที่มาเลือกซื้อต้นไม้กัน หลังจากนั้นอีก 2 - 3 ปี ตลาดแห่งนี้จึงเริ่มเป็นรูปร่าง มีการก่อสร้างร้านค้าถาวร และมีผู้เที่ยวชมมากขึ้นเรื่อยๆ จนในปี พ.ศ. 2529 จึงเริ่มเป็นที่รู้จัก ประกอบกับสมาคมไม้ประดับฯ ได้จัดกิจกรรมมากมาย และมีการประชาสัมพันธ์เรื่องราวของไม้ประดับผ่าน

ทางนิตยสารบ้านและสวน จึงทำให้วงการต้นไม้มีการตื่นตัวยิ่งขึ้น ตลาดนัดจตุจักรจึงกลายเป็นแหล่งพรรณไม้ที่นักเล่นต้นไม้ส่วนมากมักนิยมไปเที่ยวชมกัน และเป็นที่รู้จักกันดีของชาวไทยและชาวต่างชาติ (<http://thaiornamentalplant.blogspot.com/2012/02/blog-post.html>, 10 มิถุนายน 2556)

หลังจากนั้นเป็นต้นมา วงการไม้ดอกไม้ประดับในเมืองไทยก็คึกคักและแพร่หลายมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยความสามารถของคนไทยในการปลูกเลี้ยง ขยายพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ และพัฒนาสายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับให้มีศักยภาพทัดเทียมกับต่างประเทศ กลุ่มคนที่ให้ความสนใจ และชื่นชอบงานด้านไม้ดอกไม้ประดับจึงได้ริเริ่มก่อตั้งเป็นสมาคมต่างๆ มากมาย เพื่อเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และได้รับความรู้จากผู้อื่นเพิ่มขึ้น อาทิเช่น สมาคมผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้ไทย (ก่อตั้งเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2522) สมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย (ก่อตั้งเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527) เป็นต้น ข้อมูลจากงานไม้ดอกไม้ประดับ กรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า ปี พ.ศ. 2533 มีรายชื่อสมาคม ชมรม สโมสร และกลุ่มผู้เลี้ยงไม้ดอกไม้ประดับทั้งสิ้นจำนวน 77 แห่ง โดยในกรุงเทพฯ มี 23 แห่ง และปริมณฑลอีก 54 แห่ง และภาคเอกชนที่เปิดเป็นบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนผู้ส่งออกไม้ดอกไม้ประดับนั้น พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 64 บริษัท โดยในกรุงเทพฯ มี 35 บริษัท และปริมณฑลอีก 6 บริษัท

นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมงานด้านไม้ดอกไม้ประดับอีกมากมายที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน คือ การประชุมทางวิชาการที่เกี่ยวกับงานด้านไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อเผยแพร่ความรู้ สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไม้ดอกไม้ประดับให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยกตัวอย่างเช่น การจัดงานสัมมนาเทคโนโลยีการผลิตไม้ดอกไม้ประดับระหว่างวันที่ 1 - 2 มีนาคม พ.ศ. 2533 โดยความร่วมมือระหว่างสภาวิจัยแห่งชาติกับสมาคมไม้ประดับแห่งประเทศไทย การประชุมวิชาการไม้ดอกไม้ประดับแห่งชาติ ที่จัดขึ้นครั้งแรกระหว่างวันที่ 17 - 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 เป็นต้น

ธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับในประเทศไทย เริ่มมีการขยายตัวมากขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา เนื่องด้วยฐานะทางเศรษฐกิจของไทยในขณะนั้นค่อยๆ ดีขึ้นเป็นลำดับ ประชาชนนิยมใช้ดอกไม้มากขึ้น และยังมีกำลังซื้อมากขึ้นอีกด้วย พัฒนาการการผลิตไม้ตัดดอกของไทย เริ่มได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น เมื่อรัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการผลิตไม้ดอกไม้ประดับต่อเศรษฐกิจ จึงได้บรรจุโครงการส่งเสริมการผลิตไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการส่งออก ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 - 2534 ซึ่งส่งผลให้ทุกหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เกิดความตื่นตัวที่จะทำการผลิตให้มากขึ้น เพื่อทดแทนการนำเข้าและส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยตั้งเป้าหมายการส่งออกในปีแรกของแผน คือ ปี พ.ศ. 2530 ไร่ 800 ล้านบาท เพิ่มปีละ 100 ล้านบาท จนถึง 1,200 ล้านบาทในปีสุดท้ายของแผน คือ ปี พ.ศ. 2534 อีกทั้งรัฐบาลยังได้บรรจุโครงการส่งเสริมและวิจัยไม้ดอกไม้ประดับ และโครงการส่งเสริมการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) และ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) มาอย่างต่อเนื่องอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงสมาคม และชมรมที่เกี่ยวข้องกับไม้ดอกไม้ประดับจึงได้เริ่มทำการปรับปรุงคุณภาพของดอกไม้ที่ผลิตได้ภายในประเทศให้มีคุณภาพทัดเทียมกับต่างประเทศ และพัฒนาสายพันธุ์ของไม้ดอกไม้ประดับชนิดต่างๆ เพื่อที่จะส่งเสริมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและผลิตเพื่อส่งออกไปแทรกแซงตลาดต่างประเทศต่อไป

3.1.2 พัฒนาการการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2523 - 2544)

ในอดีต ช่วงปลายปี พ.ศ. 2523 มณฑลยูนนานได้ชื่อว่าเป็นมณฑลหลักในการปลูกยาสูบของประเทศจีนและเป็นฐานการผลิตบุหรี่ที่ใหญ่ที่สุดในจีน แต่เนื่องจากการแข่งขันที่มากขึ้น ประกอบกับการลดลงของพฤติกรรมผู้บริโภค ทำให้รัฐบาลมณฑลยูนนานมองว่าการพึ่งพาอุตสาหกรรมยาสูบเป็นหลักจะเกิดความไม่ยั่งยืนจึงจำเป็นต้องหาทางแก้ไข องค์กรผลิตไม้ตัดดอกของจีนส่วนใหญ่จะมาจากนครคุนหมิง ซึ่งเป็นเมืองหลวงของมณฑลยูนนาน โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากเกษตรกรในหมู่บ้านโด้วหนาน (dòu nán / 斗南) ได้เดินทางเข้าไปทำธุรกิจที่นครกวางโจวและพบเห็นว่าไม้ตัดดอกกำลังเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เขาจึงได้ซื้อเมล็ดพันธุ์และรากพืชกลับไปปลูกที่หมู่บ้านด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 ราคาสินค้าผักซึ่งเคยเป็นสินค้าหลักในบริเวณดังกล่าวลดต่ำลงอย่างมาก จนเกษตรกรที่ปลูกผักเป็นอาชีพได้รับผลกระทบ แต่มีเกษตรกรที่ปลูกดอกไม้เท่านั้นที่ไม่เดือดร้อน และพวกเขายังมีเงินซื้อบ้าน ซื้อ อพาร์ทเมนต์ได้ ด้วยเหตุนี้ เกษตรกรในหมู่บ้านจำนวน 1,619 ราย จึงหันมาทดลองปลูกไม้ตัดดอกจนได้รับความนิยมเนื่องจากสามารถทำรายได้ที่แน่นอนให้แก่เกษตรกรและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งหลังปี พ.ศ. 2530 หมู่บ้านโด้วหนานจึงกลายเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าส่งไม้ตัดดอกในประเทศจีน โดยไม้ตัดดอกสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรประมาณ 15,000 - 30,000 หยวนต่อหมู่ (1 หมู่ / mǔ / 亩 เท่ากับ 0.42 ไร่ หรือเท่ากับ 666 ตารางเมตร) จนทำให้หมู่บ้านโด้วหนานกลายเป็น

หมู่บ้านที่มีรายได้ประชากรต่อหัวสูงที่สุดในมณฑลยูนนาน และสามารถสร้างตลาดค้าส่งไม้ดอกของหมู่บ้านขึ้นในปี พ.ศ. 2538 ด้วยเงินลงทุนของกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้าน

นอกจากมณฑลยูนนานจะมีการปลูกไม้ตัดดอกมาเป็นเวลานานแล้ว ในปี พ.ศ. 2537 อุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีนก็เริ่มแผ่ขยายไปยังเมืองใหญ่ๆ เช่น นครปักกิ่ง นครเซี่ยงไฮ้ และมณฑลกวางตุ้งด้วยเช่นกัน โดยอุตสาหกรรมดังกล่าวเริ่มมีการพัฒนาและเติบโตขึ้นอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2539 รัฐบาลมณฑลยูนนานได้เริ่มใช้ “แผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพ (bio-product development program)” ด้วยงบประมาณ 1.21 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ให้แผนการดังกล่าวเป็นเสาหลักทางเศรษฐกิจของมณฑลภายในปี พ.ศ. 2553 ด้วยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอุตสาหกรรมของมณฑลไปสู่การเป็นฐานการผลิตทางอุตสาหกรรมชีวภาพ เช่น อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับทรัพยากรทางชีวภาพขั้นสูง การปลูกไม้ตัดดอก การผลิตและแปรรูปอาหาร การผลิตสมุนไพร เป็นต้น ซึ่งการปลูกไม้ตัดดอกเป็น 1 ใน 18 ผลิตภัณฑ์หลักภายใต้แผนดังกล่าว โดยตั้งเป้าให้มีมูลค่าการผลิต 240 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และสามารถส่งออกได้ 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในปี พ.ศ. 2554

สำหรับนโยบายที่สนับสนุนอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีนนั้น หน่วยงานการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Centre : ITC) ได้เข้ามาช่วยวางแผนการสนับสนุนการพัฒนาด้านเทคนิคให้แก่มณฑลยูนนานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ถึงแม้ว่ามณฑลยูนนานจะประสบความสำเร็จในการผลิตไม้ตัดดอก แต่ก็ยังเสียเปรียบผู้ส่งออกหลักของโลกอย่างเนเธอร์แลนด์ โคลัมเบีย และอิสราเอล โดยในปี พ.ศ. 2542 มณฑลยูนนานมีมูลค่าการส่งออกไม้ตัดดอกเพียง 5.28 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็น 10% ของมูลค่าการผลิตทั้งหมด ด้านยุทธศาสตร์ของ ITC คือ ให้มณฑลยูนนานเป็นฐานการผลิตและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีนและเอเชีย โดยจากการประเมินของ ITC พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ไม้ตัดดอกจากมณฑลยูนนานมีการส่งออกลดลง คือ (1) ผู้ผลิตและผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจผลิตดอกไม้ ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการตลาด การส่งออก และสภาพตลาดในประเทศ (2) ขาดการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ขั้นตอนการขอใบอนุญาตส่งออกมีความยุ่งยากซับซ้อน การขนส่งทางอากาศมีค่าธรรมเนียมสูง การบรรจุหีบห่อไม่ทันสมัยโดยเฉพาะเมื่อส่งไปยังตลาดระดับบน ค่าใช้จ่ายในการผ่านด่านศุลกากรและการรับรองโรคพืชค่อนข้างสูง รวมถึงการให้บริการอื่นๆ ไม่เพียงพอที่จะรองรับความต้องการในการขยายอุตสาหกรรมไม้ตัดดอก และ (3) จำนวนผู้ประกอบการและเกษตรกรที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการส่งออกดอกไม้มีจำนวนน้อย เนื่องจาก

ขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต ขาดความสามารถในการติดต่อกับตลาดส่งออก และผลผลิตมีคุณภาพไม่ผ่านตามมาตรฐานส่งออกในระดับโลก

ถึงแม้จะมีประสบการณ์ในการปลูก แต่ระดับเทคโนโลยีและความรู้ในการผลิตดอกไม้ยังไม่อยู่ในระดับต่ำ ด้วยเหตุนี้ ITC จึงได้ให้ความช่วยเหลือ เพื่อช่วยให้ไม้ตัดดอกจากมณฑลยูนนานมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น โดยมีภารกิจสำคัญ คือ (1) ปรับปรุงระบบการตลาด โดยสร้างให้นครคุนหมิง มณฑลยูนนานเป็นศูนย์กลางการค้า การส่งออก และแหล่งผลิตดอกไม้ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศจีน รวมไปถึงเพิ่มการส่งออกไปยังตลาดเพื่อนบ้านแถบเอเชีย (2) พัฒนาและสนับสนุน โครงสร้างพื้นฐานของอุตสาหกรรมไม้ตัดดอก โดยผู้เชี่ยวชาญของ ITC จะให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคฝึกอบรมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกดอกไม้ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความต้องการของผู้ใช้ดอกไม้ และช่วยอำนวยความสะดวกด้านการส่งออก และ (3) ส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าการส่งออกดอกไม้จากมณฑลยูนนาน โดยเน้นตลาดเป้าหมายในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออก หลังจากได้รับความช่วยเหลือด้านการพัฒนาและการส่งออกไม้ตัดดอกของมณฑลยูนนานจาก ITC แล้ว พบว่า เกษตรกรและผู้ประกอบการหลายรายได้รับความรู้ใหม่เกี่ยวกับความต้องการของตลาด ได้มีการติดต่อกับผู้นำเข้ารายใหม่ในตลาดเป้าหมาย และได้ปรับปรุงคุณภาพของดอกไม้ให้มีมาตรฐานที่ดีขึ้น กล่าวได้ว่า นับตั้งแต่มีการใช้แผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพประกอบกับความช่วยเหลือจากหน่วยงาน ITC ทำให้มณฑลยูนนานมีอัตราการผลิตและพื้นที่ปลูกไม้ตัดดอกเพิ่มขึ้นมากจาก 16 เฮกเตอร์ในปี พ.ศ. 2534 เป็น 1,729 เฮกเตอร์ในปี พ.ศ. 2542 และมีปริมาณการผลิตจาก 210 ล้านต้นในปี พ.ศ. 2537 เพิ่มขึ้นเป็น 1,102 ล้านต้นในปี พ.ศ. 2542 ซึ่งคิดเป็นมูลค่าถึง 57 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยการค้าไม้ตัดดอกในจีน 45% มาจากมณฑลยูนนาน อีกทั้งยังสามารถส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ออสเตรเลีย และไทยได้มากขึ้น (Xuejun Jiang, 2544 : 2 - 6)

จากที่กล่าวไว้ข้างต้น การผลิตไม้ตัดดอกส่วนใหญ่มาจากนครคุนหมิง มณฑลยูนนาน โดยมีจุดเริ่มต้นที่หมู่บ้านไต้หวานาน เมื่อไม้ตัดดอกกลายเป็นสินค้าเศรษฐกิจทำรายได้ให้เกษตรกรมากมาย ในปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลมณฑลยูนนานร่วมกับบริษัทคุนหมิงไต้หวานานฮวาฮุยโฮวเสียนกงชือ (kūnmíng dòunán huāhuì yǒuxiàn gōngsī / 昆明斗南花卉有限公司) ซึ่งบริษัทดังกล่าวถูกก่อตั้งขึ้นในปีเดียวกันได้ใช้เงินลงทุน 13.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สร้างเป็นตลาดดอกไม้ไต้หวานาน (ไต้หวานานฮวาฮุยเจียวอี้ชือชาง / dòunán huāhuì jiāoyì shìchǎng / 斗南花卉交易市场) ขึ้นมา โดยตั้งอยู่ในเขตอำเภอเจิงกั่ง (chénggòngxiàn / 呈贡县) ห่างจากนครคุนหมิงประมาณ 18 กิโลเมตร ซึ่งมีพื้นที่ 30.8 ไร่ ประกอบด้วยศูนย์กลางการค้าไม้ตัดดอก

ศูนย์กลางการค้าดอกกุหลาบ และศูนย์กลางการค้าดอกไม้ชนิดพิเศษ ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 รัฐบาลมณฑลยูนนานและรัฐวิสาหกิจยังได้ร่วมกันก่อตั้งบริษัทศูนย์การค้าและการประมูลดอกไม้นานาชาติคุนหมิง (Kunming International Flora Auction Trading Centre Co.,Ltd. : KIFA) เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการค้าและการประมูลในตลาดดอกไม้ได้ยาวนาน โดยมีทุนจดทะเบียน 8.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ บริษัทฯ ทำการจดทะเบียนเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 และเริ่มเปิดดำเนินการในวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2545

กล่าวโดยสรุปเปรียบเทียบพัฒนาการการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ก่อนมีข้อตกลง ACFTA พบว่า จีนมีศักยภาพด้านพัฒนาการการผลิตและมีนโยบายที่ส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกมากกว่าไทย เนื่องจากจีนมีภาครัฐคอยควบคุม โครงการ หรือธุรกิจด้านต่างๆ ให้ดำเนินการตามนโยบายที่วางไว้ โดยไม่ปล่อยให้เอกชนเข้ามาดำเนินการเชิงธุรกิจเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ทั้งนี้แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมหรือโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องควบคุมกำกับดูแลโดยรัฐบาล ซึ่งในระยะแรก จุดเริ่มต้นของการผลิตไม้ตัดดอกของจีนเริ่มมาจากเกษตรกรในหมู่บ้านที่นำเมล็ดพันธุ์เข้ามาปลูก จนสามารถสร้างตลาดดอกไม้ขึ้นเองในหมู่บ้าน ต่อมารัฐบาลท้องถิ่นได้เล็งเห็นความสำคัญของการผลิตไม้ตัดดอกจึงได้เริ่มออกนโยบายและโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตไม้ตัดดอกให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญของจีนในเวลานั้นคือ รัฐบาลมณฑลยูนนาน แต่สำหรับไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่หน่วยงานภาครัฐจะไม่ค่อยเข้ามาควบคุมมากนัก และปล่อยให้ภาคเอกชนมีสิทธิ์เป็นเจ้าของธุรกิจเองได้ หรือต่างฝ่ายต่างร่วมมือกันเพื่อที่จะพัฒนาและส่งเสริมให้ธุรกิจเติบโตต่อไป โดยสามารถแบ่งได้เป็นบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์และหน่วยงานภาครัฐ บทบาทของภาคเอกชน และบทบาทที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน ซึ่งจุดเริ่มต้นของการผลิตไม้ตัดดอกของไทยในระยะแรกเกิดจากพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และต่อมาหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจึงเริ่มเห็นความสำคัญและพยายามพัฒนาส่งเสริมให้มีการปลูกไม้ตัดดอกเพิ่มขึ้น โดยในระยะแรกผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือ สถาบันพระมหากษัตริย์ที่ก่อตั้งโครงการปลูกไม้ตัดดอกขึ้นมากมาย โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยดำเนินงานต่อ อาทิเช่น สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น ที่เป็นศูนย์กลางทดลองเรียนรู้เพื่อหาพันธุ์พืชไม้ตัดดอกที่เหมาะสมมาปลูกในประเทศ และภาคเอกชนที่รวมกลุ่มกันก่อตั้งชมรมสมาคมต่างๆ รวมถึงความร่วมมือที่เกิดจากหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชนที่ช่วยกันผลักดันและส่งเสริมให้การผลิตไม้ตัดดอกของไทยมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า ระบบ

เศรษฐกิจของทั้งสองประเทศและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นับเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลให้พัฒนาการการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกทั้งของไทยและจีนมีความแตกต่างกัน โดยฝ่ายจีนมีบทบาทภาครัฐเป็นหลัก ส่วนของไทยมีทั้งบทบาทภาครัฐและภาคเอกชน

3.2 ศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทยและจีน

ศักยภาพในการผลิตไม้ตัดดอกในส่วนของไทยได้กล่าวถึงแหล่งผลิตไม้ดอกที่สำคัญได้แก่ ทางภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย อ่างทองเรือ จังหวัดเลย ซึ่งเป็นแหล่งผลิตไม้ดอกเมืองหนาวที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย อาทิ อำเภอพญาพระ จังหวัดตาก เป็นแหล่งปลูกกุหลาบที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย ทางภาคใต้อย่างอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นแหล่งผลิตเบญจมาศที่สำคัญของไทยที่สามารถผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าจากมาเลเซียได้ และแถบภาคกลางอย่างกรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ซึ่งเป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้ของไทย อีกทั้งยังเป็นไม้ตัดดอกเศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยได้เป็นอย่างมาก สำหรับแหล่งผลิตไม้ตัดดอกของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีพื้นที่หลักๆ คือ นครคุนหมิง มณฑลยูนนาน โดยเป็นทั้งแหล่งผลิตและแหล่งส่งออกไม้ดอกไม้ประดับที่สำคัญของประเทศ อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของตลาดค้าดอกไม้ไต้หวัน ซึ่งเป็นตลาดที่มีความคึกคักในการค้าขายดอกไม้เปรียบได้กับตลาดปากคลองตลาดในเมืองไทย

สาระสำคัญในตอนนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) ศักยภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับของไทย (พ.ศ. 2512 - 2544) และ (2) ศักยภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับของจีน (พ.ศ. 2523 - 2544)

3.2.1 ศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ. 2512 - 2544)

แหล่งผลิตไม้ดอกไม้ประดับประเภทไม้ตัดดอกในประเทศไทย พบว่า ไทยมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมในการปลูกไม้ดอกไม้ประดับชนิดต่างๆ โดยเฉพาะทางภาคเหนือ และภาคใต้ที่เหมาะสมสำหรับปลูกไม้ดอกเมืองหนาว และภาคกลางที่เหมาะสมสำหรับปลูกไม้ดอกเขตร้อนชนิดต่างๆ การที่งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาเฉพาะแหล่งผลิตไม้ดอกไม้ประดับประเภทกุหลาบ คาร์เนชั่น เบญจมาศ และกล้วยไม้ เนื่องจากเป็นไม้ตัดดอกเศรษฐกิจที่มีการค้าขายกันมากในตลาดโลก รวมถึงประเทศไทยและประเทศจีนด้วย แหล่งผลิตกุหลาบของไทย ในปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกกุหลาบกระจายอยู่ทั่วทุกภาค

ของประเทศ โดยแหล่งปลูกกุหลาบที่สำคัญได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ตาก นครปฐม สมุทรสาคร ราชบุรี และกาญจนบุรี แต่สำหรับที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ถือเป็นแหล่งปลูกกุหลาบที่ใหญ่ที่สุดของเมืองไทยมีการปลูกกุหลาบสายพันธุ์ต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะกุหลาบไร้หนาม และสภาพดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งนี้ได้มีผู้นำกุหลาบเข้ามาปลูกที่อำเภอพบพระ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 และมีการขยายพื้นที่ปลูกไปอย่างต่อเนื่อง จนส่งผลให้ปัจจุบัน อำเภอพบพระ กลายเป็นแหล่งปลูกกุหลาบที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ 7,000 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกตำบล ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถแวะไปเที่ยวชมไร่กุหลาบได้ตลอดทั้งปี นอกจากนี้ อำเภอพบพระ ยังเป็นแหล่งปลูกพืชผักทางการเกษตรและแหล่งปลูกดอกดาวเรืองแหล่งใหญ่ของเมืองไทยอีกด้วย

(<http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9560000017553>, 25 ตุลาคม 2556)

สำหรับแหล่งผลิตคาร์เนชั่นในประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่นิยมปลูกในแถบทางภาคเหนือ อย่างเช่นจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย โดยสายพันธุ์ที่โครงการหลวงปลูกแล้วได้ผลดีและได้ส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกบนดอยอินทนนท์และขุนวางในปัจจุบัน ซึ่งแบ่งได้ดังนี้ ชนิดดอกเดี่ยว ได้แก่ สแกนเนีย (Scania), โนรา (Nora), ดัสตี้ ซิม (Dusty Sim), เลนา (Lena), ไวท์ ซิม (White Sim), ฟลามิงโก้ ซิม (Flamingo Sim), เลมอน ครีโอล (Lemon Drop), ออเรนจ์ ไทรอัมพ์ (Orange Triumph) และ ชาเมอร์ (Charmeur) ชนิดดอกช่อ ได้แก่ เร็ด บารอน (Red Baron), แซมไพร์ (Sam's Pride), ลิซ่า (Lisa), ไวท์ ลิลลี่ แอน (White Lilli Ann), อัลบิเวต (Albivette), จอลิเวต (Jolivette), ลีออร์ (Lior) และ เยล (Yael) พันธุ์ที่มีสองสีในดอกเดียวกัน ได้แก่ เอส.อาเธอร์ ซิม (S.Arthur Sim), เกตี้ (Gayety), เร็ด ไดมอนด์ (Red Diamond) และ ลอเลียต้า (Loliata) (นันทิยา วรรณะภูติ, 2533 : 37, 39) นอกจากนี้ โครงการหลวงยังได้ทำการวิจัยและส่งเสริมการปลูกคาร์เนชั่นในโรงเรือนเพื่อกันฝนและแมลง ซึ่งมีเกษตรกรชาวเขาเป็นจำนวนมากที่ปลูกคาร์เนชั่นแล้วได้ดอกตลอดปี และมีคุณภาพดีไม่แพ้ของต่างประเทศ โดยเฉพาะการปลูกบนดอยที่มีความสูงมากกว่า 1,000 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล

สำหรับแหล่งผลิตเบญจมาศในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะมีแหล่งปลูกอยู่ในภาคกลางในท้องที่อำเภอบางกรวย อำเภอดลิ่งชัน ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 2,000 – 3,000 ไร่ โดยเป็นที่นิยมในหมู่ชาวสวนเป็นอย่างมาก เนื่องจากอายุเก็บเกี่ยวใช้ระยะเวลาค่อนข้างสั้น นับตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงดอกบาน อันทำให้ได้เงินตอบแทนเร็ว นอกจากจะทำเป็นไม้ตัดดอกขายภายในประเทศแล้ว ยังมีช่องทางที่จะส่งออกขายต่างประเทศได้อีกด้วย ถ้าได้มีการปรับปรุงคุณภาพของเบญจมาศให้ได้ขนาดตามมาตรฐานสากล นอกจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะทำการทดลองปลูกเบญจมาศแล้ว ทาง

โครงการหลวงก็ได้มีการรวบรวมพันธุ์เบญจมาศจากประเทศญี่ปุ่น ได้หวัน เนเธอร์แลนด์ อิสราเอล และสหรัฐอเมริกา มาทำการปลูกทดลองด้วยเช่นกัน แล้วคัดพันธุ์ที่ดีทำการขยายพันธุ์ปลอดโรคโดยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และนำไปส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกกันเป็นอาชีพเพื่อทดแทนการปลูกฝิ่น นับว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก กระทั่งปัจจุบัน ชาวเขาสามารถผลิตดอกเบญจมาศที่มีคุณภาพได้ตลอดปีภายในโรงเรือนกันฝนและแมลง อีกทั้งสามารถบังคับการออกดอกของเบญจมาศได้โดยการควบคุมด้วยการให้ไฟฟ้าในเวลากลางคืน (<http://kanchanapisek.or.th/kp12/product/flower/flower-detail.htm>, 11 เมษายน 2556)

นอกจากนี้ แหล่งผลิตเบญจมาศที่ขึ้นชื่ออีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย จนสามารถผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าจากมาเลเซียได้อยู่ที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดยมีโครงการทดลองปลูกไม้ดอกเมืองหนาว หมู่บ้านปิยะมิตร 2 เป็นโครงการพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานและขอรับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย คณะทำงานได้มีการประชุมซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ (1) การคัดเลือกพื้นที่ได้พิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านปิยะมิตร 2 หมู่ที่ 2 (บ่อน้ำร้อน) ตำบลตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง เป็นพื้นที่โครงการทดลองปลูกไม้ดอกเมืองหนาว เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 2,480 ฟุต (800 เมตร) อุณหภูมิเฉลี่ย 17 - 25 องศาเซลเซียส (2) การคัดเลือกเกษตรกร พิจารณาคัดเลือกเกษตรกรผู้สนใจและตั้งใจที่จะปฏิบัติงานตามโครงการตามความสมัครใจ ซึ่งพบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีจำนวน 12 ครัวเรือน จำนวน 24 คน และได้ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มเป็นกลุ่มผู้ปลูกไม้ดอกเพื่อการค้า (3) การคัดเลือกพันธุ์ไม้ พิจารณาเลือกพันธุ์เบญจมาศเป็นพืชหลักเนื่องจากมีตลาดในพื้นที่รองรับอยู่แล้ว ส่วนไม้ดอกประเภทอื่นๆ ให้ทดลองควบคู่กับการศึกษาภาวะการตลาด และการเจริญเติบโตเพื่อส่งเสริมการปลูกไม้ดอกเชิงพาณิชย์ต่อไป (4) เชิญผู้เชี่ยวชาญพืชเมืองหนาว ไม้ดอกไม้ประดับมาเป็นที่ปรึกษาโครงการ (5) เสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจัดทำโครงการทดลองในปีงบประมาณ พ.ศ. 2538 และ (6) หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช กรมส่งเสริมการเกษตร ศูนย์การศึกษาพัฒนาพิภพทอง กรมการปกครองเทศบาลตำบลเบตง กรมพัฒนาที่ดิน ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ยะลา นพค. 42 กรป. กลาง และกรมวิชาการเกษตร (<http://betong.yala.doae.go.th/index01.html>, 21 พฤศจิกายน 2555)

แหล่งผลิตกล้วยไม้ในประเทศไทย สามารถปลูกได้ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในแถบภาคกลาง เช่น กรุงเทพมหานคร นครปฐม สมุทรสาคร นนทบุรี ปทุมธานี ราชบุรี อุทัยธานี เป็นต้น (กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2543 : 11 - 22) ปัจจุบัน ไทยมี

พื้นที่ปลูกกล้วยไม้ประมาณ 20,000 ไร่ โดยเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 - 2 ต่อปี เหตุนี้พื้นที่ปลูกกล้วยไม้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง เนื่องจากสภาพภูมิอากาศเหมาะกับการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ ใกล้เคียงแหล่งน้ำ ใกล้เคียงตลาด และมีการคมนาคมขนส่งที่สะดวก อย่างไรก็ตาม ไร่กล้วยไม้ในพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ไม่มีแนวโน้มที่จะย้ายจากกรุงเทพฯ ไปจังหวัดใกล้เคียงมากขึ้น เนื่องจากที่ดินมีราคาสูงและประสบปัญหาหมอกควันของน้ำและอากาศ ซึ่งมีผลต่อการเจริญเติบโตและคุณภาพของกล้วยไม้ ปัจจุบันพื้นที่เหมาะสมในการปลูกกล้วยไม้เชิงธุรกิจได้แก่ นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี สมุทรสาคร กรุงเทพฯ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี และชลบุรี โดยมีผลผลิตดอกกล้วยไม้เฉลี่ยประมาณ 44,000 - 45,000 ต้น/ปี เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1 - 2 ต่อปี ซึ่งแยกเป็นปริมาณการใช้ในประเทศร้อยละ 50 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 50 ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ทั้งนี้การส่งออกดอกกล้วยไม้ร้อยละ 95 ของกล้วยไม้ที่ส่งออกทั้งหมดเป็นกล้วยไม้สกุลหวาย (<http://www.l3nr.org/posts/4243>, 23 สิงหาคม 2555)

นอกจากชนิดของไม้ดอกที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ประเทศไทยยังมีแหล่งผลิตไม้ดอกไม้ประดับที่มีชื่อเสียงอีกมากมาย อาทิเช่น อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตไม้ดอกไม้ประดับเบอร์ 1 ของประเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตสำคัญในการเพาะพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับหลากหลายชนิด ทั้งนี้ด้วยธรรมชาติที่แสงแดดและอุณหภูมิที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตเป็นพิเศษมากกว่าแหล่งผลิตอื่นๆ ในประเทศ จึงทำให้เกษตรกรในพื้นที่ได้มีการผลิตไม้ดอกไม้ประดับเป็นจำนวนมาก ประกอบกับเกษตรกรได้พยายามพัฒนากระบวนการเพาะเลี้ยงไม้ดอกไม้ประดับได้อย่างมีคุณภาพมาอย่างต่อเนื่อง อีกแห่งหนึ่งที่ขึ้นชื่อเรื่องไม้ดอกไม้ประดับ คือ หมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับ คลอง 15 จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นแหล่งเพาะขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย รวมพื้นที่กว่า 900 - 1,000 ไร่ แหล่งนี้เป็นอีกแหล่งผลิตสำคัญที่สามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศได้ไม่น้อย เนื่องจากหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 มีชื่อเสียงเรื่องการจำหน่ายไม้ปักชำถุงราคาถูก ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดและใช้ในงานจัดสวนได้หลากหลาย อีกทั้งยังสามารถหาซื้อได้ตั้งแต่ไม้ขนาดเล็กจนกระทั่งไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ในแห่งเดียว จึงทำให้ศูนย์รวมไม้ดอกไม้ประดับแห่งนี้มีโอกาสต้อนรับลูกค้าจากทั่วประเทศและเลยไปถึงตลาดต่างประเทศอีกด้วย

3.2.2 ศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2523 - 2544)

มณฑลยูนนานซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ นับเป็นมณฑลที่มีศักยภาพในการผลิตไม้ดอกไม้ประดับมากที่สุดของจีน ภูมิอากาศในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความอบอุ่น ฤดูหนาว

ไม่หนาวจัด ฤดูร้อนไม่ร้อนจัด มีแสงแดดและปริมาณน้ำฝนอย่างเพียงพอ และไม่มีภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่นครคุนหมิงและนครยู่ซี ซึ่งเป็นศูนย์กลางของมณฑลยูนนานที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมในการปลูกไม้ตัดดอกไม้ประดับ จนเปรียบได้กับเป็นเรือนกระจกธรรมชาติในการผลิตไม้ตัดดอก เหตุนี้จึงส่งผลให้ไม้ตัดดอกของมณฑลยูนนานมีสีสวยสด ลำก้านตรง มีคุณภาพ และค้าขายได้ดี ไม้ตัดดอกที่มีพื้นที่ปลูกคิดเป็น 60% ของพื้นที่ปลูก 3 อันดับแรก ได้แก่ คาร์เนชั่น กุหลาบ และลิลลี่ เนื่องจากมีผู้เชี่ยวชาญด้านการปลูกเข้ามาช่วยแนะนำเกษตรกรให้มีเทคนิคในการผลิตอย่างดี จนสามารถผลิตเพื่อส่งออกได้

พื้นที่ที่มีการปลูกไม้ตัดดอกมากที่สุดในมณฑลยูนนานแบ่งออกเป็น 3 พื้นที่ ได้แก่ ด้านตะวันตกเฉียงเหนือที่เมืองลี่เจียง (Lijiang) และเมืองจงเตี้ยน (Zhongdian) เป็นพื้นที่หลักในการปลูกประเภทไม้หัวและไม้ตัดดอก (flower bulbs and cut flowers) ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “ดินแดนแห่งดอกไม้” โดยในแต่ละปีสามารถผลิตดอกไม้ได้ 3 พันล้านดอก ที่คิดเป็นมูลค่าได้ 506 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ประมาณร้อยละ 10 ของดอกไม้ที่ผลิตได้จะส่งไปขายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่เหลือบางส่วนส่งออกไปขายในยุโรป อเมริกาเหนือ และตะวันออกกลาง ส่วนบริเวณตอนกลางของมณฑล ได้แก่ เมืองคุนหมิง และเมืองยู่ซี เป็นพื้นที่หลักในการปลูกไม้ตัดดอกเขตร้อน (sub-tropical cut flowers) ส่วนฝั่งตะวันตก บริเวณเมืองจิ่งหิง เมืองหยวนเจียง และเมืองเหอเก้ว จะปลูกกล้วยไม้เขตร้อน ไม้ตัดดอก และไม้ดอกที่ปลูกภายในอาคาร (tropical orchids, cut flowers and indoor foliage plants) โดยการซื้อขายไม้ดอกร้อยละ 80 ที่ผลิตในมณฑลยูนนานจะเกิดขึ้นที่ตลาดค้าส่งของเมืองไต้หนาน (ตลาดดอกไม้ไต้หนาน) ซึ่งเป็นศูนย์กลางการซื้อขายไม้ดอกของมณฑลและของประเทศ ตลาดนี้มีผู้ซื้อผู้ขายถึงประมาณ 4,000 คนต่อวัน จนกลายเป็นศูนย์กลางการค้าไม้ตัดดอกของจีนที่รวมสำนักงานจัดซื้อกว่า 170 รายจากเมืองต่างๆ ในประเทศจีน โดยมีการจ้างงานกว่า 300,000 คน และมีเกษตรกรรวมประมาณ 10,000 ราย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2541 หน่วยงานการค้าระหว่างประเทศ (ITC) ได้เข้ามาช่วยวางแผนสนับสนุนการพัฒนาด้านเทคนิคให้แก่มณฑลยูนนาน เพื่อที่จะสามารถแข่งขันและลดการเสียเปรียบประเทศผู้ผลิตและส่งออกหลักอย่างเนเธอร์แลนด์ ไคล์มเบีย อิสราเอล โดยมียุทธศาสตร์คือ ให้มณฑลยูนนานเป็นฐานการผลิตและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีนและเอเชีย และมีภารกิจสำคัญ ได้แก่ ปรับปรุงระบบการตลาด พัฒนาและสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานของอุตสาหกรรมไม้ตัดดอก ส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าการส่งออกไม้ดอกจากมณฑลยูนนาน หลังจากได้รับความช่วยเหลือด้านการพัฒนาและการส่งออกไม้ตัดดอกจากหน่วยงาน ITC แล้วพบว่า เกษตรกรและผู้ประกอบการหลาย

รายได้รับความรู้ใหม่เกี่ยวกับความต้องการของตลาด มีการติดต่อกับผู้นำเข้ารายใหม่ในตลาด เป้าหมาย รวมถึงได้ทำการปรับปรุงคุณภาพของดอกไม้ให้มีมาตรฐานที่ดียิ่งขึ้น จนส่งผลให้มณฑลยูนนานมีอัตราการผลิตและพื้นที่ปลูกไม้ตัดดอกเพิ่มสูงขึ้นมาจาก 16 เฮกเตอร์ในปี พ.ศ. 2534 เป็น 1,729 เฮกเตอร์ในปี พ.ศ. 2542 และมีปริมาณการผลิตจาก 210 ล้านต้นในปี พ.ศ. 2537 เพิ่มขึ้นเป็น 1,102 ล้านต้นในปี พ.ศ. 2542 คิดเป็นมูลค่าถึง 57 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งการค้าไม้ตัดดอกในจีน 45% มาจากมณฑลยูนนาน อีกทั้งยังสามารถส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ฮองกง และไทยได้มากขึ้น (Xuejun Jiang 2544, 2 - 6)

กล่าวโดยสรุปเปรียบเทียบศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทยและจีน ก่อนมีข้อตกลง ACFTA พบว่า ทั้งไทยและจีนต่างมีศักยภาพในการผลิตไม้ตัดดอกที่ดีเหมือนกัน เพียงแต่มีความแตกต่างทางลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศในการปลูกไม้ดอกชนิดต่างๆ อาจกล่าวได้ว่าต่างฝ่ายต่างได้เปรียบในด้านที่มีต้นทุนทางธรรมชาติที่ดี และต่างฝ่ายต่างก็เสียเปรียบในด้านที่ยังไม่มีหรือมีแล้วแต่ยังพัฒนาได้ไม่เพียงพอ โดยหากกล่าวถึงสภาพภูมิอากาศ ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในเรื่องของการผลิตไม้ตัดดอกเมืองร้อน โดยเฉพาะกล้วยไม้ เพราะไทยเป็นประเทศที่อยู่ในโซนเขตร้อนสามารถปลูกไม้ดอกเมืองร้อนได้หลายชนิดกว่าจีน แต่ในขณะเดียวกันไทยก็มีข้อเสียเปรียบในเรื่องของการผลิตไม้ดอกเมืองหนาวบางชนิดที่ถึงแม้จะมีผลิตในประเทศได้ แต่คุณภาพยังสู้จีนไม่ได้ อย่างเช่น กุหลาบ คาร์เนชัน และเบญจมาศ เนื่องจากจีนมีสภาพภูมิอากาศที่หนาวเย็นกว่าไทยสามารถปลูกไม้ดอกเมืองหนาวได้หลากหลายชนิดกว่าไทย โดยเฉพาะที่มณฑลยูนนาน นครคุนหมิงแห่งเดียวสามารถปลูกไม้ดอกเมืองหนาวได้หลายชนิดและทำการส่งออกไปยังต่างประเทศได้มากกว่าไทย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าจีนมีศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกเมืองหนาวได้ดีกว่าไทย แต่ในขณะเดียวกันไทยก็มีศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกเมืองร้อนได้ดีกว่าจีน

3.3 ศักยภาพด้านแหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยและจีน

ในประเด็นนี้จะกล่าวถึง แหล่งจำหน่ายดอกไม้ที่มีชื่อเสียงทั้งของไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ ตลาดปากคลองตลาดของไทยซึ่งเป็นตลาดเก่าแก่ที่มีการค้าขายกันมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ปัจจุบันตลาดแห่งนี้ได้กลายเป็นทั้งตลาดที่มีผู้คนมาเลือกซื้อจับจ่ายใช้สอยสินค้าประเภทผักผลไม้ และดอกไม้ และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้มาก และตลาดดอกไม้ไต้หวันของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นตลาดค้าดอกไม้ที่ใหญ่ที่สุดของจีน รวมถึงจะกล่าวถึงรูปแบบการดำเนินงานของตลาด ลักษณะการจัดจำหน่ายทั้งค้าปลีก

และค้าส่ง สถิติการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกตั้งแต่อดีตจนถึงช่วงก่อนที่ไทยและจีนจะเข้าร่วมการทำข้อตกลง ACFTA

สาระสำคัญในตอนนี้จะแบ่งเป็นออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) แหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ. 2512 - 2544) และ (2) แหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2523 - 2544)

3.3.1 แหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ. 2512 - 2544)

แหล่งจำหน่ายดอกไม้หรือไม้ตัดดอกที่สำคัญและมีขนาดใหญ่ที่สุดของไทยและเป็นที่ยึดกันดีในหมู่ชาวต่างชาติและคนไทย คือ ตลาดปากคลองตลาด ซึ่งเป็นตลาดค้าดอกไม้ที่ใหญ่และมีชื่อเสียงติดอันดับ 4 ของโลก และเป็นตลาดที่มีการค้าขายกันอย่างคึกคัก โดยเฉพาะช่วงกลางวัน รูปแบบการจำหน่ายจะอยู่ในรูปแบบของการค้าส่งมากกว่าค้าปลีก มีการนำเข้าดอกไม้จากทั้งในประเทศ อาทิเช่น เชียงใหม่ เชียงราย เลย ะลา และบริเวณรอบๆ ชานเมืองกรุงเทพมหานคร รวมถึงนำเข้าดอกไม้จากต่างประเทศ อาทิเช่น จีน มาเลเซีย เนเธอร์แลนด์ สิงคโปร์ เป็นต้น แหล่งจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทย ในประเด็นนี้จะกล่าวถึง (1) ตลาดปากคลองตลาด ซึ่งปัจจุบันเป็นแหล่งที่ตั้งของตลาดขนาดใหญ่ 3 แห่งได้แก่ ตลาดองค์การปากคลองตลาด ตลาดยอดพิมาน และตลาดส่งเสริมเกษตรไทย (2) การดำเนินงานของตลาด รวมถึงหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในรูปแบบการค้าส่งและค้าปลีก และ (3) สถิติการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงก่อนที่ไทยจะเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA

1) ตลาดปากคลองตลาด

ในอดีตพื้นที่แห่งนี้เคยเป็นชุมชนมาตั้งแต่สมัยอยุธยา พบหลักฐานยืนยันเป็นสิ่งปลูกสร้างทั้งวัดและป้อมปราการต่างๆ ที่ก่อสร้างขึ้นมาหลายแห่ง บริเวณรอบๆ ชุมชนมีคูคลองและแม่น้ำหลายสายมาบรรจบกันจนมีลักษณะเป็นปากคลอง ต่อมาในสมัยธนบุรีบริเวณปากคลองได้กลายเป็นจุดนัดพบของผู้คนที่สัญจรทางน้ำ ซึ่งมีการนำสิ่งของมาค้าขายแลกเปลี่ยนกัน ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) มีบันทึกว่าในรัชสมัยของพระองค์ ทรงโปรดฯ ให้ขุดคลองหลายสายมาตั้งแต่เริ่มสถาปนากรุงเทพฯ โดยพื้นที่ตั้งแต่พระบรมมหาราชวังไปจนถึงวัดโพธิ์มีการปลูกสร้างเรือนของขุนนางต่างๆ และเมื่อชุมชนเริ่มขยายตัวมากขึ้นตลาดก็ขยายตัวตามมา จนกระทั่งในที่สุด ตลาดก็มีความใหญ่ขึ้น และมีคนมาจับจ่ายกันมากขึ้น จนก่อตั้งขึ้นเป็นตลาดท้ายวัง โดยช่วงแรกๆ จะเป็นตลาด

ขายปลาขนาดใหญ่ที่พ่อค้านำปลาจากท่าจีน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปลาทะเลโดยขนขึ้นเรือมาขาย อีกทั้งในย่านไม้ไผ่กลั่นนี้ มีคลองที่ขุดตั้งแต่ปี พ.ศ.2315 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าตากสิน เรียกว่า "คลองโน" ซึ่งทั้ง 2 แห่งนี้เป็นตลาดสดเน้นการค้าปลาเป็นหลัก (<http://yodpimanmarket.com/life.html>, 24 มกราคม 2556) ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) พระองค์เห็นว่าย่านนี้ไม่เหมาะกับการเป็นตลาดปลาเพราะมีกลิ่นไม่พึงประสงค์ ทักษิณภาพก็ไม่ดี จึงมีคำสั่งให้ย้ายตลาดปลาไปอยู่ที่วัวลำพอง (หัวลำโพง) ต่อมา ตลาดแห่งนี้จึงเหลือเพียงการค้าขายผักและผลไม้ พอถึงสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ท่านเห็นว่าการมีตลาดใกล้ๆ วังแบบนี้ทำให้สภาพโดยรวมไม่สวยงามและรกรุงรัง ท่านจึงสั่งย้ายตลาดทั้งหมดให้ไปขายของที่ปากคลอง ซึ่งในขณะนั้นก็ยังขายแค่ผักกับผลไม้

ส่วนตลาดดอกไม้เนั้นเกิดจากผู้คนที่ย้ายอยู่ที่ฝั่งธนส่วนใหญ่อยู่กันเป็นบ้านสวน ซึ่งมีการปลูกดอกไม้กันมาก จึงพากันขนดอกไม้ขึ้นเรือผ่านทางคลองคูเมืองมาขายที่ปากคลอง ในขณะนั้นเมื่อชาวบ้านเห็นว่าดอกไม้ขายดีก็เริ่มปลูกกันจริงจังมากขึ้น ไม่นานการขายดอกไม้ก็เริ่มขยายตัวมากขึ้นจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของปากคลองตลาด ในที่สุดที่นี่ก็กลายเป็นตลาดศูนย์กลางในการค้าขายดอกไม้แห่งใหญ่ที่สุดในไทย เมื่อมีพ่อค้าจากต่างประเทศเข้ามารับดอกไม้จากปากคลอง จึงส่งผลให้ปากคลองมีชื่อเสียงเชิดหน้าชูตาให้แก่ประเทศ และนับว่าเป็นตลาดที่มีคุณค่าในด้านเศรษฐกิจของไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ธุรกิจย่านตลาดปากคลองตลาด ประกอบด้วย ธุรกิจ 2 กลุ่มที่คั่นกลางด้วยถนนจักรเพชร โดยตอนเหนือเป็นกลุ่มตลาดส่งเสริมเกษตรไทยจำกัด ทิศเหนือจรดบริเวณบ้านหม้อ ทิศตะวันตกติดถนนอัษฎางค์ และทิศใต้ติดถนนจักรเพชร ส่วนกลุ่มทางใต้ประกอบด้วยตลาด 2 แห่งคือ ตลาดองค์การปากคลองตลาดเป็นของกระทรวงมหาดไทย ทิศเหนือจรดถนนอัษฎางค์ ทิศตะวันออกจรดซอยท่ากลาง ทิศใต้จรดแม่น้ำเจ้าพระยา และตลาดยอดพิมานเป็นของนายวงศ์ วงศ์ทองศรี มีพื้นที่ทิศเหนือจรดถนนจักรเพชร ทิศตะวันออกจรดซอยโรงยาเก่า ทิศตะวันตกจรดซอยท่ากลาง และทิศใต้จรดแม่น้ำเจ้าพระยา ดังรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1 ย่านตลาดปากคลองตลาด
ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2555

ทั้งนี้ตลาดทั้ง 3 แห่งเป็นตลาดศูนย์กลางขนาดใหญ่ของการค้าประเภทผักสด ผลไม้ ดอกไม้และมีการค้าที่เอื้ออำนวยซึ่งกันและกัน โดยมีธรรมชาติของการจัดการค้าและบริการคล้ายคลึงกัน คือ ส่วนใหญ่จะขายแบบแผงทั้งในตลาดและบริเวณรอบนอกตลาด บริเวณนี้เป็นกลุ่มตลาดที่มีปริมาณของแผงขายของมากที่สุดในกรุงเทพฯ กล่าวคือ ตลาดส่งเสริมเกษตรไทยมีปริมาณแผงขายของ 372 แผง ตลาดองค์การปากคลองตลาด มีจำนวนแผง 1,360 แผง และตลาดยอดพิมานมีปริมาณแผง 1,230 แผง รวมปริมาณแผงทั้ง 3 ตลาดในกลุ่ม 2,962 แผง

ตลาดองค์การปากคลองตลาดแห่งนี้ก่อตั้งขึ้นในสมัยรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี โดยท่านได้พิจารณาเห็นว่า บริเวณพระอารามหลวงวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) เป็นพระอารามเก่าแก่คู่บ้านคู่เมือง เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนทั่วไป และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมาก แต่สภาพสิ่งแวดล้อมโดยรอบสกปรกไม่เป็นระเบียบ มีสภาพคล้ายแหล่งสลัม ทั้งนี้เนื่องมาจากมีพ่อค้าแม่ค้าปลูกฝังผักอาศัยและวางสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคนานาชนิดขายเป็นประจำทุกวัน จนส่งผลให้เกิดปัญหาแก๊วดี ประชาชน และทางราชการเป็นอย่างมาก ซึ่งถ้าหากทางราชการจะขับไล่พ่อค้าแม่ค้าและครอบครัวจะเดือดร้อนไม่มีที่ไปมาหาเลี้ยงชีพ รัฐบาลจึงแก้ปัญหาโดยการจัดตั้งองค์การตลาดขึ้นที่บริเวณปากคลองตลาด ซึ่งเป็นทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม มีการคมนาคมสะดวกทั้งทางน้ำและทางบก เพื่อจัดตั้งตลาดกลางผักและผลไม้ขึ้นรองรับ และเพื่อความสมบูรณ์จึงได้ย้ายผู้ค้าส่งตลาดผักสดกรรมภูษเรศน์ (ตลาดเก่าเยาวราช) ให้มารวมกันอยู่บริเวณปากคลองตลาดเป็นแห่งเดียวกัน

องค์การตลาด ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2496 โดย “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาด พ.ศ. 2496” ซึ่งครั้งแรกที่จัดตั้งนั้นได้สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย มีเงินทุนสำหรับดำเนินการตามมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งฯ จำนวน 15,000,000 บาท โดยรัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิมครั้งแรกด้วยจำนวน 5,000,000 บาท และจะจ่ายเพิ่มเป็นคราวๆ ไป ตามจำนวนที่รัฐบาลเห็นสมควร แต่ความเป็นจริงจำนวนเงินทุนเริ่มต้นที่องค์การตลาดได้รับจากงบประมาณแผ่นดินเพียง 2,000,000 บาท เท่านั้น องค์การตลาดจำเป็นต้องกู้จากธนาคารออมสินเพิ่มอีกจำนวน 15 ล้านบาท เพื่อรวมเป็นเงินทุนเพื่อการดำเนินงานขั้นต้นทั้งสิ้น 17 ล้านบาท ต่อมารัฐบาลเห็นว่ากรมประชาสัมพันธ์ ไม่ได้มีหน้าที่โดยตรงที่จะบริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดได้ เนื่องจากเป็นระยะเริ่มต้นของการดำเนินกิจการ ดังนั้นเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงาน เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2501 จึงโอนองค์การตลาดไปสังกัดกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ เพราะได้เล็งเห็นว่า กรมการค้าภายในมีหน้าที่เกี่ยวกับธุรกิจการพาณิชย์ จึง

สามารถที่จะควบคุมงานขององค์การตลาดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งได้ ช่วงระยะเวลา 4 ปี ที่องค์การตลาดสังกัดกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ กิจการไม่เจริญก้าวหน้าตามที่คาดหมายไว้ รัฐบาลโดย ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี จึงได้มีบัญชาให้โอนองค์การตลาดไป สังกัดกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2505 ซึ่งนับแต่นั้นเป็นต้นมากิจการขององค์การ ตลาดก็ได้เจริญก้าวหน้าและดำเนินการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (<http://www.market-organization.or.th/history.php>, 10 ตุลาคม 2556)

นอกจากนี้ยังมีตลาดยอดพิมาน ซึ่งชื่อ “ตลาดยอดพิมาน” ได้มาจากชื่อม้าแข่งของ พระญาติพระวงศ์เธอพระองค์หญิง สุธสิริโรสุภา ซึ่งทรงใช้แข่งขันและได้รับชัยชนะในวันอาทิตย์ ที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2504 ตลาดนี้ตั้งอยู่ใจกลางย่านการค้าของกรุงเทพมหานคร และเป็นตลาดขายส่ง ดอกไม้เก่าแก่มากกว่า 50 ปี และใหญ่ที่สุดของไทย ด้วยความเป็นเอกลักษณ์ที่มีเกียรติภูมิจากอดีตถึง ปัจจุบันและเป็นท่าเลริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่ทั่วโลกขนานนามว่า “ราชานแห่งสายน้ำ (The River of Kings)” ตลาดยอดพิมาน มีบริการให้เช่าพื้นที่ทำการค้าขายดอกไม้ และอุปกรณ์เกี่ยวกับดอกไม้ และ ขายส่งดอกไม้เขตรอบบนเนื้อที่กว่า 15,021.4 ตารางเมตร ได้ฉลองครบรอบ 50 ปี เมื่อปี พ.ศ. 2554 หม่อมราชวงศ์สุนิดา กิติยากร ทายาทของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิงสุทธสิริโรสุภา ได้โอน กรรมสิทธิ์ให้บริษัท ตลาดยอดพิมาน จำกัด เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2553 หม่อมราชวงศ์สุนิดา กิติยากร มีความประสงค์จะให้ผู้ค้าเดิมยังคงมีสิทธิค้าขายในตลาดยอดพิมาน ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบายของบริษัท

ลักษณะการใช้ที่ดินและกิจกรรมในย่านของตลาดในกลุ่มทั้ง 3 แห่ง มีลักษณะ เดียวกันคือ บริเวณโดยรอบตลาดจะประกอบด้วยตึกแถว ซึ่งขายของต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย ภายในตลาด เช่น อาหาร ผัก ผลไม้ ดอกไม้ ของชำ และเครื่องอุปโภคบริโภค และบางกลุ่ม โดยเฉพาะบริเวณตลาดส่งเสริมเกษตรไทยด้านติดถนนอัยยวงศ์ มีการใช้ที่ดินในลักษณะของโกดัง เก็บสินค้าเพื่อส่งต่อไปยังที่อื่นๆ บริเวณตลาดซึ่งแยกเป็นการค้าภายในและภายนอก ประกอบด้วย การค้าขายประเภทแผงลอยและหาบเร่ ในกรณีที่เป็นแผงลอยจะใช้ที่ดินโดยผู้ประกอบการราย เดียวกันตลอดช่วงระยะเวลาการค้า (ประมาณ 03.00 – 18.00 น.) ส่วนที่เป็นหาบเร่บางบริเวณจะขาย เป็นช่วงเวลา เมื่อผู้ประกอบการค้ารายเก่าขายหมดไป จะเปลี่ยนผู้ประกอบการค้ารายใหม่เข้ามา แทนที่ ตลาดภายในจะแบ่งแยกเป็นบริเวณกลุ่มใหญ่ๆ เช่น ตลาดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยกลุ่มแผงลอยในตลาด 3 กลุ่ม ตลาดยอดพิมาน 2 กลุ่ม และตลาดส่งเสริมเกษตรไทย 2 กลุ่ม ลักษณะการขายจะเป็นแผงยกสูงจากพื้นดินกึ่งถาวร ยกเว้นตลาดส่งเสริมเกษตรไทย ซึ่งแบ่ง

เขตการขายเป็นช่องๆ และวางขายกับพื้น นอกจากนี้ บริเวณส่วนในของตลาดส่งเสริมเกษตรไทยมีห้องแถวหลายคูหาที่ใช้เป็นที่พักอาศัยเท่านั้น โดยลักษณะการเช่าอยู่

กิจกรรมหลักของย่านปากคลองตลาด คือ การค้าขาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการขายส่งมากกว่าการขายปลีก พื้นที่ของกิจกรรมการค้าขายรวมทั้งสามตลาด (ทั้งการค้าภายในตลาดและภายนอกตลาด) 22,254 ตารางเมตร โดยแยกเป็นพื้นที่ค้าขายของตลาดปากคลองตลาด 6,240 ตารางเมตร ตลาดยอดพิมาน 9,264 ตารางเมตร และตลาดส่งเสริมเกษตรไทย 6,753 ตารางเมตร กิจกรรมการค้าขายตามที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการใช้ที่ดินว่าประกอบด้วยตลาด ร้านค้า และหาบเร่แผงลอย ลักษณะประเภทการค้าขายคล้ายคลึงกัน โดยแยกประเภทสินค้าได้เป็นกลุ่มใหญ่ๆ คือ ผัก ผลไม้ ดอกไม้ ของชำ อาหารคาว อาหารหวาน เครื่องปรุงต่างๆ และเครื่องอุปโภคบริโภคอื่นๆ (อรศิริ ปาณินท์, 2527 : 43-72)

2) การดำเนินงานของตลาดปากคลองตลาด

ตลาดองค์การปากคลองตลาด เป็นรัฐวิสาหกิจหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงมหาดไทยดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยใช้งบประมาณจากเงินทุนหมุนเวียนขององค์การตลาด ไม่ได้ขอใช้งบประมาณแผ่นดินแต่อย่างใด และนำเงินส่งเป็นรายได้แผ่นดินในอัตราร้อยละ 50 ของกำไรสุทธิประจำปีตลอดมาจนถึงปัจจุบัน (<http://www.market-organization.or.th/history.php>, 10 ตุลาคม 2556) วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง คือ จัดสร้างตลาดสาธารณะให้เพียงพอแก่ความต้องการ ปรับปรุงตลาดสาธารณะที่มีอยู่แล้วให้ถูกสุขลักษณะและทันสมัย ส่งเสริมตลาดเอกชน จัดและส่งเสริมการผลิตโภคภัณฑ์ให้พอแก่ความต้องการของตลาด จัดการขนส่งโภคภัณฑ์ไปสู่ตลาดให้เป็นไปโดยสะดวก จัดดำเนินการควบคุมและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับตลาดขององค์การและให้องค์การมีอำนาจดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในมาตรา 6 และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง (1) สร้าง ซ่อม จัดหา ยืม ให้ยืม เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ถือกรรมสิทธิ์ครอบครอง หรือดำเนินการเกี่ยวกับเครื่องใช้บริการ หรือทรัพย์สินใดๆ อันเกี่ยวกับตลาด (2) กู้ยืมเงิน หรือให้กู้ยืมเงิน โดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือด้วยทรัพย์สิน หรือรับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้เพื่อสร้างตลาดและปรับปรุงตลาด การกู้ยืมเงินถ้าเป็นจำนวนเงินเกินสามล้านบาทต้องได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรีก่อน (3) ทำการค้าและขนส่งสินค้า (4) ออกเงินลงทุนหรือเข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด เพื่อจัดตั้งหรือดำเนินการตลาด (5) วางระเบียบในการจัดตลาดขององค์การ และ (6) กระทำการอื่นใดเพื่อส่งเสริมตลาดและการผลิตโภคภัณฑ์เพื่อให้พอแก่ความต้องการของตลาด (<http://www.market-organization.or.th/object.php>, 10 ตุลาคม 2556)

ทั้งนี้ ตลาดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาและบริหาร เครือข่ายตลาดภาครัฐและส่งเสริมตลาดร่วมเอกชน เพื่อเป็นกลไกของรัฐบาลในการกระจายสินค้า อุปโภคบริโภคและสินค้าชุมชนเพื่อประชาชน ปัจจุบันดำเนินการกิจ 2 ประการ คือ การกิจด้านการ บริหารพื้นที่ตลาด และจัดสร้างตลาดสาธารณะให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน โดยใช้ งบประมาณของหน่วยงาน ทั้งนี้ องค์การตลาดจะนำส่งเงินรายได้แผ่นดินปีละ 50% ของกำไรสุทธิ ซึ่ง ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งตลาดสาธารณะ ให้บริการประชาชน 5 แห่ง ได้แก่ ตลาดสาขาปกครองส่วนท้องถิ่น เขต พระนคร กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ 5 ไร่ 3 งาน 1 ตรว. ซึ่งกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นขององค์การตลาด ตลาด สาขาหนองม่วง อำเภอนองม่วง จังหวัดลพบุรี มีเนื้อที่ 4 ไร่ 2 งาน ซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของ องค์การตลาด ตลาดสาขาลำพูน อำเภอมือง จังหวัดลำพูน มีเนื้อที่ 3 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินราชพัสดุของ กรมธนารักษ์ ตลาดสาขาบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่ 15 ไร่ ซึ่งกรรมสิทธิ์ใน ที่ดินเป็นขององค์การตลาด ตลาดสาขาดลิ่งชัน เขตดลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เนื้อที่ 21 ไร่ 3 งาน ซึ่ง เป็นที่ดินราชพัสดุของกรมธนารักษ์ โดยตลาดสาขาบางคล้าและดลิ่งชันนั้น องค์การตลาดยังประกอบ ธุรกิจให้เช่าห้องพักอาศัยและอาคารพาณิชย์ด้วย และภารกิจด้านธุรกิจอื่นๆ เช่น การจำหน่ายข้าวสาร และอาหารดิบให้แก่เรือนจำและส่วนราชการต่างๆ เป็นต้น (<http://www.market-organization.or.th/object.php>, 10 ตุลาคม 2556)

3) สถิติการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ. 2534 - 2544)

เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยแล้ว พบว่า ตลอดระยะเวลา 11 ปี ก่อนไทยเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA พบว่า ไทยมีมูลค่าการส่งออกมากกว่า มูลค่าการนำเข้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไทยได้ดุลการค้าไม้ตัดดอก ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย ปี พ.ศ. 2534 - 2544

ปริมาณ : กิโลกรัม

มูลค่า : ดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี พ.ศ.	ปริมาณนำเข้า (กก.)	มูลค่านำเข้า (ดอลลาร์สหรัฐฯ)	ปริมาณส่งออก (กก.)	มูลค่าส่งออก (ดอลลาร์สหรัฐฯ)
2534	365,353	1,238,961	13,114,399	28,212,736
2535	505,040	1,595,800	12,120,734	30,044,988
2536	475,698	1,497,724	12,984,256	31,333,779
2537	905,605	2,586,491	12,505,831	33,013,311
2538	1,074,696	2,850,949	12,698,193	34,646,274
2539	1,406,781	3,604,350	11,473,310	30,623,098
2540	1,079,665	2,545,342	11,263,939	27,172,737
2541	988,297	870,445	12,222,455	27,430,586
2542	1,356,244	1,178,716	13,737,485	30,166,390
2543	1,121,408	911,921	12,929,497	33,749,925
2544	1,220,438	931,456	14,774,392	36,519,346
รวม	<u>10,499,225</u>	<u>19,812,155</u>	<u>139,824,491</u>	<u>342,913,170</u>

ที่มา : <http://comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H0&cc=0603>, 10 ตุลาคม 2556

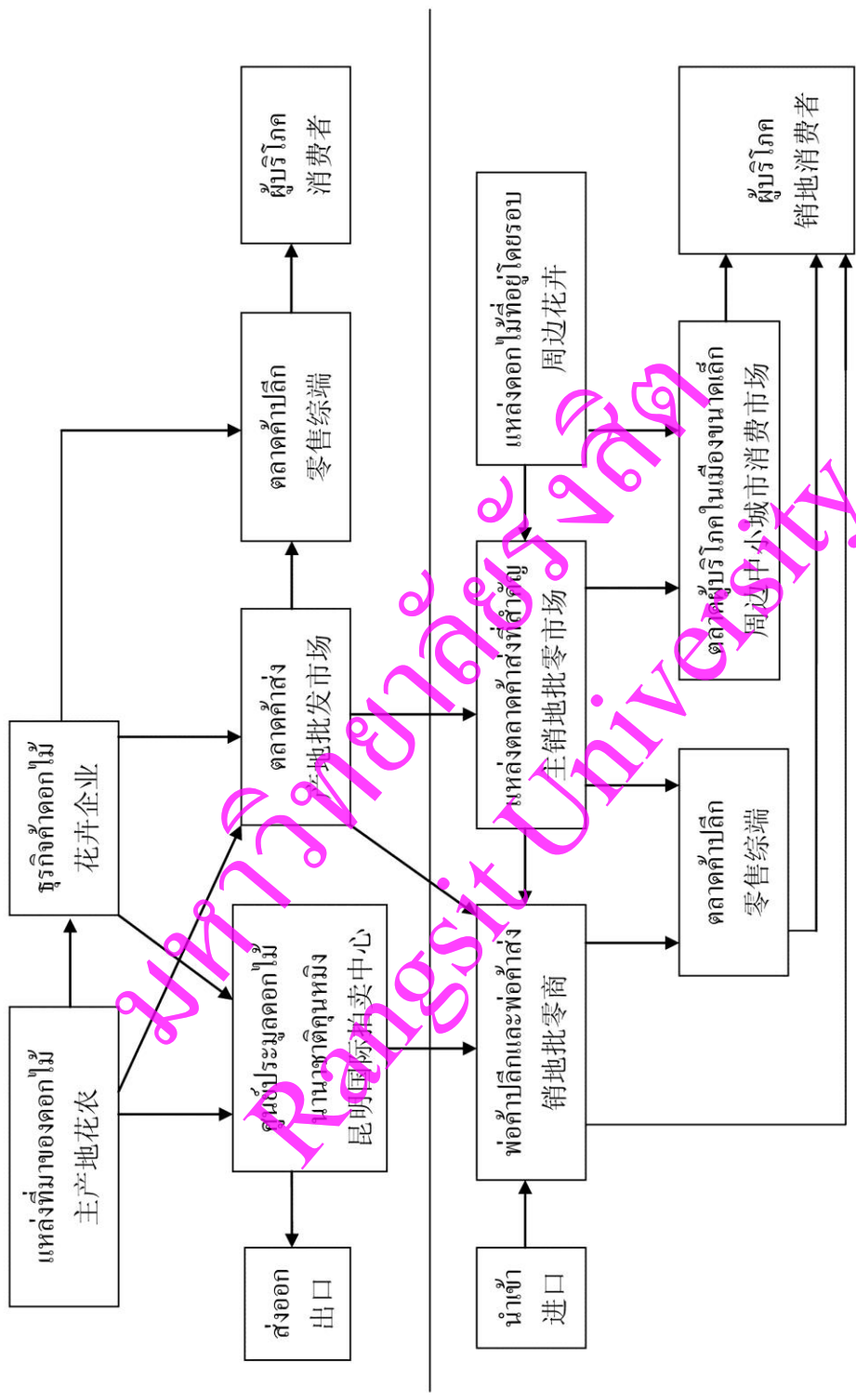
3.3.2 แหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2523 - 2544)

แหล่งจำหน่ายไม้ตัดดอกของจีนที่มีความสำคัญของประเทศ คือ ตลาดค้าดอกไม้ไต้หวัน ซึ่งไม่เพียงแต่จะเป็นตลาดค้าขายดอกไม้แล้ว แต่ยังเป็นที่ตั้งของตลาดประมูลดอกไม้หลากหลายชนิดที่ส่งมาจากต่างประเทศอีกด้วย โดยไม้ตัดดอกของจีนส่วนใหญ่จะถูกนำมาใช้ตามสถานที่จัดงานประชุมขนาดใหญ่ การตกแต่งภูมิทัศน์ตามสถานที่ราชการของหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ การนำดอกไม้มาประดับตกแต่งในงานแต่งงานหรือโรงแรม หรือแม้แต่การขายดอกไม้ในวันหยุด ซึ่งการซื้อขายดอกไม้ในตลาดมักจะทำการซื้อขายกันแต่เช้ามีด การบริโภคดอกไม้ในวันหยุดโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนส่งผลให้กลุ่มผู้บริโภคมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย (蔡军, 2549) ด้วยเหตุนี้ หัวข้อการจำหน่ายไม้ตัดดอกของจีนในประเด็นนี้จะกล่าวถึง (1) ตลาดค้าดอกไม้ไต้หวัน (2) การ

ดำเนินงานของตลาดดอกไม้ไต้หวัน และ (3) สถิติการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน ก่อนที่จีนจะเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA

1) ตลาดค้าดอกไม้ไต้หวัน

ตลาดค้าดอกไม้ไต้หวันเป็นตลาดท้องถิ่นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นแหล่งคมนาคมของไม้ตัดดอกที่ใหญ่ที่สุดของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยตั้งอยู่ในเมืองไต้หวัน อำเภอเฉิงกึ่ง นครคุนหมิง มณฑลยูนนาน นอกจากนี้ ตลาดแห่งนี้ยังเป็นศูนย์ประมูลดอกไม้นานาชาติอีกด้วย โดยราคาที่น่าสนใจจะถูกกำหนดโดยแนวโน้มราคาซื้อขายในประเทศและที่ขายอยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน อาทิเช่น ไทย เวียดนาม รวมถึงมณฑลต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ประเทศจีน ต่างก็นำเข้าไม้ตัดดอกมาจากตลาดไต้หวันทั้งสิ้น หลังจากนั้นจะถูกส่งออก ไปขายยังตลาดต่างๆ รอบๆ ประเทศจีน ดังรูปที่ 3.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายไม้ตัดดอกของจีนจากแหล่งผลิตไปสู่แหล่งจำหน่าย โดยแหล่งบริโภคไม้ตัดดอกยูนนานมักจะอยู่ในเมืองใหญ่ๆ ตามแนวชายฝั่งอย่างปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ เป็นต้น

รูปที่ 3.2 ช่องทางการจำหน่ายไม้ตัดดอกของประเทศไทย

ที่มา : ศักยภาพในการแข่งขันและการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของสาธารณรัฐประชาชนจีน (中国鲜花竞争力与产业发展研究, 齐博, 2008 : 13)

2) การดำเนินงานของตลาดดอกไม้ไต้หวัน

ในส่วนนี้ได้กล่าวถึงประเด็นย่อยสำคัญ คือ 1) การดำเนินงานของตลาดค้าส่ง (ตลาดดอกไม้ไต้หวัน) และ 2) การดำเนินงานของตลาดประมูลดอกไม้

ก) การดำเนินงานของตลาดค้าส่ง ตลาดดอกไม้ไต้หวัน

ตลาดค้าดอกไม้ไต้หวันเป็นตลาดค้าส่งที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศจีน โดยมีรูปแบบการค้าขายที่มีทั้งการนำมาขายเป็นสินค้ามือหนึ่ง การค้าปลีกค้าส่ง คล้ายๆ กับเป็นตลาดเกษตรกร มูลค่าการค้าในแต่ละวันประมาณ 3 - 5 แสนดอลลาร์สหรัฐฯ ในทุกๆ วันจะมีเกษตรกร และพ่อค้าทั้งในประเทศและที่มาจากต่างประเทศมาทำการค้าขายกันมากถึงประมาณ 3 - 8 พันคน ไม้ตัดดอกมากกว่า 80 ต้นส่งขายในประเทศกว่า 60 เมือง และส่งไปขายยังต่างประเทศเช่น ญี่ปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ ฮองกง รวมถึงประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รูปแบบการขายไม้ตัดดอกของยูนนานจะเป็นร้านขายดอกไม้ ธุรกิจหรือบริษัทที่ดำเนินการผลิตเองแล้วนำมาขายในตลาดเองเป็นส่วนใหญ่ รวมไปถึงพ่อค้าขายส่งที่ซื้อดอกไม้มาจากแหล่งผลิตโดยตรงแล้วนำมาขายต่อในตลาด ทุกๆ วันตอนเช้ามีเกษตรกร พ่อค้าขายส่ง และพวกธุรกิจที่ค้าขายดอกไม้ หลังจากคัดแยกและจัดการรวบรวมดอกไม้แล้ว จะส่งดอกไม้ไปขายที่ตลาดค้าดอกไม้ไต้หวัน สำหรับพ่อค้าขายส่งที่ซื้อดอกไม้มาจากตลาดอื่นๆ ก็จะส่งดอกไม้ไปขายยังแหล่งอื่นๆ ทั่วประเทศ ไม้ที่ปีมานี้ เงื่อนไขทางด้านคุณภาพดอกไม้ไม่ได้รับการยกระดับเท่าที่ควร แหล่งตลาดค้าส่งจึงไม่ลืกลักทำตลาดประมูลดอกไม้คุณภาพ

ข) การดำเนินงานของตลาดประมูลดอกไม้คุณภาพ

บริษัทศูนย์การค้าและการประมูลดอกไม้นานาชาติคุนหมิง (Kunming International Flora Auction Trading Centre Co.,Ltd. : KIFA) เป็นศูนย์ประมูลดอกไม้ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศจีน รูปแบบการค้าขายได้เลือกใช้การดำเนินงานของตลาดประมูลดอกไม้อัลซเมียร์ของประเทศเนเธอร์แลนด์ การดำเนินงานจะอยู่ในรูปแบบของการเป็นสมาชิกที่มีเกษตรกร และพวกพ่อค้าขายปลีกดอกไม้ที่นำมาประมูลจะถูกคัดเลือกจากสินค้าเกรดเอ มีการบรรจุภัณฑ์อย่างดี คัดเลือกชนิดของดอกไม้ รวมถึงขนาดของดอกไม้โดยละเอียดและเข้มงวด การดำเนินการจะทำการคัดแยกชนิดของดอกไม้ที่จะทำการประมูลออกมา ผู้ซื้อจะเข้ามาทำการประมูลแข่งราคา ผู้ขายจะไม่ได้เข้าร่วมการประมูลด้วย ดอกไม้ทุกๆ ชนิดจะมีรหัสสินค้าติดอยู่ เมื่อรหัสสินค้าเข้าไปอยู่ในระบบแล้วถือเป็นการสิ้นสุดการประมูลในครั้งนั้น กล่าวได้ว่า การดำเนินการประมูลจะเริ่มตั้งแต่การจัดหาดอกไม้ การตรวจสอบคุณภาพดอกไม้ การรวบรวมดอกไม้ การรอจำหน่าย (รอประมูล) และการประมูล เมื่อสิ้นสุดการประมูลจะทำการจัดแบ่งดอกไม้ และการขนส่งดอกไม้ทั้งทางอากาศ ทางรถไฟ หรือทางเรือ ซึ่งทาง

ตลาดประมูลได้จัดการเตรียมไว้เรียบร้อยแล้วเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่ประมูลได้ ในปี พ.ศ. 2546 ปริมาณการซื้อขายโดยเฉลี่ยในแต่ละวันของตลาดประมูลแห่งนี้ มีปริมาณกว่า 3 แสนต้น มีผู้จัดหาและผู้จัดจำหน่ายกว่า 600 รายและผู้ประกอบการอีกกว่า 400 ราย ที่เข้ามาเช่นสัญญาการซื้อขายที่ ศูนย์ประมูลดอกไม้คุณหมิง (齐博, 2551 : 13 - 14)

ขณะที่ทำการประมูลดอกไม้จะมีเครื่องประมูลอัตโนมัติคล้ายนาฬิกา 3 เครื่อง และมีที่นั่งสำหรับผู้เข้ามาประมูลประมาณ 300 ที่นั่ง ในการดำเนินงาน บริษัท KIFA จะหักค่าบริการจากผู้นำดอกไม้มาขายร้อยละ 5 และจากบริษัทที่ชนะการประมูลอีกร้อยละ 5 ของมูลค่าดอกไม้ที่ประมูลได้ ระบบการประมูลดอกไม้ ประกอบด้วย การประมูลดอกไม้ระบบใหม่และการประมูลดอกไม้แบบดั้งเดิม โดยมูลค่าการประมูลดอกไม้ระบบใหม่คิดเป็น 1 ใน 4 ของมูลค่าการประมูลดอกไม้ทั้งหมด ในการประมูลระบบใหม่นั้นมีบริษัทเข้าร่วมประมูลครั้งละ 300 บริษัท และทั้งหมดเป็นบริษัทจีน การประมูลดอกไม้ระบบใหม่นั้นเน้นความโปร่งใส ยุติธรรม คุณภาพสูง และความเป็นระบบ โดยจะคัดกรองดอกไม้ที่เข้าประมูลเฉพาะเกรด A และ B พร้อมทั้งกำจัดสายพันธุ์ คุณภาพ ขนาด และน้ำหนักของดอกไม้ที่เข้าร่วมประมูล และติดบาร์โค้ด รวมถึงจัดระบบการส่งมอบสินค้าให้แก่บริษัทที่ชนะการประมูล วิธีการประมูลดอกไม้จะใช้เครื่องประมูลอัตโนมัติ มีการกำหนดราคาเริ่มต้นเป็นราคาต่อดอก และนำตัวอย่างสินค้าแต่ละล็อตที่ได้กำหนดมาชนิด สายพันธุ์ และคุณภาพ แสดงให้ผู้เข้าร่วมประมูลพิจารณาโดยจะแสดงราคาเริ่มต้น และชื่อชนิด สายพันธุ์ เกรดของดอกไม้ในล็อตดังกล่าวบนจอ เพื่อให้บริษัทที่เข้าร่วมประมูล แข่งขันกันเลือกซื้อดอกไม้อย่างโปร่งใส ราคาประมูลเริ่มต้นจากราคาสูงสุดและจะลดลงเรื่อยๆ ในรูปแบบการหมุนทวนเข็มนาฬิกา ผู้ประมูลสามารถกดเป็นเพื่อหยุดราคาที่กำลังลดลงของดอกไม้ทั้งชนิดและล็อตนั้นๆ โดยผู้ที่กดหยุดสูงสุดจะได้เป็นผู้ชนะประมูลในแต่ละรอบ

การซื้อขายโดยการประมูลดอกไม้ของบริษัท KIFA ยึดหลัก “เปิดเผย เสมอภาค ยุติธรรม” ให้กับผู้ซื้อ ผู้ประกอบการ ผู้จำหน่าย และเกษตรกร โดยมีแนวความคิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนคือ “ดอกไม้ดี ขายดี ดอกไม้ดี ขายสะดวก” เมื่อมีผู้ประมูลได้ จอแสดงผลจะระบุชื่อบริษัทที่ชนะการประมูลและราคาที่ประมูลได้ สำหรับดอกไม้ที่มีเกรดรองลงไปและดอกไม้ที่เหลือจากการประมูลระบบใหม่จะนำไปจำหน่ายโดยการประมูลแบบดั้งเดิม การประมูลดอกไม้ในแต่ละปีแบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงเดือนเมษายน – กรกฎาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มีการประมูลน้อยจะเปิดทำการประมูลวันละ 1 ครั้ง ระหว่างเวลา 21.00 – 00.00 น. โดยมีมูลค่าการประมูลประมาณวันละ 1 ล้านบาท และช่วงเดือนสิงหาคม - มีนาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มีการประมูลมากจะเปิดทำการประมูลวันละ 2 ครั้ง ระหว่างเวลา 14.00 – 16.00 น. และ 21.00 – 00.00 น. โดยมีมูลค่าการประมูลวันละประมาณ 6 ล้านบาท ทั้งนี้ ตลาด

ประมูลดอกไม้ได้ยาวนานจะปิดทำการประมูลในวันที่ 1 ของทุกเดือน และช่วงวันหยุดเทศกาลสำคัญของจีน เช่น เทศกาลตรุษจีน

จากการดำเนินงานของบริษัท KIFA พบว่า มูลค่าการค้าดอกไม้ของบริษัทจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 40 - 50 ต่อปี และในแต่ละวันมีการขายส่งดอกไม้ประมาณ 2 ล้านดอก ตามโครงการแนวทางพัฒนาของบริษัท KIFA ในปี พ.ศ. 2554 จะมีการก่อสร้างเพิ่มขึ้นและมีที่นั่งสำหรับผู้เข้าประมูลกว่า 600 ที่นั่ง มีเครื่องประมูลอัตโนมัติไฟฟ้า 6 เครื่อง ในเนื้อที่ 1 หนึ่งตารางเมตร และตั้งเป้าหมายการประมูลในปี พ.ศ. 2558 ว่าจะสามารถขายส่งดอกไม้ได้วันละ 6 ล้านดอก และในปี พ.ศ. 2563 การประมูลดอกไม้จะเพิ่มขึ้นถึงวันละ 10 ล้านดอก และจะกลายเป็นตลาดค้าส่งดอกไม้ที่ใหญ่เทียบเท่าตลาดค้าส่งดอกไม้ฮัลล์เมียร์ (Aalsmeer) ของประเทศเนเธอร์แลนด์

3) สถิติการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2535 - 2544)

ประเทศจีนเริ่มมีการนำเข้าไม้ตัดดอกมาตั้งแต่ต้นพ.ศ. 2533 โดยปริมาณและมูลค่าการนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากช่วงฤดูหนาวในนครกุนหมิงมีการผลิตดอกไม้ได้น้อย ช่วงการนำเข้าดอกไม้ของจีนจะอยู่ในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยเฉพาะมูลค่าการนำเข้าในเดือนกุมภาพันธ์จะมีมูลค่าสูงที่สุด กลุ่มผู้บริโภคดอกไม้ในช่วงเทศกาลวาเลนไทน์เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญที่สุด พ่อค้าขายปลีกจำนวนมากไม่น่าจะได้อะไรจากช่วงเทศกาลนี้มากนัก นอกจากพื้นที่การผลิตดอกไม้ขยายกว้างมากขึ้นอย่างไม่ขาดสายแล้ว มูลค่าและปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะหลังจากที่จีนเข้าเป็นสมาชิก WTO มูลค่าการส่งออกไม้ตัดดอกคิดเป็น 40% ในแต่ละปี จนมูลค่าการส่งออกในปี พ.ศ. 2548 เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าจากปี พ.ศ. 2546 ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ หลังจากที่ดินเกิดอุตสาหกรรมส่งออกดอกไม้เป็นล่ำเป็นสัน การลงทุนในส่วนของอุตสาหกรรมเคมี อุตสาหกรรมเสื้อผ้า อุตสาหกรรมก่อสร้าง และอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยี ได้เปลี่ยนมาให้ความสำคัญกับการลงทุนอุตสาหกรรมการผลิตดอกไม้ จนสามารถนำประสบการณ์การบริหารจัดการและความรู้ทางการตลาดในอนาคต ไปส่งเสริมผลิตภัณฑ์ยกระดับอุตสาหกรรมผลิตดอกไม้มากขึ้น สำหรับมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน พบว่า ตลอดระยะเวลา 10 ปีก่อนจีนเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA จีนมีมูลค่าการส่งออกมากกว่ามูลค่าการนำเข้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจีนได้ดุลการค้าไม้ตัดดอก ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน ปี พ.ศ. 2535 - 2544

ปริมาณ : กิโลกรัม

มูลค่า : ดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี พ.ศ.	ปริมาณนำเข้า (กก.)	มูลค่านำเข้า (ดอลลาร์สหรัฐฯ)	ปริมาณส่งออก (กก.)	มูลค่าส่งออก (ดอลลาร์สหรัฐฯ)
2535	53,972	133,300	2,737,424	2,073,379
2536	128,045	188,799	2,416,105	2,283,028
2537	159,432	270,773	3,931,233	3,174,879
2538	195,151	389,059	2,866,410	3,442,739
2539	233,071	486,426	3,198,550	3,490,208
2540	399,573	714,740	3,025,574	3,417,503
2541	698,891	1,004,714	3,273,652	5,416,177
2542	670,916	1,038,622	4,308,686	5,897,336
2543	853,511	1,467,845	4,332,801	4,566,961
2544	1,308,480	1,086,488	6,456,840	5,401,964
รวม	<u>4,701,042</u>	<u>6,780,776</u>	<u>36,547,275</u>	<u>39,164,174</u>

ที่มา : <http://comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H0&cc=0603>, 10 ตุลาคม 2556

กล่าวโดยสรุปเปรียบเทียบศักยภาพด้านแหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยและจีน ก่อนมีข้อตกลง ACFTA พบว่า ตลาดปากคลองตลาดของไทยมีศักยภาพน้อยกว่าตลาดค้าดอกไม้ไต้หวันของจีน เนื่องจากตลาดปากคลองตลาดมีขนาดเล็กและคับแคบกว่าตลาดไต้หวันของจีนอีกทั้งพื้นที่ของตลาดปากคลองตลาดมีจำกัด ซึ่งถูกนำไปใช้ในการจอดรถเข็นผัก และรถเข็นผลไม้จากร้านต่างๆ ประกอบกับมีแผงขายริมถนน จึงส่งผลให้พื้นที่และทางเดินแคบแออัด นอกจากนี้ เนื่องจากระบบเศรษฐกิจของไทยเป็นระบบทุนนิยม ทำให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องไม่ได้เข้ามาดูแลอย่างต่อเนื่อง และไม่ได้ปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น แต่สำหรับตลาดไต้หวันของจีน เป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของศูนย์ประมูลดอกไม้นานาชาติ หน่วยงานภาครัฐจะเข้าควบคุมให้มีความเป็นระบบและเป็นระเบียบ มีการจัดแบ่งพื้นที่สำหรับร้านค้าที่ขายดอกไม้ พื้นที่สำหรับคัดแยกดอกไม้ พื้นที่ที่เป็นห้องประมูล รวมถึงพื้นที่ที่ต้องใช้สำหรับการขนส่งดอกไม้ด้วย สำหรับมูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีนก่อนมีข้อตกลง

ACFTA พบว่า จีนมีการนำเข้าไม้ตัดดอกจากไทยมากกว่าการส่งออกถึง 4 เท่า ด้วยมูลค่านำเข้า 1,153,173 ดอลลาร์สหรัฐฯ และมูลค่าส่งออกเพียง 280,780 ดอลลาร์สหรัฐฯ กล่าวได้ว่าจีนขาดดุลการค้าไม้ตัดดอกกับไทย ในขณะที่เดียวกันไทยมีการส่งออกไม้ตัดดอกไปจีนมากกว่าการนำเข้าถึง 3 เท่า ด้วยมูลค่า 1,749,946 ดอลลาร์สหรัฐฯ และมูลค่านำเข้าเพียง 471,061 ดอลลาร์สหรัฐฯ จึงถือได้ว่าไทยได้ดุลการค้าไม้ตัดดอกกับจีน ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 มูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน ปี พ.ศ. 2534 - 2544

มูลค่า : ดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี พ.ศ.	มูลค่านำเข้า		มูลค่าส่งออก	
	ไทย	จีน	ไทย	จีน
2534	N/A	N/A	7247	N/A
2535	124	2,666	15,285	N/A
2536	8,091	2,877	1,085	1,722
2537	3,633	6,553	6,772	732
2538	36,253	16,453	4,906	2,174
2539	15,205	13,243	21,980	3,710
2540	19,113	87,810	125,393	11,194
2541	26,030	241,512	164,096	31,848
2542	67,924	278,518	193,034	48,757
2543	94,146	190,180	342,447	66,688
2544	200,542	313,361	867,701	113,955
รวม	<u>471,061</u>	<u>1,153,173</u>	<u>1,749,946</u>	<u>280,780</u>

ที่มา : <http://comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H0&cc=0603>, 10 ตุลาคม 2556

สำหรับพัฒนาการการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน ก่อนมีข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีน ACFTA (พ.ศ. 2512 - 2544) จึงพบว่า จีนมีศักยภาพในด้านต่างๆ มากกว่าไทย ไม่ว่าจะเป็นด้านพัฒนาการการผลิตและนโยบายต่างๆ ที่ออกมาส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีน ด้านศักยภาพการผลิตทั้งด้านภูมิประเทศและภูมิอากาศที่มีความเหมาะสมในการปลูก โดยเฉพาะที่มณฑลยูนนานซึ่งเป็นแหล่งผลิตอันดับหนึ่งของประเทศ รวมถึง

ศักยภาพด้านแหล่งจำหน่ายอย่างตลาดค้าปลีกไม้ไผ่หนาน ซึ่งเป็นตลาดค้าไม้ตัดดอกที่สำคัญของจีน ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการที่จีนมีระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมการตลาด (Market Socialism) ซึ่งมีภาครัฐบาล (รัฐบาลมณฑลยูนนาน) เป็นผู้ควบคุมและคอยดำเนินการตามนโยบายและมาตรการต่างๆ อย่างเคร่งครัด เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ธุรกิจไม้ตัดดอกของจีนมีความเติบโตมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จีนจะมีศักยภาพที่ดีกว่าไทยในด้านต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว แต่เมื่อพิจารณาจากมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีนกับไทย จะพบว่า จีนยังขาดดุลการค้าไม้ตัดดอกกับไทย

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 4

การพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน หลังมีข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีน ACFTA (พ.ศ. 2545 - 2554)

จากการที่มีแนวคิดโลกาภิวัตน์และแนวคิดภูมิภาคนิยม ส่งผลให้ไทยและจีนต่างมีการปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจ ทั้งในด้านนโยบายและมาตรการเพื่อให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศ โดยในบทนี้จะกล่าวถึงเหตุการณ์หลังจากที่อาเซียนกับจีนได้เข้าร่วมลงนามในกรอบความร่วมมือข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีน (ASEAN – China Free Trade Agreement : ACFTA) เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นข้อตกลงที่กระทำร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอาเซียน 10 ประเทศกับจีน โดยข้อตกลงดังกล่าวมีสาระสำคัญ คือ ประเทศสมาชิกในอาเซียนกับจีน (ไทยกับจีน) จะต้องทำการลดภาษีสินค้าที่จะต้องนำมาเร่งลดภาษี (Early Harvest : EH) ให้เหลือ 0% ภายในปี พ.ศ. 2549 ซึ่งสินค้าไม้ตัดดอกเป็นหนึ่งในสินค้าที่ไทยและจีนจะต้องนำมาเร่งลดภาษีตามข้อตกลง ด้วยเหตุนี้ พัฒนาการการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน ในบทนี้จะกล่าวถึงช่วงเวลาหลังจากไทยและจีนเข้าร่วมการทำข้อตกลง ACFTA ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้ (1) การพัฒนาการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีน (2) ศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทยและจีน และ (3) ศักยภาพด้านแหล่งจำหน่าย การนำเข้า การส่งออกไม้ตัดดอกของไทยและจีน

4.1 การพัฒนาการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีน

หลังจากไทยและจีนเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) และร่วมกันทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีน ASEAN – China Free Trade Agreement : ACFTA) แล้ว พัฒนาการการผลิตไม้ตัดดอก รวมถึงนโยบายที่ส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีนมีการปรับปรุงและพัฒนามากขึ้น เพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศ โดยในส่วนของประเทศไทยมีทั้งบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชน ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวส่งผลให้การผลิต

ไม้ตัดดอกของไทยได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง สำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อได้มีการปรับตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด รัฐบาลจีนได้มีนโยบายทั้งการส่งเสริม การสนับสนุนให้เอกชนออกไปลงทุนยังต่างประเทศ และรับการสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ จึงส่งผลให้อุตสาหกรรมอื่นๆ รวมถึงอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีนมีความเจริญเติบโตไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้ไม้ตัดดอกของจีนเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก คือ รัฐบาลมณฑลยูนนาน และเนื่องจากมณฑลยูนนานเป็นมณฑลหลักในการผลิตไม้ตัดดอก จึงทำให้ทางรัฐบาลมณฑลยูนนานได้ผลักดันและสร้างนโยบายเพื่อที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีนให้เป็นที่ยี่หนึ่งของเอเชีย

สาระสำคัญในตอนนี้จะแบ่งเป็นออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) การพัฒนาการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ. 2545 - 2554) และ (2) การพัฒนาการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2545 - 2554)

4.1.1 การพัฒนาการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ. 2545 - 2554)

การพัฒนาการผลิตไม้ดอกไม้ประดับของไทยได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสังเกตได้จากรัฐบาลได้บรรจุโครงการส่งเสริมและวิจัยไม้ดอกไม้ประดับ และโครงการส่งเสริมการผลิตไม้ดอกไม้ประดับไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) และ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ตามลำดับ อีกทั้ง ประเทศไทยได้เข้าร่วมการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีน (ASEAN - China Free Trade Agreement : ACFTA) เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ซึ่งสินค้าไม้ดอกไม้ประดับ ประเภทไม้ตัดดอกอยู่ในรายการสินค้าที่จะต้องนำมาเร่งลดภาษีตามกรอบความร่วมมือด้วย โดยเริ่มลดภาษีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนกระทั่งเหลือ 0% ในปี พ.ศ. 2549 มาตรการดังกล่าวส่งผลให้กิจกรรมด้านไม้ดอกไม้ประดับของไทยทั้งด้านการผลิตมีความเจริญก้าวหน้า มีคุณภาพทัดเทียมกับต่างประเทศ และการจำหน่ายที่สามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้มากขึ้น โดยกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดใน การสนับสนุนงานด้านไม้ดอกไม้ประดับในระยะหลังมานี้ คือ ภาคเอกชน ทั้งในรูปแบบของสมาคม ชมรม หรือบริษัททั้งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ร่วมกันผลักดัน ส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุงสายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับชนิดต่างๆ จนเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก ซึ่งต่างจากพัฒนาการผลิตในระยะแรกที่ผลิตเพื่อบริโภคในประเทศและผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2554 ข้อมูลจากกรมศุลกากร พบว่า ประเทศไทยสามารถผลิตไม้ดอกไม้ประดับเพื่อส่งออกไปทั่วโลกมากขึ้น

ด้วยมูลค่า 81,189,040 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยเฉพาะกล้วยไม้ของไทยชนิดเดียวสามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศได้มาก มูลค่าสูงถึง 73,675,039 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จนส่งผลให้เกิดธุรกิจการนำเข้าและการส่งออกไม้ดอกไม้ประดับของไทยมากยิ่งขึ้น

บทบาทของหน่วยงานภาครัฐที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านไม้ดอกไม้ประดับของไทย คือ กรมส่งเสริมการเกษตร ปัจจุบันได้มีแนวทางในการส่งเสริม ไม้ดอกไม้ประดับ คือ เน้นการผลิตเพื่อส่งออก เพื่อทำมูลค่าให้กับประเทศ โดยจะต้องมีการรวมกลุ่มเกษตรกรก่อน ซึ่งการผลิตไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการส่งออกของไทยนั้นมีข้อดี คือ สภาพภูมิอากาศดี ไม่ต้องใช้โรงเรือนเพื่อปรับอุณหภูมิ ความชื้น ผู้ผลิตมีความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และเป็นนักปรับปรุงสายพันธุ์ที่สำคัญ แต่ยังมีข้อเสียอยู่ คือ เกษตรกรรายย่อยทำให้การควบคุมการผลิตเป็นไปได้ยาก ด้วยเหตุนี้ การรวมกลุ่มเกษตรกรจึงเป็นสิ่งสำคัญ กรมส่งเสริมการเกษตร จึงต้องทำการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการจัดการการซื้อปัจจัยการผลิต จนเมื่อเกษตรกรได้รับความรู้มากพอก็จะสามารถเกิดแนวคิดในการพัฒนาผลิตสินค้าได้ โดยที่ทางหน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเสริมด้านวิชาการ ในขณะที่เดียวกันกลุ่มเกษตรกรยังมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น งานแสดงสินค้าไม้ดอกไม้ประดับตามจังหวัดต่างๆ เช่น สมุทรสาคร เชียงใหม่ กระบี่ เป็นต้น

นอกจากการผลิตเพื่อส่งออกแล้ว ไทยยังมีการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า เนื่องจากปัจจุบันไทยมีการนำเข้าไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงวันวาเลนไทน์ มีการนำเข้ากุหลาบจากเนเธอร์แลนด์และจีนมากที่สุด รองลงมาคือการนำเข้าเบญจมาศ ลิลลี่ และแกลดิโอลัส โดยการส่งเสริมจะกำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพ เป็นพื้นที่สูง มีการอบรมกลุ่มเกษตรกร มีการรวมกลุ่มการขาย เช่น ที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เป็นแหล่งผลิตเบญจมาศที่มีคุณภาพซึ่งสามารถทดแทนการนำเข้าจากมาเลเซียได้ จนทำให้เงินไทยไม่รั่วไหลไปต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีเบญจมาศที่แม่สาย วังน้ำเขียว อุบลราชธานี เกษตรกรรู้จักมักคุ้นกันดี โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้ถ่ายทอดความรู้จากการดูงาน จนทำให้เกิดการเชื่อมโยงเกษตรกร ส่วนการผลิตเพื่อบริโภคในท้องถิ่นจะมีจำพวกไม้ตัดดอก เช่น รัก ดาวเรือง ซึ่งเป็นการผลิตเพื่อใช้ในประเทศ แต่ในบางพื้นที่ที่มีความต้องการ ไม้ดอกไม้ประดับมาก ก็ต้องนำไม้ดอกไม้ประดับจากกรุงเทพฯ ที่ตลาดปากคลองตลาดไปใช้

สำหรับบทบาทของภาคเอกชน ได้มีกลุ่มบริษัททั้งรายใหญ่และรายเล็กที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับไม้ดอกไม้ประดับเข้ามาตั้งสาขาในไทย อาทิเช่น บริษัท ฟลอรา เซียนฮุย (ไต้หวัน) จำกัด ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2528 เป็นบริษัทสัญชาติไต้หวัน ที่ดำเนินการผลิตและส่งออกไม้ดอกไม้ประดับ

เมืองหนาวแบบครบวงจร ตั้งแต่การพัฒนาสายพันธุ์ การผลิต การตลาด และการส่งออกวัสดุ การเกษตรอีกกว่า 140 ชนิด โดยส่งออกไปกว่า 30 ประเทศทั่วโลก เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลี รัสเซีย แคนาดา เนเธอร์แลนด์ ไทย และสิงคโปร์ เป็นต้น บริษัทนี้มีฐานการผลิตใหญ่อยู่ในนครคุนหมิง ประเทศจีน มีฟาร์มผลิตขนาดใหญ่รวม 8 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งมีพื้นที่กว่า 50 – 100 ไร่ และเข้ามาตั้งสาขาในไทยเมื่อปี พ.ศ. 2544 โดยมีสำนักงานและฟาร์มพื้นที่กว่า 200 ไร่ อยู่ในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย ธุรกิจหลักของบริษัทจะเน้นทำการผลิตและนำเข้าไม้เมืองหนาวจากสาขาในต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากนครคุนหมิง โดยสินค้าที่นำเข้าได้แก่ คาร์เนชั่น ลิลลี่ เขียวปรีวา ทิวลิป กล้วยไม้ เมืองหนาวอย่างฟาแลนนอปซิสและซิมบิเดียม เป็นต้น ปัจจุบันมีร้านจำหน่ายอยู่ 3 แห่ง ศูนย์ใหญ่ ตั้งอยู่ที่ตลาดคำเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตลาดศิริกรณ์ จังหวัดเชียงราย และตลาด ปากคลองตลาด กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นร้านจำหน่ายไม้ตัดดอกโดยเฉพาะ (พิมพีใจ พิสุทธิจริยานันท์, 2552 : 20 – 28) ส่วนบริษัท ที.เค.ออร์คิด ฟาร์ม จำกัด ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2548 เป็นบริษัทของคน ไทยที่ทำการส่งออกโดยมียอดส่งออกกล้วยไม้ไปจีนระดับแถวหน้าของประเทศไทยด้วยปริมาณ การส่งออก 7 แสนช่อต่อวัน ซึ่งเป็นสถิติที่บริษัทแห่งนี้เคยสร้างไว้เมื่อยุคที่ความต้องการในตลาดจีน สูงสุด ปัจจุบัน บริษัทแห่งนี้ก็ยังคงครองส่วนแบ่งสูงสุด ถึงแม้จะมีบริษัทส่งออกรายอื่น ๆ มาร่วม แשרส่วนแบ่งมากถึง 15 บริษัท (พิมพีใจ พิสุทธิจริยานันท์, 2553 : 26 - 33) นอกจากนี้ ยังมีร้านค้า และบริษัทอีกมากมายทั้งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยเฉพาะในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นที่ตั้งของตลาดปากคลองตลาด มีร้านค้าและบริษัทที่ดำเนินงานเกี่ยวกับไม้ ดอกไม้ประดับกว่า 47 ราย

นอกจากนั้น พัฒนาการการผลิตไม้ตัดดอกของไทยยังได้รับการสนับสนุนจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชนอีกด้วย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวเป็นอีกช่องทางหนึ่ง ที่ส่งผลให้การผลิตไม้ตัดดอกของไทยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ยกตัวอย่างเช่น การประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ จัดขึ้นครั้งแรกระหว่างวันที่ 11 -13 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 และ ปัจจุบันระหว่างวันที่ 1 – 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 จัดขึ้นเป็นครั้งที่ 11 ด้วยความร่วมมือระหว่างกรม วิชาการเกษตร สมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย และสำนักงาน คณะกรรมการวิจัย การประชุมต่างๆ ลักษณะนี้ปกติมักจัดขึ้นทุกปี เช่น การประชุมวิชาการไม้ ดอกไม้ประดับแห่งชาติ การประชุมวิชาการพฤกษศาสตร์แห่งประเทศไทย (จัดขึ้นครั้งแรกเมื่อ ปี พ.ศ. 2550) เป็นต้น หรือในรูปแบบการจัดสัมมนา เช่น งานสัมมนาไม้ดอกไม้ประดับ ก้าวไกลสู่สากล ลู่ทางการผลิต และการตลาดไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการส่งออก ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2548 ณ บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) โดยทั้งรูปแบบการประชุมวิชาการ การจัดสัมมนา ต่างก็

มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับบุคคลที่สนใจสามารถเข้าร่วมรับฟังได้ และเพื่อสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม อีกทั้งเป็นศูนย์กลางให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับไม้ดอกไม้ประดับ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เมื่อพัฒนาการผลิตไม้ดอกไม้ประดับของไทยมีความก้าวหน้ามากขึ้นย่อมต้องมีการจัดแสดงไม้ดอกไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ เช่น งานมหกรรมพืชสวนโลกที่จัดขึ้นทุกปีที่จังหวัดเชียงใหม่ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 งานพรรณไม้งามอร่ามสวนหลวง ร.9 ที่จัดขึ้นเป็นครั้งที่ 25 ระหว่างวันที่ 1 - 10 ธันวาคม พ.ศ. 2555 นอกจากนี้ยังมีงานเทศกาลดอกไม้เมืองหนาว เช่น ที่จังหวัดเชียงราย หรืออำเภอภูเรือ จังหวัดเลย เป็นต้น

4.1.2 การพัฒนาการผลิตและนโยบายส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2545 - 2554)

หลังจากสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) และทำข้อตกลง ACFTA ในปี พ.ศ. 2544 และปี พ.ศ. 2545 ตามลำดับแล้ว การพัฒนาการผลิตและนโยบายสนับสนุนการผลิตไม้ตัดดอกก็เริ่มมีมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดกว่าในสมัยก่อนมาก เนื่องจากการเข้าเป็นสมาชิก WTO และทำข้อตกลง ACFTA เป็นการกระตุ้นให้จีนต้องมีการปรับตัวทางเศรษฐกิจ โดยเปิดเสรีทางการค้ากับต่างประเทศมากขึ้น จนส่งผลให้รัฐบาลมณฑลรวมถึงเอกชนทั้งชาวจีนและชาวต่างประเทศต่างให้ความสำคัญกับการค้าการลงทุนมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2545 การพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกเติบโตไปพร้อมๆ กับความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การเพิ่มขึ้นของรายได้ประชากร มาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้น การพัฒนาอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ผลกำไรจากการปลูกไม้ตัดดอกที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วยังเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกษตรกรหันไปปลูกไม้ตัดดอกเพิ่มขึ้น อีกทั้งความต้องการบริโภคไม้ตัดดอกภายในประเทศก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น ภาครัฐจึงมีนโยบายให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกมากมาย ยกตัวอย่างเช่น การปรับโครงสร้างการเกษตร การวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิต การพัฒนาพื้นที่ทางภาคตะวันตกตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2544 - 2548 จนส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2546 ประเทศจีนมีพื้นที่ปลูกไม้ตัดดอกมากที่สุดในโลกประมาณ 250,000 เฮกเตอร์ และได้รับการขนานนามว่าเป็น "แผ่นดินแม่แห่งพืชสวนโลก (Motherland of World's Horticulture)" โดยเฉพาะดอกไม้ที่ขึ้นในป่าและพืชที่ใช้สำหรับปลูก (wild flowers and floriculture plants) ส่วนใหญ่อยู่ใน 4 พื้นที่สำคัญๆ เช่น นครปักกิ่ง นครเซี่ยงไฮ้ มณฑลไห่หนาน และมณฑลยูนนาน ซึ่งเป็นฐานการผลิตอันดับหนึ่งคิดเป็น 40% ของทั้งประเทศอีกด้วย โดยชนิดไม้ตัดดอกที่นิยมปลูกมากที่สุดได้แก่ ทิวลิป คาร์เนชั่น ลิลลี่ กุหลาบ และเบญจมาศ

ทั้งนี้ มูลค่าตลาดค้าปลีกไม้ตัดดอกของจีนมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2538 – 2545 โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยถึงประมาณร้อยละ 80 ต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2545 มีมูลค่าตลาดรวมกว่า 136,925 ล้านบาท ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 มูลค่าตลาดค้าปลีกไม้ตัดดอกในประเทศจีน ปี พ.ศ. 2538 – 2545

ปี พ.ศ.	มูลค่า (ล้านบาท)	อัตราการเติบโต (ร้อยละ)
2538	2,100	n.a
2539	3,450	64.29
2540	6,350	84.06
2541	10,500	65.35
2542	20,000	90.48
2543	40,600	103.00
2544	78,764	94.00
2545	136,925	73.84

ที่มา : www.dtm.go.th/.../chapter%206%20%20Market%20Asian-China%20flowerer.doc, 28

พฤษภาคม 2555

ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนให้ตลาดไม้ตัดดอกของจีนขยายตัวกว่า 20 เท่า มาตลอด 10 ปี คือ รายได้ประชากรที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้มีความต้องการซื้อเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่จะซื้อดอกไม้เป็นของขวัญให้กัน หรือใช้ตกแต่งบ้าน และโดยเฉพาะการจัดเทศกาลสำคัญๆ ที่รับมาจากวัฒนธรรมตะวันตก เช่น วันคริสต์มาส วันแม่ วันวาเลนไทน์ รวมถึงประเพณีจีน เช่น ตรุษจีน ปีใหม่ เป็นต้น อีกทั้ง นโยบายตามเมืองใหญ่ๆ อย่างนครปักกิ่ง นครเซี่ยงไฮ้ และนครกวางโจว มีการรณรงค์นโยบายสีเขียว (Greening Campaign) สร้างสวนสาธารณะเพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกดอกไม้ ต้นไม้ตามถนน ปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้ตลาดไม้ตัดดอกมีอัตราขยายตัวมากขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลมณฑลยูนนานยังได้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ 1.19 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 - 2550 เพื่อนำงบประมาณไปสนับสนุนด้านการวิจัยและพัฒนา การขยายการส่งออก การพัฒนาตลาด การทำสัญญาติดต่อและรับการฝึกอบรมจากต่างประเทศ และในปีเดียวกันมีจำนวนผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกถึง 390 รายในมณฑลยูนนานซึ่งเป็นศูนย์กลางการผลิตไม้ตัดดอกของจีน โดยมีทั้งบริษัทที่เป็นของรัฐ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ บริษัทเอกชน บริษัทต่างชาติ และบริษัท

ร่วมทุน ทั้งนี้ บริษัทขนาดใหญ่ที่มีผลประกอบการอย่างน้อย 23 ล้านบาทต่อปี เพิ่มจาก 85 รายในปี พ.ศ. 2544 เป็น 105 รายในปีพ.ศ. 2546 ไม้ตัดดอกที่มีการลงทุนผลิตมากที่สุดคือ คาร์เนชั่น ลิลลี่ และ กุหลาบ โดยบริษัทขนาดใหญ่มักจะมีการปลูกไม้ตัดดอกหลากหลายชนิด และมีเพียงไม่กี่รายที่จะเลือกปลูกเฉพาะประเภทที่ตนเองมีความชำนาญเฉพาะทางเป็นหลัก เช่น บริษัทเจียนฉวน ยิงเมา ฟลาวเวอร์ จำกัด (Jianchuan Yingmao Flower Co.) เน้นการปลูกคาร์เนชั่น บริษัทโรส หยาง (Rose Yang) บริษัททงไห่ ลีตู แอนด์ ไห่ยู่ ฮอดิคัลเจอร์ จำกัด (Tonghai Lidu and Haiyu Horticultural Co.) เน้นการปลูกกุหลาบ ส่วนบริษัทยูซี หมิงจู (Yuxi Mingzhu) และบริษัทยูซี เจียซุย แอนด์ เจินเจียง ซินหวง ฟลาวเวอร์ จำกัด (Yuxi Jiahui and Chenjiang Xinrong Flower Co.) เน้นปลูกเฉพาะลิลลี่

ช่วงต้นปี พ.ศ. 2547 รัฐบาลจีนได้ประกาศละเว้นการเก็บภาษีผลผลิตทางการเกษตรบางประเภทซึ่งมีอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 8 เพื่อลดภาระให้แก่เกษตรกร โดยผลผลิตที่ได้รับสิทธิดังกล่าว ได้แก่ ผลไม้ ผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ (aquatic products) เห็ด และ ไม้ตัดดอก ทั้งนี้ในเมืองจะเก็บบนฐานของผลกำไรสุทธิ (ไม่ใช่ต้นทุน) ส่วนในชนบทจะเก็บบนฐานของผลผลิตทางการเกษตร (ซึ่งมีนัยถึงต้นทุนการผลิต) โดยไม่ได้คำนึงถึงการลงทุนของเกษตรกร ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์และนักวิจัยในจีนต่างออกมาสนับสนุนการยกเว้นภาษีดังกล่าว นอกจากนี้ รัฐบาลมณฑลยูนนานยังได้กำหนดแนวทางการสร้างเขตพิเศษ (Specialization) ซึ่งจะเป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอก โดยจะสนับสนุนสภาพแวดล้อมทางธุรกิจด้านต่างๆ ให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ ทั้งในด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การขนส่ง การตลาด การลงทุน ภาษี การตรวจคุณภาพ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป้าหมายหลักก็คือ การเป็นศูนย์กลางการผลิตและส่งออกที่ใหญ่ที่สุดในประเทศจีน โดยจะทำการพัฒนาระบบการจัดการในอุตสาหกรรมให้มีความสมบูรณ์ จัดตั้งระบบสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในอุตสาหกรรมไม้ตัดดอก และพัฒนาระบบตลาดซื้อขายล่วงหน้า อีกทั้ง รัฐบาลมณฑลยูนนานยังมีความต้องการที่จะเพิ่มความเข้มแข็งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจะมีการสร้างสนามบินแห่งใหม่ในเมืองซงหมิง (Songming) ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองคุนหมิงประมาณ 50 กิโลเมตร และเป็นสนามบินที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ในประเทศจีน เพื่อเป็นประตูสู่เอเชียต่อไป

(<http://www.dtn.go.th/.../chapter%206%20%20Market%20Asian-China%20flowerer.doc>,

28 พฤษภาคม 2555)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 รายงานจากผลการประชุมธุรกิจค้าดอกไม้สด มณฑลยูนนาน ระบุว่า รัฐบาลมณฑลยูนนานจะให้เงินทุนสนับสนุน 1.19 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี เพื่อพัฒนาธุรกิจค้าดอกไม้สด ซึ่งในปัจจุบันธุรกิจดังกล่าวสามารถครองตลาดกว่า 80% ในจีน รวมถึงนำเงินทุนนี้ไปใช้ใน

การพัฒนาคุณภาพดอกไม้สด พัฒนาสถานที่เพาะพันธุ์ดอกไม้ สร้างสถาบันวิจัยและพัฒนาพันธุ์ดอกไม้ พัฒนาด้านการขนส่งและการจำหน่ายไปยังต่างประเทศ และแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตและวิจัยพันธุ์ดอกไม้ชนิดใหม่ๆ เพิ่มขึ้น เน้นความสำคัญด้านการสร้างและขยายพื้นที่เพาะปลูก พัฒนาพันธุ์ดอกไม้ป่า และเพาะเมล็ดพันธุ์ดอกไม้ที่มีคุณภาพ ซึ่งปัจจุบันมณฑลยูนนานสามารถวิจัยเพาะพันธุ์ดอกไม้ชนิดใหม่ๆ ได้มากกว่า 100 ชนิด และมี 36 ชนิดที่ได้รับสิทธิบัตรคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

ปี พ.ศ. 2553 ถือได้ว่าเป็นปีที่รัฐบาลมณฑลยูนนานมีนโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกอย่างชัดเจนและยิ่งใหญ่ ซึ่งสังเกตได้จากเลขาราชการพรรคคอมมิวนิสต์ประจำอำเภอเฉิงกั่ง โจวเฟิงเยว่ (zhōufēngyuè / 周峰越) ที่กล่าวว่า กระทรวงเกษตรกรรมแห่งชาติจีน เตรียมบรรจุตลาดดอกไม้ได้วหนานเข้าไปในรายชื่อโครงการสำคัญของจีน และทุ่มทุนสร้างให้เป็นตลาดค้าดอกไม้ที่ใหญ่เป็นอันดับสองของโลก รองจากตลาดอัลซอเมอร์ของเนเธอร์แลนด์ ทั้งนี้ รัฐบาลมณฑลยูนนานได้เพิ่มความร่วมมือทางการค้ากับญี่ปุ่น สิงคโปร์ และไทย พร้อมกับพัฒนาตลาดดอกไม้ได้วหนาน นอกจากนี้ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ในปีเดียวกัน บริษัทคุนหมิงได้วหนานฮวาฮุยจำกัด (kūnmíng dòunán huāhuì yǒuxiàn gōngsī / 昆明斗南花卉有限公司) ได้ร่วมทุนกับบริษัทเซียงก่างหยางกวงจี้จิ้น (xiānggǎng yángguāng jījīn / 香港阳光基金) และบริษัทเซียงก่างหรงเฟิงจี้ถวาน (xiānggǎng róngfēng jítuán / 香港荣丰集团) จากฮ่องกง เพื่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมดอกไม้นานาชาติได้วหนาน (คุนหมิงได้วหนานกว้อจี้ฮวาฮุยถ่านเย่หยวนชู่ / kūnmíng dòunán guójì huāhuì chǎnyè yuánqū / 昆明斗南国际花卉产业园区) โดยมีทุนจดทะเบียนประมาณ 15 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี ทั้งนี้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศเฉียวโถวป่าว (qiáotóubǎo / 桥头堡) ซึ่งอยู่ภายใต้ความสนใจของรัฐบาลมณฑลยูนนาน เพื่อที่จะพัฒนาให้นิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวมีการค้า การขนส่ง การวิจัยพัฒนา การฝึกอบรม และช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้เป็นเมืองดอกไม้แห่งทวีปเอเชีย โดยนิคมแห่งนี้จะมีพื้นที่ครอบคลุม 2,448 ไร่ ใช้พื้นที่ก่อสร้างประมาณ 86 ตารางเมตร เงินทุนรวมทั้งหมดจากสามบริษัท 38,870 ล้านหยวน และใช้เวลาก่อสร้าง 3 ปี เพื่อให้เป็นนิคมอุตสาหกรรมดอกไม้ที่มีรูปแบบทันสมัยที่สุดและใหญ่ที่สุดในทวีปเอเชีย นิคมนี้ประกอบด้วย 6 โซนใหญ่ๆ ได้แก่ โซนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งจะมีการจัดแสดงดอกไม้นานาชาติ (花卉交易会及花卉文化旅游区) โซนธุรกิจดอกไม้นานาชาติ (国际花卉企业展示区 (总部经济区)) และเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่บริษัทคุนหมิงได้วหนานกว้อจี้ฮวาฮุยถ่านเย่หยวนชู่กายฟาโหย่วเสียนกงชื่อ (kūnmíng dòunán guójì huāhuì chǎnyè yuánqū kāifā

yǒuxiàn gōngsī / 昆明斗南国际花卉产业园区开发有限公司) โชนให้บริการข้อมูล รวมถึงการจัดการหลังการวิจัยและพัฒนา (采后处理及信息服务区) โชนการค้าแบบครบวงจร (配套商务区) โชนให้บริการอื่น ๆ (综合服务及配送区) และโชนวิจัยพัฒนาดอกไม้ นานาชาติ (国际花卉研发展销区) หลังจากก่อสร้างนิคมฯ แล้วคาดว่าจะสามารถสร้างอาชีพได้ถึง 6 หมื่นตำแหน่ง และมีมูลค่าการค้าถึง 150 - 450 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองผู้จัดการบริษัท หูซิน (húxīn / 胡鑫) ได้กล่าวอีกว่า นิคมแห่งนี้จะสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นที่ฝักอบรมพนักงาน ช่วยยกระดับการบริหารจัดการ เพื่อผลักดันให้มณฑลยูนนานเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก อีกทั้ง ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีนได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กับนานาชาติ (http://county.aweb.com.cn/20120919/518063128.shtml, August 2, 2013)

กล่าวโดยสรุปเปรียบเทียบการพัฒนาการผลิตไม้ดอกไม้ประดับหรือไม้ตัดดอกของไทยกับ จีน หลังเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA พบว่า จีนมีศักยภาพในการพัฒนาการผลิตไม้ตัดดอกได้ดีกว่าไทย เนื่องจากระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมการตลาดที่มีรัฐบาลมณฑลยูนนานคอยผลักดันให้อุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีนมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วและเติบโตมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งออกนโยบายและโครงการต่างๆ รวมถึงร่วมมือและร่วมทุนกับต่างประเทศ เพื่อเป็นช่องทางที่จะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้มีการผลิตไม้ตัดดอกในประเทศให้มากยิ่งขึ้น แต่สำหรับการพัฒนาการผลิตไม้ตัดดอกของไทยยังอยู่ในช่วงลุ่มๆ ดอนๆ เนื่องจากภาครัฐให้ความสำคัญน้อยลง และไม่ค่อยมีนโยบายหรือเป้าหมายที่จะพัฒนาการผลิตไม้ตัดดอกให้ชัดเจนเหมือนจีน ส่วนมากจะเป็นภาคเอกชนที่เข้ามาช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตไม้ตัดดอกมากกว่าในระยะแรก ซึ่งจะอยู่ในรูปของสมาคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือกลุ่มบริษัทต่างๆ ที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับไม้ตัดดอก ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าหลังจากจีนเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้ว รัฐบาลมณฑลยูนนานยังคงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีน มาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพที่ดีกว่าภาครัฐของไทย ซึ่งส่วนใหญ่หลังไทยเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้ว จะเป็นภาคเอกชนมากกว่าที่ออกมามีบทบาทส่งเสริมงานด้านไม้ดอกไม้ประดับ

4.2 ศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทยและจีน

สำหรับภาพรวมของสภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทย ภายหลังไทยเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่ยังคงให้การส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาการผลิตไม้ตัดดอกของไทยมาอย่างต่อเนื่อง คือ ภาคเอกชนเป็นหลัก รวมถึงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชน ทั้งนี้แหล่งผลิตไม้ตัดดอกของไทยสามารถปลูกได้แทบทุกภาคของประเทศ เนื่องจากไทยมีสภาพ

ภูมิอากาศที่มีความเหมาะสมในการปลูกไม้ดอกไม้ประดับได้มากมายหลายชนิด ส่วนศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของจีนพบว่า ศักยภาพการผลิตของมณฑลยูนนานมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการปลูกไม้ตัดดอก จึงทำให้สามารถปลูกไม้ตัดดอกได้ตลอดทั้งปีและหลากหลายประเภท รวมถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการผลิต ทั้งดินที่มีความอุดมสมบูรณ์และแรงงานที่มีราคาถูก อีกทั้งมณฑลยูนนานยังเป็นฐานการผลิตและการส่งออกไม้ตัดดอกที่ใหญ่ที่สุดของจีน โดยมีการส่งออกไม้ตัดดอกไปยังประเทศต่างๆ กว่า 550 ล้านต้น และมีตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ ฮองกง ญี่ปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ รัสเซีย ตะวันออกกลาง ยุโรป อเมริกาเหนือ จึงส่งผลให้ “ดอกไม้ยูนนาน” หรือ “ดอกไม้ไต้หวัน” เป็นแบรนด์สินค้าที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลมณฑลยูนนานยังมีบทบาทสำคัญในการดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมดอกไม้ในยูนนานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากมณฑลยูนนานแล้ว ยังมีมณฑลกว่างตุ้งที่รัฐบาลมณฑลกว่างตุ้งให้การสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ดอกไม้ประดับโตเช่นกัน หรือแม้กระทั่งเขตปกครองตนเองกว่างซีที่กำลังก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมไม้ดอกไม้ประดับกว่างซี - ไต้หวันซึ่งเป็นโครงการสำคัญของแผนพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ดอกไม้ประดับในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2554 - 2558) โดยนิคมดังกล่าวได้วางแผนก่อสร้างเป็นสวนจัดแสดงอุตสาหกรรมไม้ดอกไม้ประดับที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและครบวงจร ทั้งด้านการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย บันเทิง และตากอากาศ เป็นต้น

สาระสำคัญในตอนนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) ศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ. 2545 - 2554) และ (2) ศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2545 - 2554)

4.2.1 ศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ. 2545 - 2554)

สถานการณ์การผลิตและการตลาดไม้ดอกไม้ประดับของไทย เมื่อปี พ.ศ. 2544 พบว่ามีมูลค่าส่งออก 2,091.6 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2545 มีมูลค่า 2,916.1 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2546 มีมูลค่า 2,879.6 ล้านบาท และปี พ.ศ. 2547 เพิ่มขึ้นเป็น 2,976.39 ล้านบาท โดยส่งออกไปยังต่างประเทศ อาทิเช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ประเทศโซนยุโรป อิตาลี ฮองกง เนเธอร์แลนด์ และจีน โดยประมาณ 80% จะส่งออกกล้วยไม้ ซึ่งเป็นกล้วยไม้ดอก 2,100 กว่าล้านบาท และกล้วยไม้ต้น 344 ล้านบาท เนื่องจากประเทศไทยมีกล้วยไม้เมืองร้อนที่ถือเป็นอันดับหนึ่งของการส่งออกไม้ดอกไม้ประดับของไทย

ส่วนที่เหลือจะเป็นพวกไม้ประดับ ไม้หัว ไม้ตัดใบ และดอกไม้สด ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับประมาณ 62,800 ไร่ และยังมีการขยายพื้นที่แหล่งผลิตรอบๆ กรุงเทพฯ และปริมณฑล เช่น นนทบุรี นครปฐม ชลบุรี สมุทรสาคร นครราชสีมา และ เชียงใหม่ เป็นต้น นอกจากการส่งออกกล้วยไม้แล้ว รองลงมา คือ เบญจมาศ โดยจะส่งไปญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และซาอุดีอาระเบีย และกุหลาบ และมีการส่งออกไปจีนเอเชีย สิงคโปร์ และบรูไน เป็นต้น สำหรับแหล่งผลิตไม้ดอกไม้ประดับของไทยที่ผลิตใช้ในประเทศ ประเภทไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวอย่างเบญจมาศ กุหลาบ มีแหล่งผลิตอยู่ที่เชียงใหม่ เชียงราย อำเภอบพพระ จังหวัดตาก อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

การที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตไม้ดอกไม้ประดับประเภทไม้ตัดดอกมากมายหลายชนิดและมีอยู่ทั่วทุกภูมิภาค ล้วนเกิดจากบทบาทหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐที่บรรจุ โครงการส่งเสริมและพัฒนาทางด้านไม้ดอกไม้ประดับมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ถึงฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2530 – 2544) ภาคเอกชนอย่างสมาคมไม้ประดับแห่งประเทศไทย สมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทยที่เป็นศูนย์กลางดึงดูดให้ผู้ที่มีความสนใจไม้ดอกไม้ประดับได้มารู้จัก และแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ร่วมกัน หรือแม้แต่บริษัทที่ดำเนินธุรกิจผลิตและส่งออกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อแทรกแซงตลาดต่างประเทศ จนทำรายได้ให้แก่ประเทศชาติ และที่สำคัญคือสามารถทำให้ชาวต่างชาติยอมรับคุณภาพของไม้ดอกไม้ประดับได้ รวมไปถึงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชนที่ร่วมกันจัดการประชุมทางวิชาการ การจัดงานสัมมนา และการจัดงานแสดงไม้ดอกไม้ประดับทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และให้การสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการผลิตไม้ดอกไม้ประดับอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาให้ประเทศมีการผลิตไม้ดอกไม้ประดับให้มากยิ่งขึ้นจนสามารถมีคุณภาพที่ทัดเทียมกับต่างประเทศได้

นอกจากนี้ แหล่งผลิตตามพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทยก็เป็นพื้นที่ที่สำคัญในการปลูกไม้ดอกไม้ประดับชนิดต่างๆ ด้วย เนื่องจากสภาพภูมิอากาศมีความเหมาะสม อีกทั้งยังสามารถปลูกเป็นอาชีพ จนสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ เมื่อได้ผลผลิตออกมาก็สามารถส่งออกไปจำหน่ายในตลาดท้องถิ่น และตลาดกลางในเมืองอย่างตลาดปากคลองตลาด ตลาดไท ฯลฯ จนในที่สุดสามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้ด้วย โดยเฉพาะกล้วยไม้เมืองร้อนของไทย อย่างไรก็ตาม ไม่เพียงแต่จะมีศักยภาพการผลิตและแหล่งผลิตที่เหมาะสมเท่านั้น ยังต้องมีบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชนดังที่ได้กล่าวไปแล้วนี้มา

เป็นแรงผลักดันช่วยให้ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตไม้ดอกไม้ประดับประเภทไม้ตัดดอกต่อไป

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับประมาณ 70,000 ไร่ และมีชนิดของไม้ดอกไม้ประดับที่ปลูกมาก ได้แก่ กล้วยไม้ ดาวเรือง มะลิ กุหลาบ รัก และเบญจมาศ แหล่งปลูกที่สำคัญส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคตะวันตกและภาคกลาง ได้แก่ กรุงเทพฯ นครปฐม สมุทรสาคร นนทบุรี ปทุมธานี นอกจากนี้ยังกระจายอยู่ในภาคอื่นๆ อีก เช่น นครนายก เชียงใหม่ นครราชสีมา แม้ผลผลิตไม้ดอกไม้ประดับส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศ แต่ก็มีการส่งออกคิดเป็นมูลค่าประมาณปีละ 4,000 ล้านบาท โดยเป็นกล้วยไม้ตัดดอกประมาณ 2,300 ล้านบาท และกล้วยไม้ต้น 400 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2554 พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับได้รับความเสียหายจากเหตุอุทกภัยถึง 10,000 ไร่ จนส่งผลให้เกษตรกรขาดรายได้ ต้องหาเงินลงทุนใหม่ และส่งผลกระทบต่อ การส่งออกเนื่องจากผลผลิตลดลง (<http://ns.kehakaset.com/index.php/9-uncategorised/1097-2556>)

4.2.2 ศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2545 - 2554)

มณฑลยูนนาน เป็นทั้งศูนย์กลางการผลิต การขนส่ง และการส่งออกไม้ตัดดอกที่สำคัญของประเทศไทย ตามแผนการการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของรัฐบาลมณฑลยูนนาน ปัจจุบันมณฑลยูนนานมีศักยภาพในการผลิตจนสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ โดยในช่วงปลายปี พ.ศ. 2546 มณฑลยูนนานมีพื้นที่การผลิตไม้ดอกไม้ประดับ 1.59 แสนหมู่ เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 35.9 % มีมูลค่าการผลิตประมาณ 21 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี เพิ่มขึ้น 23.5 % มูลค่าการส่งออก 30.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้น 68.9 % โดยมีพื้นที่ปลูกเฉพาะไม้ตัดดอก 74,000 หมู่ เพิ่มขึ้น 23.3 % ปริมาณการผลิตไม้ตัดดอก 300 ล้านต้น เพิ่มขึ้น 28.5 % ต่อเนื่องมาเป็นเวลา 10 ปี ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 ข้อมูลจากสมาคมอุตสาหกรรมไม้ดอกไม้ประดับมณฑลยูนนาน พบว่า มณฑลยูนนานยังเป็นผู้นำด้านการผลิตไม้ตัดดอก โดยมีปริมาณการผลิตมากกว่า 330 ล้านต้น คิดเป็น 50 % ของพื้นที่ปลูกทั้งประเทศ มีมูลค่าการผลิตกว่า 64 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี มีมูลค่าการส่งออกกว่า 4 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2546 36.5 % จึงส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2547 มณฑลยูนนานกลายเป็นฐานการส่งออกไม้ตัดดอกที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย โดยมีการส่งออกไม้ตัดดอกไปยังประเทศต่างๆ กว่า 550 ล้านต้น ตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ ฮองกง ญี่ปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ รัสเซีย ตะวันออกกลาง ยุโรป อเมริกาเหนือ และส่งผลให้ “ดอกไม้ยูนนาน” หรือ “ดอกไม้ไต้หวัน” เป็นแบรนด์สินค้าที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ (齐博, 2551 : 51 - 52)

ปี พ.ศ. 2547 การพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีนได้รับการส่งเสริมการผลิต การสนับสนุนและการยกระดับมากขึ้นเป็นลำดับ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนา การยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร และการส่งออก รัฐบาลมณฑลยูนนานได้จัดทำแผนการการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอก เช่น ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ การยกระดับการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ การทำให้ชื่อ “ดอกไม้ยูนนาน” เป็นสินค้าหลักของธุรกิจ การจัดระบบเศรษฐกิจโดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วม การจัดทำระบบไม้ดอกให้มีคุณภาพ และการผลักดันให้อุตสาหกรรมไม้ตัดดอกมีการค้าขายกับต่างประเทศตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ดอกไม้ประดับของมณฑลยูนนาน โดยในปี พ.ศ. 2553 มณฑลยูนนานได้ตั้งเป้าหมายการพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับ ได้แก่ พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพิ่มขึ้นอีก 27,000 ไร่ โดยมีมูลค่าการผลิตไม้ดอกไม้ประดับประมาณ 136 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี มีปริมาณการผลิตไม้ตัดดอก 570 ล้านต้น มีมูลค่าการส่งออก 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้กว่า 20,000 ราย และเป้าหมายในปี พ.ศ. 2563 ให้มีมูลค่าการผลิตมากกว่าประมาณ 303 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมณฑลยูนนานจะเป็นฐานการผลิตและการส่งออกไม้ตัดดอกที่ใหญ่ที่สุดในทวีปเอเชีย นอกจากนี้รัฐบาลมณฑลยูนนานยังได้มีการดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมดอกไม้ในยูนนาน ยกตัวอย่างเช่น โครงการจัดตั้งศูนย์ซื้อขายดอกไม้นานาชาติคุนหมิง (Kunming International Flower Exchange Center) ฐานเพาะพันธุ์ไม้ดอกยูนนาน (Yunnan Flower Breeding Base) และเขตจัดแสดงไม้ดอกยูนนาน (Yunnan Flower Demonstration Zone) เป็นต้น และยังได้จัดตั้งบริษัทเงินทุนประกันความเสี่ยงขึ้นเพื่อเชิญชวนบริษัททั้งในและต่างประเทศเข้ามาลงทุนและร่วมกันพัฒนาอุตสาหกรรมดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ชื่อว่าเป็น ประเทศที่เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลก (shì jiè huā huì shēng chǎn dà guó hé chū kǒu dà guó / 世界花卉生产大国和出口大国) (www.baikē.baidu.com/view/2551987.html, July 11, 2013) โดยมีมณฑลยูนนานเป็นฐานการผลิตไม้ตัดดอกเป็นอันดับหนึ่งที่มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 50 ของการผลิตไม้ตัดดอกของทั้งประเทศ ผลิตไม้ตัดดอกได้รวม 23,000 ล้านต้น มีมูลค่าการผลิตรวมทั้งสิ้นประมาณ 103 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีการส่งออกมูลค่า 18 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมีตลาดหลักในการส่งออก คือ ญี่ปุ่น เกาหลี ฮองกง ไทย และสิงคโปร์ มณฑลยูนนานมีความได้เปรียบในการผลิตไม้ตัดดอก คือ สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการปลูกไม้ตัดดอก เพราะฤดูหนาวที่ค่อนข้างอบอุ่นและฤดูร้อนที่มีอุณหภูมิระดับปานกลาง จึงทำให้สามารถปลูกไม้ตัดดอกได้ตลอดทั้งปีและหลากหลายประเภท โดยสามารถพบไม้ประดับที่หายากหรือต้นไม้ชนิด

พิเศษต่างๆ จำนวน 2,500 ชนิดได้ในมณฑลยูนนาน ส่วนปัจจัยประการที่สอง คือ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการผลิต ทั้งที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์และแรงงานที่มีราคาถูก

อย่างไรก็ตาม นอกจากมณฑลยูนนานแล้ว ในปี พ.ศ. 2541 พื้นที่การผลิตและผลผลิตไม้ตัดดอกในมณฑลยูนนาน มณฑลกวางตุ้ง มณฑลเสฉวน มณฑลเจ้อเจียง มณฑลฝูเจี้ยน และนครเซี่ยงไฮ้ รวมคิดเป็น 80% ของทั้งประเทศ โดยเฉพาะมณฑลยูนนานและมณฑลกวางตุ้งรวม 2 แห่งก็คิดเป็น 50% แล้ว เมื่อเริ่มเข้าปี พ.ศ. 2546 ถึงแม้ว่ามณฑลเหอเป่ย์และมณฑลเหลียวหนิง จะมีการพัฒนาการผลิตไม้ตัดดอกมากขึ้น แต่มณฑลยูนนานและมณฑลกวางตุ้ง ก็ยังเป็นมณฑลหลักในการผลิตไม้ตัดดอกอยู่เสมอมา แม้กระนั้นการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกก็ไม่ได้เกิดขึ้นในมณฑลยูนนานเพียงแห่งเดียว แต่ยังสามารถเกิดขึ้นในมณฑลกวางตุ้งด้วย เนื่องจากรัฐบาลมณฑลกวางตุ้งได้ให้การสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ดอกให้เติบโตเช่นกัน โดยหวังจะเป็นฐานการส่งออกไม้ดอกที่สำคัญของโลก ซึ่งจะต้องแข่งขันกับมณฑลยูนนาน และมีการจัดตั้งระเบียงสวนดอกไม้ (Flower Corridor) ในพื้นที่ของเมืองกวางโจว (Guangzhou) – ฟอซาน (Foshan) – จงซาน (Zhongshan) – จูไห่ (Zhuhai) ในปีเดียวกัน มีบริษัทต่างประเศมาลงทุนจัดตั้งบริษัทกว่า 600 แห่ง ด้วยเงินลงทุนประมาณ 800 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมีพื้นที่การปลูกไม้ตัดดอกประมาณ 87,000 เฮกเตอร์ และมีผลผลิตประมาณ 1.19 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี ทั้งนี้ ตลาดหลักของไม้ตัดดอกจากกวางตุ้ง คือ ฮองกงและมาเก๊า ครองส่วนแบ่งตลาดถึงร้อยละ 40 ส่วนเนเธอร์แลนด์ก็มีการนำเข้าไม้ตัดดอกจากกวางตุ้งประมาณ 12 ล้านกระถาง รวมมูลค่า 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 มณฑลสำคัญที่มีการผลิตไม้ตัดดอกของประเทศจีน 3 อันดับแรก ได้แก่ มณฑลยูนนาน มณฑลกวางตุ้ง และมณฑลเหลียวหนิง คิดเป็น 62% ของพื้นที่การผลิตทั้งประเทศ แต่แหล่งผลิตทั้ง 3 แห่งนี้ก็มีความแตกต่างกันในเรื่องของสภาพภูมิอากาศและวิธีการดูแลรักษา โดยที่มณฑลยูนนานมีการปลูกและบำรุงเลี้ยงในเรือนกระจกพลาสติก จึงสามารถผลิตดอกไม้ในดินในทุกฤดู แต่ในช่วงฤดูหนาวจะมีผลผลิตค่อนข้างน้อย ส่วนมณฑลกวางตุ้ง นิยมปลูกรวมกันในโรงเรือนขนาดใหญ่ และมณฑลเหลียวหนิง นิยมปลูกในฤดูหนาวซึ่งได้ผลผลิตค่อนข้างดี และปลูกในช่วงเทศกาลประเพณีของจีนเนื่องจากเป็นช่วงที่มีภูมิอากาศเหมาะสม อบอุ่น และแสงแดดเพียงพอ และเมื่อไม่กี่ปีมานี้ มณฑลไต้หวัน และมณฑลฝูเจี้ยนเริ่มมีแนวโน้มในการผลิตไม้ตัดดอกมากขึ้นเนื่องจากมีสภาพอากาศที่เหมาะสมสำหรับการปลูก และสามารถที่จะพัฒนาเป็นแหล่งผลิตและส่งออกไม้ตัดดอกได้

ปัจจุบัน การพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ดอกและไม้ประดับในจีนเกิดการกระจายตัวของกิจกรรมการผลิตตามภูมิภาคที่มีโครงสร้างชัดเจน คือ ภาคตะวันตกเฉียงใต้เป็นแหล่งผลิตไม้ตัดดอก ภาคตะวันออกเฉียงใต้เป็นแหล่งผลิตไม้กระถางและกล้าต้น ไม้ดอกและไม้ประดับ ภาคตะวันตกเฉียงเหนือในพื้นที่ที่มีภูมิอากาศหนาวเย็นเป็นแหล่งผลิตหัวหรือเหง้าของไม้ดอกและไม้ประดับ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นแหล่งแปรรูปไม้ดอกและไม้ประดับ ตามตัวเลขสถิติเบื้องต้น ในปี พ.ศ. 2551 จีนมีพื้นที่เพาะปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ 1,163 หมู่ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 จากปี พ.ศ. 2550 ปัจจุบันอุตสาหกรรมไม้ดอกและไม้ประดับของจีนมีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก โดยมีมูลค่าการขายมากกว่า 1 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี ซึ่งขยายตัวร้อยละ 8.7 และมีมูลค่าการส่งออก 399 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งขยายตัวร้อยละ 21.8 หลายปีมานี้ อุตสาหกรรมไม้ดอกและไม้ประดับในจีนขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบการมีศักยภาพในการแข่งขันสูงขึ้น และหลายรายต่างทยอยออกไปบุกตลาดต่างประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็เกิดองค์กรหรือสมาคมเกษตรกรผู้ผลิตไม้ดอกและไม้ประดับขึ้นจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีส่วนในการช่วยยกระดับคุณภาพของสินค้าและผลกำไรของอุตสาหกรรมด้วย

ศักยภาพด้านการผลิตไม้ตัดดอกของจีน นับวันยิ่งมีการพัฒนามากขึ้นในแต่ละท้องถิ่น โดยในช่วงไม่กี่ปีมานี้ข้อมูลจากเว็บไซต์ข่าวกว้างซี เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 ระบุว่า เขตปกครองตนเองกว้างซี กำลังก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมไม้ดอก ไม้ประดับกว้างซี - ไ้หวันซึ่งตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจหนานหนิง ตำบลอู่เหวย (wúwēi zhèn / 吴圩镇) โดยโครงการดังกล่าวเป็นโครงการสำคัญของแผนพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ดอก ไม้ประดับในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2554 - 2558) นิคมมีพื้นที่ 35,000 หมู่เป็นความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกว้างซีกับไ้หวัน ซึ่งได้ลงนามร่วมกันในงานประชุมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกว้างซี - ไ้หวัน เมื่อปี พ.ศ. 2553 โดยวางแผนสร้างขึ้นตามรูปแบบของ “สวนดอกไม้บนทางหลวง” ในอำเภอจางฮว่า ไ้หวัน ทั้งนี้ นิคมดังกล่าวได้วางแผนก่อสร้างเป็นสวนจัดแสดงอุตสาหกรรมไม้ดอก ไม้ประดับที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและครบวงจร ทั้งด้านการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย บันเทิง และตากอากาศ อันประกอบด้วยพื้นที่ 8 โซน คือ เขตจัดแสดงไม้ดอก ไม้ประดับชั้นดี เขตสถานพักตากอากาศ พื้นที่ปลูกต้นไม้นขนาดใหญ่ เขตสาธิตการปลูกไม้ดอก ไม้ประดับหายาก เขตปลูกไม้ดอก ไม้ประดับกลางแจ้ง เขตปลูกดอกไม้ในโรงเรือน เขตบริการและบริหารจัดการทั่วไป และศูนย์ตรวจสอบและกักกันโรคพืชสำหรับไม้ดอก ไม้ประดับ (http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=464&ID=10838)

นอกจากนี้ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์กว้างซี เดลี่ ระบุว่า ทางเขตปกครองตนเองกว้างซียังได้ตั้งเป้าให้กว้างซีเป็น “ฐานการปลูก แปรรูป และขนส่งดอกไม้ที่สำคัญของพื้นที่จีนตอนใต้” จากการเปิดเผยของกรมป่าไม้เขตกว้างซีจ้วง ตามแผนงานฯ ทางการกว้างซีตั้งเป้าว่า ปี พ.ศ. 2554 จะพัฒนาพื้นที่เพื่อการผลิตดอกไม้ 500,000 หมู่ มีมูลค่าการผลิต 1.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี เมื่อถึงปี พ.ศ. 2556 จะมีพื้นที่ผลิตดอกไม้ 600,000 หมู่ มีมูลค่าการผลิต 1.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี และในปี พ.ศ. 2558 พื้นที่ผลิตดอกไม้จะเพิ่มขึ้นเป็น 800,000 หมู่ มีมูลค่าการผลิต 2.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี รัฐบาลเขตกว้างซีจ้วงได้กำหนดเป้าหมายการทำงาน 5 ประการ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมดอกไม้ของกว้างซี ดังนี้ (1) กำหนดพื้นที่อุตสาหกรรมดอกไม้ 4 ภาค ประกอบด้วย ภาคตะวันออก เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมดอกไม้ชั้นสูง ภาคใต้ เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมดอกไม้เขตร้อน ภาคตะวันตก เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมดอกไม้ที่มีชื่อเสียงและมีจุดเด่นเฉพาะตัว เช่น ดอกกล้วยไม้ และภาคเหนือ เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมดอกไม้เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อน เช่น ดอกกุ้ยฮวา (ออสแมนทริส ฟราแกรันท์ *Osmanthus Fragrans*) และดอกชานฉาฮวา (โกลเด้น คามิเลีย / *Golden Camellia*) (2) สร้างเขตนิคมดอกไม้ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะตัว 8 แห่ง ได้แก่ เขตนิคมการผลิตดอกกุ้ยฮวา มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองกุ้ยหลิน และเมืองหลิวโจว เขตนิคมการผลิตดอกกล้วยไม้ มีศูนย์กลางอยู่ที่นครหนานหนิง เมืองหลิวโจว เมืองเหอฉือ และเมืองไปเซ่อ เขตนิคมการผลิตดอกมะลิ มีศูนย์กลางอยู่ที่อำเภอเหิง (*héng xiàn* / 横县) นครหนานหนิง เขตนิคมการผลิตสนฉำฉาหรือสนอรหันต์ (โพโดคาปัส แมคโครฟิลลัส รั่ม คี.ตัน / *Podocarpus macrophyllus* (Thunb.)D.Don) มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองเป่ย์ไห่ เมืองซินโจว และเมืองฝางเจิงก่าง เขตนิคมการผลิตดอกจินฮวา มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองฝางเจิงก่าง เขตนิคมการผลิตดอกฉาฮวา หรือคามิเลีย (*Camellia*) มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองกุ้ยหลิน เมืองหลิวโจว และเมืองอู๋โจว เขตนิคมการผลิตบอนไซ มีศูนย์กลางอยู่ที่นครหนานหนิง เมืองเป่ย์ไห่ เมืองหลิวโจว เมืองกุ้ยหลิน เมืองอู๋โจว และเมืองยี่หลิน และเขตนิคมการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ (3) ยกระดับความเป็นอุตสาหกรรมของการผลิตดอกไม้ ทั้งการสร้างระบบการขนส่งและตลาดดอกไม้ การขยายห่วงโซ่อุตสาหกรรมและการแปรรูปดอกไม้เชิงลึก การศึกษาวิจัย เพาะ และขยายพันธุ์ดอกไม้ การสร้างระบบคนกลาง และการผลักดันความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมดอกไม้ (4) จัดงานนิทรรศการดอกไม้ พัฒนาธุรกิจการจัดแสดงดอกไม้ โดยเฉพาะงานนิทรรศการพืชสวนกว้างซี (*Guangxi Flower & Gardening Expo* / *guǎngxī yuánlín yuányì bó覽huì* / 广西园林园艺博览会) ซึ่งจะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี (ปีนี้ถือเป็นปีแรก กำหนดจัดช่วงปลายเดือนกันยายนถึงต้นเดือนตุลาคม ณ เมืองหลิวโจว) ทั้งนี้ ตั้งเป้าหมายจะสร้างให้กว้างซีกลายเป็นสถานที่จัดงานพืชสวนที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ และ (5) กระชับความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนด้านดอกไม้ระหว่างกว้างซีกับไต้หวัน ทั้งการสร้างกลไกการแลกเปลี่ยนระยะยาว การสร้างความร่วมมือ

ด้านการดึงดูดนักลงทุน เงินทุน และเทคโนโลยี การผลักดันสนับสนุนโครงการเกี่ยวกับ ไม้ดอกไม้ประดับที่ได้ลงนามสัญญาไปแล้ว การชี้แนะและส่งเสริมองค์กรหรือสมาคมภาคเอกชนในการจัดงานนิทรรศการ งานเจรจา หรืองานสัมมนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับไม้ดอกไม้ประดับ (http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=462&ID=7749, 16 พฤศจิกายน 2556)

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้ มณฑลยูนนาน ยังคงเป็นมณฑลที่มีพื้นที่เพาะปลูกดอกไม้มากที่สุดของประเทศกว่า 700,000 ไร่ มีมูลค่าการผลิตเกือบ 4.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี ผลิตไม้ตัดดอกได้ 6,500 ล้านดอก มียอดการผลิตและยอดการจำหน่ายเป็นอันดับ 1 ของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง 19 ปี โดยจำหน่ายภายในประเทศร้อยละ 70 และส่งออกไปกว่า 40 ประเทศครอบคลุมทวีปเอเชีย ยุโรป อเมริกา และโอเชียเนีย สำหรับศูนย์ประมูลดอกไม้ไต้หวันานมีปริมาณการซื้อขายดอกไม้ 5,100 ล้านดอก คิดเป็นมูลค่า 560 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี แต่เนื่องจากสถานที่นี้มีข้อจำกัดด้านสิ่งแวดล้อมและความสะดวก ไม่สามารถรองรับปริมาณการซื้อขายที่มีจำนวนมากขึ้นได้ จึงจำเป็นต้องสร้างศูนย์กลางการผลิตและศูนย์กลางการซื้อขายดอกไม้อันทันสมัยที่ใหญ่ที่สุดในทวีปเอเชีย “ไต้หวันาน เมืองดอกไม้แห่งเอเชีย (Dounan Asia's Flower City)” บนพื้นที่ขนาด 425 ไร่ มีพื้นที่ใช้สอย 810,000 ตร.ม. และใช้เงินก่อสร้าง 590 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมดอกไม้ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ซึ่งโครงการเฟสที่ 1 กำลังเปิดให้ผู้ประกอบการที่สนใจเข้าจองพื้นที่ คาดว่าจะก่อสร้างแล้วเสร็จในเดือนมิถุนายนพ.ศ. 2556 และเปิดดำเนินการได้ปลายปี พ.ศ. 2556

ปัจจุบัน ประเทศต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์และเอเชียใต้ได้กลายเป็นหนึ่งในตลาดเป้าหมายสำคัญของ “ดอกไม้ยูนนาน” มณฑลยูนนานได้มีการเร่งผลักดันการพัฒนาฐานการสร้างนวัตกรรมของอุตสาหกรรมไม้ดอกไม้ประดับอย่างเข้มข้น และได้ขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ใหม่รวมแล้ว 100 กว่าสายพันธุ์ โดยในจำนวนนี้ได้รับสิทธิบัตรแล้ว 54 สายพันธุ์ ซึ่งคิดเป็นจำนวนเกินกว่าร้อยละ 85 ของจำนวนที่ได้รับสิทธิบัตรทั้งประเทศ การที่มีจำนวนสายพันธุ์และประเภทใหม่ๆ ของไม้ดอกไม้ประดับอันดับหนึ่งของจีน ทำให้มณฑลยูนนานได้กลายเป็นฐานการวิจัยผลิตพันธุ์ไม้ดอกไม้ใหม่ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ส่วนการเร่งดำเนินการร่วมมือและแลกเปลี่ยนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียอาคเนย์ เอเชียใต้ และมหาสมุทรอินเดีย นั้น นับเป็นมาตรการสำคัญประการหนึ่งของมณฑลยูนนานในการส่งเสริมการเปิดกว้างสู่ด้านตะวันตกเฉียงใต้ของจีน นอกจากนี้กรมวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีประจำมณฑลได้กุมโอกาสเชิงประวัติศาสตร์ที่รัฐบาลกลางได้กำหนดที่จะ

พัฒนามณฑลยูนนานให้เป็นเมืองหน้าด่านของจีนในการเปิดกว้างสู่ด้านตะวันตกเฉียงใต้ เพื่ออาศัยเป็นฐานการสร้างนวัตกรรม อาทิเช่น นิคมนวัตกรรมด้านเทคโนโลยียูนนานที่อยู่ระหว่างการเตรียมการก่อสร้าง ซึ่งมุ่งสนองอุปสงค์ด้านเทคโนโลยีและตลาดอันกว้างใหญ่ของประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียอาคเนย์และเอเชียใต้ ตลอดจนมหาสมุทรอินเดีย โดยใช้ประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพของเจ็องไซ่ปัจจัยพื้นฐานด้านเทคโนโลยีที่มณฑลยูนนานมีอยู่ในปัจจุบัน รวบรวมทรัพยากรด้านเทคโนโลยีทั้งในและต่างประเทศ เพื่อไปพัฒนามณฑลยูนนานให้กลายเป็นฐานการแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสำคัญที่รองรับการเคลื่อนย้ายเทคโนโลยีจากพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงของจีน รวมถึงการมุ่งสู่ประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียอาคเนย์ เอเชียใต้และมหาสมุทรอินเดีย

ในช่วง “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 5 ปี ฉบับที่ 12” มณฑลยูนนานจะอาศัยสื่อตัวกลางด้านนวัตกรรม อาทิเช่น นิคมนวัตกรรมเทคโนโลยียูนนาน เขตไฮเทค เขตพัฒนาเศรษฐกิจ เขตนิคมอุตสาหกรรม และเขตสาธิตด้านเกษตรกรรม ในการเร่งดำเนินการร่วมมือด้านการสร้างสรรค์เทคโนโลยีใหม่และการเคลื่อนย้ายเทคโนโลยี เพิ่มขีดความสามารถในการสร้างนวัตกรรมในอุตสาหกรรมที่เป็นของตนเอง รวมถึงขีดความสามารถในการแข่งขันที่เป็นหัวใจหลักสร้างเวที (ฐาน) สาธิตสำหรับความร่วมมือด้านเทคโนโลยีระหว่างประเทศและการเคลื่อนย้ายเทคโนโลยีที่มุ่งสู่เอเชียอาคเนย์และเอเชียใต้ ขยายความร่วมมือด้านเทคโนโลยีระหว่างประเทศและสาขาการแลกเปลี่ยนของมณฑลยูนนานให้กว้างขวางขึ้น อาศัยการพัฒนาแบบใหม่และการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมในการดึงดูดให้สถาบันวิจัยและพัฒนาที่มีชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศให้ร่วมกับองค์กรด้านการวิจัยของมณฑลยูนนาน เพื่อสร้างเวทีและร่วมใช้ประโยชน์จากทรัพยากรผ่านทางรูปแบบต่างๆ ยกระดับจากความร่วมมือในโครงการเดี่ยวๆ ขึ้นมาเป็นความร่วมมือในกรอบเวที อันจะส่งผลให้มณฑลยูนนานกลายเป็นพื้นที่และแหล่งแผ่ขยายรัศมีแห่งการสร้างนวัตกรรมในความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนทางด้านเทคนิค รวมทั้งการแสดงผลงานและการซื้อขายเทคโนโลยีที่มุ่งเปิดกว้างสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป (<http://thai.cri.cn/mgh/mgh1105/p07.html>, 29 เมษายน 2556)

กล่าวโดยสรุปเปรียบเทียบศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทยและจีน หลังเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้ว พบว่า จีนมีศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกมากกว่าไทย โดยเฉพาะไม้ดอกเมืองหนาว เนื่องจากจีนมีความได้เปรียบในด้านสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และคุณภาพสินค้า และยังเมื่อจีนได้เข้าร่วมข้อตกลง ACFTA ด้วยแล้ว ยิ่งทำให้จีนได้เปรียบในเรื่องของต้นทุนแรงงานและราคาอีกด้วย จนส่งผลให้ไม้ดอกเมืองหนาวจากจีนเข้ามาตีตลาดดอกไม้ไทยได้ไม่ยาก นอกจากนี้จีน

ยังมีอีกหลายพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกไม้ตัดดอก อาทิเช่น นครคุนหมิง นครกวางตุ้ง มณฑลเหอหนิง รวมถึงเขตปกครองตนเองกว่างซี เป็นต้น ถึงแม้แต่ละที่แต่ละแห่งจะมีศักยภาพไม่เท่าเทียมกัน แต่เมื่อมองในภาพรวมแล้วจีนก็ยังมีศักยภาพด้านการผลิตที่ดีกว่าไทย อีกทั้งจีนยังมีการตื่นตัวและพร้อมที่จะพัฒนาเทคนิค เทคโนโลยีการผลิต และการเก็บเกี่ยวอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มศักยภาพและเพิ่มคุณภาพของดอกไม้ จนดอกไม้จากจีนมีศักยภาพในการผลิต และได้รับการยอมรับของทั้งโลกได้ อีกทั้งยังสามารถส่งออกไม้ตัดดอกไปสู่ตลาดยุโรป อเมริกา ตะวันออกกลาง และแถบอาเซียนได้ในที่สุด อย่างไรก็ตาม ไทยจะมีศักยภาพในการผลิตไม้ตัดดอกน้อยกว่าจีน แต่ไทยก็ไม่ได้เสียเปรียบมากนัก เนื่องจากไทยสามารถปลูกไม้ตัดดอกได้ในหลายภูมิภาคเหมือนจีนเช่นกัน อาทิเช่น ทางภาคเหนือและภาคใต้ที่มีความเหมาะสมในการปลูกไม้ดอกเมืองหนาวบางชนิด หรือในแถบภาคกลาง ภาคตะวันออกที่สามารถปลูกไม้ตัดดอกเมืองร้อนได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกกล้วยไม้ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศมีความเหมาะสม อีกทั้งกล้วยไม้ยังเป็นไม้ตัดดอกเศรษฐกิจที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับประเทศได้เป็นอย่างมาก จนสามารถผลิตเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศทั่วโลกได้เช่นกัน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าหลังจากไทยและจีนเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้ว จีนยังมีศักยภาพการผลิตไม้ดอกเมืองหนาวได้ดีกว่าไทย และในขณะเดียวกันไทยเองก็มีศักยภาพการผลิตไม้ดอกเมืองร้อนได้ดีกว่าจีน

4.3 ศักยภาพด้านแหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยและจีน

สำหรับศักยภาพด้านแหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยนั้น ในปัจจุบันสภาพการค้าไม้ตัดดอกของไทยที่ตลาดปากคลองตลาดมีการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อรองรับกับการเป็นประชาคมอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักลงทุนให้เข้ามาเยี่ยมชมตลาดเก่าแก่ของไทย ส่วนตลาดดอกไม้ตัวหนาของจีนที่กำลังก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกขนาดใหญ่เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ

สาระสำคัญในตอนนี้จะแบ่งเป็นออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) แหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ. 2545 - 2554) และ (2) แหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2545 - 2554)

4.3.1 แหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ. 2545 - 2554)

ปัจจุบัน ตลาดปากคลองตลาดยังคงเป็นตลาดที่มีชื่อเสียงทางการซื้อขายดอกไม้ของไทย เนื่องจากเป็นแหล่งรวบรวมดอกไม้มานานชนิดทั้งจากในประเทศและจากต่างประเทศมาลงขายที่ตลาดแห่งนี้ แต่ทว่าในปัจจุบัน ตลาดแห่งนี้กำลังมีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และบริเวณโดยรอบเพื่อรองรับกับการเป็นประชาคมอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 โดยกลุ่มนักลงทุนมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาพื้นที่ปากคลองตลาดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยแผนงานทั้งหมดนี้ได้ประยุกต์เปรียบเทียบกับตลาดนิวโคเวนต์การ์เดน (New Covent Garden) ที่ตั้งอยู่ในกรุงลอนดอน ดิเคริมแม่น้ำเทมส์ ประเทศอังกฤษ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับตลาดปากคลองตลาด ในประเด็นนี้จะกล่าวถึง (1) สภาพการค้าไม้ตัดดอกของไทยในปัจจุบัน และ (2) สถิติการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยหลังเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA (พ.ศ. 2545 - 2554)

1) สภาพการค้าไม้ตัดดอกของไทยในปัจจุบัน

นายเจตน์ มีญานเยี่ยม นายกสมาคมผู้ส่งออกกล้วยไม้ไทย เปิดเผย “ประชาชาติธุรกิจ” ว่า ภาพรวมการส่งออกปี พ.ศ. 2555 ที่ผ่านมาลดลงประมาณ 10% หรือมีรายได้ 2,700 ล้านบาท ซึ่งเป็นผลมาจากพื้นที่ปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออกหลักในจังหวัดนครปฐมถูกน้ำท่วมเมื่อปลายปี พ.ศ. 2554 กว่า 5,000 ไร่ จนทำให้ผลผลิตลดลง และส่งออกได้น้อยลง ซึ่งลูกค้าที่เป็นตลาดหลักอย่างญี่ปุ่น ยุโรป อเมริกา ได้หันไปนำเข้ากล้วยไม้จากประเทศอื่นมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลคริสต์มาส ซึ่งเป็นช่วงที่มีการส่งออกกล้วยไม้สูงสุด จึงทำให้ยอดขายคำสั่งซื้อลดลง 5 - 10% หรือสูญรายได้ในช่วงนี้ถึง 100 ล้านบาท สำหรับสถานการณ์การส่งออกกล้วยไม้ในปี พ.ศ. 2556 คาดว่ารายได้จะเติบโตเท่ากับปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ผู้ส่งออกยังจะเผชิญปัจจัยเสี่ยงจากเศรษฐกิจสหภาพยุโรปและอเมริกาตกต่ำ จนทำให้คำสั่งซื้อลดลง ดังนั้นจะต้องหาตลาดส่งออกใหม่ๆ ที่มีเศรษฐกิจแข็งแกร่งมาชดเชย เช่น อินเดีย และเน้นเจาะงานเทศกาลใหญ่ๆ ในประเทศที่มีเศรษฐกิจดี และสมาคมต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือจากรัฐบาลผู้นำเข้าให้ลดการเก็บภาษีเหลือเพียง 5 - 10% จากปัจจุบันอยู่ที่ 25 - 30% นอกจากนี้ ผู้ส่งออกจะต้องมีการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้ามากขึ้น เพื่อหารายได้มาชดเชยกับปริมาณกล้วยไม้ที่ไม่พอส่งออก เช่น การจัดเป็นช่อ การทำแพ็คเกจจิ้ง และปีนี้เจอปัญหาต้นทุนการผลิตสูงขึ้นถึง 10% จากค่าแรง ค่าขนส่ง และค่าวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ด้วย

ด้านนายอุดม วิฑูรย์พัฒนาศกุล นายกสมาคมไม้ดอกไม้ประดับแห่งประเทศไทย เจ้าของสวนอุดมการ์เด้น ผู้ส่งออกไม้ดอกไม้ประดับรายใหญ่ จ.ราชบุรี เปิดเผยว่า ปี พ.ศ. 2556

ตลาดไม้ดอกไม้ประดับยังขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากปัจจัยภาคก่อสร้างหิมทรัพย์เติบโต รวมทั้งมีการตกแต่งบ้านและคอนโดมิเนียมมากขึ้น โดยเฉพาะในเขต กทม.และชานเมือง การซื้อขายกล้วยไม้ในนครปฐม ราชบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม จะคึกคักมาก ส่วนตลาดต่างประเทศยังทรงตัวจากปัญหาเศรษฐกิจโลก และนายอุดมยังกล่าวอีกว่า “ต้องการให้สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) หรือ สสปน. เข้ามาสนับสนุนออร์แกนเซอร์ ให้หันมาใช้ไม้ดอกไม้ประดับในประเทศ เพราะปัจจุบันพบว่ามีการใช้ไม้ดอกไม้ประดับจากจีนมากขึ้น เพราะมีราคาถูกกว่า” (http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1366699926)

ตลาดปากคลองตลาดยังถูกกล่าวถึงในฐานะตลาดดอกไม้ที่นำเดินเที่ยวชมที่สุดแห่งหนึ่งในโลกอีกด้วย โดยข้อมูลจาก ผศ.ดำรงพล อินทร์จันทร์ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร หัวหน้าโครงการวิจัยชุมชน โดยรอบพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแห่งที่ 1 (ชุมชนท่าเตียน - ปากคลองตลาด) ระบุว่า ในบรรดาตลาดดอกไม้ทั่วโลกนั้นตลาดปากคลองตลาดของไทยติดอันดับที่ 4 (จากการจัดอันดับ 1 ใน 10 ของตลาดดอกไม้ทั่วโลก) เนื่องจากปากคลองเป็นตลาดดอกไม้ 24 ชั่วโมงที่เชื่อมต่อกับไชน่าทาวน์ เชื่อมกับการเดินทางทางน้ำ และยังเป็นตลาดกล้วยไม้ที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลกอีกด้วย แต่ทว่าในปัจจุบันได้มีกลุ่มทุนผู้ถือกรรมสิทธิ์มีแนวคิดอยากจะทำให้ตลาดแห่งนี้เป็นตลาดค้าขายดอกไม้และเป็นตลาดเพื่อการท่องเที่ยวระดับนานาชาติ เพื่อรับกับอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ที่กำลังจะมาถึง โดยจะมีการยกระดับตลาดดอกไม้ไทยให้เทียบเท่ากับตลาดโคเวนต์การ์เดนของลอนดอน ประเทศอังกฤษ โดยปรับรูปโฉมใหม่ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2556

นายเฉลียว ปรีกาน กรรมการผู้จัดการ บริษัท ตลาดยอดพิมาน จำกัด และบริษัท ปากคลองตลาด (2552) จำกัด เปิดเผยว่า แผนการปรับปรุงปากคลองตลาด เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาพื้นที่ปากคลองตลาดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เนื่องจากตลาดขาดการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมากกว่า 50 ปี จนปัจจุบันมีสภาพทรุดโทรมแออัด ไม่เป็นระเบียบ และไม่ถูกสุขลักษณะ ประกอบกับผู้เช่าพื้นที่ใช้พื้นที่อย่างผิดประเภทโดยเอาไว้เก็บ แข่ง รถเข็น ลัง ฯลฯ และใช้เป็นที่อยู่อาศัยของคนงานรถเข็น บริษัท ปากคลองตลาด (2552) จำกัด จึงได้เข้าพัฒนาโครงการอย่างเร่งด่วน เมื่อได้รับมอบพื้นที่จากเจ้าของ คือ องค์การ ตลาด กระทรวงมหาดไทย โดยเร่งสร้างและปรับปรุงถนน ทางเดิน ระบบท่อ รางระบายน้ำ เป็นลำดับแรกๆ ด้านสถาปัตยกรรมของอาคารในปากคลองตลาดที่เป็นสไตล์โคโลเนียล จะไม่มีการรื้อสร้างใหม่ เนื่องจากคณะกรรมการฯ เกาะรัตนโกสินทร์ต้องการให้อนุรักษ์ไว้ แต่สามารถรีโนเวทหรือปรับปรุงได้ โดยจะทำการปรับภูมิทัศน์ริมแม่น้ำเจ้าพระยาให้สะอาดและมีความเป็นระเบียบ

รื้อย รวมทั้งสร้างระเบียบไม้บนชั้น 2 รอบตลาดยอดพิมานและปากคลองตลาด ระเบียบนี้สามารถเชื่อมไปยังรถไฟฟ้าใต้ดินในอนาคตได้ด้วย เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เดินชมวิถีชีวิตการค้าขาย ถ่ายรูป และซื้อของที่ระลึก โดยมีการเสริมโครงสร้างป้องกันแผ่นดินไหว และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้ผู้ค้า ลูกค้า และนักท่องเที่ยวสามารถเดินชมวิถีดั้งเดิมของตลาดได้สะดวกมากขึ้น รวมทั้งรายละเอียดการพัฒนาอีกหลายอย่าง อาทิเช่น การไม่ให้มีร้านค้าแฟลชมัยใหม่เข้าไปในโครงการ เพื่อรักษาวิถีชุมชนดั้งเดิมเอาไว้ การสร้างที่จอดรถจักรยานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มาโดยการปั่นจักรยาน การสร้างทางลาดสำหรับคนพิการ และที่จอดรถ รวมไปถึงการจะทำแลนด์มาร์คเป็นรูปปั้นหนูมานฮิน ฟันน้ำลงแม่น้ำเจ้าพระยา เหมือนเมอร์ไลออนที่สิงคโปร์ เพื่อเป็นหมุดหมายว่า กรุงเทพมหานครเคยถูกจัดอันดับเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ดีที่สุดในโลกถึงสามปี (<http://news.voicetv.co.th/thailand/51260.html>, March 12, 2014)

ด้านบรรยากาศดั้งเดิมของย่านปากคลองตลาดก็จะรักษาไว้ ไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศของถนนดอกไม้ ที่จะไม่มีการย้ายแม่ค้าดอกไม้เข้าไปข้างในตลาด ความวุ่นวายจากการซื้อขายระหว่างแม่ค้าและลูกค้ารายเดิมๆ ที่ค้าขายกันมาหลายสิบปีก็จะยังคงอยู่ และแบ่งโซนชัดเจน ระหว่างโซนขายสินค้าผักผลไม้ คือในพื้นที่ตลาด และโซนท่องเที่ยวพักผ่อนที่จะอยู่ริมแม่น้ำเท่านั้น ซึ่งมีวิวอันสวยงามของฝั่งตรงข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีทั้งวัดประยุรวงศาวาส โบสถ์ซางตาครู้ส และวัดอรุณราชวราราม แผนงานทั้งหมดนี้อยู่ภายใต้วิสัยทัศน์ที่จะก้าวเข้าสู่มาตรฐานสากล โดยบริษัทปากคลองตลาดได้ประยุกต์เปรียบเทียบกับตลาดนิวโคเวนต์ การ์เด็นท์ (New Covent Garden) ที่ตั้งอยู่ในกรุงลอนดอน ดิตริมแม่น้ำเทมส์ ประเทศอังกฤษ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับปากคลองตลาดเป็นอย่างมาก โดยอาศัยตัวชี้วัดการพัฒนาปากคลองตลาดเทียบกับตลาดดังกล่าวในหลายด้านที่สำคัญ เช่น เมื่อพัฒนาแล้ว ปากคลองตลาดจะมีพื้นที่ให้เช่า 100% การจ้างงานกว่า 3,400 คน และผู้เช่ากว่า 1,500 ราย “นั่นหมายความว่า ผู้ค้าเดิมจะยังอยู่กับเราทั้งหมด” กรรมการผู้จัดการ บริษัทปากคลองตลาด ยืนยันและกล่าวอีกว่า ที่ผ่านมามีหลายรายพบว่ามีผู้ค้าบางกลุ่มปล่อยให้เช่าช่วงแพง ค่าหลายทอด และบางรายก็เป็นเจ้าของแผงนับสิบแผง คนกลุ่มนี้จะเสียผลประโยชน์จากการจัดระเบียบใหม่ในครั้งนี้ ก็จะออกมาต่อต้าน ดังนั้นต่อไปบริษัทจะตัดวงจรการเช่าช่วงนี้ออกไป (<http://www.isranews.org/south-news/58-2012-08-12-13-59-01/16566-2012-09-23-16-33-36.html?pop=1&tmpl=component&print=1>, 27 พฤษภาคม 2556)

2) สถิติการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย (พ.ศ. 2545 - 2554)

สถิติการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยหลังจากไทยเข้าร่วมการทำข้อตกลง ACFTA แล้ว พบว่า ไทยมีมูลค่าการนำเข้าไม้ตัดดอกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนมูลค่าการส่งออกก็เช่นเดียวกัน คือ ไทยมีมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเริ่มลดลงในปี พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2552 เนื่องจากเกิดเหตุอุทกภัยในพื้นที่ที่มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเป็นจำนวนมาก จึงส่งผลให้ไทยมีมูลค่าการส่งออกดอกไม้ลดลง อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยแล้ว พบว่า ตลอดระยะเวลา 10 ปีหลังจากไทยเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้ว พบว่า ไทยมีมูลค่าการส่งออกมากกว่ามูลค่าการนำเข้า แสดงให้เห็นว่าไทยได้ดุลการค้าไม้ตัดดอก ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย ปี พ.ศ. 2545 - 2554

ปริมาณ : กิโลกรัม

มูลค่า : ดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี พ.ศ.	ปริมาณนำเข้า (กก.)	มูลค่านำเข้า (ดอลลาร์สหรัฐฯ)	ปริมาณส่งออก (กก.)	มูลค่าส่งออก (ดอลลาร์สหรัฐฯ)
2545	1,169,450	972,925	16,723,091	43,163,815
2546	1,293,562	977,346	19,414,576	53,220,344
2547	1,568,335	1,167,448	21,130,342	58,797,061
2548	2,336,249	1,325,741	23,391,672	68,010,293
2549	1,831,609	2,174,422	25,517,031	70,771,060
2550	4,754,872	3,332,379	27,669,367	79,280,975
2551	4,298,038	3,721,058	28,815,943	78,385,633
2552	3,283,424	6,355,148	27,359,065	76,126,745
2553	3,726,028	9,494,669	28,168,488	81,757,134
2554	9,054,913	14,823,645	27,431,672	81,189,040
รวม	<u>33,316,480</u>	<u>44,344,781</u>	<u>245,621,247</u>	<u>690,702,100</u>

ที่มา : <http://comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H0&cc=0603>, 10 ตุลาคม 2556

4.3.2 แหล่งจำหน่าย การนำเข้า และการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2545 - 2554)

การจำหน่ายไม้ตัดดอกของจีน หลังจากจีนเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้ว พบว่า การเปิดใช้เส้นทางหลวงคุนหมิง – กรุงเทพฯ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดความสะดวกในการขนส่งดอกไม้เพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นกับดอกไม้สดลดลงไปมาก อีกทั้งค่าขนส่งยังต่ำกว่าการขนส่งทางอากาศมาก นอกจากนี้นครคุนหมิงยังสามารถส่งดอกไม้สดไปขายยังต่างประเทศ และเมืองต่างๆ ในจีนได้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากดอกไม้มีคุณภาพสูงขึ้น ประกอบกับการขนส่งบนเส้นทางหลวงคุนหมิง – กรุงเทพฯ ที่มีความสะดวกและรวดเร็ว จึงส่งผลให้นครคุนหมิงสามารถส่งออกดอกไม้ได้มากถึง 40 ประเทศทั่วโลก ในประเด็นนี้จะกล่าวถึง (1) สภาพการค้าไม้ตัดดอกของจีนในปัจจุบัน และ (2) สถิติการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีนหลังเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA (พ.ศ. 2545 - 2554)

1) สภาพการค้าไม้ตัดดอกของจีนในปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2552 ข้อมูลจากบริษัทคุนหมิงเซิงจงเทรดดิ้งจำกัด kǔnmíng shèngzhōng jīngmào yǒuxiàn gōngsī / 昆明晟中经贸有限公司) แจ้งว่า ในช่วงครึ่งปีแรก มณฑลยูนนานได้ส่งดอกไม้สดไปจำหน่ายที่ประเทศไทยประมาณ 1,000 กว่าตัน โดยดอกไม้ดังกล่าวได้ถูกส่งต่อจากประเทศไทยไปยังประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์อีกด้วย จึงทำให้ประเทศไทยกลายเป็นจุดส่งผ่านสินค้าของดอกไม้ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากข้อมูลรายงานพบว่า โรงแรมระดับสูงในประเทศไทยมีความต้องการดอกไม้สดในปริมาณค่อนข้างมาก โดยอัตราความต้องการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ 20% ทั้งนี้ดอกไม้ของมณฑลยูนนานที่วางจำหน่ายในประเทศไทย มีราคาสูงกว่าดอกไม้ที่มาจากประเทศอื่นๆ ประมาณ 5 เท่า ผู้จัดการของบจก.คุนหมิงเซิงจงเทรดดิ้ง ยังได้แจ้งอีกว่า เมื่อปี พ.ศ. 2550 การส่งออกดอกไม้สดไปยังประเทศไทยมีความลำบากมาก ปัญหาส่วนใหญ่จะติดที่ด่านในประเทศลาว แต่หลังจากที่มีการเปิดใช้เส้นทางหลวงคุนหมิง – กรุงเทพฯ ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2551 แล้ว ก็ทำให้มีความสะดวกเพิ่มมากขึ้น โดยบริษัทฯ จะส่งดอกไม้สดไปจำหน่ายยังประเทศไทยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 12 ตัน การขนส่งดอกไม้สดทางบกจากมณฑลยูนนานถึงประเทศไทย ต้องใช้เวลาประมาณ 36 ชม. แม้ว่าระยะเวลาการขนส่งทางบกจะนานกว่าการขนส่งทางอากาศ 10 กว่าชม. แต่ด้วยความเสียหายที่เกิดขึ้นกับดอกไม้สดลดลงไปมาก อีกทั้งค่าขนส่งยังต่ำกว่าการขนส่งทางอากาศมาก โดยค่าขนส่งทางบกอยู่ที่กิโลกรัมละ 0.45 เหรียญสหรัฐฯ (รถสินค้า 1 คันสามารถขนส่งดอกไม้ได้ประมาณ 6 – 8 ตัน) ส่วนค่าขนส่งทางอากาศเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณกิโลกรัมละ 0.91 – 1.06 เหรียญสหรัฐฯ หลังจากที่มีผู้ประกอบการจำหน่ายดอกไม้สดในมณฑลยูนนาน พยายามบุกเบิกการขนส่งดอกไม้สดบนเส้นทาง

หลวงคุนหมิง – กรุงเทพฯ มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้วนั้น ปัจจุบันพบว่า ค่าใช้จ่ายในการผ่านด่านในประเทศลาวได้ลดลงจาก 1,818 ดอลลาร์สหรัฐฯ เหลือเพียง 454 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่านั้น ซึ่งมีราคาต่ำกว่าในช่วงระยะเริ่มต้นหลายเท่า (http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=455&ID=3095, 16 พฤศจิกายน 2556)

ในปีเดียวกันพบว่า พื้นที่เพาะปลูกดอกไม้สำหรับวิชาการทำสวนของนครคุนหมิงในปัจจุบันสูงถึง 155,000 หนุม และมีมูลค่าการผลิตดอกไม้สดรวม 406 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากระยะเวลาเดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ 13.9 และร้อยละ 11.7 ตามลำดับ ซึ่งมีรายได้เพิ่มขึ้น 42 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตของดอกไม้สดเท่ากับ 89,000 หนุม และ 4,270 ล้านดอก ตามลำดับ (ปริมาณการส่งออกดอกไม้สดไปต่างประเทศสูงถึง 3,830 ล้านดอก ซึ่งคิดเป็นมูลค่าการส่งออกกว่า 67 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ทั้งนี้นครคุนหมิงส่งดอกไม้สดไปขายยังต่างประเทศและเมืองต่างๆ ในจีนเป็นจำนวนมาก โดยดอกไม้สดจากนครคุนหมิงมีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 70 ของปริมาณดอกไม้สดในตลาดของเมืองทั้งหมด 70 แห่งทั่วประเทศจีน และมีส่วนแบ่งตลาดในฮ่องกงอีกร้อยละ 40 ซึ่งในปัจจุบันนครคุนหมิงมีสถานที่แปรรูปดอกไม้สดทั้งหมด 277 แห่ง มีห้องแช่เย็น 96 ห้อง และมีห้องอบดอกไม้อีก 8 ห้อง โดยกระบวนการผลิต การแปรรูป การขนส่ง และงานบริการจำหน่ายของอุตสาหกรรมดอกไม้ในนครคุนหมิง ได้พัฒนากลายเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีระเบียบแบบแผนชัดเจน

เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการบริหารดอกไม้ของนครคุนหมิงกล่าวว่า อุตสาหกรรมดอกไม้ของนครคุนหมิงในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในด้านรูปแบบการผลิต ระบบการจำหน่าย รวมถึงสายพันธุ์ของดอกไม้ด้วย ขณะเดียวกัน บริษัทอุตสาหกรรมดอกไม้จึงเวียนจำกัดได้กล่าวว่า จะส่งดอกไม้สดทั้งหมด 15 ล้านดอกไปยังประเทศไทย โดยผ่านเส้นทางหลวงคุนหมิง – กรุงเทพฯ และจะส่งต่อไปยังตลาดดอกไม้สดสากลด้วย นอกจากนี้ รัฐบาลนครคุนหมิงมีแผนจะเพาะปลูกดอกไม้สำหรับวิชาการทำสวนอีก 150,000 หนุม ในปี พ.ศ. 2553 โดยจะมีพื้นที่เพาะปลูกดอกไม้สดเท่ากับ 90,000 หนุม ซึ่งจะมีผลผลิตดอกไม้รวม 4,300 ล้านดอก และส่งออกดอกไม้สดไปยังต่างประเทศทั้งหมด 3,900 ล้านดอก รวมถึงจะสร้างพื้นที่สาธิตการเพาะปลูกดอกไม้อีก 10,000 หนุมด้วย (http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=455&ID=1919, 1 ตุลาคม 2556)

ข้อมูลจากแผนกจัดการผักสดและดอกไม้ของสำนักงานเกษตรกรรมนครคุนหมิงระบุว่า ช่วงครึ่งปีแรก พ.ศ. 2554 นครคุนหมิงมีพื้นที่เพาะปลูกดอกไม้รวม 119,600 ไร่ โดยมีผลผลิตดอกไม้ตัดดอก 1,350 ล้านดอก และได้ส่งดอกไม้ไปจำหน่ายยังพื้นที่ต่างๆ รวม 1,240 ล้านดอก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 91.7 ของผลผลิตดอกไม้ตัดดอกทั้งหมด ทั้งนี้ ดอกไม้ตัดดอกมีคุณภาพสูงขึ้นจากช่วงครึ่งแรกของปีที่แล้วร้อยละ 6-8 ขณะที่ราคาดอกไม้แต่ละชนิดก็เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากช่วงครึ่งแรกของปีที่แล้วร้อยละ 13-22 โดยมีมูลค่าการผลิตดอกไม้ตัดดอกรวม 141 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ 38.14 และมีมูลค่าการส่งออกสูงถึง 29 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ 57.5 ทั้งนี้ เนื่องจากดอกไม้มีคุณภาพสูงขึ้น ประกอบกับการขนส่งบนเส้นทางหลวงคุนหมิง - กรุงเทพฯ ที่มีความสะดวกและรวดเร็ว จึงส่งผลให้นครคุนหมิงสามารถส่งออกดอกไม้ได้มากถึง 40 ประเทศทั่วโลก (www.thaibizchina.com/th/china-economicbusiness/result.php?SECTION_ID=455&ELEMENT_ID=8127, 31 กันยายน 2556)

ตลอดปี พ.ศ. 2554 ข้อมูลทางเศรษฐกิจมณฑลยูนนาน พบว่า มียอดการผลิตไม้ตัดดอกสูงถึง 6,503 ล้านดอก ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2553 ร้อยละ 7.49 และยังคงรักษาสถิติเป็นผู้ผลิตอันดับหนึ่งของประเทศจีน ติดต่อกันเป็นเวลา 18 ปี โดยมีมูลค่าการผลิตรวม 4.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2553 ร้อยละ 15 มีมูลค่าการส่งออกรวม 171 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2553 ร้อยละ 13.39 และมีพื้นที่ปลูกดอกไม้ทั้งสิ้น 700,300 ไร่ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2553 ร้อยละ 11.16 มีธุรกิจดอกไม้ 1,537 แห่ง ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.02 มีผู้ประกอบการกว่า 800,000 คน เกษตรกรทั้งหมดมีรายได้ 1.16 พันดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.67 มีพื้นที่ปลูกดอกไม้ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นถึง 40,400 ไร่ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2553 ร้อยละ 15.64 มีผลผลิตต่อไร่ 3,248 ล้านก้าน คิดเป็นมูลค่าการผลิต 1.55 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.72 และร้อยละ 9.13 ตามลำดับ จากข้อมูลทางเศรษฐกิจดังกล่าว พบว่า ปริมาณการส่งออกของไม้ตัดดอกจากมณฑลยูนนานเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากดอกไม้มีคุณภาพสูงขึ้น ประกอบกับการขนส่งบนเส้นทางหลวงคุนหมิง - กรุงเทพฯ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้นครคุนหมิงสามารถส่งออกดอกไม้ได้มากถึง 40 ประเทศทั่วโลก โดยในช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2554 นครคุนหมิงส่งออกดอกไม้ตัดดอกไปยังตลาดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ - ตะวันออกกลาง และตลาดในทวีปยุโรป คิดเป็นร้อยละ 67 และร้อยละ 33 ของปริมาณการส่งออกดอกไม้ตัดดอกทั้งหมด ปริมาณการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศอาหรับ อาทิ คูเวต และคูเวต เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2553 ร้อยละ 21 (www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=455&ID=9708) ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2555 มณฑลยูนนานมีพื้นที่เพาะปลูกดอกไม้มากกว่า 700,000 ไร่ มีมูลค่าการผลิตเกือบ 5 พันล้าน

ดอลลาร์สหรัฐฯ ผลิตดอกไม้ตัดสดได้ 6,500 ล้านดอก มีขีดการผลิตและขีดการจำหน่ายเป็นอันดับ 1 ของจีนต่อเนื่อง 19 ปี โดยจำหน่ายภายในประเทศร้อยละ 70 และส่งออกไปยังกว่า 40 ประเทศ ครอบคลุมทวีปเอเชีย ยุโรป อเมริกา และโอเชียเนีย

2) สถิติการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน (พ.ศ. 2545 - 2554)

เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีนแล้ว จีนมีมูลค่าการส่งออกมากกว่ามูลค่าการนำเข้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจีนได้ดุลการค้าไม้ตัดดอก ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน ปี พ.ศ. 2545 - 2554

ปริมาณ : กิโลกรัม
มูลค่า : ดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี พ.ศ.	ปริมาณนำเข้า (กก.)	มูลค่านำเข้า (ดอลลาร์สหรัฐฯ)	ปริมาณส่งออก (กก.)	มูลค่าส่งออก (ดอลลาร์สหรัฐฯ)
2545	1,957,853	1,358,495	7,589,468	6,542,129
2546	250,894	1,560,823	9,549,291	10,108,133
2547	2,740,715	2,011,136	12,866,702	16,578,689
2548	3,722,139	2,508,481	19,729,980	20,519,607
2549	5,630,679	9,785,963	20,929,518	32,955,385
2550	5,982,347	15,339,425	19,749,027	35,719,109
2551	6,774,862	17,027,068	22,423,023	42,624,903
2552	6,942,121	17,005,340	21,908,053	54,020,905
2553	7,432,951	15,885,577	23,214,522	57,013,934
2554	7,104,407	14,078,794	27,343,686	71,481,892
รวม	<u>48,538,968</u>	<u>96,561,102</u>	<u>185,303,270</u>	<u>347,564,686</u>

ที่มา : <http://comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H0&cc=0603>, 10 ตุลาคม 2556

กล่าวโดยสรุปเปรียบเทียบศักยภาพด้านแหล่งจำหน่าย การนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยและจีนหลังเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้ว พบว่า ตลาดปากคลองตลาดของไทยยังมีศักยภาพที่ดีกว่าตลาดค้าดอกไม้ไต้หวันของจีน เนื่องด้วยพื้นที่ของตลาดปากคลองตลาดมี

พื้นที่น้อยกว่า อีกทั้งจีนยังมีระบบการบริหารจัดการที่ดีกว่าด้วย ซึ่งในปัจจุบันตลาดทั้ง 2 แห่งกำลังมีการปรับปรุงสภาพตลาดใหม่ โดยตลาดปากคลองตลาดของไทยเริ่มพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อให้เกิดภูมิทัศน์ที่สวยงามและมีความสะดวกสบายมากขึ้น เพื่อรองรับกับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 สำหรับจีนก็กำลังเริ่มก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมดอกไม้นานาชาติไต้หวัน เพื่อที่จะพัฒนาให้เป็นศูนย์ไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดของเอเชียและเพื่อดึงดูดนักลงทุน นักธุรกิจต่างชาติให้เข้าไปทำธุรกิจมากขึ้น สำหรับมูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน หลังเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้ว พบว่า เมื่อสินค้าไม้ตัดดอกลดภาษีเหลือ 0% แล้ว จีนยังคงมีการนำเข้าไม้ตัดดอกจากไทยมากกว่าการส่งออกถึง 2 เท่า ด้วยมูลค่านำเข้า 80,387,991 ดอลลาร์สหรัฐฯ และมีมูลค่าส่งออก 30,807,494 ดอลลาร์สหรัฐฯ กล่าวได้ว่าจีนขาดดุลการค้าไม้ตัดดอกกับไทย สำหรับไทย พบว่า ไทยมีการส่งออกไม้ตัดดอกไปจีนมากกว่าการนำเข้า ด้วยมูลค่าส่งออก 39,906,636 ดอลลาร์สหรัฐฯ และมีมูลค่านำเข้าเพียง 28,697,849 ดอลลาร์สหรัฐฯ กล่าวได้ว่า ไทยได้ดุลการค้าไม้ตัดดอกกับจีน ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 มูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน ปี พ.ศ. 2549 – 2554

มูลค่า : ดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี พ.ศ.	มูลค่านำเข้า		มูลค่าส่งออก	
	ไทย	จีน	ไทย	จีน
2549	1,406,933	9,095,021	4,872,007	1,375,146
2550	1,799,631	13,270,578	6,980,892	2,087,572
2551	2,587,388	15,216,880	7,038,569	3,522,178
2552	5,255,893	15,074,973	7,372,835	5,851,153
2553	7,725,837	14,895,306	7,781,844	7,713,159
2554	9,922,167	12,835,233	5,860,489	10,258,286
รวม	<u>28,697,849</u>	<u>80,387,991</u>	<u>39,906,636</u>	<u>30,807,494</u>

ที่มา : <http://comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H0&cc=0603>, 10 ตุลาคม 2556

สำหรับการพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทยและจีน หลังมีข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีน ACFTA (พ.ศ. 2545 - 2554) พบว่า จีนยังคงมีศักยภาพในด้านต่างๆ มากกว่าไทย เนื่องจากจีนมีระบบเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งมากขึ้นกว่าแต่ก่อน โดยภาครัฐยังคงมีบทบาท

สำคัญมาอย่างต่อเนื่องที่ยังคอยควบคุมการดำเนินงานของธุรกิจต่างๆ ถึงแม้จะมีภาคเอกชนของจีนที่เป็นรูปบริษัทเกิดขึ้นแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีภาครัฐคอยควบคุมอยู่ทั้งในด้านการพัฒนาการผลิตและการออกนโยบายต่างๆ ที่ส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอก อีกทั้งศักยภาพด้านการผลิตที่ไม่ได้มีเพียงแค่มณฑลยูนนานเพียงแห่งเดียวที่มีศักยภาพในการผลิตไม้ตัดดอก แต่ยังมีมณฑลอื่นๆ ที่มีความเหมาะสมในการปลูกเช่นเดียวกันด้วย อาทิเช่น มณฑลกวางตุ้ง เขตปกครองตนเองกว่างซี เป็นต้น และศักยภาพด้านแหล่งจำหน่าย โดยเฉพาะที่ตลาดค้าดอกไม้โต้วหนาน ซึ่งในปัจจุบันกำลังมีการขยายเพื่อสร้างเป็นนิคมอุตสาหกรรมดอกไม้ เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติให้มากยิ่งขึ้น และเพื่อที่จะสร้างให้เป็นแหล่งค้าดอกไม้ขนาดใหญ่ที่สุดของเอเชีย ทั้งนี้หลังจากจีนเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้ว ส่งผลให้จีนมีการปรับตัวทางเศรษฐกิจมากขึ้นกว่าในระยะแรก โดยภาครัฐให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้าไปร่วมลงทุนกับต่างชาติ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน จนกระทั่งปัจจุบัน จีนได้ชื่อว่าเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกไม้ตัดดอกมากเป็นอันดับหนึ่งของเอเชีย แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีนแล้วจะพบว่าในภาพรวมหลังไทยและจีนเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้ว จีนมีการนำเข้าไม้ตัดดอกจากไทยมากกว่าการส่งออก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจีนยังขาดดุลการค้าไม้ตัดดอกกับไทย

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปเพื่อตอบคำถามวิจัยว่าไทยและจีนมีวิธีการพัฒนาศักยภาพธุรกิจ การเกษตรประเภทไม้ตัดดอกเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร และเมื่อไทยและจีนได้เข้าร่วม ข้อตกลง ACFTA แล้วข้อตกลงดังกล่าวมีผลต่อศักยภาพในการพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายไม้ ตัดดอกของไทยและจีนอย่างไร รวมถึงแนวโน้มศักยภาพในการพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายไม้ ตัดดอกของไทยและจีนในอนาคตเป็นอย่างไร นอกจากนี้ยังมีการอภิปรายผล ซึ่งได้นำแนวคิดโลกาภิวัตน์ และแนวคิดภูมิภาคนิยมมาเป็นพื้นฐานในการสังเคราะห์ เพื่อค้นหาความเชื่อมโยง ความ สอดคล้อง หรือข้อขัดแย้งกับเรื่องที่ศึกษา อีกทั้งการกล่าวถึงข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ประเด็นสำคัญของการสรุปในบทนี้จะแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ (1) สรุปผล (2) อภิปรายผล และ (3) ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

จากการศึกษาเรื่องศักยภาพในการพัฒนาธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีน ในเชิงเปรียบเทียบตั้งแต่ช่วงก่อนที่ไทยและจีนจะเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA และหลังจากเข้าร่วม ข้อตกลง ACFTA (พ.ศ. 2512 – 2554) แล้วสามารถตอบคำถามวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 ไทยและจีนมีวิธีการพัฒนาศักยภาพธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกต่างกัน

ไทยและจีนมีวิธีการพัฒนาศักยภาพธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกแตกต่างกัน เนื่องจาก ทั้งสองประเทศ มีระบบเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ซึ่ง หน่วยงานภาครัฐจะไม่ค่อยเข้ามาควบคุมอย่างเคร่งครัด โดยมักจะปล่อยให้ภาคเอกชนมีบทบาทร่วม ด้วย หรือแม้กระทั่งต่างฝ่ายต่างให้ความร่วมมือกันเพื่อช่วยผลักดันให้ธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัด

ดอกของไทยมีพัฒนาการการผลิตที่ดีขึ้น แต่สำหรับระบบเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนยุคสี่ ทันสมัยมีการนำระบบทุนนิยมเข้ามาผสมกับระบบสังคมนิยมเพิ่มขึ้น จนมีลักษณะผสมเป็นระบบ สังคมนิยมการตลาด โดยส่วนใหญ่ธุรกิจประเภทต่างๆ รวมถึงธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกจะอยู่ ในรูปของรัฐวิสาหกิจที่ถึงแม้จะเป็นรูปบริษัทแล้วก็ตาม แต่หน่วยงานภาครัฐก็ยังเป็นผู้ควบคุมดูแล กิจกรรมทั้งหมด ซึ่งนโยบายต่างๆ หรือโครงการที่เกิดขึ้นจะต้องได้รับความเห็นชอบและออกนโยบาย จากรัฐบาลก่อนเสมอ

วิธีการพัฒนาศักยภาพธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยสามารถแบ่งได้เป็น (1) บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ (2) บทบาทของภาครัฐ (3) บทบาทของภาคเอกชน และ (4) บทบาทที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชน แต่สำหรับวิธีการพัฒนา ศักยภาพธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของสาธารณรัฐประชาชนจีน จุดเริ่มต้นมีความแตกต่างกับ ไทยโดยไม่ได้มาจากผู้นำของประเทศและไม่ได้เกิดขึ้นจากภาครัฐมาตั้งแต่แรก แต่เริ่มต้นมาจาก เกษตรกรในหมู่บ้าน และต่อมาในภายหลัง ภาครัฐ โดยเฉพาะรัฐบาลมณฑลยูนนานเริ่มเห็นความสำคัญ ของการผลิตไม้ตัดดอกซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ จึงเริ่มมีนโยบายและ โครงการต่างๆ ที่เกิด จากความร่วมมือและร่วมทุนกับต่างประเทศออกมามากมาย เพื่อที่จะสนับสนุนและ ส่งเสริม อุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของประเทศให้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าไทยและจีนมีวิธีการพัฒนาศักยภาพธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกที่ แตกต่างกัน เนื่องมาจากการมีระบบเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ทั้งนี้จึงส่งผลให้บทบาทหน้าที่ความ รับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานด้านไม้ดอกไม้ประดับ (ไม้ตัดดอก) ไม่เท่ากันตามไปด้วย โดยในส่วนของไทยภาคเอกชนจะมีบทบาทมากกว่าภาครัฐ สำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน ภาครัฐจะมี บทบาทสำคัญเข้ามาเกี่ยวข้องตั้งแต่เริ่มต้นอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกมาโดยตลอด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจีน มีการดำเนินงานที่เป็นระบบและเป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมและสนับสนุน อุตสาหกรรมไม้ตัดดอกที่ดีกว่าไทย

5.1.2 ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน (ACFTA) มีส่วนช่วยเสริมศักยภาพการผลิตและ การจำหน่ายไม้ตัดดอกทั้งของไทยและจีน

หลังจากไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เข้าร่วมข้อตกลง ACFTA เมื่อปี พ.ศ. 2545 แล้ว พบว่า ข้อตกลงดังกล่าวส่งผลต่อศักยภาพการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกทั้งของไทยและจีน

กล่าวคือ ในด้านการผลิตไม้ตัดดอกของไทย พบว่า ส่วนใหญ่แล้วประเทศไทยจะมีกล้วยไม้เป็นสินค้าส่งออกหลัก เนื่องจากกล้วยไม้เป็นสินค้าที่มีความนิยมสูงในตลาดโลก รวมถึงในประเทศไทยด้วย จนส่งผลให้ธุรกิจการเพาะเลี้ยงกล้วยไม้ของไทยสามารถสร้างรายได้นำเงินเข้าสู่ประเทศได้เป็นจำนวนมาก และการส่งออกกล้วยไม้ของไทยยังคงมีแนวโน้มเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากความต้องการกล้วยไม้ตัดดอกยังคงมีมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้สำหรับประดับอาคารสถานที่และใช้ตกแต่งอาหารในธุรกิจบริการ โรงแรม ภัตตาคาร และร้านอาหาร ประเทศไทยมีจุดแข็งในฐานะเป็นประเทศผู้ส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกเมืองร้อนที่มีสัดส่วนสูงเป็นอันดับ 1 ของโลกมาโดยตลอด แต่ในขณะเดียวกันการผลิตกล้วยไม้ของไทยยังคงเผชิญปัจจัยเสี่ยงหลายประการจากปัญหาด้านทุนการผลิตและต้นทุนค่าขนส่งที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามภาวะราคาน้ำมันที่ทยอยปรับราคาขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปัญหาโรคแมลงศัตรูพืช และความเสี่ยงจากมาตรการกีดกันทางการค้าที่ประเทศคู่ค้านำมาบังคับใช้ในการนำเข้าสินค้าเข้าไปจำหน่ายในประเทศของตน แต่ถ้านักวิชาการรัฐที่เกี่ยวข้องต่างร่วมมือผลักดันและเร่งจัดตั้งศูนย์กลางการผลิตและปรับปรุงสายพันธุ์กล้วยไม้ ตลอดจนเป็นศูนย์รวมการซื้อขาย และพัฒนาบุคลากรด้านกล้วยไม้เพื่อให้มีระบบการบริหารจัดการที่ดี เพื่อรองรับความต้องการของตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นจะเป็นการช่วยส่งเสริมให้ธุรกิจกล้วยไม้ของไทยสามารถรักษาความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างยั่งยืน รวมถึงเป็นการสร้างโอกาสในการขยายตลาดส่งออกกล้วยไม้ของไทยไปยังต่างประเทศให้กว้างขวางขึ้น โดยปัจจุบันตลาดที่ไทยมีศักยภาพส่งออกสูง คือ ตลาดจีนและอาเซียน สืบเนื่องจากการเปิดเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีน (ACFTA) ซึ่งภาษีไม้ตัดดอกลดเหลือ 0% ได้ส่งผลให้ตลาดค้ากล้วยไม้ของไทยสามารถครองสัดส่วนการส่งออกกล้วยไม้เป็นอันดับ 1 ของโลก

ปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนกล้วยไม้ไทยให้มีความเติบโตมากยิ่งขึ้น ด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์การแข่งขันกล้วยไม้ไทยในตลาดโลก พ.ศ. 2554 – พ.ศ.2559 โดยคณะกรรมการกล้วยไม้แห่งชาติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีกรอบทิศทางการพัฒนากล้วยไม้ของประเทศไทยอย่างชัดเจนเป็นระบบ และทำให้เกิดข้อได้เปรียบในการแข่งขันและประสบความสำเร็จในเวทีการค้าไม้ดอกไม้ประดับของโลก รวมทั้งเพื่อเพิ่มศักยภาพและเสริมสร้างขีดความสามารถในการขยายตลาดการส่งออก ซึ่งหากยุทธศาสตร์ดังกล่าวประสบความสำเร็จ จะส่งผลให้ประเทศไทยมีรายได้จากการส่งออกกล้วยไม้เพิ่มขึ้น เกษตรกรผู้ผลิตกล้วยไม้ มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องหลายภาคส่วนตลอดจนห่วงโซ่การผลิตต่างก็ได้รับผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องจากอุตสาหกรรมกล้วยไม้เพิ่มมากขึ้น รวมถึงมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นจากการเข้ามาเที่ยวชมความสวยงามของกล้วยไม้ในภาพลักษณ์ที่ประเทศไทยเป็นดินแดนแห่งกล้วยไม้ (Land of Orchids)

สำหรับศักยภาพด้านแหล่งจำหน่าย การนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย หลังไทยเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA พบว่า มูลค่าการค้ากล้วยไม้ของโลกในปี พ.ศ. 2550 มีมูลค่าสูงกว่า 155 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกอันดับหนึ่งของโลกโดยเฉพาะกล้วยไม้เมืองร้อน และในปีเดียวกันไทยยังมีสัดส่วนส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกสูงถึงร้อยละ 70 ของตลาดโลก รองลงมาได้แก่ สิงคโปร์ นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ และออสเตรเลีย เป็นต้น สำหรับมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ของไทยในปี พ.ศ. 2550 พบว่า ไทยมีมูลค่าส่งออกถึง 85.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และหากพิจารณาสัดส่วนการส่งออกสามารถแบ่งเป็นมูลค่าส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกสัดส่วนร้อยละ 86 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกล้วยไม้สกุลหวาย รองลงมาเป็นสกุลม็อคคาร่า อะแรนด้า อะแรนเชอรา อะแรคนิส ออนชิตีเยม แวนด้า และซิมบิเดียม เป็นต้น และสัดส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 14 เป็นการส่งออกต้นกล้วยไม้และส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ฟาเลนออปซิส และซิมบิเดียม

นอกจากนี้ แหล่งจำหน่ายดอกไม้ที่ตลาดปากคลองตลาดกำลังมีการปรับปรุงสภาพตลาดใหม่ เพื่อให้เกิดภูมิทัศน์ที่สวยงามและมีความสะดวกสบายมากขึ้น ร้านค้ามีการแบ่งพื้นที่การขายอย่างชัดเจนทั้งผัก ผลไม้ และดอกไม้สดนานาชนิด โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง คือ ตลาดองค์การปากคลองตลาดร่วมกับกลุ่มนักลงทุนอย่างบริษัท ตลาดยอดพิมาน จำกัด และบริษัท ปากคลองตลาด (2552) จำกัด มีแผนการที่จะปรับปรุงปากคลองตลาด เพื่อพัฒนาพื้นที่ปากคลองตลาดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวและนักลงทุนหน้าใหม่ที่มีความต้องการอยากลงทุนทำธุรกิจที่ตลาดแห่งนี้ สำหรับมูลค่านำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยหลังจากไทยเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA โดยเมื่อมีการลดภาษีสินค้าไม้ตัดดอกเป็น 0% นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา พบว่า ในภาพรวมไทยมีมูลค่าการส่งออกไม้ตัดดอกประมาณ 467 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งมีมูลค่ามากกว่าการนำเข้าถึง 11 เท่า (ประมาณ 39 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ดังตารางที่ 5.1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไทยได้ดุลการค้าไม้ตัดดอกเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 5.1 มูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย ปี พ.ศ. 2549 – 2554

มูลค่า : ดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี พ.ศ.	นำเข้า	อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี (%)	ส่งออก	อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี (%)
2549	2,174,422		70,771,060	
2550	3,332,379	0.53	79,280,975	0.12
2551	3,721,058	0.12	78,385,633	-0.01
2552	6,355,148	0.71	76,126,745	-0.03
2553	9,494,669	0.49	81,757,134	0.07
2554	14,823,645	0.56	81,189,040	-0.01
รวม	<u>39,901,321</u>		<u>467,510,587</u>	

ที่มา : <http://comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H0&cc=0603>, 10 ตุลาคม 2556

สำหรับศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของจีน หลังจีนเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA พบว่า ปัจจุบันมณฑลยูนนานมีพื้นที่เพาะปลูกดอกไม้มากกว่า 700,000 ไร่ มีมูลค่าการผลิตเกือบ 5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ผลิตดอกไม้ตัดสดได้ 6,500 ล้านดอก มียอดการผลิตและยอดการจำหน่ายเป็นอันดับ 1 ของจีนต่อเนื่อง 19 ปี โดยจำหน่ายภายในประเทศร้อยละ 70 และส่งออกไปยังกว่า 40 ประเทศครอบคลุมทวีปเอเชีย ยุโรป อเมริกา และโอเชียเนีย นอกจากนี้ รัฐบาลมณฑลยูนนานยังได้จัดทำแผนการการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอก เพื่อยกระดับการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ และทำให้ดอกไม้ยูนนานกลายเป็นสินค้าหลักของธุรกิจ ผลักดันให้อุตสาหกรรมไม้ตัดดอกมีการค้าขายกับต่างประเทศให้มากขึ้นอีกด้วย ส่วนศักยภาพด้านแหล่งจำหน่ายไม้ตัดดอกของจีน พบว่า ปัจจุบันตลาดค้าดอกไม้ไต้หวันานที่นครคุนหมิง มณฑลยูนนานมีปริมาณการส่งออกไม้ตัดดอกเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากมีการใช้เส้นทางหลวงคุนหมิง – กรุงเต๋เป่ย์ มาเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้นครคุนหมิงสามารถส่งออกดอกไม้ได้มากถึง 40 ประเทศทั่วโลก อีกทั้ง ไม้ที่ปีมานี้ รัฐบาลมณฑลยูนนาน รวมถึงรัฐบาลมณฑลอื่นๆ อาทิเช่น รัฐบาลมณฑลกวางตุ้ง เขตปกครองตนเองกว่างซี ต่างกำลังก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมดอกไม้นานาชาติไต้หวันาน อุตสาหกรรมดอกไม้ในมณฑล เพื่อที่จะพัฒนาให้จีนเป็นแหล่งจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดของเอเชีย รวมถึงดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติเข้ามาในประเทศด้วย

ส่วนมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน หลังจีนเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA พบว่า เมื่อมีการลดภาษีสินค้าไม้ตัดดอกเป็น 0% มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ตามข้อตกลง ส่งผลให้จีนมีมูลค่าการส่งออกไม้ตัดดอกประมาณ 293 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งมีมูลค่ามากกว่าการนำเข้าถึง 3 เท่า (89 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจีนได้ดุลการค้าไม้ตัดดอก ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 มูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของจีน ปี พ.ศ. 2549 – 2554

มูลค่า : ดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี พ.ศ.	นำเข้า	อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี (%)	ส่งออก	อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี (%)
2549	9,785,963		32,955,385	
2550	15,339,425	0.57	35,719,109	0.08
2551	17,027,068	0.11	42,624,903	0.19
2552	17,005,340	0.00	54,020,905	0.27
2553	15,885,577	-0.07	57,013,934	0.06
2554	14,078,794	-0.11	71,481,892	0.25
รวม	<u>89,122,167</u>		<u>293,816,128</u>	

ที่มา : <http://comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H0&cc=0603>, 10 ตุลาคม 2556

อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน นับตั้งแต่เริ่มลดภาษีสินค้าไม้ตัดดอกเหลือ 0% ตามข้อตกลง ACFTA (พ.ศ. 2549 – 2554) พบว่า ในด้านนำเข้า จีนมีมูลค่านำเข้ารวมมากกว่าไทย แต่อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีน้อยกว่าไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจีนขาดดุลการค้าไม้ตัดดอกกับไทย และในด้านการส่งออกพบว่า ไทยมีมูลค่าส่งออกรวมมากกว่าจีน แต่อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีน้อยกว่าจีน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไทยได้ดุลการค้าไม้ตัดดอกกับจีน ดังตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 มูลค่าการค้าไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน ปี พ.ศ. 2549 – 2554

มูลค่า : ดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี พ.ศ.	มูลค่านำเข้า				มูลค่าส่งออก			
	ไทย	อัตรา เพิ่ม เฉลี่ย ต่อปี (%)	จีน	อัตรา เพิ่ม เฉลี่ย ต่อปี (%)	ไทย	อัตรา เพิ่ม เฉลี่ย ต่อปี (%)	จีน	อัตรา เพิ่ม เฉลี่ย ต่อปี (%)
2549	1,406,933		9,095,021		4,872,007		1,375,146	
2550	1,799,631	0.28	13,270,578	0.46	6,980,892	0.43	2,087,572	0.52
2551	2,587,388	0.44	15,216,880	0.15	7,038,569	0.01	3,522,178	0.69
2552	5,255,893	1.03	15,074,973	-0.01	7,372,835	0.05	5,851,153	0.66
2553	7,725,837	0.47	14,895,306	-0.01	7,781,844	0.06	7,713,159	0.32
2554	9,922,167	0.28	12,835,233	-0.14	5,860,489	-0.25	10,258,286	0.33
รวม	<u>28,697,849</u>		<u>80,387,991</u>		<u>39,906,636</u>		<u>30,807,494</u>	

ที่มา : <http://comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H0&cc=0603>, 10 ตุลาคม 2556

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าหลังไทยและจีนเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้วได้ส่งผลให้อุตสาหกรรมไม้ตัดดอกทั้งของไทยและจีนมีการเติบโตและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น โดยสำหรับไทย ถึงแม้จะเป็นการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป แต่ไทยก็สามารถผลักดันให้ไม้ตัดดอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตกล้วยไม้ตัดดอกเป็นสินค้าส่งออกหลักที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศได้เป็นจำนวนมากมาตลอดระยะเวลาหลายปี ด้านพื้นที่เพาะปลูกไม้ตัดดอกก็มีการขยายเพิ่มพื้นที่ปลูกให้มากขึ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งออกกล้วยไม้ ซึ่งไทยยังคงรักษาตำแหน่งผู้ผลิตและผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลกได้ และสำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน หลังจากเข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้วภาครัฐโดยเฉพาะรัฐบาลมณฑลยูนนานยังให้การส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของประเทศอย่างเต็มที่ ทั้งผลักดันและส่งเสริมให้เอกชนจีนออกไปร่วมลงทุนกับต่างประเทศ และดึงดูดให้นักลงทุนต่างประเทศเข้ามาร่วมลงทุนในโครงการของจีน ซึ่งจะเป็นการแลกเปลี่ยนเทคนิคความรู้ในการผลิตไม้ตัดดอกของจีนให้มีประสิทธิภาพและความแปลกใหม่อยู่เสมอ

5.1.3 แนวโน้มศักยภาพการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของจีนเป็นระบบมากกว่าไทย

จากที่กล่าวมาข้างต้น แนวโน้มศักยภาพในการพัฒนาการผลิตไม้ตัดดอกของไทยและจีน คาดการณ์ว่าในส่วนของไทย หลังจากเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ในปี พ.ศ.2558 แล้ว ธุรกิจการผลิตไม้ตัดดอกในประเทศไทยน่าจะมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เนื่องจากไทยตั้งอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ตั้งที่เป็นศูนย์กลางการคมนาคมในการขนส่ง อีกทั้งสามารถดึงดูดการลงทุน และการค้าระหว่างประเทศได้ดี โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และจีนที่มีการผลิตไม้ดอกไม้ประดับเป็นสินค้าส่งออกเช่นเดียวกัน และยิ่งในปัจจุบันที่เมียนมาร์กำลังเริ่มเปิดประเทศรับการลงทุนจากต่างประเทศ ทำให้มีผู้สนใจไปลงทุนในธุรกิจ โรงแรมและการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งน่าจะส่งผลให้ไทยมีช่องทางเพิ่มการส่งออกไม้ตัดดอกได้มากขึ้น โดยเฉพาะชาวเมียนมาร์ กัมพูชา และลาว ต่างมีความนิยมใช้สินค้าที่มาจากประเทศไทย ประกอบกับปัจจุบันนี้นักลงทุนส่วนใหญ่ได้เข้าไปจับจองมองหาช่องทางในการลงทุนในเมียนมาร์มากขึ้น โดยไม้ตัดดอกของไทยอาจเป็นสินค้าที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องได้ อาทิเช่น ธุรกิจโรงแรม ที่สามารถนำไม้ตัดดอกเข้าไปประดับตกแต่งสถานที่ หรือธุรกิจร้านอาหารที่นำไปตกแต่งหรือเป็นส่วนประกอบในการประกอบอาหารได้ เป็นต้น อีกทั้งเกษตรกรไทยหรือบริษัทที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับไม้ดอกไม้ประดับต่างก็มีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการเพาะพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ โดยนำเอาเทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ เข้ามาใช้งาน เช่น พื้นที่การผลิตเท่าเดิมแต่สามารถทำให้การผลิตไม้ตัดดอกมีเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้ไม้ตัดดอกมีความแข็งแรง สีสด สวยงาม มีความคงทนต่อโรคมมากขึ้น เป็นต้น ทางด้านบทบาทของหน่วยงานภาครัฐก็มีความร่วมมือกับภาคเอกชนจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานด้านไม้ดอกไม้ประดับมาอย่างต่อเนื่องมากขึ้น อาทิเช่น งานพืชสวนโลกที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว โดยกิจกรรมดังกล่าวสามารถสร้างรายได้เข้าประเทศได้เป็นอย่างดี และยังเป็นจุดนัดพบระหว่างผู้ผลิตไม้ตัดดอกในประเทศไทยกับบริษัทฯ หรือผู้ร่วมลงทุนจากต่างประเทศได้อีกด้วย

นอกจากนั้น ศักยภาพการผลิตไม้ตัดดอกของไทยยังสามารถนำไปต่อยอดเป็นธุรกิจต่างๆ ได้อีกมากมาย เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับดอกไม้มากยิ่งขึ้น อาทิเช่น การนำไม้ตัดดอกมาแปรรูปเป็นเครื่องหอม หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากดอกไม้ อาทิเช่น สบู่เหลวอาบน้ำ น้ำหอม เจลอาบน้ำ เป็นต้น หรือดำเนินธุรกิจผลิตดอกไม้แห้ง อาทิเช่น นำดอกกุหลาบแห้งมาบรรจุในโหลแก้วสำหรับมอบให้เป็นของขวัญที่ระลึกเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งไม่เพียงดอกกุหลาบเท่านั้น ยังสามารถนำดอกไม้ชนิดอื่นๆ มาทำให้เป็นดอกไม้แห้งที่ยังคงความสด มีสีที่สวยงามได้อีกมากมาย เช่น ดาวเรือง บัว กล้วยไม้ เป็นต้น นอกจากนี้ การแปรรูป

ดอกไม้ยังสามารถนำมาแปรรูปเป็นเครื่องดื่มหรือใช้ในการประกอบอาหารได้ อาทิเช่น การนำดอกโสนมาทำแกงส้ม หรือนำมาต้มลวกกินกับน้ำพริก หรือสกัดเป็นชาจากดอกโสน เป็นต้น ซึ่งการแปรรูปดอกไม้ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ช่างต้นล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้ดอกไม้ไทยมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแนวโน้มในอนาคตการผลิตดอกไม้อาจจะมียอดเพิ่มขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับธุรกิจดังกล่าวที่อาจจะมียอดมองว่าเป็นธุรกิจที่น่าสนใจจนสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้อีกช่องทางหนึ่ง

สำหรับแนวโน้มศักยภาพด้านแหล่งจำหน่ายไม้ตัดดอกของไทย ในปี พ.ศ. 2558 เมื่อไทยเข้าเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) แล้ว สิ่งที่ไทยต้องเร่งพัฒนาในการลงนามแข่งขันทางการค้าครั้งใหญ่คือ ภาคบริการด้านการคมนาคมขนส่ง เพื่อพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งให้มีมาตรฐาน สามารถเข้าถึงประชาชนทุกภูมิภาคทั่วประเทศ รวมถึงเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ประเทศไทยควรมีนโยบายพัฒนาโลจิสติกส์ด้านเส้นทางคมนาคมขนส่งอย่างเป็นระบบครบวงจรให้สามารถมีรถไฟและระบบรางที่ทันสมัยเชื่อมต่อจังหวัดต่างๆ ในทุกภูมิภาคเข้ากับภูมิภาคอาเซียนและกับจีนพร้อมกันไปด้วย

แนวโน้มด้านการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทย หากกล่าวถึงศักยภาพการส่งออกไม้ดอกเมืองหนาว ถึงแม้ไทยจะสามารถปลูกไม้ดอกเมืองหนาวได้บางชนิดในทางภาคเหนือและภาคใต้ แต่ไทยก็ยังไม่มียุทธศาสตร์เทียบเท่ากับจีนหรือประเทศทางยุโรปได้ แม้จะสามารถพัฒนาการผลิตไปได้อย่างต่อเนื่อง หากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจัง ก็น่าจะเกิดผลดี โดยอาจจะทดลองหาเมล็ดพันธุ์ดอกไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศที่จะปลูกในประเทศไทยได้เข้ามาทดลองปลูก ซึ่งหากสามารถปลูกได้ เกษตรกรหรือผู้ผลิตไทยก็จะได้มีดอกไม้พันธุ์ใหม่ๆ มาปลูกเป็นอาชีพ หรืออาจจะสามารถปลูกเพื่อทดแทนการนำเข้า หรือส่งออกไปยังต่างประเทศได้ ในทางกลับกันหากกล่าวถึงศักยภาพการนำเข้าไม้ดอกเมืองหนาว ไทยยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าไม้ดอกเมืองหนาวจากต่างประเทศ อาทิเช่น จีน เนเธอร์แลนด์ มาเลเซีย ใต้หวัน สิงคโปร์ ฮองกง เนื่องจากคุณภาพดอกไม้ดีกว่าปลูกในไทย เพราะสภาพภูมิอากาศที่มีความเหมาะสมมากกว่า และเทคโนโลยีการผลิตที่ดีกว่า เป็นต้น และหากกล่าวถึงศักยภาพการส่งออกไม้ดอกเมืองร้อน เชื่อว่าไทยไม่แพ้ชาติใดในโลก สืบเนื่องจากไทยเป็นผู้ผลิตกล้วยไม้เมืองร้อนเป็นอันดับหนึ่งของโลกอยู่แล้ว และในปัจจุบันไทยมีไม้ดอกเมืองร้อนชนิดต่างๆ ออกมามากมาย โดยเฉพาะการผลิตปทุมมา ซึ่งกำลังเป็นไม้ดอกไม้ นิยมปลูกและส่งออกไปยังต่างประเทศ

สำหรับแนวโน้มศักยภาพการผลิตและการจำหน่ายไม้ตัดดอกของจีน ปัจจุบัน จีนกำลังมีการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมดอกไม้นานาชาติได้วหนาน เพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางทางด้านไม้ดอกไม้ประดับที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและทันสมัยที่สุดในทวีปเอเชีย โดยมีรัฐบาลมณฑลยูนนานที่ยังคงให้การสนับสนุนและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการร่วมทุนกับประเทศผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับของโลก อย่างเนเธอร์แลนด์ อิสราเอล สิงคโปร์ ฮองกง หรือไต้หวันทั้งในด้านเทคนิคการผลิต การวิจัยและพัฒนา การฝึกอบรมทรัพยากรบุคคล รวมถึงการวางแผนทางการตลาดเพื่อเพิ่มยอดในการส่งออก เป็นต้น นอกจากนี้ จีนยังมีโครงการรถไฟความเร็วสูงที่ประสงค์จะร่วมมือกับไทย ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสในการคมนาคมของประชาชนในภูมิภาคต่างๆ อีกทั้งส่งเสริมบทบาทในการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมในภูมิภาคอาเซียนของไทย

สำหรับการศึกษาเรื่องศักยภาพในการพัฒนาธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอกของไทยและจีนเชิงเปรียบเทียบในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนมีศักยภาพทั้งในด้านพัฒนาการผลิตและนโยบายที่ส่งเสริมธุรกิจการเกษตรประเภทไม้ตัดดอก ศักยภาพด้านการผลิตไม้ตัดดอก และศักยภาพด้านแหล่งจำหน่ายไม้ตัดดอกได้ดีกว่าไทยมาตั้งแต่ก่อนมีข้อตกลง ACFTA เนื่องจากมีระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมการตลาด ซึ่งมีภาครัฐโดยเฉพาะรัฐบาลท้องถิ่น อาทิเช่น รัฐบาลมณฑลยูนนาน รัฐบาลมณฑลกว่างตุ้ง หรือ รัฐบาลมณฑลกว่างซี เป็นต้น ที่เป็นผู้กำหนดแนวทาง นโยบาย หรือแม้กระทั่งมาตรการต่างๆ ในการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด และยิ่งเมื่อจีนได้เข้าร่วมข้อตกลง ACFTA แล้ว หน่วยงานภาครัฐยิ่งให้การส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของจีนมากยิ่งขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ตัดดอก สนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ และส่งเสริมให้เอกชนจีนออกไปลงทุนด้วย จนกระทั่งปัจจุบัน จีนได้ชื่อว่าเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกไม้ตัดดอกรายใหญ่ที่สุดในเอเชีย

5.2 อภิปรายผล

ความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ส่งผลให้ปัจจุบันนานาประเทศทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ง่ายขึ้น และสามารถเชื่อมโยงกันได้เร็วขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือวัฒนธรรม สอดคล้องกับสมพงษ์ ชูมาก ที่เสนอว่า “โลกยุคโลกาภิวัตน์ก็คือโลกที่เหตุการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคม มีความเชื่อมโยงกันมากยิ่งขึ้น และเป็นโลกที่เหตุการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบมากยิ่งขึ้น” เนื่องมาจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่นับวันยิ่งจะมีการพัฒนามากขึ้นเรื่อยๆ โลกาภิวัตน์เป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อระบบเศรษฐกิจของโลกเป็นอย่างมาก

โดยโลกาภิวัตน์เป็นการขยายขอบเขตกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศให้เปิดกว้างมากขึ้น และมีการพึ่งพาทางเศรษฐกิจระหว่างกันมากขึ้น จนสามารถนำไปสู่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาคได้ ดังที่ สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์ กล่าวว่า “การบูรณาการที่เกิดขึ้นมีทั้งในระดับโลกก็คือโลกาภิวัตน์ และการบูรณาการในระดับภูมิภาคก็คือความเป็นภูมิภาค สองกระบวนการดังกล่าวข้างต้นนี้ มีผลต่อการปรับตัวของประเทศหนึ่งที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต้องอยู่ในกระบวนการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง” โดยมีหลักการทุนนิยมและการขยายตัวของระบบตลาดเสรี เป็นตัวขับเคลื่อนที่สนับสนุนความเป็นโลกาภิวัตน์ให้มีการเชื่อมโยงและเกิดการขยายตัวทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ สอดคล้องกับ เคลมซี เอล - โอเจลี (Clamsy el-Ojeili) และแพทริก เฮเดน (Patrick Hayden) ที่กล่าวว่า “นิยามของโลกาภิวัตน์ในมุมมองของเศรษฐศาสตร์ คือ การหลอมรวมของโลกด้วยการจัดระเบียบเศรษฐกิจโลกใหม่โดยใช้หลักการทุนนิยมและการขยายตัวของระบบตลาดเสรี” ซึ่งการขยายตัวทางการค้าและการลงทุนนั้นเกิดขึ้นจากการพัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ไร้พรมแดนและได้ก่อให้เกิดการปรับตัวในการแข่งขันมากขึ้น

องค์การการค้าโลก (WTO) เป็นตัวอย่างของความเป็นโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการค้าเสรีระหว่างประเทศ มีหน้าที่กำกับการค้าและการดำเนินการของประเทศสมาชิกให้เป็นไปตามความตกลงทางการค้า และสามารถยุติกรณีพิพาททางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก รวมทั้งเป็นเวทีเจรจาการค้าของประเทศสมาชิก จะเห็นได้ว่า ความเป็นโลกาภิวัตน์ของ WTO แสดงให้เห็นถึงการเปิดเสรีในด้านการค้าการลงทุนของนานาประเทศทั่วโลกที่เป็นสมาชิก โดยการเปิดเสรีนั้นเป็นเงื่อนไขสำคัญของโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการตระหนักถึงผลประโยชน์ร่วมกันของการมีตลาดเสรี จากกระแสโลกาภิวัตน์นี้เองที่ทำให้ประเทศต่างๆ จำเป็นที่จะต้องปรับตัว เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นโดยดำเนินมาตรการที่จะเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขัน ตลอดจนจัดทำนโยบายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ประเทศไทยก็เช่นเดียวกันที่มีการปรับตัวทางเศรษฐกิจ โดยไทยมี 3 ประเด็นหลักที่จะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของการเป็นสมาชิก WTO คือ การเปิดตลาดสินค้าเกษตร รวมถึงการปรับเปลี่ยนมาตรการที่มีใช้ภายใต้ศุลกากรเป็นมาตรการโควตาภาษีกับสินค้า 23 รายการ การลดการอุดหนุนการผลิตภายใน และการลดการอุดหนุนการส่งออก (www.dtn.go.th/dtn/tradeinfo/file/files_1/Agriculture-ผลเจรจาUR.doc, 7 มิถุนายน 2556) สำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีนก็จะต้องเข้าร่วมการเจรจาซึ่งประกอบด้วย การเปิดตลาดสินค้า ทั้งด้านมาตรการภาษีและมาตรการที่มีใช้ภาษี และ

เปิดตลาดบริการที่จีนจะต้องดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบของตนให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของ WTO ในทุกๆ ด้าน กล่าวได้ว่าจีนเป็นประเทศตัวอย่างที่สนับสนุนความเป็นโลกาภิวัตน์อย่างชัดเจน เนื่องจากในอดีตจีนมีความเป็นสังคมนิยมสูงมาก กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการค้า การลงทุน หรือธุรกรรมต่างๆ ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขทางการเมืองโดยรัฐบาลจีนภายใต้การกำกับชี้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งจีนจะเน้นทำการค้าขายกับประเทศที่เป็นสังคมนิยมเหมือนกัน ซึ่งเป็นเพียงการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มที่มีอุดมการณ์สังคมนิยมเดียวกันเท่านั้น แต่กระแสโลกาภิวัตน์ก็สามารถทำให้จีน จากที่เคยเป็นสังคมนิยมที่หลากหลาย ประเทศยังไม่ยอมรับและมีระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมได้ลดความเข้มข้นลงไป ปัจจุบัน จีนได้กลายเป็นประเทศที่นานาชาติทั่วโลกอยากเข้าไปลงทุนทำธุรกิจด้วย เพราะจีนรู้จักที่จะติดต่อสื่อสารค้าขายกับประเทศอื่นๆ และเปิดกว้างทางเศรษฐกิจมากขึ้น โดยมีปัจจัยเสริม คือ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ระบบโทรคมนาคมที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว รวมถึงบทบาทของภาครัฐของจีนที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนประเทศ เพื่อให้จีนเป็นที่ยอมรับของทั้งโลก ทั้งนี้ภาครัฐของจีนได้สนับสนุนให้ชาวจีนออกไปลงทุนในต่างประเทศ และดึงดูดชาวต่างชาติให้เข้าไปลงทุนในจีนด้วย ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้เอง ที่สะท้อนให้เห็นว่า ความเป็นโลกาภิวัตน์ของจีนก็คือ การที่จีนสามารถเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจของตนให้เข้ากับโลกได้ จนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการผลิต การแลกเปลี่ยนสินค้า การไหลเวียนของทุน เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ ที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างจีนกับประเทศอื่นๆ ได้ ซึ่งจีนจะต้องมีการเจรจาภายใต้กรอบการดำเนินงานของคณะทำงานว่าด้วยการเข้าเป็นสมาชิก

ด้วยเหตุนี้ การนำแนวคิดโลกาภิวัตน์มาเป็นข้อมูลในการสังเคราะห์จึงพบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษา คือ เมื่อไทยและจีนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก WTO แล้ว ส่งผลให้ภาพรวมการค้าสินค้าไม่ตัดคอกจากทั่วโลกของทั้งสองประเทศมีอัตราเติบโตเพิ่มขึ้น ไทยและจีนจึงมีโอกาสทางการค้าสินค้าไม่ตัดคอกกับต่างประเทศมากขึ้น อีกทั้งยังมีตลาดส่งออกมากขึ้น รวมถึงผู้บริโภคของไทยและจีนต่างก็มีสินค้าและบริการที่เป็นทางเลือกจากต่างประเทศมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ แนวคิดโลกาภิวัตน์ยังเป็นแนวคิดพื้นฐานที่นำไปสู่แนวคิดภูมิภาคนิยม ซึ่งเป็นแนวคิดที่เป็นกลวิธีในการต่อต้านหรือต่อรองกับมหาอำนาจระดับโลก โดยได้ศึกษาเฉพาะการรวมกลุ่มในระดับภูมิภาค คือ เขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับจีน (ACFTA) ซึ่งมีสาระสำคัญของข้อตกลง คือ ลดภาษีสินค้า EH ที่มีพิกัดศุลกากร 01 – 08 ตามกรอบระยะเวลาที่ได้ตกลงกันคือ เริ่มลดภาษีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนกระทั่งเหลือ 0% ในปี พ.ศ. 2549 จากแนวคิดภูมิภาคนิยมดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าแนวคิดนี้มีความสอดคล้องกับงานที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา กล่าวคือ ไทยและจีนมีสินค้าไม่ตัดคอก ซึ่งเป็นสินค้าที่อยู่ในพิกัด 06 ที่จะต้องนำมาเร่งลดภาษีทันทีตามกรอบระยะเวลาที่ได้ตกลงกัน และเมื่อ

เปรียบเทียบมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกของไทยและจีนตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549 - พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นช่วงหลังจากที่ไทยและจีนลดภาษีสินค้าไม้ตัดดอกเป็น 0% แล้ว พบว่า ไทยได้ดุลการค้า ทั้งในด้านการนำเข้าและการส่งออกไม้ตัดดอกมากกว่าจีน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1) ภาครัฐของไทยควรจัดตั้งคณะกรรมการไม้ดอกไม้ประดับแห่งชาติที่ประกอบด้วย ผู้ผลิต ผู้ส่งออก ผู้แปรรูป นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญไม้ดอกไม้ประดับทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ไม้ดอกไม้ประดับแห่งชาติ

2) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านไม้ดอกไม้ประดับ อาทิเช่น กรมส่งเสริมการเกษตร สถานีเกษตรต่างๆ ควรมีการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตไม้ดอกไม้ประดับที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและปลอดภัยแก่เกษตรกร และส่งเสริมให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไม้ตัดดอก หรือสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร โดยการรวมกลุ่มผู้ผลิตและผู้ประกอบการจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับในระดับอำเภอ จังหวัด และระดับประเทศ

3) ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควรส่งเสริมให้มีการจัดงานแสดงดอกไม้ เพื่อประชาสัมพันธ์ไม้ตัดดอกของไทยให้เป็นที่รู้จักกับต่างประเทศ หรือสนับสนุนการเปิดตลาดต่างประเทศ โดยเข้าร่วมงานจัดร้านแสดงสินค้าไม้ดอกไม้ประดับเขตการค้าเสรี (Trade Fair) ในนามรัฐบาลไทย พร้อมทั้งนำกลุ่มเกษตรกรและภาคเอกชนเข้าร่วมการจัดงานทุกปีอย่างต่อเนื่อง

4) ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควรพัฒนาระบบการตลาด การจัดเก็บข้อมูลผู้ผลิต ผู้ประกอบการ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์การตลาดของจังหวัดนั้นๆ จัดทำเว็บไซต์แสดงข้อมูลการตลาด รวมถึงแสดงแนวโน้มราคาตลาดไม้ดอกไม้ประดับทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐที่เป็นศูนย์กลางไม้ดอกไม้ประดับที่สามารถเชื่อมโยงแหล่งวิชาการ แหล่งผลิต แหล่งตลาดทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนมีศูนย์แสดงสินค้าไม้ดอกไม้ประดับแห่งชาติ เพื่อเป็นแหล่งศูนย์รวมสินค้าไม้ดอกไม้ประดับ

5) ทุกภาคส่วนควรสนับสนุนการใช้ไม้ตัดดอกภายในประเทศ เพื่อช่วยลดการนำเข้าไม้ตัดดอกจากต่างประเทศ หรือสนับสนุนให้มีการนำดอกไม้มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

- 6) ประเทศไทยควรจะมีการสร้างตลาดประมูล เพื่อกำหนดราคากลางซื้อขายตลอดจนผู้ผลิตและผู้บริโภคจะติดต่อซื้อขายกันได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง
- 7) ภาครัฐควรพัฒนาปรับปรุงระบบขนส่งให้มีประสิทธิภาพ

จากข้อเสนอแนะข้างต้น อาจส่งผลให้ภาพรวมอุตสาหกรรมไม้ตัดดอกในประเทศไทยพัฒนาไปได้อย่างเต็มที่และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับทั้งของคนในประเทศและต่างประเทศ แต่ถ้าหากภาครัฐและภาคเอกชนไม่รีบตื่นตัว และให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจังแล้ว คาดการณ์ว่าภายใน 15 - 20 ปีข้างหน้า ประเทศไทยอาจจะไม่มีคนไทยที่คิดจะทำอาชีพเกษตรกรอีก จนอาจจะต้องจ้างแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำแทนต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้บริโภคไม้ตัดดอกของไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน
- 2) ศึกษากฎหมาย ขั้นตอนการดำเนินธุรกิจนำเข้าหรือส่งออกไม้ตัดดอกระหว่างไทยกับจีน

บรรณานุกรม

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. “Chapter 6 Market Asian – China flowerer.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.dtn.go.th/.../chapter%20%20%20Market%20Asian-China%20flowerer .doc>, 28 พฤษภาคม 2555.
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. “กระบวนการเข้าเป็นสมาชิก WTO.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.dtn.go.th/dtn/tradeinfo/dtn_wto_member.php, 16 ตุลาคม 2555.
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. “การค้าไทย - จีน ปี 2554 (ม.ค.-ธ.ค.).” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaifita.com/thaifita/Home/tabid/36/ctl/Details/mid/733/ItemID/7360/Default.aspx>, 8 พฤศจิกายน 2555.
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. “จีนและการเข้าเป็นสมาชิก WTO ครบรอบ 10 ปี.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.dtn.go.th/filesupload/china_10_years.pdf, 8 พฤศจิกายน 2555.
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. “สาธารณรัฐประชาชนจีน The People’s Republic of China.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaifita.com/thaifita/Portals/0/ChinaCountryProfile08.pdf>, 14 กรกฎาคม 2555.
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. โครงการการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับการที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก และการจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน : ภาพรวม. กรุงเทพฯ, 2547.
- กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ. “การเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ของจีน.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.mfa.go.th/web/showStatic.php?staticid=1037&Qsearch>, 2 สิงหาคม 2555.
- กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ. “ตลาดประมูดอกไม้ไต้หวันนาน : “ว่าที่” ตลาดค้าส่งดอกไม้อันดับ 2 ของโลก.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.eastasiawatch.in.th/article.php?section=4&page=14&id=884>, 14 มีนาคม 2556.
- กรมศุลกากร. “Import / Export Statistics.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://internet1.customs.go.th>, 26 ธันวาคม 2555.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์. “ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน – จีน (ACFTA).”
[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
http://112.121.130.150/aec/index.php?option=com_content&view=article&id=348,
4 ธันวาคม 2555.
- กรัณย์ รัตนพันธ์. “พันธกรณีจากการเปิดเสรีสินค้าเกษตรตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน ผลต่อ
ภาวะการส่งออกของพาราของประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.
- กลุ่มศึกษาเพื่อติดตามและประเมินผลการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรี. “เขตการค้าเสรีไทย - จีน.”
[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.ftamonitoring.org/Thai_china/talk.asp, 30
พฤศจิกายน 2555.
- กลุ่มส่งเสริมการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ. “สถานการณ์ไม้ดอกไม้ประดับ.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้
จาก : http://www.agriman.doe.go.th/home/Practces/6/01_SPF%202555.pdf, 19
มิถุนายน 2555.
- กิตติพงษ์ นิ่มกาญจนา. “กล้วยไม้ตัดดอก ไทยส่งออกที่ 1 ของโลก มูลค่า 2,600 ล้านบาท.”
[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.l3nr.org/posts/4243>, 23 สิงหาคม 2555.
- ขจิต จิตตเสวี. *องค์การระหว่างประเทศ (องค์การระหว่างประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์และภูมิภาค
กาภิวัตน์)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2553.
- จุฑาทิพ คล้ายทับทิม. “อาเซียน+3 : ภูมิภาคนิยมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.” *วารสารสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์*. 27 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2544) : 39 - 46.
- ชัญญนิษฐ์ ลาภวิไล. *จีนกับการปฏิบัติตามเงื่อนไขการเข้าเป็นสมาชิก WTO : รายงาน USTR ปี 2550*.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.
- ชาญ คำวรรณและคนอื่น ๆ. “เศรษฐศาสตร์การเกษตร : วิเคราะห์โอกาสและผลกระทบต่อสินค้า
เกษตรไทย ภายหลังจากจีนเข้าเป็นสมาชิก WTO.” รายงานการวิจัยในวิชาสัมมนาการวิจัย,
หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- ญาณี พรณิกกร. “บทบาทของจีนหลังจากเข้า WTO.” *โครงการวิจัยเศรษฐกิจและการเงิน แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 9 (กุมภาพันธ์ 2544) : 1 – 2.
- ทิพย์รัตน์. “ทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้
จาก : <http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=477.0>, 12 กุมภาพันธ์ 2555.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ธานัญญารัตน์ ถั่วสมบูรณ์. “นโยบายและมาตรการของรัฐบาลไทยในการจัดการการค้าชายแดน : กรณีศึกษา ด้านศุลกากรเชียงใหม่ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย.” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.
- ธีรยุทธ วัฒนาสุโข. “กลยุทธ์เพื่อการเติบโตสมัยใหม่ (Innovative Growth Strategy).” *จุฬาลงกรณ์วารสาร*. 16 (เมษายน – มิถุนายน 2547) : 84 – 99.
- นภาพรณัฏ พรหมชนะ. “การศึกษาศักยภาพการตลาดไม้ตัดดอกในกรุงเทพมหานคร.” รายงานการวิจัยในวิชา เศรษฐศาสตร์การเกษตร, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.
- นฤมิตร สอดสุข. *สัมพันธภาพทางการทูตระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2524.
- นිරนาท ศรีชุมพร. “การศึกษากลยุทธ์การตลาดไม้ดอกไม้ประดับในจังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2551.
- บรรยง อัญชัยวิสุทธิ. “การพัฒนาโรงเรือนเพื่อใช้ในการผลิตไม้ตัดดอกของโครงการหลวง.” *การสัมมนาการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ดอกไม้ประดับของประเทศไทย*, 2536.
- บริษัท การ์เด็น เซ็นเตอร์ จำกัด. “สถานการณ์ไม้ดอกไม้ประดับปี 2550-2551.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.gardencenter.co.th/thai/love_suan/kasat=1.php, 22 กันยายน 2555.
- บริษัท ตลาดยอดพิมาน จำกัด. “ตลาดยอดพิมาน.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://yodpimanmarket.com/life.html>, 24 มกราคม 2556.
- บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน). *สรุปการสัมมนาไม้ดอกไม้ประดับประเทศไทย ก้าวไกลสู่สากลสู่ทางการ ผลิตและการตลาดไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการส่งออก*, 2548.
- บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด. “ความสัมพันธ์ไทย - จีน.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.thailand-china.com/getdoc/3aab868f-0b9e-4b1d-bcf1-e93bb80ec7b8/The-Long-stream.aspx>, 18 ตุลาคม 2556.
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. “ไม้ดอกไม้ประดับราชบุรีรับทรัพย์ อสังหาฯบูม – ตลาดส่งออกโตฉลุย.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1366699926, 25 มกราคม 2556.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. “บุก "พบพระ" ไร่กุหลาบใหญ่สุด กว่าจะเป็น...สื่อรักวาเลนไทน์.”
[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1328894345&grpid=03&catid=00,
25 มกราคม 2556.
- ประภัสสร เทพชาตรี. “ระบบความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในยุคหลัง – หลังสงครามเย็น.”
วารสาร เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา. 13 (มีนาคม - สิงหาคม 2551) : 19 – 56.
- ปิยนุช เชยคนชม. “การศึกษาผลกระทบการนำเข้าสินค้าจากจีนภายใต้กรอบ ACFTA : ผลกระทบ
และการปรับตัวของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมกระเปาะของไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.
- พิมพ์ใจ พิสุทธิจริยานันท์. “ไม้ดอกเมืองหนาวรุ่งในไทย บ.พลอรา เชียงฮ้วย และท็อปออร์คิด ก้าวสู่
ผู้นำตลาด.” *วารสาร ไม้ดอกไม้ประดับ*. 8 (ปีที่ 8 หลัง ธันวาคม 2552) : 20 – 28.
- พิมพ์ใจ พิสุทธิจริยานันท์. “คุยกับ ที.เค. ออร์คิด ฟาร์ม ผู้ส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกไทย เข้าตลาดแดน
มังกร.” *วารสาร ไม้ดอกไม้ประดับ*. 9 (ปีที่ 9 หลัง กุมภาพันธ์ 2553) : 26 – 33.
- พิมพ์ใจ พิสุทธิจริยานันท์. “ประกาศก้อง ไทยคือผู้นำแห่งการพัฒนาสายพันธุ์ไม้ประดับโลก.”
วารสาร ไม้ดอกไม้ประดับ. 11 (ปีที่ 11 หลัง กุมภาพันธ์ 2555) : 38 – 42.
- พิสมัย ชาลิตวงษ์พร. *ไม้ตัดดอกเศรษฐกิจและการปรับปรุงพันธุ์*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2543.
- มติชนสุดสัปดาห์. “เงินเข้า WTO.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
<http://www.nidambe11.net/ekonomiz/varakorn/week2002oct29.htm>, 2 สิงหาคม 2555.
- มาริษา ลีภัทรกิจ. “วิจัยพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับ เสริม-เพิ่มศักยภาพ การส่งออก.” [ออนไลน์] เข้าถึง
ได้จาก : <http://www.learners.in.th/blogs/posts/182350>, 16 กันยายน 2555.
- มูลนิธิโครงการหลวง Royal Project Foundation. “ความเป็นมา.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
<http://www.royalprojectthailand.com/about>, 26 กรกฎาคม 2556.
- มูลนิธิโครงการหลวง Royal Project Foundation. “งานคัดบรรจุและรวบรวมผลผลิต.” [ออนไลน์]
เข้าถึงได้จาก : <http://www.royalprojectthailand.com/station-angkhang?page=0,4>, 26
กรกฎาคม 2556.

บรรณานุกรม (ต่อ)

มูลนิธิชัยพัฒนา. “ได้สุดแดนสยาม เมืองในหมอก - ดอกไม้งาม.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :

http://www.chaipat.or.th/chaipat_old/journal/apr02/flowers_t.html, 11 เมษายน 2556.

มูลนิธิวิจัยเทคโนโลยีสารสนเทศ. “ดอกไม้เมืองหนาว.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :

<http://kanchanapisek.or.th/kp12/product/flower/flower-detail.htm>, 11 เมษายน 2556.

“ไม้ดอกและพืชมีชีวิตอื่น ๆ HS 06.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :

<http://www.slideshare.net/nongmai06027/ss-5240461>, 6 ตุลาคม 2555.

ยูนิานันได้เมฆสลัปตี. “ยูนิานันจัดตั้งเวทีสาธิตความร่วมมือด้านเทคโนโลยีที่มุ่งสู่เอเชียอาคเนย์ และเอเชียใต้.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://thai.cri.cn/mgh/mgh1105/p07.html>, 29 เมษายน 2556.

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. *โลกาภิวัตน์ ความรู้ฉบับพกพา*. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ open worlds, 2553.

วารสารเคหการเกษตร. “สถานการณ์ไม้ดอกไม้ประดับไทยปี 2556.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :

<http://ns.kehakaset.com/index.php/9-uncategorised/1097-2556>, 6 เมษายน 2557.

ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. “กว้างซีพลิกนิคมไม้ดอกไม้ประดับได้หวั่น สูโม่เคลซุบเปอร์มาร์เก็ตเซิงทงเทียว.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :

http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=464&ID=10838, 16 พฤศจิกายน 2556.

ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. “กว้างซีส่งเสริมอุตสาหกรรมดอกไม้ ตั้งเป้าสร้างฐานการผลิตดอกไม้แดนใต้.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :

http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=462&ID=7749, 16 พฤศจิกายน 2556.

ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. “ครั้งแรกปี 2554 คุณหมิงมีมูลค่าการผลิตดอกไม้ตัดดอกรวม 850 ล้านหยวนส่งออกไป 40 ประเทศทั่วโลก.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :

http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economicbusiness/result.php?SECTION_ID=455&ELEMENT_ID=8127, 31 กันยายน 2556.

ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. “ความสัมพันธ์ไทย - จีน.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :

<http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/about-china/relation.php>, 18 ตุลาคม 2556.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. “ปี 2554 ดอกไม้ยูนิานาน มีมูลค่าการผลิต 26,600 ล้านหยวน.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=455&ID=9708, 31 กันยายน 2556.
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. “มณฑลยูนนาน.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-info/country/yunnan/economy.php>, 22 ธันวาคม 2556.
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. “ยูนนานส่งดอกไม้สดไปจำหน่ายที่ไทยมากถึง 1,000 ตันในครึ่งแรกของปีนี้.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=455&ID=3095, 16 พฤศจิกายน 2556.
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. “รายได้จากการจำหน่ายดอกไม้สดของนครคุนหมิง เพิ่มขึ้น 280 ล้านหยวน.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=455&ID=1919, 1 ตุลาคม 2556.
- ศูนย์ข่าวภาคใต้ สำนักข่าวอิสรา. “จีนกับประชาคมอาเซียน.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.isranews.org/2012/south-news/item/5906--2.html>, 12 พฤษภาคม 2556.
- ศูนย์ความรู้เพื่อการค้าและการลงทุนกับจีน สำนักงานยุทธศาสตร์การพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์. “ข้อตกลงว่าด้วยพันธกรณีที่จีนให้ไว้กับ WTO.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.chineselawclinic.moc.go.th/info/info_detail.php?idcont=8&idcontsub=36, 4, 3 สิงหาคม 2555.
- ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. “สถิติการค้าสินค้าเกษตรไทยกับต่างประเทศ ปี 2553.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.oae.go.th>, 16 กรกฎาคม 2556.
- สมเพียร เกษมทรัพย์. “ความต้องการเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับในทศวรรษหน้า.” รายงานการประชุมวิชาการ ไม้ดอกไม้ประดับแห่งชาติครั้งที่ 1, 2538.
- สมเพียร เกษมทรัพย์. “ความหมายของไม้ดอกไม้ประดับ และการจำแนกประเภท.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://guru.sanook.com/encyclopedia>, 7 มิถุนายน 2556.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สมเพียร เกษมทรัพย์. เทคโนโลยีการผลิตและธุรกิจไม้ตัดดอก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.
- สมพงศ์ ชูมาก. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน (ทศวรรษ 1990 สู่ทศวรรษแรกแห่งศตวรรษที่ 21). พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- สมาคมไม้ประดับแห่งประเทศไทย. “ประวัติสมาคมไม้ประดับแห่งประเทศไทย.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://thaiornamentalplant.blogspot.com/2012/02/blog-post.html>, 10 มิถุนายน 2556.
- สมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย – จีน. “ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนสมัยโบราณ.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.thaizhong.org/index.php?option=com_content&view=article&id=54:special-art1&catid=41:relationthaichina-cat&Itemid=98, 18 ตุลาคม 2556.
- สำนักเจรจาสินค้าเกษตร กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. “พันธกรณีเรื่องสินค้าเกษตรของไทยภายใต้การเจรจาอบอูร์กวัย.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.dtn.go.th/dtn/tradeinfo/file/files_1/Agriculture-ผลเจรจาUR.doc, 7 มิถุนายน 2556.
- สำนักเอเชียและแปซิฟิก กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. “ข้อมูลการค้าไทย - จีน.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.dtn.go.th/filesupload/files/country/asia/china_trade.pdf, 10 ตุลาคม 2556.
- สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. “วช.การพัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับไทยเพื่อการส่งออก.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaigov.go.th/th/technology/item/23130>, 12 ธันวาคม 2556.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเบตง. “สรุปผลการดำเนินงาน โครงการปลูกเบญจมาศ.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://betong.yala.doe.go.th/index01.html>, 21 พฤศจิกายน 2555.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. “สถานการณ์การเจรจาเกษตรภายใต้การเจรจาพหุภาคีรอบโดฮาของ WTO.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.oae.go.th/ewt_news.php?nid=4074&filename=index, 7 มิถุนายน 2556.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. “สถิติการค้าสินค้าเกษตรไทยกับต่างประเทศ ปี 2553.” [ออนไลน์]
เข้าถึงได้จาก : http://www.oae.go.th/main.php?filename=journal_all, 20 กุมภาพันธ์
2556.
- สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. “IMPORT OF THAILAND CLASSIFIED BY COUNTRY.”
[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.2.ops3.moc.go.th>, 17 ธันวาคม 2556.
- สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ นครคุนหมิง. “ตลาดดอกไม้ไต้หวันานอำเภอเจิ้งกั๋ง
(呈贡 斗南).” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
www.depchai.go.th/dep/doc/54/54001645.doc, 14 มีนาคม 2556.
- สำนักงานส่งเสริมการค้า ณ นครแวนคูเวอร์. *รายงานการเยี่ยมชม/ศึกษาดูงาน ตลาดประมูลดอกไม้
(Vancouver Flower Auction)*, 2550.
- สำนักบริหารกิจการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. “องค์การการค้าโลก (World Trade
Organization : WTO).” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
http://www2.moc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6373, 4 มกราคม 2556.
- สำนักบริหารกิจการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. “10 ปีของจีนในฐานะสมาชิก
องค์การการค้าโลก (WTO).” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
http://www2.moc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5218, 2 สิงหาคม 2555.
- สำนักมาตรการนำเข้าส่งออกสินค้าทั่วไป กรมการค้าต่างประเทศ. “เขตการค้าเสรี ไทย – จีน
ผลกระทบต่อการค้าส่งออกสินค้าไทย.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
[http://203.113.25.97/the_files/\\$\\$16/level3/fta_th_cn.htm](http://203.113.25.97/the_files/$$16/level3/fta_th_cn.htm), 18 กันยายน 2556.
- สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. *แนวทางการพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8
(2540 – 2544)*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร
และสหกรณ์, 2539.
- สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. “เบญจมาศ.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
www.eto.ku.ac.th/neweto/e-book/plant/flower/benjamas.pdf, 26 มกราคม 2557.
- สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์. *เศรษฐศาสตร์การบูรณาการภูมิภาค : ว่าด้วยความตกลงทางการค้าเสรีสู่การ
รวมกลุ่ม เศรษฐกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัทวี.พรินท์ (1991) จำกัด, 2554.
- สุกศักดิ์ และ วานิชภา พิภพไชยสิทธิ์. “จุดแข็งของอาณาจักรดอกไม้.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
<http://www.arip.co.th/businessnews.php?id=413951>, 23 กันยายน 2556.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เสกสรร โจรนเมฆากล. “วิถีใหม่ ปากคลองตลาด พัฒนาควบคู่การรักษาเอกลักษณ์ชุมชน.”
[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.isranews.org/south-news/58-2012-08-12-13-59-01/16566-2012-09-23-16-33-36.html?pop=1&tmpl=component&print=1>, 27 พฤษภาคม 2556.
- หอการค้าไทย – จีน. “35 ปีแห่งความสัมพันธ์ทางการทูตไทย – จีน.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
<http://www.thaicc.org/th/culture/culture/416-2010-09-20-06-24-31.html>, 18 ตุลาคม 2556.
- องค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย. “ประวัติขององค์กร.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
<http://www.market-organization.or.th/history.php>, 10 ตุลาคม 2556.
- องค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย. “วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
<http://www.market-organization.or.th/object.php>
comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H0&cc=0603, 10 ตุลาคม 2556.
- อดิศร กระแสชัย. “ไม้ดอกไม้ประดับและการเพาะปลูก.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
mis.agri.cmu.ac.th/course/course_lecture_download.asp?...CID, 7 เมษายน 2556.
- อดิศร กระแสชัย. “อุตสาหกรรมไม้ตัดดอกของประเทศไทย.” *การสัมมนาการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ดอกไม้ประดับของประเทศไทย*, 2536.
- อทิพัฒน์ บุญเพิ่มราศรี. “การพัฒนาสายพันธุ์ หัวใจสำคัญของการสานต่อธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับในตลาดโลก.” *วารสารเคหการเกษตร*. 35 (มกราคม 2554) : 125 – 132.
- อรพิน ทรงประสิทธิ์. “ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือต่อต้านด้านสินค้าเกษตรของไทย ศึกษากรณีเขตการค้าเสรีอาเซียน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.
- อรศิริ ปาณินท์. “การอนุรักษ์และพัฒนาย่านธุรกิจริมแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณปากคลองตลาด.”
มหาวิทยาลัย ศิลปากร. 4 (2527) : 43 - 72.
- อาคม. “การวิเคราะห์กระแสโลกาภิวัตน์และผลกระทบต่อสังคมไทย.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=318929>, 6 เมษายน 2557.
- อุทัย จารณศรี. “อนาคตการส่งออกไม้ดอกไม้ประดับ.” *การสัมมนาเรื่องเทคโนโลยีการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ*, 2536.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อุทุมพร อินทวัน เบอร์กัสตรอม. “FTA : ผลกระทบกับผู้ประกอบการไทย.” *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*. 1 (มิถุนายน - พฤศจิกายน 2550) : 28 - 32.
- เอกรัตน์ บรรเลง. “บันทึกบทใหม่ คุณ – มั่นคงลู่ คำถามข้อใหญ่ประชาคมอาเซียน.” *ผู้จัดการ 360 องศา*. 8 (2554) : 158 - 163.
- Abu Kargbo, Jing Mao and Cai-yun Wang. “The progress and issues in the Dutch, Chinese and Kenyan floriculture industries.” *African Journal of Biotechnology*. 9 (2010) : 7401 - 7408.
- ASTV ผู้จัดการออนไลน์. “อันซีน “พบพระ” แหล่งปลูกกุหลาบใหญ่ที่สุดในเมืองไทย.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9560000017553>, 25 ตุลาคม 2556.
- FTA Watch กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน. “ยื่นศักยภาพไม้ดอกไทยแข็งป้ง ผลิตขายสู้จีนได้หลังเปิดFTA.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.ftawatch.org/node/4811>, 25 ตุลาคม 2556.
- Giddens, Anthony. *The constitution of society: Outline of the theory of structuration*. California: University of California Press, 1986.
- International Trade Centre. “New Cut-Flowers Project in Yunnan Province, China.” [Online] available at : <http://www.tradeforum.org/New-Cut-Flowers-Project-in-Yunnan-Province-China>, April 14 2013.
- James Mittleman “How to Engage Globalization?” in Richard Sandbrook and Ali Burak Guven, eds., *Civilizing Globalization*, 2nd ed. Albany: State University of New York Press, 2014.
- Jan Plasmeijer and Chumi Yanai. “CUT FLOWERS AND ORNAMENTAL PLANTS.” *Market News Service : Floriculture Products*. (2011) : 5 - 28.
- Lechte, John. *Fifty key contemporary thinkers: From structuralism to postmodernity*. USA and Canada: Routledge, 2001.
- McLuhan & Fiori. “The Medium is the Message.” [Online] available at : <http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=2691.0>, 24 กันยายน 2554.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Robertson, Roland. *Globalization*. London : SAGE Publication, 1992.
- Ruud.L.M. van Uffelen & Nico.S.P. de Groot. "Floriculture World Wide ; production, trade and consumption patterns show market opportunities and challenges." *Wageningen University and Research centre Agricultural Economics Institute*. (2005) : 1 – 11.
- SA Competition in the Dutch Flower Markets. "Case Study : Competition in the Dutch flower Markets." [Online] available at : http://www.no-poor.com/SAandNetwork/sa_CaseStudyDFA.htm, April 16 2013.
- Samuel S. Kim. "China's Path to Great Power Status in the Globalization Era." *ASIAN Perspective*. (2003) : 35 – 75.
- The flower expert guide on flowers & gardening. "Flower Suppliers." [Online] available at : <http://www.theflowerexpert.com/content/flowerbusiness/flower-suppliers>, June 9 2013.
- The flower expert guide on flowers & gardening. "New Flower Growing Centers." [Online] available at : <http://www.theflowerexpert.com/content/flowerbusiness/floralindustry/new-flower-growing-centres>, June 9 2013.
- United Nations Commodity Trade Statistics Database. "Statistics Division 0603 Cut flowers and flowers buds of a kind suitable for bouquets or for ornamental purpose, fresh, dried, dyed, bleached, impregnated or otherwise prepared 2002-2013." [Online] available at : <http://comtrade.un.org/db/mr/daCommoditiesResults.aspx?px=H3&cc=0603>, January 4 2013.
- United Nations Commodity Trade Statistics Database. "Statistics Division 0603 Cut flowers and flowers buds of a kind suitable for bouquets or for ornamental purpose, fresh, dried, dyed, bleached, impregnated or otherwise prepared 2002-2013." [Online] available at : <http://comtrade.un.org/db/dqBasicQueryResults.aspx?px=H3&cc=0603&r=764&y=2011>, January 4 2013.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Voice News. “เสวนาปากคลองตลาด ผู้ตลาดดอกไม้อาเซียน.” [Online] available at :
<http://news.voicetv.co.th/thailand/51260.html>, March 12 2014.
- World Trade Organization. “UNDERSTANDING THE WTO.” [Online] available at :
http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/who_we_are_e.htm, January 8 2013.
- Xuejun Jiang. *Cut Flowers in Yunnan Province of China*. The International Trade Centre (ITC), 2001.
- Yong Deng and Thomas G. Moore. “China Views Globalization : Toward a New Great – Power Politics?.” *The Washington Quarterly*. (2004) : 117 – 136.
- “中国昆明斗南花卉市场.” [Online] available at :
<http://www.douanflowers.com/index.shtml?method=company>, July 11 2013.
- 中国日报云南记者站. “花都斗南”未来发展的轨迹：花卉产业走向国际市场.” [Online] available at :
<http://www.douanflowers.com/news/20101231094553.html>, August 2 2013.
- 云南新闻网. “昆明斗南打造花卉产业总部园区 我国花卉产业迈向 全球发展.” [Online] available at : <http://county.aweb.com.cn/20120919/518063128.shtml>, August 2 2013.
- 云南网 - 云南日报. “中国 - 东盟自贸区拉动效应渐现 “云花”出口增长.” [Online] available at : <http://www.douanflowers.com/news/20100220093651.html>, July 12 2013.
- 定鼎园林(中国). “中国鲜切花对外出口强劲复苏.” [Online] available at :
<http://www.ddove.com/htmldata/20120410/fa133ed3be940a0a.html>, July 12 2013.
- 本站原创. “昆明斗南国际花卉产业园区信息化系统建设项目诚招 开发商公告.” [Online] available at :
<http://www.douanflowers.com/news/20120618091124.html>, July 14 2013.
- 温室园艺 wenshiyuanyi GREENHOUSE HORTICULTURE. “中国鲜切花产业发展态势 和贸易状况.” *China Academic Journal Electronic Publishing House*. (2006) : 30 - 31.
- 百度百科合作平台. “昆明斗南花卉市场.” [Online] available at :
<http://baike.baidu.com/view/2551987.html>, July 11 2013.

บรรณานุกรม (ต่อ)

百度百科合作平台.“鲜切花产业.” [Online] available at :

<http://baike.baidu.com/view/2034870.html>, July 11 2013.

转载于中国广播网.“昆明斗南打造花卉产业总部园区 我国花卉产业迈向全球发展.” [Online] available at :

<http://www.douanflowers.com/news/20121009104928.html>, August 2 2013.

齐博.“中国鲜切花竞争力与产业发展研究.”硕士学位论文,产业经济学,南京 产业大学,2008.

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	วิสสุดา แสงวิรัตน์ชัย
วัน เดือน ปีเกิด	15 มีนาคม พ.ศ. 2532
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน, 2554 เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง มหาวิทยาลัยรังสิต ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจีนในระบบเศรษฐกิจโลก, 2556
ที่อยู่ปัจจุบัน	322/70 ซอยรัชดา 3 ถนนรัชดา แขวงจตุจักร - ดินแดง เขตดินแดง กทม. 10400
สถานที่ทำงาน	บริษัท ยูนิค ไมนิ่ง เซอร์วิสเซจ จำกัด (มหาชน)
ตำแหน่งปัจจุบัน	Sales and Logistic Coordinator